

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

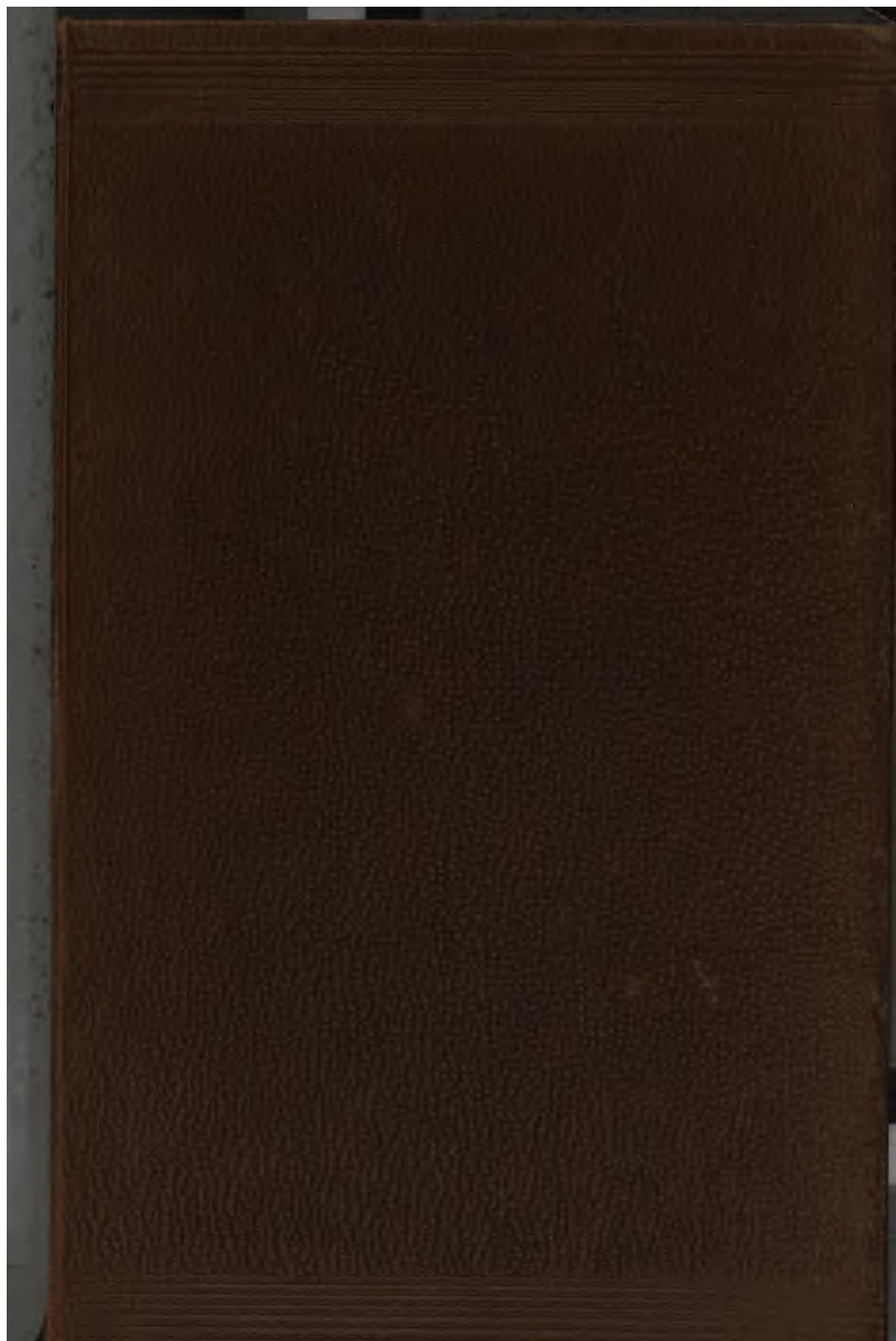
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

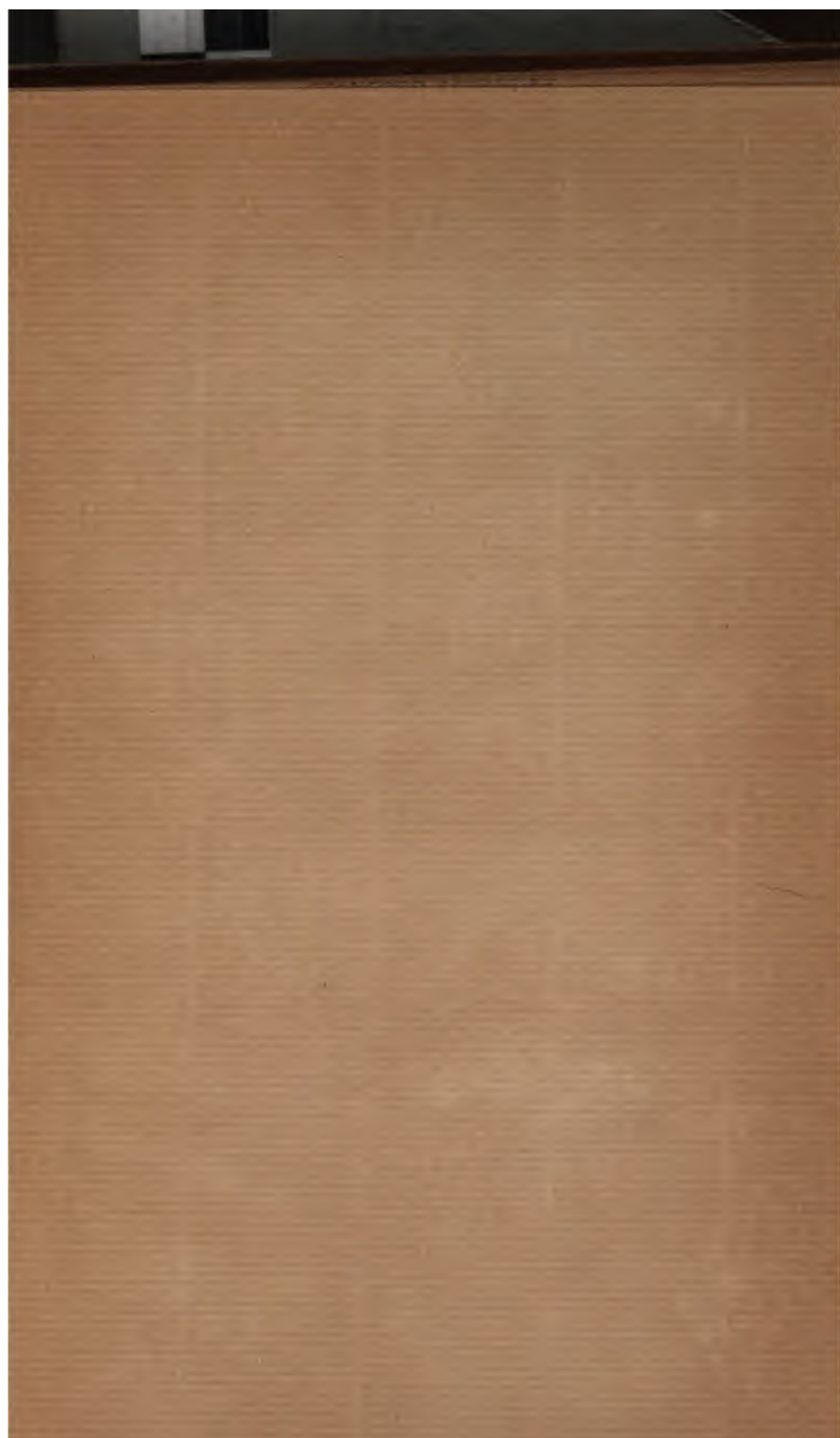
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

RESOLUTIËN

YIN FORD UNIVERSITY

JUL 1967

VAN

STACKS

1130 284

DEN COMMANDEUR EN RADEN

VAN

HET FORT DE GOEDE HOOP,

1652—1662.

GEREDIGEERD DOOR

H. C. VOS LEIBBRANDT,

KOLONIALEN ARCHIVARIS.

KAAPSCH ARCHIEF,

Juli 1898.

KAAPSTAD :

W. A. RICHARDS EN ZONEN, DRUKKERS, KASTEEL-STRAAT

1898.

AAN DEN LEZER.

DEZE letterlijke uitgave van de Resolutiën van den Raad van "Het Fort de Goede Hoop," begrepen in het tijdvak December 30, 1651—April 20, 1658, is het gevolg eener overeenkomst tusschen Dr. THEAL en mij, dat wij van tijd tot tijd juiste kopiën van belangrijke historische stukken in het licht zouden geven. Dr. THEAL heeft reeds enkele doen verschijnen, en het verblijdt mij dat zij het licht hebben gezien, vooral het Journaal van Gouverneur JOACHIM VON PLETTENBERG, hoewel ik het niet wist dat dat belangrijk document in zijn bezit was, totdat hij mij een gedrukt exemplaar toezond. Hij wist dat ik jaren lang getracht had om het in handen te krijgen. De overledene President, en de tegenwoordige Secretaris van het Historisch Genootschap te Utrecht, hebben alles in hun vermogen aangewend om mij te helpen in het opsporen van hetzelfde, maar natuurlijk, onder de omstandigheden, zonder eenig gevolg, daar het nu is gebleken dat het al dien tijd in het bezit is geweest van den heer THEAL. Het is niet te veel gevegd dat hij mij hiervan had verwittigd, en het stuk uit eigene beweging aan het Archief terug bezorgd.

Hadde ik enkel mijne persoonlijke neiging in deze geraadpleegd, ik zoude liefst niets hierover gezegd hebben, en vermeld ik het nu enkel omdat het vreemd moet toeschijnen aan diegenen in Holland, die mij in mijn zoeken hebben geholpen, dat het document al dien tijd werkelijk aan de Kaap was.

Ook doet het mij genoegen dat het Journaal van Luitenant BEUTLER in druk is verschenen, maar ik gevoel mij verplicht aan te merken dat alle de uittreksels die het voorafgaan door mij verzameld en in mijn handschrift zijn, en dat het afschrift van het Journaal, zoowel als de groote kaart, door mij van den Haag zijn verkregen. Dit behoorde de heer THEAL vermeld te hebben. Het was mijn voornemen het geheel handschrift zoo als ik het had bijeen gebracht, te samen met de kaart en een Engelschen *précis*, in het licht te geven,—inderdaad waren de voorloopige stappen daartoe reeds genomen,—maar de uitgave zoo als die thans is geschied, heeft mij belet mijn voornemen ten uitvoer te leggen. Dit alles heb ik noodig geacht ter kennis van het Publiek te brengen.

H. C. V. LEIBBRANDT.

Parlementaire Bibliotheek,
Juli, 1898.

RESOLUTIE.

30 December 1651.

GEBET.

O Barmhertige Goedertieren Godt ende Hemelsche Vader Nadien het uwe Goddel: Maj^{te} gelieft heeft ons te beroepen over 't bestier der saecken van de Generale vereenighde Nederlandtse g'oetroijeerde Oost Indische Comp^{te} alhier aan Cabo de boa Espérance ende wij ten dien eijnde met onsen bijhebbenden Raedt in uwen H: name vergadert sijn: omme met advijs van deselve soodanige besluiten te maecken waarmede den meesten dienst van de opgemelte Comp^{te} gevordert de Justitie gehandhaeft, ende onder dese wilde brutale menschen (mogelijk sijnde) uwe ware gereformeerde Christelijke Leer metter tijt mochte voortgeplant ende verbreijt worden, tot uwes H: naemens loff ende Eere, ende welstant onser H^{te} principalen. Waartoe wij sonder dijne genadige hulpe 't alderminste ende vermogen. Soo bidden wij u derhalven O Aldergenadigste Vader, dat gij ons met uwe Vaderlijke wijsheit wilt bijwonen, ende in dese onse vergaderinge presiderende onse harten sulcx verlichten, dat alle verkeerde passien, misverstande, ende andere diergelijke gebreken van ons mogen geweert blijven, ten eijnde onse herten van alle menschelijke affecten reijn, ende onse gemoederen soo gestelt sijnde wij in onse raatslagen niet anders voornemen nochte besluyten als 't gene mach strecken tot grootmaeckinge ende loff van uwen allerheijligsten Naeme, ende den meesten dienst van onse Heeren ende Meesters, sonder in eeniger maten op eijgen baet off particulier proffijt acht te nemen, hetwelcke ende wes meer ons tot uijtvoeringh onser bevolen diensten en de zaligh^{te} nodigh sij, Wij bidden ende begeeren in den Naeme Uwes Wel lieven Zoons onsen Heijlant ende Zaligmaker Jesu Christij, die ons heeft leeren Bidden

Onse Vader &c^{te}

Zaterdag den 30ten Decemb: 1651.

De wint Westelijck, vrij hard aencoelende. Bevinden 't schip de Drommedaris soo ranck te wesen dat wij quael: eenigh seijl cunnen voeren sonder beduchtinge van groote swarigh^{te}, derhalve de schippers van de Reijger ende Hope aan boort ontboden hebben ende haer in de raedt voorgedragen de ranckheit des schips, daer bij geroepen sijnde de scheeps officieren dewelcke verolaerden niet

sonder prijckel geraden met 't schip door Zee te gaen, alsoo niet mogel^k is op een lagen wal vervallende daer boven te cunnen geraecken noch met een bijleggen eenige smaeken van grove Zeen te cunnen affslaan, Soo ist na goed overleech ende rijpe deliberatie Eenparigh nootshalven ten meesten dienste van d' E Comp^e goetgevonden dewijle doch weijnigh met bijleggen cunnen vorderen, aen d' Engelse Cust met ons drie schepen bequame haven te soeken, omme 't schip den Drommedaris aldaar met eenige boots steen te ballasten ende dan gesamentl^k van daer op 't alderspoedigste onse gedestineerde reijse met allen mogelijcken vlijt te bevorderen.

Aldus gedaen ende geresolveert In 't Schip den Drommedaris ten dage ende Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK
1651.

DAVIT CONINCK
JAN HOOCHSAET
SYMEN TURVER
P. V. HELM. Secret^r.

Zaturdag den 20 Januario 1662.

Alsoo wij Jegenwoordigh Gode loff met redelⁿ voorspoet ende tamelⁿ gesont volcq sijn gecomen op de hoogte van stijff 18½ graden noorder brete ende sodanige lenghte dat wij (dese voortgangh behoudende) hopen morgen met Godt de voorste de Soute offte Cabo Verde Eijlanden int gesicht te krijgen aen dewelcke goede ververssinghe ende water bequaemel^k te becomen is, Soo is de oppercoopman Jan Van Riebeeck te rade geworden eer wij deselve verbijs geraeken, de breeden Raedt ende opperhooffden van de schepen Reijger ende Hope aan boort te laten comen: omme noch bij tijts te vernemen off oock ijmandt van dezelve op hare schepen met eenigh sieck volk beladen waren, ende derhalven noodigh ende geraden mochte sijn eenige van dese Eijlanden aan te doen; om 't volcq aldaar met 't minste verlet wat te verversschen, want dese ververssch: plaese verbijs seijlende geen andere sonder groote verlets meer aan te comen sullen sijn, ende tot Cabo boa Esperance latende voortstaan, 't volcq door outheyt van spijsse wel sodanigh mochte verwachten dat qual: machtigh soude wesen de vereijshenden arbeit aen de te maecken fortresse &c. te doen—ende daaromme aen Caep comende wel nodigh mogen wesen eerst eenige dagen aldaer stil te leggen omme deselve alvoren wat te verversschen eer sijl: machtigh wierden aen den arbijt te gaen, die nochtans ten eersten aenvangh dient te nemen, 't welck nu (vermits de outheyt noch geen wortel in 't volcq heeft) misschien soude cunnen met 2 a 4 dagens leggens ende ververssens sonder

merckel : versuijm aen dese Eijlanden voorgecomen, ende des alsoo fris aan de Caep comende, ten eerste met 't weroken aengevangen worden : Mitsgaders de schepen Drommedaris ende Reijger te eerder na Batavia geraeken, want hoe cloecker ende gesonder volcq dat wij aen de Caep brengen, hoe eerder ende beter dat ons te doene werck aldaer sal cunnen affgedaan worden.

Dese ende meer andere nodige consideratien in bedencking geweest ende vernomen sijnde dat alle het volcq van de drie schepen noch fris cloeck ende gezond waren, Is na rijpe deliberatione ende Conferentie van alles dat bedenckel : was met goet overlegh bij eenparigh^t van stemmen verstaen ; de gemelte Eijlanden verbijs te lopen ende ons beste te doen om op 't spoedigste onse gedestineerde reise na Cabo de boä Esperance te bevorderen, sonder eenigh ander landt offte have (mogel : sijnde)) te soecken op hope d' almogende ons gesont volcq laten behouden ende een voorspoedige reijse verleen sal.

Amen,

Aldus gedaen ende g'arresteert In 't schip den Drommedaris ten dage ende Jare ut s :

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK
1652.

DAVIT CONINCK
JAN HOOCHSAET
SYMEN TURVER
P. V. HELM, Secret^r.

Vrydag den 29 Martio A°. 1652.

Dewijle haer die van de Reijger ende Hope eenige dagen herwaerts vrij te louffwaert om de suijs van ons affgieren, ende alhier op den Drommedaris (in 3. a 4. dagen geen vaste hooghte hebben cunnen become) na gissinge gemeent wordt Zuier breete genoegh te hebben : om met een Oosten cours de Caep aan te doen. Soo is de oppercoopm : Riebeeck te rade geworden de schippers ende stuijrl : van de voors : scheepen aen boort te laten comen omme te vernemen nae de differentien in de breete ende langhte onder deselve wesende, Ende bij middel van overeencominge met gemeijn advijs van Rade een vast besluit te maeken ende sodanigh cours te beramen waarop de Caep gesamenclerhandt sal mogen aengedaen worden opdat men, nu in 't laetsse niet van malcanderen comen te geraecken.

Gemelte schippers en stuijrl : van den Reijger ende Hope te dien eijnde dan aen boort gecomen wesende, mitsgaders deselve hare desen middagh noch laest bevonden hooghte metten anderen meest schaers op 34 gr. Zuierbreete accordeeren ende de middel-langhte van alle de schippers ende stuijrl : gemiddelert op stijff 22½ gr. Is verstaen ende eenparigh vastgesteld alle mogel :

debvoiren aan te wenden om op de Zuijerbreete van 34 gr. 20 min. te geraecken ende op die hoogte (5 a 6 minuten onbegrepen) in Godes Naeme 't landt van Cabo de boa Esperance gecombineert aan te doen waartoe de Almogen: ons sijn H: geleijde ende goede voorspoet wil verleenen. Amen.

Aldus gedaen ende geresoivt In 't schip den Drommedaris ten dage ende Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK

1652.

DAVIT CONINCK

JAN HOOCHSAET

SYMEN TURVER

P. V. HELM.—Secret.

Maendagh den 8 April A°. 1652.

Jegenwoordigh door des Heeren geleijde met de schepen Drommedaris Reijger ende Goede Hoope Godt loff wel ende behouden ter Rhee de aen Cabo de Bona Esperance in de Taaffelbaij op den 6^{en} ende 7^{en} deser successivelijck geluckigh g'arriveert wesende: omme alhier na den last van onse Heeren principalen de Bewinthebberen van de Generale Nederlantsche g'oetroijeerde Oost Indische Comp^e voor haer Ed: een generaal rendezvous te begriipen ende tot dien eijnde op de bequaemste plaetse een deffensijff fortresse offte sterckte op te werpen: omme onder 't faveur van dien sodanige Landerijen vorders in possessie te nemen als tot cultivatie ende aanfockinge van allerhande vee ende ververssinge voor Comp^e respectieve heen ende weder navigerende schepen dienstigh whesen ende der selver verderen dienst vereijschen mochte, waertoe de materialen in de voorm: schepen geladen, ende deselve g'ordonneert sijn hare vermogende hulpe te contribueren, Soo is om alles met goede ordre te beginnen bij den Raedt (door den opper coopman Jan van Riebeeck beroepen sijnde) na rijpe deliberatione ende goed overlegh eenparigh goet gevonden ende vast gestelt.

Dat gemelten Riebeeck sich ten eersten met de schippers David Coningh, Johan Hooghsaet ende Symen Turver nevens eenige g'armeerde soldaten na lant vervoegen sal om wat nader Inspectie ende affmetinge te nemen als gister provisioneel gedaen hebben, van de bequaemste plaetse tot de te maecken Fortresse nodigh ende die gevonden ende uijtgecoosen hebbende datelijck af te steeken om in alderijl aen't werck te comen, ende geen tijt verloren te laten gaen, ten eijnde metter haest in deffentie geraecken, en de Comp^e schepen te eerder hare reijse voorts na Batavia mogen vervorderen.

Ende opdat alles met goede ordre op 't spoedighste mochte toegaan, is oock goet vonden de schepen Drommedaris ende Reijger elck versien ende bewaert te laten met 36 koppen: omme

dagelijc de materialen e lossen water ende ballast te halen &.
sijnde te samen 72 Coppen

Ende 't Jachtjen met 11 „

Wesende in alles 83 „

die oock gebruijckt zullen worden om bij goede gelegentheijt ende bequaem weer elck met sijn eijgen zegen te visschen, opdat 't volcq te Lande te beter aan 't werck mogen blijven, ende sal den opulenten den soberen vanger na discretie mede deelen.

Ende om aen Lant te arbeiden van den Drommedaris 50

Van den Rijger 39

Ende van 't Jacht de Goede hope 5

die te samen maken (Cocx ende Timmerluijden in gereeckent) aan Lant 100 coppen behalvend' officieren adsistenten opperbarbiers &c.

Ende om alle t' werck gelijcx ende op 't speedighste te laten voortgaen, is oock verstaen, dat alle de Timmerluijden van de gemelte 3 schepen voorts aan Land sullen gesonden worden om ten eersten aan een bequaem woon ende pachuijs binnen 't parck van 't aff te steecken fort arbeit te beginnen, na de mate haer tegeven.

Ende aangaende 't schaffen, is g'arresteert dat ijder daartoe een Cock off sijn maet sal aen lant senden; om voor sijn volcq van des selfs victualie 2 mael daeghs te laten schaffen ende alle dage elck man 3 halff mutsjens wijn tot rantsoen te geven opdat alle 't volcq over eene cam mochte geschoren worden, ende te minder murmeratie onder deselve vallen.

Ende dewijle oock goede wacht moet gehouden sijn wort verstaen dat deselve sal ront ende eguael gaan, soo wel bij dage als bij nachte onder matrosen ende soldaten tot Timmerluijden incluijs, sonder uijtneminghe van jemanden, op dat hem niemant op 't een off 't ander van minder of meerder ende swaarder arbeit te doen ende hebbe te beclaegen offte exipieren, ten welcken eijnde tot wapeninge der matrosen aan Lant bestelt sal worden van den Drommedaris 8 ende van den Reijger 6 scheeps musquets ende houwers met haer toebehoren om de schildwachten mede waar te nemen ende de soldaten op haer eijgen geweer te laten.

Tot onderhoudinge van welck een ende ander oock geresolveert is seecker geconciepieert placeaat na genomen resumptie den volcke op alle de schepen ende aen Lant tot ijders narichtinge te pronunchieren ende ter behoerl: plaetse te affigeren, gelijck onder dato deses in ons placeet boeck can na gelesen worden.

Aldus gedaen ende geresolveert In 't schip den Drommedaris ten dage ende Jare als voren.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK 1652.
DAVIT CONINCK
JAN HOOCHSAET
SYMEN TURVER
P. V HELM. Secret.

Vrijdag den 19^{en} April 1652.

Alsoo ons d' opperhooffden van het retour schip den Salamander (15^{en} deser van Batavia hier aan gecomen) gewaerschoot hebben Jegenwoordigh gereet sijn omme met den eersten goeden wint in Naem des Heeren weder 't seijl te gaen tot vervorderinge haerer reijse over St. Helena na 't lieve Vaderlant, waer toe onse brieven ende annexe pampieren aan d' Ed: Heeren Bewinthebberen gereet ende vaerdigh leggen, soo is by onsen Raedt deselve gelesen ende geteijkent wesende verstaen die aen opperhooffden des gemelte retour schips 't intregeren om aen onse Heeren Meesters in 't patria te bestellen als mede de versteecken personen van den Salmander genaemt Fredrick Verburgh adsistent, mitsgaders de Jongens Jan Willemsz: Bobbel van Delff, ende Cornelis Cornelissen van Rotterdam na d' ordre van d' Ed: Heere Generaal ende Raden van Ind: over te nemen ende vooreerst aan Land te gebruijken bij 't werck volcq aen de fortificatie.

Aldus gedaen ende geresolveert in 't schip den Drommedaris ten dage ende Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK 1652.
DAVIT CONINCK
JAN HOOCHSAET
SYMEN PIETER W. TURVFR
P. V. HELM. Secret^r.

Saterdag den 11^{en} Maj 1652.

Gemerckt hier aen lant tot het maeken ende voltrecken van de geprojecteerde fortificatie dagelijckx niet meer als 60 mannen van de schepen Drommedaris Reijger ende Hope sijn arbeijnde, waermede 't selve wat soberen voortgangh neemt, ende langen tijt aenloopen sall eer wij hier te degen in deffentie sullen cunnen geraecken, alsoo wij met vertreck der voorgien: schepen van de selve al eenige noch soude moeten missen om die niet al te sober versien met volck na Batavia te laten varen, ende Jegenwoordigh de schepen Walvis ende Oliphant den 7^{en} pass^r hier aengekomen met vele siecken beladen waer van eenighe aen lant gebracht sijn om wat te ververschen, ende te reconvaliseren, Soo is bij den breeden Raet goet gevonden uijt de swackste ende soherste van dien hier aen lant te laten verblijven ende met de volgende schepen uijt patria te laten navolgen namentlijk van den

Walvis	30
Van den Oliphant..	20

Samen .. 50 Coppen

Nevens victualie tot de selve voor 3 maanden omme als wat beginnen op de been te comen, neffens de weijnige die hier van den Drommedaris ende Reijger blijven aen de fortificatie mede wat te helpen wercken ende met der selver hulpe te spoediger in deffentie te geraecken, ende opdat na ordre voor d' een als d' ander soude mogen geschafft, ende de victualie voor de Caep van Hollant mede gegeven wat gestreect ende niet al te schielijck bij soo veel meerder volcq geconsumeert worden, Soo is verstaen, dat den Walvis voor sijn 30 eeters aen lant sal laten comen

1400	lb. broot	}	Voor drie maanden.
1	vat vleijs		
1	do. speck		
$\frac{1}{2}$	aem olij		
$\frac{1}{2}$	aem asijn		
	partije sout		
270	can wijn	}	
3	vaten gort off erte ende partije stockvis		

Ende den Oliphant voor 20 man.

1000	lb. broot	}	Voor drie maanden.
1	vat vleijs		
1	vat speck		
$\frac{1}{2}$	aem olij		
$\frac{1}{2}$	aem asijn		
	partije sout		
180	can wijn	}	
	partije stockvis		
2	vaten gort off erten		

Waervan den Oppercoopman Riebeeck de respective opperhooffden der voorgemelte schepen behoort: receptisse sal passeren omme hun daarmede op Batavia te cunnen verantwoorden.

Ende onder voorhaelde 20 man van den Oliphant mede gereekent werden den onderbarbier Leendert Leendertsz: bij den Raedt gestelt op het schip den Drommedaris omme daarmede na Batavia te varen.

Gelijck mede van 't schip den Reijger op 't Jacht de Goede Hope over g'ordonneert is den boss' Symon Cornelisz: van Amsterdam omme op d' Jacht sijn dienst als seijlmaker waer te nemen ten welken einde bij desen verbeterd is van 10 tot op 14 gl: per maent waer voor sijn verbon: tijt sal uijtdienen.

Aldus geresolveert ende g'arresteert Int schip den Drommedaris ter rhede in de Tafelbaai aen Cabo de boa Esperance ten dage en Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK 1652
DAVIT CONINCK
REIJNIER EIJBERTSEN
CLAES JANSZ: BOTH
JAN HOOCHSAET
SYMEN PIETER W. TURVER.
P. V. HELM. Secret'.

Dinghsdagh den 13^{en} Augustus 1652.

Nademael de schepen van wegen d' E: Comp^e in 't voorjaar uijt 't patria vertrocken, nae onse hope door Godes hulpe in alle dagen apparent (altoos eenighe van dien) hier te passeren staen, Ende wij van 't volcq derselver, dewijle hier ter rheede sullen leggen, sonder verhinderinge hunner gedestineerde vojagie empasandt vrij veel cunnen geholpen worden in 't vorder volmaecken deser fortresse, tot grooten dienst van d' E: Comp^e ende ondersteuninge onser weijnige gesonde menschen, Jegenwoordigh in den continueelen arbeit hebbende, ende daer van al vrij vermoeijt sijnde, Soo is bij onsen raedt na rijpe deliberatie verstaen, d' opperhooffden van dien op hare aencomste ter eerster Instantie sulcx voor te stellen ende ernstich te vermaenen, daeromme . tot 't selve staende haer verblijf, alhier soo veel volckx terstont aen lant te laeten comen ende blijven, als sonder verleth van hun water halen etc^e. bequamelijck sullen cunnen ofte mogen missen, ten eijnde door sulck middel Comp^e Fortresse &c^e. te eerder voltrocken, mitsgaders de *Walvisvangst* ende meer andere nodige saecken tot profijt van d' E. Comp^e ende Soulaes haerder supporterende gastos streckende, te spoediger ende vroeger bij der handt mochte genomen worden, waar toe anders met dit luttel volck noch langh ende verdrietigh werck souden hebben, ten ware meerder voor eenigen tijt hier aen lant namen: dat niet nodigh is, ende genoeghsaem door middel van sodanige hulpe empassant als aengevoert can g'excuseert ende even spoedigh alle nodige saecken in esse gebracht mitsgaders te minder guaruison hier gehouden maar noch wel eenige van ons jegenwoordige volck van hier gemist ende naer Batavia gelargeert worden, gelijk sulcx tot dienst ende profijt van d' E. Comp^e bij desen oock goed vinden ende geresolveert sijn met d' eerste gelegenth: te doen. Als mede om van de voorn: schepen noch te vorderen eenighe saecken ons alhier tot effectueringh van 't een ende 't ander ten hoogsten nodigh ende uijt de voors: schepen sonder hun verleth genoeghsaem becomel:, Insgelijckx wat touwerk ofte rijtuijgh voor 't jacht (hier vrij dangreux ter reede leggende) ende weijnige victualie

voor 't volcq, hier continuel : swaer ende lastich arbeidende, daerom oock te meerder dienende den buijck gevult, ende in cas van refuijs ofte weijgeringe der gemelte opperhooffden, tegen deselve billicq te protesteeren van alle costen, schaden, hinder ende onge-rieff by d' E Comp^e door hunne onwillich^t ofte traecheyt in desen consequentelijck te lijden, ende wes meer tot dienst onser Heeren principaelen nodigh vinden mogen.

Aldus gedaen ende geresolveert aen Cabo de boa Esperance In 't fort de Goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK 1652.
 SYMEN TURVER
 GERRIT ABELSEN
 JOOST VAN DER LAECK
 P. V. D. HELM, Secret^r.

Woensdag den 4^{en} Septemb : 1652.

Alsoo Joost van d' Laeck corprael van de soldaten door sijne quade comportemente ende begane oppositie &^a bij onsen raedt is in apprehensie gestelt, ende dienvolgens sijn bedienen : plaats openstaet, welke dierhalven nodigh is met een ander bequaem persoon werdt versien ; ten eijnde de wachten ende alle goede ordre onder de soldaten bij nacht ende dage vooral mogen onderhouden blijven, soo hebben daertoe den persoon Paulus Petkouw van Dansieq adelborst, welke d' E. Comp^e langhe jaren voor desen in India gedient ende staende ons aenwesen alhier de ronden ende wachten 's nachts provisionel : als corporaal heeft waergenomen in die plaetse bij provisie gestelt, ende in volcomen fatsoen ende autoriteijt als den vorige geweest is, om als provisionel sargiant de soldaten te commanderen, ten welken eijnde oock goed gevonden is, den selven bij eerste occasie het helbaert over te geven ende voor 't volcq in sijne aen te vangen bedieningh provisionel : te autoriseren : Mitsgaders Willem Muller adelb^t alhier mede bescheyden, ende oock een Fraij nuchter persoon wesende de provisionele corporaels plaets in de steede van voornoemde Paulus Petkouw te defereren, opdat in de goede ordre ende dissipline soo wel onder soldaten als matrosen geen inbreucke ofte nadeel comen te geschieden ende alsoo onsen raedt vrij onsterck is, om daeruijt gedelegeerde rech-teren te committeren welke de saecken souden verhandelen, die noch ongedecedeert hangen, tusschen den E. Johan van Riebeeck ende Joost van d' Laeck voorn^t ter cause van oppositie ende Injurieuse vilipendie tot groot disrespect ende vercleijninge sijner autoriteijt, ende gesagh streckende, geperpetreert. Soo is g'arres-teert tot gedelegeerde rechteren te gebruijcken ende door deselve voorhaelde saecken te laten decideeren dese navolgende vier perso-

nen namentl: den schipper van 't Jacht Symon Turver als presis
Gerrit Abelsen stuijrmán van 't Jacht.

Poulus Petkou ende
Jan van Gulijck
provisionele corporaels.

Aan wien als gedelegeerde rechters voors: Riebeeck sijn actie
door den adsistent Pieter van den Helm bij desen gestelt als
provisionel fiscaal in de saecken tegens den Corporaal Joost van d'
Laeck sal Intenteren: omme recht over gesproocken te worden als
na behoren.

Aldus gedaen ende geresolveert aen Cabo de boa Esperance in
't fort de Goede Hoope ten daghe ende Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK 1652
SYMEN PIETER W. TURVER
GERRIT ABELSEN
P. v. D. HELM. Secret'.

Dingsdagh den 24^{en} Septemb: A°. 1652.

Door Godes hulpe soo verde met de werken aen Comp^e forti-
ficatie g'arbeijt hebbende dat Jegenwoordigh al redel: in
deffentie sijn geraeckt voor aenval van dese lants natie, ende
dienthalven begint tijt te worden om uijt te sien nae eenige proflij-
ten voor onse H^{ren} Mⁿ tot soulagement haerder hier supporteeren-
de ende noch te lijden onkosten, waartoe 't Jacht de Goede Hoope
('t welck hier met sijn volck doch stil legt ende weinigh dienst
van getrocken wort) een bequaem vaertuigh is, ende Jegenwoor-
digh sonder verleth wel can gemist worden om te varen nae 't
Eijlant Elisabeth dat vol robben ende dassen is bequaem tot pellerijen
ende om traen te branden omtrent 7 a 8 mijlen Noortwaerts van
hier ende wijders nae de baijen van *St. Helena* op 32 $\frac{1}{2}$ graden Z.
breedte ende *Saldanha* omtrent 33 $\frac{1}{2}$ gr^{den} leggende, tot nader
ontdeckinge van deselve ende de custen tusschen hier ende daer
gelegen, mitsgaders oock ten principalen om te ondersoecken off
aldaer eenigen handel voor de Comp^e mochte vallen, alsoo ons bij
extract van missive uijt Wingurla ges: door schipper davit
Claesz: ao. 1651 p' den Reijger in 't vaderlant gecomen, is gecom-
municceert dat seecker *Portugeese hurcke* eenige jaren geleden aen
voors: baija de *Saldanha* empassant soude sijn aangeweest ende *voor*
oudt cooper geruijlt hebben goudt ambergrijs ende oliphants tanden,
oock van d' H^r Generael van d' lijn te Amster: dat verleden jaer
een *frans scheepjen* bij hem aen *St Helena* was geweest welck
omtrent voorhaelde plaetsen hadde gehaelt een *ladinge bestaende in*
pellerijen ende traen (soo had onren vernemen) wel van *ongevaer*
een tonne goudt waerdigh, gelijck schipper Turver meer kennel: is.
Item oock dat bij de Journalen van Joris Spilbergen vernemen

deselve a°. 1601 in de maent van November daer geweest veele vuyren int lant hebben sien branden, daer uijt seecker is, datter volcq sal te vinden wesen, ende apparent bij deselve mede *cevet off muscus ende oliphants tanden* alsoo wij 't sommige Hottentoots ofte wilden hier omder hals hebben sien dragen, ende van Herrij die wat gebroocken Engels spreekt, genoegh-aem cunnen verstaen, dat die van Saldanha met de specie als oock oliphants tanden redel : abundant soude versien sijn, Item bij gemelte Spillbergen's Journaal, dat het voors : *Eijlant Elisabeth vol robben is bequaem om menigte traan van te branden ende de huiden van dien na Informatie van eenige luijden in 't vaderlant* voors : schipper bekend 't stuck wel een rijx daelder off 3 gl : waerdigh soude sijn, als oock dat de dassen daer in meenichte wesende *Fraije ende Costel : vellekens hebben*, waer door de reijse alleen genoeghsaem soude connen goet gemaekt worden, alwaer 't schoon datter geen handel ergens gevonden wert, Soo is nae goet overlegh van saecken ten meesten dienste ende voordeel van d' E Comp^e goet gevonden ende gearresteert 't Jacht ten dien eijnde met ampele Instructie op 't een ende 't ander tegen 't begin van toecomende maent in den name des H^{en} aff te vaerdigen met soo veel vaten om 't speck van Robben in te bergen als van hier sullen cunnen missen, ende een hottentoots jongen met bewillinge van sijn ouders mede te laten gaen, om onder tusschen onse tale te doen leeren ende alsoo metter tijt tot tolk te mogen gebruijcken, Item tot meerder verseeckeringe ende deffentie noch te versien met 2 cloecke soldaten, op Hope den almogende 't voorgenomen werk tot dienst ende proffijt van onse H^{en} M^{rs} sal zegenen. Amen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de Goede Hope ten dage ende Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK 1652.
 SYMEN PIETER W. TURVER
 GERRIT ABELSEN
 P. v. D. HELM Secret^r.

Woensdag den 2^{en} October 1652.

Alsoo Pieter Brackenier boss' eenige malen g'examineert sijnde over de woorden bij hem gesproocken in discours van de wegh gelopen personen, dat het ancker al wegh was ende de cabel welhaest soude volgen, gansch geen bekentenisse wil doen, ende in 't recolleren van de daer over beleijde attestatie, de attestanten verolaeren niet gesien maer aen de stem gehoord hebben die woorden bij denselven gesproocken souden wesen daer seer qual : op vast te staen is, ende ten aensien van des selfs ontkenningh geen verdere openinge nochte Informatie becomen connen anders als dat voors : brackenier belijt geseijt te hebben ick wense wel bij de weghgelopen personen te wesen, Edoch nae sijn seggen

Jockswijse ende sonder meninge, soo is verstaen den selven van sijne detentie te ontslaen ende gemerckt al vrij een vuilen pratert ende niet geheel suijsver is, drie mael van de rheede te laten vallen nevens hondert slagen met het natte gat voor de mast als breeder by de sententie op dato gevelt.

Ende omme hem voortaan de gelegenth: te benemen hier aan lart onder 't volck meerder opruijinge te maecken is oock goet gevonden denselven op 't Jacht de Goede Hope voortaan sijn dienst te laten waarnemen.

Insgelijckx de 4 wech gelopen personen hare ledigh gelaten kisten met weinige rommelingh 't goet daer al uijt bevonden sijnde te vercoopen ende hare reeck: te sluijten, mitsgaders derselver te goet hebbende saldos op d' E. Comp^e als geconfisqueert aff te schrijven, also hare maentgelden bij desen voor d' E. Comp^e geconfisqueert ende hunl: personen als schelmen jegens eer ende eedt uijt den dienst verlopen, verclaren.

Is wijders g'arresteert met ten eersten *de traen ketels op te stellen bij de Soute Revier*, omme hier van den stanck over 't fort niet becommert te wesen tot voorcomingh van daer uijt te resulteren ougesontheiden onder 't volck, ende tot verseeckeringe van de ketels ende gereetschappen op seecker hooge dijn even in de mont der voorgemelte revier aan dese sijde leggende, een oleijn redoutjen van drie roeden in 't viercant met sooden op halen nevens twee vierponders stuckjens daerop: om bij de Walvis vangers ende traencokers beseth ende bewaert te worden, dat bovendien niet alleen sal strecken tot nodige bewaringe van de ketels ende andere materialen, maer oock tot meerder versterkinge ende verseeckeringe deser tafelbaij ende revieren die daarmede over al met ons canon sullen cunnen defenderen soodanigh dat qual: eenige boots tegen onse wil sullen cunnen landen, ende onse sloepen onder 't faveur van dien in de revier Fraij bewaert ende gemakkel: bergen cunnen veel beter als hier voor 't fort daer met harde N. Weste Winden al te met in de gront raecken ende als men se op 't laut halen heel verstaven ende d^e rondoutje sonder eenige onkosten maer van sooden sterck ende gemaniert cunnen gemaekt worden.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de Goede Hope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1652
 SYMEN PIETER W. TURVERT
 GERIT ABELSEN
 P. v. d. HELM Secret^r.

Woensdag den 9^{den} October 1652.

Alsoo de gevangene personen Jan Blanx, Jan van Leijen, Willem Huijtjens ende Gerit Dirksz: nu 3 malen bij den gerechte

deser fortresse ter Examinatie sijn gestelt : mitsgaders ten vierden male op Interrogatorium noch nader ondervraecht ende de waerht in alles affgevordert ende deselve verolaeren niet meer te weten, als rede hebben beleden, Soo is verstaen hun saeken morgen bij sententie vorders aff te handelen, ende derselver wel verdiende straffe te laten ontfangen, soodanigh met overlegh van saeken by den gerechte deser fortresse sal verstaen worden tot voorcomingh van meerder of swaerder onheijlen ende tot afschricke van andere ten meesten dienst ende gerustich^t voor d' E. Comp^e te behooren, mitsgaders den onderchirurgijn Cornelis Hansz : Maijerp sich met eede te laten purgeren wegen 't geene hem van de gevangens wort te last geleijt &c^e.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hoove ten dage ende Jare als boven.

(Get; JOHAN VAN RIEBEECK. 1652
 SYMEN PIETER W. TURVERT
 GERRIT ABELSEN
 P. v. D. HELM. Secret^r.)

Donderdag den 10^{den} October 1652.

De gevangene personen Jan Blanx, Jan van Leijden, Willem Huijtjens ende Gerrit dircksz : door den gerechte ende Chrijsraet deser fortresse de goede Hope wel ende ten rechten bij sententie gecondemneert sijnde : omme namentl : Jan van Leijden de kogel over 't hooft geschoten, ende Jan planx gekielt ende met 100 slagen voor de mast gelaerst te worden, nevens een bannissement van elcx twee Jaren langh in de kettingh voor den Heere aen de gemeene wercken te arbeijden, mitsgaders Willem Huijtjens ende Gerrit Dircksz : elcx ook twee Jaren aen de gemeene wercken in de kettingh te arbeijden, ter saecke dat met den anderen op den 24^{en} pass^e uijt haren besworen dienst trouweloos : waren verlopen met meeningh om op Mosambique te reisen, een onser vijanden plaetse, ende dat Jan Blanx uijt sijn mond had laten gaen ; d' E Comp^e alle affbreuk wilde doen waer hij conde ofte mochte, mitsgaders Jan van leijden den eersten was die van deur te gaen gesproocken, ende andere personen namentl : Willem Huijtjens ende Gerrit Dircksz : daer toe bewogen had, Soo is verstaen deselve sententie op morgen ter executie te doen stellen ende met de straffe voort te varen, mitsgaders den opperchirurgijn Adriaen de Jager nevens den onderchirurgijn Cornelis Hansz : Maijerp, alsoo geen suffisante preuve connen becomen over 't geene hun van gevangene was te last geleijt te absolveren ende Mr. Cornelis uijt sijne detentie te ontslaen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop ten dage ende Jaren als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK. 1652
 SYMEN PIETER W. TURVERT
 GERRIT ABELSEN
 PAULUS PETKAUW
 P. v. d. HELM Secret'.

Dit merck van ✕ JAN VAN GULIJCK
 WILHELM MULLER.

Dinsdag den 15^{den} October 1652.

Alhoewel wij gaerne nader bevele van onse Heeren M^r ende onse van tijt tot tijt daer toe gegeven ordre ende gedane Iterative vermaningen 't Incomen van dese Taeffelbaij hadden affgediept ende teijkens gestelt tot narichtinge van Comp sohepen int aendoen deser reede, respective uijt patria ende India hier te arriveren, soo ist dewijle sich 't weder Jegenwoordigh daartoe niet bequaem genoegh is verthoonende, ende 't Jacht 't eenemael gereedt leght omme conform onse resolutie van den 24^{en} pass^o van hier te verseijlen nae de baijen van St. Helena, Saldania ende d' Eijlanden daer omtrent tot ontdeekinge van deselve ende onderzoek van Handel dat wij goet gevonden hebben d^e Jacht op morgen echter sijn despesche te geven; omme voor eerst van hier den hoeck om Zuijtwachts achter den Taffelbergh te verseijlen nae de baij aldaer verleden overlant bij de Boeckhouders van den Helm ende Verburgh eerst ontdeekt ende naderhant in Comp^o van de selve bij den stuijrmans van 't Jacht mede bevonden ende g'oordeelt een seer fraije baije te wesen, om voor alle winden meest beschut te kunnen leggen veel fraaijer ende gemakelijker als dese taeffelbaij, ende op 2 streecken nae 't eenemael besloten, waer omtrent 5½ duysent treden van 't strant seer schoone sware houtwercken over een gladde wegh soude te krijgen wesen, ende misschien wel somwijlen een particulier Mosambijs vaerder mochte geattrappeert worden alle welckers situatie ende bequaemheijt, diepte, groote, ende gronden altemalen voor 't leegh leggen bij d' opperhoofden van 't Jacht (doenl: sijnde) g'ordonneert is voorts aff te speculeren ende nevens de gelegenth^e van de bosschagie &c. pertinent in caerte aff te teijokenen ende ons hier te brengen, waar toe 3 dagen daer (bequame scheeps berginge vindende) sal mogen deur gebracht, ende dan wederom hier in de Taffelbaij ten ancker gecomen worden, omme ons raport te brengen ende wijders 't Incomen van dese baije met bequaem weder ten eijnde voors: aff te diepen ende alsdan nae 't verrichten van dien vorders de reijse na de baijen van St. Helena ende Saldania na onse ordre tusschen 't robben Eylant ende de vaste oost deur te vervolgen. Waertoe d' Instructie ende annexe pampieren nevens de mede te

geven Coopmansschappen langh hebben gereedt gelegen, ende bij desen aen d' opperhooffden van d' Jacht onder behoerl: facture ende Cognoissement sijn overhandight.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hope ten dage ende Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK 1652.
 SYMEN PIETER W. TURVER
 P. v. D. HELM Secret'.

Dinghsdag den 26^{en} November 1652.

Dewyle het Godt de Heere heeft gelieft ons door naerstigh onderzoek cundigh te maecken de seer schoone gelegenth: omme groote quantité robben vellen op de Eijlanden bij ende omtrent de baija Saldanha gelegen voor onse heeren Meesters te becomen, gel: te bespeuren is aen de ongelooffl: abundantie der *robben altaer ende de 2700 d. vellen* van seecker Eijlandeken in voors: Baije fraij gedrooght geworden ende hier gebracht, die vrij dicht ende vol van schoone fijne wol sijn, waer aen apparent groote profijten voor d: E. Comp^e hangen, 't welck te meer geloven ten aensien van de sware verre Costel: Equipagies ende groote moeijten aen de gevonden gereedschappen bespeurt bij de francoen daeromme gedaen te sijn, soo ist dat wij tot nader ervaringe van 't een en 't ander hebben goet gevonden 't Jacht de goede Hoope (14 pass^e van daer met voorhaelde partije vellen hier geretourneert) andermael gemant met 25 coppen) weder derwaerts te senden omme noch voor de comste der retour vloote uijt India een goede quantité tot retour voor 't patria in voorraedt te becomen, ende dat van 't Eijlandeken in de mont der Saldanhase baij leggende) om 't volck altijt bij de hant te mogen hebben, dewijl daer alsoo veel robben als op 't Eijlant Elisabeth te becomen sijn, ende voor eerst noch geen meer volck uit ons nodige werck alhier van lant mogen missen, om 't dassen Eijlant mede te besetten, sullende doorgaens om de robben te vangen ende villen 16 man op d^e. Eijlandeken blijven ende 9 man op 't Jacht om aff ende aen lant te varen ende beneffens dien met eenen oock wat nader onderzoek te doen na negotie ofte handelinge in de voorgemelte baije tot 't welcke g'emplojeert sal worden, het Cargasoentjen voor dato onder behoerl: facture ende cognoissement d' opperhooffden des gemelten Jachts mede gegeven ende noch in handen hebbende, Invoeger d^e. Jacht Jegenwoordigh ten dien fine 't eene mael weder gereedt ende versien sijnde met meerder volck ende gereedschappen tot uijtvoeringe der voorgemelte saecken &c^e. verstaen is d^e. opperhooffden op morgen haer despesche te geven: omme metter eerster goeden wint die Godt verlenen sal, andermael derwaerts te navigeren op hope door des Heeren genade weder met Zegen sullen retourneren. Amen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hope ten dage ende Jare als boven.

(Get) JOHAN VAN RIEBEECK. 1652.
 SYMEN PIETER W. TURVER
 F. V. BURGH
 P. v. d. HELM Secret.

Donderdag den 5^{en} decemb: 1652.

Niet Jegenstaende onse dagelijxe Iterative waerschouwinge ende aen verscheijde personen gestatueerde exempelen, noch bemercken de diverijen, schelmstukken ende andere vuijle moetwilligh^t onder den gemeenen volcke, soodanigh toenemen ende aengroeijen, dat Jegenwoordigh niets van Comp^e off ander particulier goet t sij van wat natuijre het oock mach wesen, selfs onder opsicht van de schiltwachten en mogen vertrouwen, die ten contrarie nochtans plichtswegen schuldigh ende gehouden sijn alle vile moetwilligh^t ende diverijen (op hun wachten vernemende) te weeren, ende hun overigh^t volgens eer ende eedt naer luyt van den generalen articul-brieff bekent te maecken; maer in plaetse van dien alle sulokx selfs by hunl: dagelijcx meer ende meer gepleeght ende gehanthaeft wort, Invoegen hoognodigh tijt sij daerinne te voorsien, Soo ist dat wij tot meerder preventie van dien ende oock om onder 't volck te meerder vrese ende ontsagh te brengen, nae rijpe deliberatien ende tot Comp^e meeste gerustigh^t ende verseeckeringe deser fortresse, goet gevonden hebben een geweldiger te stellen omme oock de Justitie met eenen bij voorvallende occasie als scherprechter te bedienen, te meer alsoo Jegenwoordigh aen den persoon Jan Pietersz: Soenwater in apprehensie sittende nootsaeckel: capitael exempel dient gestatueert over dat sich niet ontsien noch geschroomt heeft tegen onse dagelijckxe Iterative waerschouwinge ende g'emandeerde placcaten op 't schiltwacht staende Comp^e coper (onder sijne bewaringe vertroutsijnde) met desselfs geweer ofte halff pieck van de cruijwagens aff te breken ende dieffachtigh te stelen, omme aen d' Inwoonders van Saldanha voor struijseijeren worteltjens ende andere vodderijen te verruijlen, waerdoor Comp^e handel van koebeesten ende schapen als andersins (vermits veele voor de gemelte lomperijen geven) bedurven ende te niet gemaekt wordt, Soo hebben daertoe dan tot voorcominge van meerder dieverijen ende moetwilligh^t aengenomen den persoon Michiel Gleve van Straelsont, een bequaem man tot d^e ampt wesende ende uijt eijgen vrije ende onbedwongen wille aengenomen, ende belooft hebbende de selve bedieninge ten meesten dienst van d' E. Comp^e en al wat van sijn overigh^t concernerende de Justitie gelast wordt uijt te voeren, ten welcken eiinde dan van 9 tot op 15 gl. p^r maent bij desen verbetert wort, nevens d' emolumenten volgens

de statuijten van India daartoe staende, waer voren gehouden sal
sijn desselfs verbant aen d' E. Comp^e te voldoen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hoop ten
dage en de Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1652.
PAULUS PETKAUW
WILLEM MULLER
P. v. D. HELM Secret^r.

Maendagh den 9^{en} decemb: 1652.

Alhoewel Martijs de haes uit de lier adelborst in dienst van d'
E. Comp^e alhier bescheijden sich niet ontsien noch geschroomt
heeft boven onse meenichmael gedane Iterative waerschouwingen
ende g'emaneeerde placcaten tusschen 4 ende 5de deser des nachts
van sijn schiltwacht aff in Comp^e thuijnen te lopen, ende aldaer
menichte rapen te stelen, Insgelijckx 's anderen daeghs smorgens
(apparent uijt vrese van wel verdiende straffe) 't bosswaert in ende
daerenboven noch 's nachts daernaes gecommen int Timmerhuijs
even buijten 't fort staende, alwaer 3 a 4 Timmerluijdes kisten
met geweld opgebrooken ende meest alles 't goet daer uijt
gestolen: Mitsgaders voor desen meermalen in diverse diverijen
sigh verlopen heeft, waer over ten aensien van des selfs vrome
ouders telkens met seer civile straffe is gecorrigeert, ende jegen-
woordigh wederom in 't fort gecomen wesende ter examinatie
gesteld mitsgaders sijne misdaden voorgeleijt sijnde, alle deselve
opentl: ende sonder eenigh tegensprecken bekent uyt puyre
disperaetheijt ende omdat dagelix op 't werok voor een dieff
gescholden wiert gedaan had, 't welcke echter al te malen saecken
sijnde van seer quaden gevolge, die niet behoren geleden maer
ten afschricke van anderen op 't rigoreuste sonder simulatie
gestraft te worden, Soo is echter goet gevonden ende verstaen
dewijl onsen raet alhier (vermits 't Jachts vertreck na de baij van
Saldanha) seer onsterck is, ende 't selve een sware saecke sij om
voor ons alleen aff te handelen den selven in d' ijsers te houden
tot d' aencomste der respective retour vloote uijt India over 8 a 9
weecken apparent te paresseren omme hem als dan in handen van
den Commmandeur derselver ende bijhebbenden Raedt over te
leveren.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop ten
dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1652.
PAULUS PETKAUW
P. v. D. HELM. Secret^r.

Sondagh den 19^{en} Januario 1653.

Op gisteren uit 't patria hier expres aengecomen synde 't galjot de swarte vos met advisen ende advertissemerten van den oorloge tusschen onsen Nederlantschen Staet ende de nieuwe republicque van Engelant, nevens ordre omme d^o. advisen ten corsten te laten na batavia gaen, soo ist dat nae rijpe deliberatie ende overlegh van saecken ten meesten dienst van d' E. Comp^e goet gevonden is, om de advisen op Batavia te brengen 't Jacht de Goede Hope met 15 coppen te depesscheren, met de coopmansschappen uijt 't galjot voor India, alsoo 't Jacht beter tegen de zee ende de jegenwoordige hard waijende winden mogen sal ende d^o. galjot hier te houden, te meer dewijle 't Jacht in India tot den oorloge meerder dienst als 't galjot sal cunnen doen ende hier meerder gerieff van 't galjot sullen cunnen trecken in 't aff ende aen de Eijlanden om robben vellen te varen &c.^a bekalve dat voors: Jacht nergens nae soo bequaem als het galjot is om d' aencomende scheepen in te lootsen, ende daerenboven hier in de baij oock door gaens met 15 a 16 man moeten beseth laten daer anders geen dienst van te trecken is, ende op 't galjot wel met 8 coppen sal onnen affgesien worden, mitsgaders de reste tot meerder spoet in den arbeit aen de fortificatie t' onser nodige deffentie gebruijcken, welcken volgende dan d' opperhooffden des voorgemelten Jachts geordonneert syn hun olaer te maecken om tegen woonsdagh aenstaende Godes weer ende wint toelatende ten eijnde voormelt nevens on^e advisen van hier in allerijl nae batavia te vertreckent geactualieert voor 3 maenden, Soo is oock verstaen, dewijle door, de soberheit van de Hollantse victualie 't volck hier aen lant in den nodigen arbeit nergens nae haer becomst can gegeven worden ende vermits der Saldanhars vertrek geen vee meer te becomen sijnde, van 't selve oock niet en dient geschafft opdat te meer voor de retour vlote 't haerder nodige verversinge mochte overblijven, ende nochtans cloeckel: met alle man ende macht dient g'arbeit om 't fort in vorder deffentie te brengen, opdat in dese tijden noch wat bloot leggende bijsonderl: van de Engelse niet mochten overompelt worden, dat men aen't volck om daer toe echter te meer te animeren ende couragieren, souden beloven elck een maent gagie op hun reecq: te vorderen, soo haest 't fort in volcomen deffentie sullen gebracht hebben, ende wijders 't galjot syn goederen voor India int 't jacht overgescheept hebbende nae 't robben Eijlant te laten gaen om wat peguijs ende jonge robben in te souten tot spijsinge van 't volck hier aen lant in plaetse van hollantse victualie, die geen veertien dagen langher diijren can, Soo is oock goet gevonden den stuijzman Gerrit Abelsz: 't vaerwater alhier door experientie bekent van 't jacht de Hoope op voors: galjot te laten overgaen ende daertegen den opperstuijzman van 't galjot op gemelte jacht om met 't selve na batavia te varen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de goede Hope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653
 SYMEN PIETER W. TURVER
 TUENIS AYSEN
 F. V. BURGH Secret'.

Vrijdag den 21 February 1653.

Den raedt deser fortresse de goede Hoop heden aengedient: mitsgaders bij eijgen genomen Inspectie ende veelvoudige openbare getuigenissen, ende vrijwillige confessien der personen Pieter Martensz: van tonningen oppasser op de coebeesten, Jan blax van Mechelen gewesene fugitijs ende door beloffte van goede portementen vrijgelaeten uijt de kettingh daer tot straffe ingebannen was geweest, Jan Geijsteen oppasser van de schapen: Mitgaders den jongen davit Jansz: voor desen ende Hans Willemsen van Antwerpen nu jegenwoordigh op de coebeesten mede passende, claer ende evident gebleecken synde dat deselve nevens Willem Huijtiens ende Gerrit Dirksz: van Maestricht beide oock met Jan blax gewesene fugitiven ende roeloff Hendricksz: mede oppasser van de schapen gesamentl: verscheijden malen van Comp' coebeesten ende schapen hadden genomen, geslacht ende gegeten, die dan voor verloren, verslonden ende gestorven hadden aengebracht: mitsgaders oock somtijds jongen van de schapen in 't velt geworpen sijnde, sulcx verborghen ende daer tegen oude schapen geslagen hadden daarse hun getal mede wisten vol te houden, waerover als saecken sijnde van seer schadelijcken ende schandel: gevolge voor eerst syn in hechtenisse genomen ende om bij tijts daerinne te voorsien, wel behoorden ter versser daet rigoreusel: andere ten afschricke gestrafft te worden, maer gemerckt ons volck meest swaek op de beenen ende sieckel: van 't water den loop ende andere ongesontheden ende dese bovergemelte personen wel de cloeckste in den arbeit sijn, door welckers vermissinge groot achterdeel souden lijden aen de wercken onser fortificatie die vermits den Engelsen oorloge met alle cracht wel dienen volbracht te worden, Soo is nochtans met goet overlegh verstaen die saecken soo lang op te houden: omme aen den Command' der gemelde retour vlote te communiceren ende alsda. (vermits onsen raet wat onstereck is) met hulpe van dien ende desselfs breeden raedt de saecken vorders te laten decideren, ende onder tussohen om van de gemelte personen den nodigen dienst in de wercken noch aen de fortificatie &c. te mogen trecken, deselve op hanttastinge tot die tijt toe uijt hare apprehentie te ontslaen ende alsdan als geseeyt weder aengetast: ende de Justitie overgelevert te worden: omme recht over te laten geschieden als nae behoren.

Aldus secretel : gedaen ende goeresolveert In 't Fort de goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653.
TUNIS AYSÉN
JOOST VAN DER LAECK
F. V. BURGH Secret'.

Dinghsdag den 3^{en} Juny 1653.

'T langh verwachte galjot de roode vos van de camer-hoorn 19 September a°. passado in Zee geloopen en op gisteren boven alle hoope Gode loff hier wel ter rhede aengecomen wesende, met de dubbele advijsen ende advertenties van den Engelschen oorlog- &c°. nevens ordre (als per de swarte vos 18 Januarij ende 't jacht de haes 26 Martio pass° oock becomen) omme een van dese 2 galjots met d°. advijsen na Gamron in Persia off Suratte voorts te senden, so is bij den raet deser fortresse de goede Hoope versterckt met de schippers en stuijrluijden der vernoemde 2 galjots na verscheijden deliberatien eenstemmigh verstaen, alhoewel door 't langh onderwegen blijven des gemelten galjots de roode vos, verhaelde tijdinge wel mochte van Batavia off elders te lande over Aleppo en Constantinopelen door onse heeren Meesters over 3 verscheijden wegen volgens derselver advijs in dato 24 Julij gesonden reeds langs voor dit galjots arrive aldaer gecomen syn, echter omme onse principalen hare ordre te volgen, de gemelte advijsen na de voorsz: quartieren met 't galjot de swarte vos ten eersten voort te senden en de roode vos ten dienste van de E. Comp° in de plaetse hier te houden.

Wijdens door de E. van Riebeeck den Raet in bedenkinge gegeven sijnde off men nu 2 galjots hebbende, en daer door te deffensiver sijnde omme gesamentlijk eenige plaetsen aen te mogen doen, en op te soecken, niet bequaemelijck soude cunnen empasant van hier met een off alle beide galjots besoeken, de revieren van os montos d' ouro omtrent 220 mijlen desen hoek om op de oost van Africa op stijff 28½ gr. rio dos reijos op stijff 25½ gr. ; rio de Cuamo ende de St Jorgo op 18 en 19½ graet Z. breeten leggende omme te ondersoecken off aldaer sodanigen handel in gout, oliphants tanden, ebben hout, ende slaven &c°. gelijk ons door den hoog duijtschen padre Martinus Martiny g'informeert is te vinden ware, is eijntlijk door de schippers en stuijrluijden gemonstreert sijnde dat het te veel in de reijse na Parsia off Suratta souden beletten vermits om de gemelte plaetsen aen te doen, binnen Madagascar heen souden moeten, en anders om te degen oost te krijgen nootsaeckelijck boven d°. Eijlant dienen te seijlen, daer op vast gestelt die saecke te staecken en in surcheans te houden tot de nader en speciale ordre onser heeren meesters uijt vaderlant, die der p°. de laetste retour schepen over gesz: hebben.

Derhalven dan g'arresteert blijft de swarte vos als voren alleen voor 5 m. gevirtualieert te despecheeren : omme sijne reijse na d' ordre voors: na gemelte plaetsen te nemen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1653.

GERRIT ABELSEN

ELBERT CORNELSZ: KES

JAN SIJMESEN.

KRYN JANZEN SWART

F. V. BURGH. Secret'.

Donderdag den 5 Juny 1653.

D: E: van Riebeeck de schippers ende de stuurluijden van beide de hier ter rhede leggende galjoten aen lant hebbende laten comen ende met deselve in de kaerten schadtkamer, ende verscheijden beschreven Journalen, speculerende ende daer bij bevindende dat de passagie tusschen Madagascar ende dese vaste Custe van Africa deur apparent de naeste ende beste wel mochte wesen om met 't galjot de Swarte Vos dewijle van hier nae persia off Suratta op 't spoedighste te winnen, ende dienvolgende andermael als eergisteren porponeerende off dan empasant met beide de galjots wel g'armeert ende beneffens 't boots volcq oock soldaten mitsgaders gecargiert met eenige weijnige hollantse victualien van wijn, caes, boter &c^e ende indische cleden, de custen van Soffala niet soude kunnen aendoen, beneffens de daer omtrent gout uijt gevende revieren, in onse resolutie van eergister genoempt, te meer in verscheijden Journalen bevinden deselve inderdaet bij sonder rijcke plaetsen van goud ende oliphants tanden &c^e sijn, behalven dat te vertrouwen is de portugesen (daer soo veel niet wesende) selfs wel gragh mochten sijn tegen eenige hollantsche waren ende provision (weijnigh int 't Portugael over Goa ende Mossambique becomende) met ons te handelen, cunnende 't eene galjot empasant als geseijt de voorhaelde plaetsen aendoende, sijne reijse echter sonder weijnigh verandering gevouchelijck na persia off Suratta vervolgen, ende 't ander in de maent van Augusto hier wederom comen met rapport als wanneer oock eerst tijt wort om de robben vanght weder bij de hant te nemen invougen dubbelt werck met dit galjot desen jare soude cunnen gedaen worden.

Op 't welcke gemerckt de portugesen (hoe wein gh daer sijn) niet vertrouwen mogen ende dierhalven wel eenige swarigheijt mochte overcomen wijders alles overwogen ende oock geconsidereert dat tot sulcx nog geen speciale ordre van onse principalen hebben ende eijtelijck vastgesteld bij onse vorige resolutie van eergisteren desen aengaende te persisteren ende tot de speciale ordre van onse H^{ren} Meesters uijt 't patria de saecke uijt te stellen mitsgaders 't galjot de Swarte Vos alleen Maendagh aenstaend :

sijn afscheidt te geven ende laten vertreeken met d' advijsen aen d' opperhooffden in persia off Suratta na 't selve Godes weer ende wint sal con en te geleijden.

Ondertus-chen den provisionelen schipper ende stierman met 't galjot de roode vos nochte rechte ende de salvo uijt 't patria hier g'arriveert wesende, onaengesien haeren schipper ende opperstierman overlange op de reijse overleden waren ende dienvolgende versouckende omme de behoorlijk: verbeteringe van gagie ende confirmatie in de bedienende qualiteiten, daerinne bij versterff versz: sijn gesuecedeert ende haer wel hebben gequ-ten; Is bij den raedt verstaen, namentlijk Elbert Cornelz: Kes van Westerbloeker met gemelte galjot voor onderstierman uijtgevaren ende eerst door versterff van de schipper bij successie van den opperstierman in schippen plaetse, tot opperstiermans bedieninge gecommen en te naderhant door 't overlijden van den selven vorders int schippersambt geraeckt, toe te leggen de halve gagie van den opperstierman, ende de halve gagie van den schipper maeckende samen 50 guldens p^r maent met de gemeld qualite van schipper ende den in maniere als vooren gesuccedeerden stierman Cryn Jansz: Swarts van Hoorn voor boss^r a 14 g^l. met der galjot uijt gevaren ende als vooren door goede comportementen ende diensten provisionelijck opgeelommen te confirmeren ende absolutelijck te stellen in de qualite van onderstierman met 26 g^l. ter maent, beide ingaende den 18^{en} Descemb: A^o pass dat den eenen 't schippers ende d' ander 't stuijrmans ampt als geseijt tot genoegen hebben waer genomen volgens acte elck in 't bijzonder daer van verleent.

Ende dewijle de schippers van beide galjots elck even graegh na persia widen om van de caep verlost te sijn, Is verstaen omme niet te laten blijken wie 't beste hert mochte toegedragen worden, onder hun beiden, met trecken van briefkens daeromme te laten looten, gelijk geschiet is, vallende de reijse na persia te beurte den provisionelen schipper van 't galjot de Swarte Vos Gerrit Abelsen envougen oock verstaen is den steerman van dien (dese custen ervaren) over te laten gaen tegen die van de Rode Vos om op de galjots ervaren personen te houden tot elcks te doeue reijsen.

Sijnde wijders goed gevonden aen wedersijde eenige nodigheden van doen hebbende over te geven, op dat elck tot 't sijne mochte sonder verhinderinge ten dienste van d' E: Comp, soo veel mogelijk g'accommodeert blijven.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1653.

JOOST VAN DER LAEK.

JAN SIJMESEN.

F. VERBURGH. Secret.

Vrijdag den 6^{en} Junius 1653.

Den provisionelen schipper Gerrit Abelsen van Amsterdam jegenwoordigh staende als bij resolutie van gisteren te vertrecken met 't galjot de Swarte Vos na persia ende Suratta omme aldaer te brengen de advisen ende advertenties van den Engelsen oorloge o is p^r. de Roode Vos den 2^{en} deser uit 't patria toegemen. In rade versouckende volgens toeseggingh hem gedaen van de E. H^r. Demmers ordina: Raedt van India ende Commandeur over de laeste van hier vertrocken retour vlote, de confirmatie van schippers qualite ende gagie wort derhalven bij desen vermits d^e ampt op 't galjot de Swarte Vos sedert den 15 April pass^o in de plaetse van den daarmede uijt gekomen schipper Theunis Aijssen (met gemelte retour vlote na 't patria vertrocken) heeft waergenomen, ende te voren op d^e galjot bij geseijden theunis Aijssen oock het opperstiermansambt, toegeleijt de halve opperstiermans gagie en de helffte van voors: vertrocken schippers tractement samen wesende 51 g^r 's maends, met de absolutie qualite van schipper, waer vooren hij sijn verbonden tijt aan d' E. Comp^s sal gehouden blijven uijt te dienen. Ingaende den 5^{en} April pass^o dat de schipper Theunis Aijssen van voorn: galjot affe gegaen ende d^e ampt als geseijt in desselfs plaetse heeft becleedt.

Aldus geresolveert ende g^rarresteert Int fort de Goede Hoopen den dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653.

ELBERT CORNELSZ: KES.

JOOST VAN DER LAECK.

JAN SIJMESEN

F. V. BURGH. Secret^r.

Vrijdag den 25^{en} Julij 1653.

Dewijle door de westelijke winden nu vrij een lange wyl sijn belet gebleven om na onse al lang genomen resolutie ende gegeven ordre, door 't galjot de roode Vos van 't robben Eijlant noech wat schelpen te laten halen, tot de kalkoven, ende ondertusschen bevonden hebben hier langs de baij redelijke schelpen genoegh te krijgen sullen wesen; waartoe vermits nu meest aan 't werk van de fortificatie gedaen hebben, 't voleq beter als voor desen sullen mogen gebruijken. So heeft d' E. van Riebeeck den raet in consideratie gebraght, offe men den bequaemen tijt (die vast dapper deur loopt) niet behoorden waer te nemen: om noch bevoren de tijt van de robben vangst aencompt, met gemelte galjot *het hout-baijcken* achter den taefelberg te gaen besoucken 't welcke eerst tot 3 distincte malen overlant ondeckt ende den 11^{en} deser pass^o door den schipper ende stierman des galjots met de

sloep noch nader affgespeculeert ende gediept. Mitsgaders bevonden is, een goede baij ende haven voor gemelte galjot te wesen: om tusschen wijlen noch wat nader ooghermerck e nemen off men uit de daer sijnde schoone bosschagien de bequame hout wercken wat facil soude cunnen van daen krijgen ende wes meer tot dienst van d. E. Comp^e mochte uijtgevonden ende opgedaen worden is eijntelijck na goet overlegh van alles dat bedenkelijck was eenstemmigh goetgevonden; ende vastgesteld de reijse na 't Robben Eijland om schelpen te staecken ende met den eersten goeden wint die Godt verleen sal gemelte galjot na 't voors: houtbaijken (omtrent 5 mijlen over zee achter den taeffelbergh ende 7 a 8 mijlen over lant te gaen wesende) te laten versejlen, met ordre soo haest daer sal gearriveert wesen, ons 't selve overlant te laten weten; op dat sich d. E. Van Riebeeck oock te paerde offte voete overlant derwaerts moghte vervougen, om met d' opperhooffden des selven galjots ter dege Inspectie van alles te helpen nemen, alsoo 't hout hier omtrent 1½ mijl van daen uijt 't bos voor dato gehaelt ende met de wagen te krijgen sijnde geweest, soo vermindert dat van daer qualljck meer te becomen is, ende dierhalven nodigh ondersocht dient, hoet ginder te krijgen wesen sal, cunnen de empassant 't galjot oock vol branthout (dicht op strant te krijgen sijnde) geladen worden, tot de kalokoven hier ten hoogste nodig hebbende, ende daeromme alleene wel de pijn waert wesende de reijse te laten doen voor 't leegh leggen, alsoo doch anders geen dienst hier van 't galjot (op groote costen van d' E. Com: leggen de,) can getrocken worden.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fordt de Goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653.
ELBERT CORNELESZ: KESZ:
JOOST VAN DER LAECK
JAN SIJMESEN
F. V. BURGH. Secret^r.

Dingsdag den 19^{en} Augusto 1653.

Den commandeur deser fortresse de goede Hoope met geen andere personen van qualiteijt aen lant versien wesende als eenlijck een Sargeant ende 2 adsistenten (jonge borsten sijnde) op dewelcke bij desselfs absentie offte overlijden de regeeringe offte ijts van belangh en soude mogen vertrouwt worden en die dier halven in soodanigen caste beduchten dat de goede begonnen saecken alhier daerdoor wel in disordre mochten geraecken waerbij d' E. Comp^e geen oleijnen Intrest soude comen te lijden, ende volgens dien nodigh is, dat beneffens hem een persoon van goet beleid ende oordeel worde bijgevoeght, niet alleen tot desselfs adsistentie maer insonderheijt om bij sijne absentie offte overlijden

het commandement deser plaetse in goede ordre te conserveeren ende Comp^e te verrichten saecken op te vatten ende vervolgens waer te nemen, soo is bij den raet versterk door den schipper en de coopman van 't schip den phoenix gesien de bequaemheijt ende genegentheijt van de persoon Jacob reijniersz: onder coopman op gemelte phoenix na goet overlegh ten meesten dienste ende gerustheijt van d' E. Comp^e verstaen denselven onder coopman van gemelte schip ten dien eijnde dan aen lant te laten comen omme d. E. Van Riebeeck als 2^e persoon bij te wonen ende bij desselfs absentie offte overlijden (dat Godt verhoede) het commandement in sijne plaetse waer te nemen ter tijt ende wijle uijt patria offte India anders g'ordonneerd mochte worden alsoo voor jegenwoordigh verstaen wordt den dienst van de E. Comp^e tot meeste gerustheijt deser plaetse daer aen ten hoogsten gelegen te sijn te meer dewijle de saeken alhier reede in goede ordre sijn gebraght soodanigh dat alle Comp^e aencomende schepen van bequame verversinge (door goeden ijver aen gefocqt) doorgaans cunnen werden g'accomodeert ende dier halven jammer soude wesen in cas voors: door manquement van bequame personen 't selve verloren gingh.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de Goede Hope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653.
DOUWES AUCKES
ELBERT CORNELISZ: KESZ.
JACOB REIJNIERSZ:
F. V BURGH, Secret^r.

Saterdag den 30 Augusto A^o 1653.

Adolphus Ten Bengervoort van Amersterdam bootsmⁿ Jonghman ende Janneken Willems: van Amsterdam Jongedochter beijde gader op de fluijt de Coning davit varende na India ende versoeckende met den anderen in den H: huwelijcke staet te mogen treden vermits op de schepe maleander beloofft hebben, Is bij den Raet gesterekt met d' opperhooffden van voors: schip onder-vraeght off oock met ijmant ijts uijtstaen: hadden, op derselver verclaringe van Neen, toegestaen met d' eerste gelegentheijt te mogen trouwen ende ten dien eijnde op morgen twe afcondingen te laten gaen, mitsgaders Maendag aenstaende de derde: omme alsdan voor den Raet deser fortresse de goede hoope de vordere solemnisatie te laten geschieden 't welcke dus haestigh verstaen wort telaten voortgaen opdat 't schip daaromme niet soude werden opgehouden.

Aldus gedaen en: geresolveert Int Fort de Goede Hoope ten dage en de Jare als boven.

JAN VAN RIEBEECK 1653.
 PIETER JANSSEN DE VRIES.
 JACOB RIJNIERSZ:
 F. V. BURGH, Seort:

Woensdagh desen p^{mo} October A^o 1653.

Dewijle 't regen mousson noch niet ten eijnde is, maer dagelick noch al even nat weer blijft, waardoor de robben vangst noch voor eerst niet sal cunnen bij der hant genomen worden vermits die vellen met droogh weer moeten gedrooght ende opgegadert syn, ende jegenwoordigh de tijt van de Saldanhars compste herwaerts begint te naecken dier halven te presumeren bij deselve nu omtrent de baije van Saldanha met haer vee wel mochten wesen, sulcx dat daer ter plaetse ondertusschen wel eenigen handel soo wel als hier soude cunnen gedaen ende door de onse (daer te senden) g'animeert; mitsgaders wat vroegh hier gelockt ende aengemaent mogen worden om wat veel oliphantstanden ende ander coopmans: nevens haer vee met eenen mede aff te brengen, Soo is niettegenstaende noch wel een galjot vol hout tot de kalkovens uijt houtbaijken van noden hadden na goet overlegh (op 't een ende 't ander genomen) ten dienste van d' E: Comp^e goet gevonden 't galjot de rode vos (met 15 personen gemant ende behoorlijk voor 3 maenden ten behoeve van 25 eeters geactualieert, vrijdagh aenstaende na de baija van Saldanha ten eijnde voormelt aff te vaerdigen, omme als voorhaelt (de Saldanjers daer vindende) met deselve aldaer soo veel handel te doen als mogelijk sal wesen, omme alsoo Jaarlijs op twee plaetsen den handel te exerceren ende waer te nemen mitsgaders met eenen ende empassant oock soo veel vis (daer seer overvloedigh wesende) met d^e galjots volcq te laten vangen en insouten tot spijsinge van 't hier ende op 't galjot leggende volcq als doenlijk sij waer toe Caeps sout van hier mede gegeven sal worden sulcx alles genoeghsaem waer te nemen is vermits doch geduijren: den regentijt aen 't vangen ende villen van robben als voors: niet can gevordert worden, en de nootsaekkel: moet vis gevangen ende ingesouten sijn voor 't volcq hier aen lant noch dagelijckx vrij swaer aen de fortificatie ende thuijnen &c^e arbeijdende ende d' opperhooftten met eenen oock Indachtigh blijvende ons eenige monsters van de haije vellen (daer vallende ende apparent oock gelt waardigh wesende) mede te brengen: omme bij ons te mogen sien off oock suleke soorte is als in Japan getrocken worden als breeder bij Instructie deselve te hand te stellen.

Ende dewijle 't Fort nu genoeghsaem in deffentie ende bijna te eenemael voltoijt is, Soo is oock mede verstaen dat men conform

de resolutie van den 19en Januarij pass specialijk genomen, het volcq hier aen laudt voor haren swaren gedanen arbeit op hun reeq: sullen doen crediteren elck voor een maent gagie gelijk deselve namentl: die 't van den beginnen hebben helpen maecken op de becomen tijdinge van den Engelsen oorloge om 't fort metter haest in deffentie te brengen is beloofft als onder voors: datum nader is te speculeren.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hoope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1653.

JACOB REIJNIERSZ:

ELBERT CORNELISZ: KES.

F. VERBURGH, Secret^r.

Vrijdag desen 3^{en} October A^o 1653.

'T Galjot de roode vos gereet leggende, ende wij besigh sijnde om 't selve desen voormiddach noch na de baije van Saldanha aff te senden, compt ons den tolcq Herrij seggen datter 2 Saldanise Inwoners soo even aengecomen waren met rapport dat in de baije van Saldanha een groot schip lagh die daer aen de Eijlanden eenige robben doot sloegh, ende met de Saldanhars handelen niet recht wetende te beduijden wat voor een schip het sij, Is na goet overlegh bij den raet deser fortresse cortelijck besloten dat men met genoemde galjot noch sullen mede laeten gaen den onder coopman Jacob Reijniers: omme te sien ende vernemen wat voor volcq en ten welken eijnde daer gecomen sijn, ende In cas deselve geen hollants maer een Frans off ander schip ware 't selve sien te bewegen om hier te comen, ende wijders met advijs van raden te doen 't geene ten meesten dienste van d' E: Comp^e sullen bevinden te behoren latende oock tot meerder verstereking mede gaen 6 cloecke soldaten daeronder een lanspassaet.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1653.

JACOB REIJNIERSZ:

ELBERT CORNELIS: KES.

F. VERBURGH, Secret^r.

Saterdag 's 'avonts aen 11^{en} October 1653.

Den onder coopman Jacob Reijniersz: met sijn achten desen avond uijt de Baij van Saldanha overlant hier aan 't fort gecomen wesende, ende ons beneffens sijne schriftelijck bescheijden (onder dato deser in ons daghregister g'insereert) oock mondelingh gerapporteert hebbende dat t' volcq van 't aldaer gevonden Frans

schip altoos veele van dien hun genegen hadden getoont ende d'onse oock hertelijk gebeden dat se in Comp^e dienst souden mogen worden aengenomen vermits van hare opperhooffden niet te eten krijgen anders als robben vleijs, peguijns ende ander vuyl wil: dagelijx ten dien eijnde selfs vangende sonder daartoe een beetjen broot off eijts ter werelt te krijgen, nevens beloften van hun in alle saecken soodanigh te quijten dat wij daer aen genoeghsaem souden genoeghen hebben, ende ons wijders van alles Informereen dat sij wisten &c^e waer op hij Reijniersz: aen den Bouckhouder Verburgh provisionelijk voor sijn vertreck uijt de Baij al last had gelaten om desulcken vast aen te nemen als meenende daer geen quaet, maer de Comp^e dienst bij soude cunnen gedaen worden gelijk wij de saecken wat naeder insien: 't selve oock alsoo begripen 'Ten aensien dat door die middel den Fransman wel van sijue thuijsreijse mochte versteecken worden, ende mach-tigh verlegen vallen; mitsgaders ingevolge de saecke soo verde met hem wel mochte comen dat genootsaecht soude worden omme van selfs sijn schip ende geladen d. E: Comp^e hier te coop aen te bieden offte ten minsten ousen hulpe t' sijner groote obligatie souden moeten comen versoucken ende Ingevolge desselfs meesters in tecomende (dat subject vresende) de smaeck offte lust vergaen om weder hier te comen, behalven den behouden dienst welcke ons die francen souden cunnen doen in de Robbenvanght, waerdoor oock volcomen kennisse ende onderricht souden becomen hoe men met die vellen omgaet, mitsgaders op wat maniere ende hoedanigh derselver Equipagie ende reijssen doorgaens genomen worden. Item oock offte om dese robben vellen ende traen alleen is dan offer ijs anders hierbij offte omtrent meer te haelen, vangen ende n-gotieren valt, ende wes meer bedenkkelijk mochte wesen te ondersoecken.

Allen 't welcke bij ons wel ingesien ende met goede aendaght overwogen wesende, dat oock sodaninge aennemingh van 't volcq vermits haer eijgen versoeck ende lammenteren genoeghsaem op mededogentheit ende compassie soude cunnen ende mogen met goet recht gefoudeert ende g'excuseert worden ende wes meer bij uijtval van saecken mochte vereijtschen, Is nae goede deliberation ten dienste van d' E: Comp^e eijndelijk verstaen ende vastgesteld dat men vier man expres over lant weder nae de Baij van Saldanha sal afsenden met aanschrijvens ende volcomen last aen d' opperhooffden van Comp^e galjot de rode vos dat deselve al hare deligentie ende naerstigheit sullen aenwenden omme niet alleen de geene welcke haer van selfs uijt den Francen dienst presenteren in Comp^e dienst aen te nemen maer oock soo veele meer boven de selve overlant met d' onse herwaerts te locken, als sullen cunnen bewegen: omme als voorhaelt den Fransman in sijne te doene thuijs reijse soo veel hindere mitsgaders derselver principalen Soo veel onlust tot nader Equipagie ende vervolgingh deser

negotie te causeren als mogelijk sij, ende Insonderheijt oock om den dienst die wij in de robben vangst &c van de francen (dat werck gewent ende volcomen volleert sijnde) sullen comen te genieten &c sonder oock in allen gevalle te versuijmen, om de drie bandieten (door d' opperhooffden des voorhaelden Frans schip op een van de Eijlantjes gebannen) te lichten ende mede te nemen, daer niemant tegen hebben can, als sijnde werck van compassie, ende A°. 1642 d' onse (om hare misdaet van 't schip Rotterdam door d' hr. Caron op 't Robben Eijlant gebannen) van d' Engelse oock (noch vrienden wesende) wel gelight, ende voor onse retour vlote door deselve Engelse over Engelant in 't patria geholpen, hoedanigh met de gemelte drie bandieten door ons uijt medelijden oock wel mochte gedaen worden.

Wijders gemerckt de presentatie van den francen Capiteijn omme brieven voor ons mede te nemen, Is verstaen onse advijsen aen d' Heeren Meesters in 't Vaderlant tegen morg'n cortelijk vaerdigh te maecken (alsoo ons bekent gemaect heeft tegen den 25^{en} deser nae huijs te keeren) ende die pampieren met de gemelte vier man overlant na de Baije van Saldanha te beschicken aen d' opperhooffden onses galjots de rode vos: omme door deselve aen den Fransman behandicht ende de welbestelling gerecommandeert: Mitsgaders wijders g'animeert ende mogelijk sijnde bewogen te mogen worden met sijn schip hier in de baije te comen met schoone woorden ende belofften van goede tractementen &c omme daerop hier comende ('t welck nochtans niet wel dencken) alsdan mettet selven te procederen, soo de saecken ende tijt ten naesten dienste van d. E. Comp^e ons noch te comen aen te wijsen ende vereijsschen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hoope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1653.
JACOB REIJNIERSZ:
F. VERBURGH. Secret^r.

Dinghsdag den 21^{en} October 1653.

Tot groot leetweesen ende boven alle vermoeden het ongeluck Godt betert getroffen hebbende van dat ons al des Comp^e koebeesten tot 44 stx incluijs verleden Sondagh onder 't sermoen sijn wegh gehaelt ende ontvoert door de strantloopers (watermans genaempt) niet Gegenstaende deselve van de uyr onses aencompste alhier onder onse hoede gewoont ende dagelijckx veele vrientschappen sijn gedaen, Insonderheijt den tot toleq aengenomen Hottento Herrij die doorgaens van onse taeffel als een groot vrient alle dagen is gespijst met hollantse cleederen gecleet ende copere kettingh stocken ende platen verciert mitsgaders alle d'

andere Ingelijcx oock altijt hunne magere en hongerige buijcken gevult waerdoor soo vlijtigh waren geworden met water ende brandhout halen mitsgaders 't melcken van de koijen ende waernemen der jonge Calffjens &c^e dat niet anders scheen of waren ons als eijgen lantsluijden genegen edoch door 't dit schelmachtige merck 't contrarie gebleecken ende buijten eenige de minste bedenckinge ons t' eene mael in deselve bedrogen vindende ende ons gemeene volcqjen (als daer bij mede veele missende) om die hunne particuliere consideratien seer op dese lantsnatie verbittert ende genegen sijnde dat leet te wreecken mitsgaders beneffens dien oock wel overleijt ende gedelibereert dat hier van wraecke te nemen ofte dese natie te vervolgen groote Irritatie soude baren ende daerdoor geheel ende voor altijt wel mochten verstecken blijven van de handelinghe met de Saldanhars 't welcke nochtans de principale Intentie onser Heeren Meesters hier ter plaetse sij, die wij duchten echter vooreerst noch al sullen beschroomt blijven met haer vee hier aen 't fort te comen apparent uit vreesse van dat sij sullen meenen wij onse revengie op haer soudon soecken soo hebben goetgevonden ende besloten niet jegenstaende de moord aen den jongen Davit Jansz: (op de beesten hebbende gepast) boven hare roverije aen 't vee noch gedaen dewijle op de heeter daet de gemelte schelmen niet hebben kunnen achter halen onsen volcque bij placate te waarschouwen ende Interdicceeren niemant van dese Inwoonders 't sij Sandanhars off strantloopers die onse beesten gestolen hebben bij 't fort verschijnende ofte op de wegen ontmoetende Ja selfs niet den gewesen Tolcq Herrij (apparent d' eenige oorsaecke van dit schelmstuk sijnde) eenigh 't minste leet te doen maer integendeel al soo veel Ja eer meer dan min vruntchap als voor desen te bewijzen om mogelijk sijnde de Saldanhars hare vreesse daer door te verdrijven mitsgaders deselve in hunne genegenheijt tot ons meer ende meer te voeden en doen aengroeijen, als oock om te doen blijcken dat wij emmers gaer niet genegen sijn eenigh leet te wreecken veel min ijmant ter weerelt sonder oorsaecke schade off hinder te doen als ons soo veele aen de wraecke over een deel schelmse strantlopers niet gelegen latende dat onsen nodigen handel met de Saldanhars daer door soude moeten achter blijven aen 't welcke d' E: Comp^e te veel gelegen is ende wij soo wel den onrecten als den rechtshuldigen soudon cunnen aantreffen wanneer de laeste dwalinge erger dan d' eerste soude sijn.

Ende omme oock te vejiliger de wegen na 't bos om hout &c^e. te mogen gebruijcken is verstaen 't volcq in 't bos met haer thienen ende ses houthaelders met de wagen altijd g'armeert te laten gaen Item oock om 't volcq binnen 't fort in vier corporaal schappen te verdeelen ende elck ordre stellen waer hem bij eenigh alarm ofte ongelegentheijt op de wallen ende punten sullen te vervougen hebben als mede 't volcq voor de Constabel ende 't

geschut &c, Mitsgaders de wachten buijten ende binnen te verdubbelen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop teindage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653

JACOB REIJNIERSZ:

JAN VAN HARDENBERGH 1653.

F. VERBURGH. Secret.

Donderdag savonts den 23 Octob : A° 1653.

Soo even drie van de Musquettiers die op de timmerluijden ende houthackers in 't bos passen seer haestigh aen 't fort comende met tijdinge dat haer eenige Saldanhars hadden comen seggen (daer onder seecker Capiteijn van den welcken wij vergangen Jaer veele beesten hebben geruijlt die ons doen ter tijt oock de trouwieheijt eens had gedaen dat hij een van onse beesten van ons wegh gelopen ende onder de sijne geraeckt na twee dagen had weder opgebracht) dat ons gewesen Toleq Herrij met de weg gestolen beesten in de Baij Falsa lagh ende versoght had om bij haer Saldanhars te mogen bijwonen 't weleke sijluijden hadden geweijgert niet willende met hem te doen hebben als wel wetende die beesten van de hollanders gestolen en trouwelooslijk weggevoert hadden, gelijk voorschreven Saldanharsen Capiteijn Saterdag s'avonts verleden bij ons geweest ende wel getraceert sijnde de beesten noch selfs gesien had, beduijvende aen onse timmerluijden dat meer volcq met schietgeweer souden halen, hij wilde haer daer bij brengen, ende soo veel in hen was de beesten helpen wederom krijen alle welcke tijdinge aenhoorende ende onsiderende dat d' onse in voortijden 't quaet haer [toegecomen] altijt door de strantloopers Herrijs consoorten (watermans genaempt) is aengedaen, ende ter contraria van de Saldanhars doorgaens niet dan alle vrientschap genoten, welcke noijt anders gesocht hebben als met ons in vruntschap te handelen alsoo verleden Jaere mede genoeghsaem ervaren hebben Item oock dat de Saldanhars (soo bemereken condon) liever sonder als met Herrij, wilde handelen ende herrij's sigh oock noijt als in Comp^e van ons heeft onder de Saldanhars derven vertrouwen excepto eenen trop die wel eenigsints herrij's vrienden scheenen te weesen, echter soodanigh noch niet dat hem herrij ende veel min sijn consoorten haer heel onbeschroomt daer onder dorsten begeven, vluchtende altijt wegh alsder maer eenige Saldanhars hier omtrent quamen behalven herrij die onder onse Save Garde bij 't fort bleeff woonen Invougen aen allen 't selve genoeghsaem offte altoos ten minsten eenighsints te mercken ende bespeuren sij gelijk oock 't eenenmael t' gevoelen is van alle de geene die oijt aen de Caep geweest sijn, ende hier met de verongeluckte schepen Mauritius

ende haerlem gelegen hebben (soo ons eenige daer van hier bij ons wonende mede weten t' affirmeren) dat de Saldanhars ende watermans altijt vijandigh tegen den anderen ende de watermans de beletters van de handelinghe tusschen ons ende de Saldanhars dickwijls sijn geweest, dien volgens wel niet vreempt mochte wesen dat wij de Saldanhars groote vriendschap souden doen met 't vervolgen van Herrij en consoorten soo sij oock dagelick aen ons wel plachten te wijsen dat men Herrij en de Waterman maer souden dootslaen, om te gerustiger met ons te mogen handelen gelijk desen voorgemelten Capiteijn aen onse Timmerluijden oock hadde weten te beduijden sulcx nu niet hoeffden om haer Saldanhar wil alleen te doen maer Herrij met den sijnen ons nu selfs wel oorsaecke genoegh gegeven hadden haer om derselver moord ende 't rooven onser beesten te ruijmen &c Is eijntelijck na verscheijden deliberation ende op veele saecken genomen consideration verstaen een trop van 17 cloecke soldaten noch desen avond voor 4 a 5 dagen geviactualeert derwaerts aff te senden onder den Corporael Jan van Haerwaarden een persoon van goet ende voorsightigh beleidt ende naersticheijt met ordre noch desen avont bij onse timmerluijden in 't bos te gaen ende aldaer tot tegen den dagh te vernachten omme alsdan de saecken vejiligh bevindende met gemelten Saldanhaschen Captⁿ off wel sonder denselven sich op wegh te begeven na de Baij Falsa offte daer Herrij met onse beesten mochte leggen ende bij ontmoetinge van deselve de koebeesten sien te becomen Mitsgaders Herrij ende sijn volcq mogelijck werdende op te brengen met minne offte onminne soo best cunnen, altijt op hoede blijvende om soo weinigh van d' een als d' ander verleijt, bedrogen offte om den hals gebracht te worden.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoope datum ut ante.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1653.

JACOB REIJNIERSZ:

JAN VAN HARDENBERGH 1653.

F. VERBURGH. Secret^r.

Saturdagh den 8^{en} Novemb: 1653.

Den onder coopman Jacob Reijniersz: van Amsterdam Jonghman alhier bescheijden als tweede persoon deser fortresse de Goede Hoope sich in trouw beloffte hebbende begeven met d' Eerbare Jonge dochter Elisabeth van Opdorp geboortigh van Charloos, nichte ende onder vooghdije sijnde van den Commandeur Jan van Riebeeck ende dierhalven versoeckende om haer metten den anderen wettelijck in den huwelijcken staet te mogen laten bevestigen, Soo is bij den raet niet anders hebbende cunnen vernemen als dat beijde liber ende vrije personen waren, welcke met niemant ter werelt volgens eijgen verclaringe ende goede getuigenisse

ijtwes diesaengaende uijtstaende hadden, verstaen deselve jonghe luijden haer billijck versoeck toe te staen mitsgaders ten dien eijade op morgen haer eerste affoundinge te laten doen omme na 't publicoeren van de derde affroepinge ende t' eijndigen des Sondaeghae christelijcke oeffeninge ofte lesinge des sermoens (geen wettelijck oersaecke van verhinderinge vooroomende) door den bouchouder Fredrick Verburgh Secret^r van onsen raedt voor deselve ende alle den vologe de solemnisatie wettelijck in openen raet camere te laeten geschieden ende met de trouw publiquelijck voor te varen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop ten dage ende jare als vooren.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653.
ELBERT CORNELISZ: KES.
F. VERBURGH, Secret^r.

Maendagh den 17 November A^o 1653.

Gesien de verolaringe van de 4 Franse matrosen op haer eijgen versoeck p^r ons eijgen galjot uijt de baij van Saldanha hier gebracht dat se door haren capiteijn op een eijlant in die baij gebannen waren ende niet merokten oijt te sullen cunnen verlost worden waeromme aen d' onse oock seer ernstelijck hadden gebeden om op 't galjot te mogen comen sulcx haer d' opperhooffden van dien op onse over laut gesonden ordre uijt medelijden hadden toegestaen vermits d^r. capiteijn haer doch niet hadde willen verseeckeren off hun oijt te wilde verlossen ofte niet, soo is bij den Commandeur ende raedt deser fortresse de Goede Hoop (acht nemende op den dienst weloke d' E. Comp^e int accommoderen der robben vellen van deselve staet te genieten, alsmede op d' ervarentheit van den eenen wegen de custen ende handelinge op Madagascar &c^o) na rijpe deliberatie verstaen de gemelte vier franse matrose uijt puijre medogenthoijt ende compassie in Comp^e dienst aen te nemen als te weten Nicola Raine een cloecke ende ervaren man op de custe van Madagascar en de handelinge aldaer &c^o. voor bosschieter à 14 gl.
Martin Cordie voor boss^e à 13 gl.
Louijs Raine ende Daniel Mulot voor bootsgezellen à .. 2 gl.
's maents onder een verbant van drie jaren ingaende beijden van den 22de October pass^o dat op 't galjot sijn gecomen ende haren dienst na behoren hebben waergenomen als breeder p^r. acte ijder specialijck daer van verleent.

Sijnde wijsers oock goetgevonden 't gemelte galjot van sijn inhebbende vis ende schelpen voor de calok ovens te doen ontladen ende in der haeste sich weder van branthout ende water te versien, omme dewijle de Eijlanden van robben noch wat cael sijn, met den eersten in allerijl nooh een ladingh hout voor de calokoven

nijt 't houtbaijken achter den taeffelbergh van doen te halen, op hoope ondertusschen de schouwheijt van de Robben acn d' Eijlanden vergaen ende in abundantie wat weeder aengroeijen sullen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de Goede hoope datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK 1652.
JACOB REIJNIERSZ:
ELBERT CORNELISZ: KES.
F. VERBURGH, Secret'

Sondagh den 23^{en} November 1653.

Na 't lesen des sermoens desen namiddagh sonder eenige de minste verhinderinge volgens Christelijck gebruijck de derde affcundinge sijnde gepasseert van de ondertroude persoonen Jacob Reijniersz: van Amsterdam onder coopman ende tweede persoon deser fortresse de goede hoope ende Elisabeth van Opdorp Jonge dochter geboortigh van Charloos ter deser plaetse mede woonachtigh wijders ons niet voorgecomen wesende waer door deselve in haer voornemen souden cunnen ofte mogen worden geretardeert ofte beleth soo is bij den raet deselve toegestaen achter volgende onse resolutie van den 8^{en} pass^{en} de vordere solemnisatie van de trouw in den name des Heeren te laten voortgaen Ende ten dien eijnde oock goet gevonden op dat alles wettelijk met goede ordre ende tot Godes meeste eere mochte toegaen de gemelte solemnisatie (alsoo geen predicart hebben) door den Bouckhouder Fredrick Verburgh gesubstitueert Secretaris van onsen raedt voor deselve ende alle den volcke in openen raedt camere te laten bedienen gelijk dan sulox op dato na 't eijndigen van de Sondaghse Christelijke lesinge des Sermoens in de name des Heeren wettelijk geschiet ende g'effectueert is.

Aldus gedaen In't fort de goede Hoope datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1653
ELBERT CORNELISZ: KES.
F. VERBURGH. Secrets:

Vrijdagh den 28^{en} November A°. 1653.

Marcus Robbeljaert corporael ende Jan Matijse quartier meester door den gerechte deser fortresse de goede hoope bij interlooutoire ende diffinitive sententies wel ende ten rechten van hare qualiteiten gedeporteert sijnde, namentlijk Marcus Robeljaert tot op adelborst met 10 gulden 's maents over dat droncken sijnde sich en de wachten (des nachts hun toevertrout) vrij onordentelijk gecomperteert ende den Adelborst Symon Huijbrechts: dwers door 't dicke van zijn been ontschuldigh met den deegen gequest ende meer rasernijen ende onbehoorlijkheden gepleeght had,

nevens een amende van 3 maenden gagie ten behoeve van gemelte adelborst voor de smert van sijn onnosel geegren quetsure, Ende Jan Matijs: tot sleght matroos a 9 gl: met 100 slagen voor de pael ter saecke dat daeghs voor eergister nacht droncken sijnde tegen den corporael van de wacht willem Muller hadde g'opposeert en soo als hem denselven gelaste na de coije te gaen om geen geraes meer te maecken oock 't mes op hem hadde getrocken daer hem apparent mede soude doorstooten hebben Ingevalle door den sehiltwacht ende ronde t' allen gelucke niet subijtelijk had gestut geworden, alsoo den corporael voors: d' eerste steeck van 't mes ontwijkende achter over gevallen ende hij quartier meester besigh was hem de tweede steeck (op sijn lijff gesprongen wesende) te brengen, Soo is tot maintainue ende onderhoudinge van goede ordre ende dissipline mitsgaders tot gerustigh' der fortresse verstaen, deselve sententien op morgen ter executie te doen stellen, omme nootsaekel: exempel te statueren.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653.

JACOB REIJNIERSZ:

ELBERT CORNELISZ: KES.

JAN VAN HARWARDEN. 1653.

F. VERBURGH. Secret'.

Woensdagh 3^{en} December, A°. 1653.

Op heden bij den gerechte deser fortresse de goede hoope wel ende ten rechten gecondemneert sijnde namentlijk Cornelis Ulriex: onder barbiere op 't galjot de roode Vos, bescheijden tot suspence in desselfs qualiteijt voor ses maenden ende met 50 slagen gelaerst te worden mitsgaeders oock omme de justitie als oock den schipper ende stuijrmans om vergiffenisse te bidden ende derselver eere te repareren, over dat onder 't volcq veele vuijle logenachtige achterclapperijen hadde gevoert van denselven schipper ende stuijrmans sijne respectieve opperhooffden tot vrij groote quetsinge ende krenkinge in derselver goede naem ende Faeme waerdoer al eenige oproer onder 't volcq ende beginselen van ongehoorsaemheijt begonnen te reijssen &c°. Item den Bottelier Roeloff direks: met 50 slaegen meede gelaerst te worden nevens reparatie van eere ende biddinge om vergiffenisse als voren over dat suloke logenachtige achterclapperijen (van gemelten barbiere gehoord) niet alleen onder den volque hadde gedivulgeert maer oock sich niet geschroomt in hevigen moode den schipper te verwijten datter waren die hem voor een ringen dieff hielden ende wes meer tot vilipendie ende cleijnachtige sijner gemelte opperhooffden streckende, Soo is na wel genomen deliberatie ende goet overlegh eenstemmigh verstaen gemelte sententie; op morgen te doen

pronuneheren ende executeren opdat alles in goede ordre geconserveert ende ijder onder behoorlijke discipline ende gehoorzaamheijt van sijne respective opperhooffden gebonden mochte blijven.

Aldus gedaen ende geresolveert In 't fort de goede Hoopa datum ut ante.

JOHAN VAN RIEBEECK 1853.
JACOB REIJNIERSZ:
JAN VAN HARDENBERGH 1652.
F. VERBURGH.

Saterdag, den 6^{en} Decemb : 1653.

Onaengesien dat na 't rapport van de opperhooffden des galjots de roode Vos aen 't dassen ende andere Eijlanden in ende omtrent de Baij van Saldanha door de francoen de robben vrij coel opgevangen waren ende als doen noch weijnich gelegentheijt scheen om voor eerst weder eenige te vinden, nochtans gemerckt na d' opinie van de vier medegebrachte francoen uijt de vers : baij ende onse ondervindinge van vergangen sijsoen dat om dees tijts 's jaers d' oude robben haer jongen werpen, oock dat wel mochte gebeuren de Saldanhars (uijt vrees niet dervende hier comen) haer in ende omtrent voors : Baij onthielden, mitgaders de francoen misschien oock wel eenige vellen (die apparent niet sullen hebben cunnen mede nemen) daer gelaten hadden, Soo is bij den Raet goet gevonden d' opperhooffden van 't galjot de roode vos tegenwoordigh nevens de groote boot fraij opgeboeijt ende te samen ten eenmael ten dien eijnde gereet gemaekt ende seijlvaerdigh leggende, mitgaders voor de selve oock rijkelijk brandhout ende water hebbende laten haelen, ende innemen beneffens de provisien &c voor drie maenden ten behoeve van 29 eeters &c tegen Maendagh aenstaen : (sijnde overmorgen) haer despesche te geven, nevens ordre om de groote boot met 14 man op 't dassen off andere Eijlanden aen de robben vangst te stellen ende sijluiden met 't galjot d' Inwoonders vernemende den handel in de voors : baij waer te nemen ende van de francoen haer vellen vindende, voor d. E: Comp^e hier te brengen, maer in cas dat geen handel noch vellen van de francoen vinden, datelijck met galjot recht deur sonder dese rheede aen te doen, na 't houtbaijken achter den taeffelbergh te verseijlen, om noch een ladingh groff brandhout tot d' ander te maecken calokoven te haelen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoopa ter dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1653.
JACOB REIJNIERSZ
ELBERT CORNELISZ: KES
F. VERBURGH. Secrets :

Saterdag den 10 Januario 1654. s' Morgens vroegh.

Op gister den Commandeur ende eenige uijt den Raet van des Fortresse de Goede Hoop aen 't schip de Vreede sijnde gewees omme wat nader informatie te nemen van de moeijten ende oneenigheden &c^e aldaer onder de opperhooffden ende principael scheeps officieren wesende mitsgaders onder anderen door de gecommitteerde raets personen der gemelte Fortresse Jacob Reijniersz : onder coopman ende tweede persoon van dese plaetse ende Elbert Cornelisz : Kes, schipper van 't Galjot de gesamentlijke officieren des selven schips, namentlijk van den opperstuijrmans tot den landspassaget incluijs gevraeght ende affgefordert sijnde getuigenisse te geven off sich den schipper Cornelis Noortstraunt oock doorgaens offte oijt op de reijse soodanigh met droncken drincken verlopen had dat onbequaem is offte was geweest sijn bevolen dienst vermogens desselfs ampt waer te nemen ende daerop bij deselve officieren niet en is willen g'antwoord worden : maer teenemaal halstarrigh gebleven om daervan na behooren getuigenisse te geven Ja oock selfs niet als haer naderhant sulcx van den Commandeur Riebeeck persoonlijck mede aff gevordert ende met soete minnelijcke reden vermaent is geworden 't selve gehouden waren te seggen opdat sijn E: ende raet mochte letten off denselven schipper het voors : schip oock vorders toe te vertrouwen soude sijn om weder mede in Zee te gaen &c^e Soo is de saecke wat nader bij ons ingesien ende overwogen de swaericheden uijt 't een en 't ander te vreesen, Item oock dat sich ijder schijnt de meester te arrogeren &c^e met eenparigheijt van stemmen bij onsen Raet verstaen desen dach nochmael haer de voors : getuigenisse affte vorderen ende daertoe te committeren Elbert Cornelisz : Kes schipper op 't galjot de roode vos ende Jan van Hardenbergh sargeant van dese fortresse omme na becomen rapport alsdan vorders in de saecke te delibereren als den meesten dienst van de E: Comp^e tot behoudenis van gemelte schip, dempinge der geresene moeijten ende herstelling van de goede ordre sal bevonden worden te behooren :

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hoop ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.
JACOB REIJNIERSZ :
ELBERT CONNELISZ : KES.
JAN VAN HARDENBERGH
JANNE SYMENSEN.
F. VERBURGH, Secret^r.

Maendagh den 12 Januarij 1654.

"T sedert gister ons noch eenige verclaringen van verscheijden personen wegen de geresene moeijten van 't schip de vrede voor-

comen ende ons door den onder coopman William Born op d' schip oock ter hant gestelt wesende seecker requeste daerbij seer demoeidighlijk is versoeckende om cort recht over sijne saecken (hem ende den geledaerden sieckentrooster aengaende) gesproocken te mogen worden, Soo is bij den Raet verstaen eerst alle de stucken door de op gister gecommiteerde raetspersonen te laten recolleren ende dan vorders bij Interrogatorium op alle pointen ons nooh wat nader ende dienstel: te Informeeren ende na grondige ende oprechte bevindinghe van saecken alsdan vorders te procederen, als na behooren; alsoo doch vermits de veele siecke luijden op dat schip 't selve (om die wat tot reconvalisatie door verversinge te brengen) nooh voor eerst niet oan claer worden te vertrecken, ende dat 't swaerste weeght nootsaeckel: de gront ende oorspronck mitsgaders de roervincken van alle de geresene moeilijcken dienen te hebben; omme soodanige ordre ende redres in alle reglementen ende scheeps regeringe te s(t)ellen als tot behoudnisse van dat costelijck schip ten meesten dienste van d' E: Comp° sal bevonden werden te vereijsschen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.

JANNE SYMENSEN.

JACOB REIJNIERSZ:

ELBERT CORNELISZ: KES.

JAN VAN HARDENBERGH 1654.

FREDRICK VERBURGH, Secret'.

Donderdag den 15 Januari 1654.

Achtervolgende onse resolutie van den 12^{en} deser door gecommiteerde wijt onsen Raet alle de stucken wegen de geresene questien tumulten ende moeilijcken op 't schip de vrede behoorelijcken gerecolleert sijnde mitsgaders alsdan bij deselve resolutie dato voors: oock met eenen goetgevonden omme ons nooh vorders ende nader articulariter t' Informeren bij Interrogatorium &c° waerinne door dese 2 verleden dagen hard weer teenenmael ende vrij sijn belet gebleven ijts te vorderen sulox hier alle dagen meer te verwachten ende vreessen is ende wij de saecken ondertussen sulox insien dat aen de verder enqueste der gemelte krakelen nooh al veel werok sal wesen, ende Ingevolge gemelte schip tot grooten Interest van d' Comp° daerna vrij al te langh soude moeten opgehouden worden, soo is na verscheijden deliberationen met goet overlegh verstaen niet jegenstaande onse resolutie als voren d' Interrogatorien na te laeten, dewijle vernemen alsoo veele blijcken hebben als voor eerst becomen sullen, ende tot de reste al te langh werok soude vallen, inde dierhalven jegenwoordigh niet anders te doen als door

gemelte onse gecommiteerdens, partijen te laten ondervragen off elck oock ijs meer tot ijmants laste offte eijgen verdediging ende verschooninge in te brengen heeft, alsoo den raet geresolveert is de saecken cort te maecken ende na d. sen finalijk te besluijten wat tot redres van de verwarde saecken, behoudenis van Comp^s schip ende goet, sal bevonden worden noodigh te conveneren, ten eijnde d^e schip daer door in sijn vorder te vervolgen reijse niet all te veele geretardeert en worde, blijvende met eenen de gecommiteerdens gemelt oock bevolen te laten onderteijkenen seecker memoriael bij de scheeps officieren apart gehouden ende hun in haer vertoogh aen refererende.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope den 15 Januario 1654.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.

JACOB REIJNIERSZ:

ELBERT CORNELISZ: KES. 1654.

JAN VAN HARDENBERGH 1654.

JANN SYMENSEN

F. VERBURGH, Secrets.

Vrijdag den 16 Januario 1654.

Niet tegenstaende op gister hadden geresolveert tot geen Interrogatorien te treden maer eenlijk door gecommiteerdens partijen te laten vragen wat noch meer tot elcanders laste offte verschooninge in te brengen hadden gelijk geschiet is en door deselve gecommiteerden ondervonden sij dat niemant qualijk ter degen bescheijt heeft willen geven d' een vrij tegen d' ander staende ende sommige hun excuserende van alle de overgegevene schriften geen kennisse te hebben &c^e Item oock den siecken trooster Insgelijcx gevraeght sijnde wegen de moeijten particulierlijk hem ende den onder-coopman concernerende niets anders hadde willen antwoorden als dat sich op Batavia met wijser wilde beraden, daer mede bethonende den raet alhier niet suffichant genoegh te kennen omme sulcx hier te decerner Invoegen langhs soo meer bevinden noodigh te wesen de saecken hier affgehandelt, de schuldige gestrafft ende d' onschuldige mitsgaders die 't behoort in haer gesagh gemainteneert worden; soo is na goet overlegh goet gevonden alle de scheeps officieren terstont aen lant te laten comen omme deselve voor den Raet deser Fortresse order eede te verhooren op ieder articul van haer gehouden memoriael offte dagelijxe aenteijckeninge ende overgelevert verthoog, dat sich daer aen refereert ende tot laste van den schipper bijzonderlijk ende ten principaelen meer als den opper-coopman is streckende als bij de inleijdinge ende beginselen van de selve Insonderheijt is te bespeuren.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654
 JACOB REIJNIERSZ:
 ELBERT CORNELISZ: KES. 1654.
 JAN VAN HARDENBERGH 1654.
 JANN SYMENSEN
 F. VERBURGH. Secrets.

Saturdag den 17^{en} Januaric 1654.

Op gisteren voor ons hebben aen lant laten comen alle de scheeps officieren van 't schip de Vreede die op ijder articul van seecker door den sargeant gehouden memoriael (bij haer soo genaempt) distinctotelijk vraegh points wijse als oock noch andermael op hun overgelevert ende geteijkent vertoogh onder eede zijn verhoort, ende daaruijt als de mondelinge verolaringe van ijder een meer ende meer bemerkende de seer groote disorders ende irreglementen op dat schip principaelijk onder de hooftofficieren wesende, waerinne nootsaeckel: redres vereijst wordt, ende nochtans vermits de corthetijt des tijts vrij langh werck staet te vallen omme al de questien ende opgeresene onlusten na behooren Final: aff te handelen dewijle Comp soo costelijcken retour schip daer door tot al te grooten schade van d' Comp' soudon moeten ophonden, vermits hier dagelijcx veel quaet weer hebben te verwachten als wanneer niet ter werelt can uitgereght worden soo aen de verleden 2 dagen quaet weer genoeghsaem gebleecken, ende ons bij ervaringe volcomentlijk bekent is, ende tegenwoordigh desaecken van 't gemelte schip dagelijckxe vrij reconvaliseren mitsgaders 't scheurbuijck heel te malen door de cool ende moescruijden uijt den thuijn crijgende van 't volcq als te eenemaal uijt lijff wegh gevaeght wordt, Invougen den schipper verclaert binnen 3 a 4 dagen genoeghsaem sal cunnen vaerdigh wesen te vertrecken, Soo is na verscheijden deliberation verstaen de vordere proceduren, te staecken ende alle de stucken ende documenten onder couverte van onse missive d' Ed: heer Generael ende Raden van India tot Batavia toe te steuijren omme aldaer op derselver ordre bij den raet van Justitie ofte andersints verder geprocedeert te worden als na behooren.

Ende omme echter te versorgen dat gemelte schip (noch vol onrust ende misschien wel eenige bedeckte conspiratie wesende, insonderheijt onder de hooftofficieren) evenwel des niet te min met ruste ende in goede ordre door Godes geleijde behouden mochte over comen ende niet gelijk 't schip Westvriesland door noordentelijke regeringe van sijne te doene reijse verstaecken te blijven mochte oock tot sodanige ongelucken uijt de gemelte oneenicheden te gesecken, gelijk (geen ander als de tegenwoor-

digh sijnde ordre gestelt wordende) te vresen soude wesen, Is na goet overlegh ten meesten dienste ende gerustigheijt van de opgemelte Comp^e mede goetgevonden den opperstuijrmán sargeant, onderstuijrmán ende constabel als de principaele uijt crachte deses provisionelijck van hier tot Batavsa buijten haere bedienende ampten te stellen; omme sonder eenich gesagh over te varen. Insegelijck oock den onder coopman Willem Bern dewijle uijt de moeijte tusseken hem ende den sieckentrooster den uijtbarst van alle oneenicheden sijn principael: g'openbaert hebben nevens oock privatie van de Caijuijt ende derselver slaepplaetse die soodanigh sullen verordonneert worden dat des nachts ende bij ontijde altijt van den anderen mogen gesepareert blijven ten welcken eijnde sijn den commandeur deser fortresse Maendagh aenstaende met Godes toelatinge sal aen boort vervoegeen, omme daerinne de vereijschende ordre te stellen op welke separatie als voorsz: gedurende de vojagie oock bijzonderlijck sal gelet worden gelijk mede den opperschirurgijn Wollevens om sijn inobediente bejegeninge aen desselfs overheijt doorgaens gepleeght, oock van sijn eetplaats aen de Caijuijstaeffel gepriveert sal blijven, maer voor hem, vrouw ende kinderen in sijn camertjen eeten ende drincken beschafft als na behooren.

Ende dewijle oock t' eenemael ende genoeghsaem beemercken datter noch al veel sijn die 't meer met de gemelte provisioneel buijten bedieninge gestelt wordende personen houden als met hunnen regerenden schipper, Invoughen oock al vrij te duchten sij daaruijt (van dese rheede na Batavia scheijende) 't voorige vuij van oneenicheijt wel weder mochte ontfoncken, ende eenige tegen haer schipper anderwerff revolteren ende dienvolgens ten laeste wel gaen als Godt betert door quade toe versight noch jonghst exempel hebben aen 't meergem: schip Westvrieslant soodat de laeste dwalinge wel erger mochte vallen als d' eerste tot geen cleijne schaede ende Intrest van d' E: Comp^e soo is tot voorcominge van alle sulcx ende onderhoudinge van goede ordre, als oock omme den Schipper in sijn ampt ende toevertrouwt gesach (al eenighsints ontrooft sijnde geweest) te helpen mainceneren, de quaetwillige in toom ende onder dwangh te houden, verstaen, den onder coopman Jacob Reijniersz: onsen jegenwoordigen 2^{en} persoon deser Fortresse daer op 't oppergesagh te bevelen met absolute macht ende auctoriteijt omme oock als formeel Opperhooft te regeren in alle raetspleginge te presideren, justitie t' administreren ende wijders te doen sulcx tot meeste ruste ende eenigheijt op dat schip tot behoudenis van 't selve sal bevonden worden te behooren

Ende omme ten dien eijnde dan oock meer ontsagh voor 't volcq te mogen hebben wert denselven ter discretie ende approbatie van d' H: Generael ende Raden van India bij desen oock toegevoeght de qualite van coopman met 54 gl: 's maents heden Ingaende.

Ende in de plaetse van den als vooren provisioneel: gedechargeerden opperstuijrmans den schipper (van 't hier ter rheede leggende Galjot de rode vos) Elbert Cornelisz: Kes op gemelte schip de Vreede gestelt; omme aldaer als tweede schipper geduijrende de reijse den opperstuijrmans plaetse te becleeden, mitsgaders den noch in wesen blijvende derdewaeck in d' onderstuijrmans stede ende den seijlmaecker Pieter Jacobsz: van Amsterdam in des derdewaecks plaetse als daertoe bij voorgaende examinatie bequaem bevonden sijnde onder belooninge van 24 gl: 's maents op dat oock de wachten doorgaens bij vertroude persoonen geduijrende dese reijse souden mogen na behooren waergenomen ende alle misleijdingh: mitsgaders Comp' schip en goet door Godes geleijde ende hulpe doch met ruste ende in 'goede ordre behouden op Batavia gebracht worden, waertoe denselven alvermogende sijnen genadigen Zeegen hulpe ende bijstant wil verleenen. Amen.

Ende dewijle datter oock nootsaekel: een hooft officier over de soldaten vereijst soo wort den corporael Harman Verwer dat gesagh in des provisionele gedechargeerden sargeants plaetse gedefereert ende om te meer gesach te hebben sijn eetplaetse oock in de caijuit verordonneert alles ter discretie ende approbatie van d' Ed: hr. generael ende Raden India als voorhaelt.

Wijders gemerckt op 't hier ter Rheede blijvende Galjot de roode Vos met t' overseten van den schipper Elbert Cornelisz: Kes voors: niemant anders blijft als eenl: den onderstuijrmans Jan Symons: omme daer 't schippers ampt bij provisie te becleeden Soo is na voorgaende Examinatie ende bequaem vindinge goet gevonden den schieman Cornelis Jans: van holsteijn van 't gemelte schip de vreede op d' galjot voor onderstuijrmans over te laten gaen ende die plaetse te laten waernemen onder een belooninge van 30 guldens 's maents heden ingaen:

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoope ten Dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.
ELBERT CORNELISZ: KES.
JAN VAN HARDENBERGH 1654.
JANN SYMENSEN.
F. VERBURGH. Secrets.

Saturdagh desen u^o Februario a^o 1654.

Den Raet deser fortresse de goede hoope versterckt met de schippers van de hier ter rheede leggende scheepen draeck ende 't kalff op derselver versoeck vergadert ende door hun voorgedragen wordende seeckere persoonen welcke bij haer provisionel: op de reijse waren gesurrogeert in eenige overleden ende qualijk gecomporteerde persoonen hunne plaetsen; ende bedieningen, sonder daervoor noch eenige verbeteringe genoten te hebben; soo

sijn deselve op de goede getuigenisse van derselver weldragent-
heijt na luijt van den generalen articulbrieff mits desen in naere
provisionele bedienende qualiteiten geconfermeert, ende tot belo-
ningh van dien bij halveringe toegeleijt als te weten :

Meijndert Harmens : van Amsterdam voor derde waeck a 26
gul : 's maents uijtgevaren ende bescheijden sijnde op 't schip
den Draeck in d' onderstuijrmans qualite met 29 gul : 's maents
in plaetse van Jan Claesz : Poon die van den Draeck op 't kalff
tegen den gedeporteerden opperstuijrmans Lieve Lievesz : van den
draeck was overgegaen. Jacob buij van Baert voor constabels^{mt}
a 14 gul : 's maents op d° schip mede bescheijden ende uijtgevaren
in bovengemelte gewesen derdewaecks plaetse met 20 gl : 's maents
Pieter van Delft bootsman op 't kalff a 8 gul : 's maents in den
overleden coxmaets plaetse van 't selve schip met 11 gul : pr.
maent ende

Gerrit Hansz : van Swol boss a 12 gul : op d° kalff tot Consta-
bels maet met 13 gul : in de plaetse van den overleden Symon
Cornelisz : van Offanen, alle ingaende op morgen den Eersten
Maert als breeder pr. acte ijder op special : daarvan verleent.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop ten
Dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654

ARIES, JANSZ : EUL

CORNELIS EWOUTSZ : JULIJS.

JAN SYMENSEN

FREDERICK VERBURGH. Secrts.

Woensdagh desen 18^{en} Martio 1654.

Dewijle van tijt tot tijt meer ende meer bemercken dat de
schapen hier in de taefelvaleij vermits te overvloedige water, veele
meerder door de gallich^t uijt die vochtigh^t (daer se niet wel van
aff te houden sijn) causerende comen te sterven als aen te teelen.
Item oock seer qualijck als met groote wachten van de tijgers
ende ander wilt gedierte (die se in 't aensien van d' onse uijt de
troupen menighmael halen ende verscheuren) en cunnen bewaert
noch beschermpt worden; wijders gemerckt dat deselve aen 't
Robben Eijlant (geen water maer een levendige santachtige gront
vol groente ende gras bewassen sijnde) in den tijt van 5 a 6 maen-
den van 6 stx (die der opgeseth hebben) tot 11 stuex sijn aenge-
teelt, mitsgaders aldaer de minste noot van wiltgedierte te vreesen
sij. Soo is verstaen van onse schapen (gegenwoordigh jongh ende
out 22 int getal hier aen 't fort hebben :) alle de oijen op gemelte
Robben Eijlant te stellen ende de rammen om te slachten voor
de schepen &c^e alleen hier ter houden, ten welcken eijnde dan
meede goetgevonden is 't galjot de roode vos met den eersten
bequamen wint derwaerts te senden geladen met partije boshout

ende Riet om aldaer een bequaeme loots op te stellen daer de schapen haer 's nachts voor den regen in verschuijlen moghten ende met eenen empassant van de weijnigh robben daerop comende soo veel vellen te versamelen als doemlijk sij mitsgaders eenige aerde bequaem te maecken om met wortelen ende ander groente te besaijen, ende ten dien eijnde aldaer te laeten verblijven 4 a 5 man edoch express ende principael omme wacht te houden datter niemant van de retour off andere scheepen met haere boots bij nacht mochten aencomen omme de schapen bedeotelijk daer aff te halen gelijk sommige (discrete ongeprejudiceert) haer niet schromen souden volgens de drijgementen ons meer als eens voorgeoomen in welken cas de gemelte 4 a 5 wachten dan gelast sijn de sulcke met haer schrijvens ons bekent te maecken ende ten dien eijnde oock verstaen ten minsten alle weecken eens de opgeboeijde boot derwaerts te stuijren omme dan degeene die haer daerinne pexeeren, onse heeren principaelen ofte d' Ed: hrn. Gouverneur genl: ende Raden van India met ons schrijvens daer over te beclagen opdat tegen desulcke dan mochte geprocedeerd worden als deselve haer Ed: ten meesten dienste van d' E: Comp^e mogen goetvinden te behooren. Ende omme alles ende principael de Robben vangst in ordre te brengen is den bouckhouder Fredrik Verburgh mondelingh gelast mede te gaen, ende den schipper van 't galjot oock g'ordonneert soo tot graven van van een put (daer 3 leggers toe mede geven) ende andere nodige saecken alle behoerlijke hulpe te contribuieren ende niet eer te retourneren, bevoren alles heeft helpen volbrengen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede hoope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.
JAN SYMENSEN.
F. VERBURGH, Secrets.

Donderdag desen 2^{en} April a^e. 1654.

Alhoewel bij onse laeste resolutie van den 18^{en} pass^e geresolveert hadden niets anders dan d' oijen op 't robben eijlant te stellen ende de rammen hier te houden om te slaghten als 't noot waere, soo is nochtans gemerckt de schapen aldaer wel drie mael soo vet ende swaer worden als hier dat wij dien halven jegenwoordigh oock goetgevonden hebben de 9 stx rammen hier bij ons noech sijnde ende nergens na halff so wel in wasdom ende vettigheijt groeiende daer mede bij te brengen om oock soo vet ende groff te laten worden gelijk wij mercken dat soo wel de rammen als de oijen op dat eijlant doen ende teenemael onse schaeps weijde aldaer te houden, als sijnde apparent, soo der maer eenigen handel van schapen noech bijkomt om daer binnen 1 a 2 jaeren 2 a 3,000 stx schapen te hebben die daer ordinairis wel soo groot werden

als een cloeck jarigh calff soodat aen deselve alser noch wat wil bijcoomen in corten tijt door aentelinghe soo veele soudē hebben als dubbelt over voor de scheepen tot ververschingē ende t' onser spijsinge doorgaens van noode sal wesen alsoo hier een van d' Bijlant gebrachē ende gewogen sijnde 170 lb. swaer bevonden hebben 't welck noch boven 11 maenden niet out was ende waren van 4 oijen binnen de 10 maenden tijts thien jongen geworpen dat voorwaer treffelijck ende geweest is mitsgaders wel meriteert om aldaer met eenigh volq tot bewaringe van dat vee besettinge te houden sulcx rheede met 4 man begonnen hebben als pr. onse voorige resolutie te sien sij. Is oock verstaen onse conijnen (alhier in hooken hebbende) daer meede te planten op hoope dat vermits de santgronden bequame plaetse ende voetsel vinden mitsgaders meede wel aenteelen sullen, alsoo der hier doch niet van voor compt ende tot dees tijt veele vergeeffse moeijten in de hooke meede gehadt hebben.

Blijvende wijders den schipper van 't Galjot de Roode Vos (ten dien eijnde pr. d' opgeboeijde boot met d' eerste bequame wint door Godes toelatinge sullende derwaerts vertreoken) g'ordonneert met partije gedrooght robben vleijs peguijns ende vuijle eijeren (daer overvloedigh sijnde) te retourneren om te proberen off hier de verakens meede sullen cunnen voeden, dewijle doch van de scheepen soo sober van erten off gort cunnen versien worden datter ons volq alleen op 't tiendedeel niet mede spijsen cunnen ende nootsaekelijck van de vruchten uijt den thuijn den mont moeten opengehouden worden om dat ons verleden jaer geen rijs van Batavia is gesonden geweest, ende soo ons dit jaer met de noch te verwachten retour vlote geen rijs toecompt, sullen nootsaekelijck selfs daer om uijtsien moeten 't sij na Madagascar off elders alsoo opt rantsoen broot ende de vleijs dagen sonder ander potspijs 't volq den honger niet can verdreven mochte oock aen soo swaren arbeit gehouden worden als deselve hier dagelijcx in diverse saecken doen mochten ende noch voor eerst als sijnde een nieuwe plaetse niet staet aff te nemen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hoopē ten Dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.
JANN SYMENSEN.
F. VERBURGH, Secreta.

Maendagh desen 6 April 1654.

Heden al onse victualie nader oversien ende bevonden hebbende namentlijck rijs, gort, boonen ende cadjāgh t' eenenmael door 't lange achterblijven van de retour vlote geconsumeert te sijn, behalven broot dat noch voor 2 maenden nevens vleijs ende speck voor 7 a 9 maenden hebben ende derhalven gansch ontbloot sijn

omme de luijden in haren noch dagelix doende swaren arbeit den hungerige buijk niet eenige dagelixe toespijs te vullen, Is op dato goetgevonden 't galjot nevens d' opgeboeijde boot na de baije van Saldanha te senden, omme aldaer van de Eijlanden eenige vogels peguijns ende vis te halen ende in te souden tot spijsinge van deselve alsoo al seer beginnen te verhungeren want op 't rantsoen broot en. : vleijs niet cunnen leven en : dierhalven om den buijk te vullen genootdruckt zijn haer te eeten te geven wat wij becomen cunnen namentlijk peguijns off andere vogels daer anders qualijk de mont aen setten willen ende op dat wij voor-eerst vast wat mochten hebben om den tijt van 't galjots daer toe te doene reijse te mogen inwachten is den schipper gelast d' eerste gelegentheijt waer te nemen om in der haest met de gemelte boot eerst een toehjen na 't robben Eijlant te doen nevens 4 a 5 vaten omme die van daer vol peguijns te halen alsoo wel cool genoegh hebben, maer door de lange continuatie te veel geconsumeert wort ende soodoende wel te weijnich voor de retour vloote overblijven mochte, souden oock wel met vleijs ende speck 2 a 3 mael daeghs te schaffen de luijden cunnen voeden, maer alsoo dat voor d. E. Comp^e te costelijk valt vermits de groote consumtie daer door en die durabele victualie te veroorsaecken, hebben liever als voorseijt geresolveert tot de dagelijcx cost offte toespijs peguijns te laten hebben, om drie mael daeghs van te schaffen ende den hunger wat uijt 't volcq te houden, opdat men dienthalven niet en behoefft van 't nodige werk te excuseren ende ledigh te laten gaen.

Soo is den schipper voormelt oock g'ordonneert de 6 schapen in de gemelte baij van Saldanha op seecker Eijlant gelaten, met eenen van daer te haelen ende in zijn herwaerts offte wederom reijse, deselve empassant mede op 't robben Eijlant bij d' andere schaepen te stellen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.
JANN SYMENSEN.
R. DE MAN. Secrets.

Maendagh desen 27 April a°. 1654.

Aengesien wij jegenwoordigh mits 't verbiij loopen van de retour vloote boven hoope ons vrij schaers ende meest 't eenemael gansch ontbloom bevinden van dagelijcx victualie als namentl: gort, erten, bonen, rijs offte diergelijke omme 't volcq hier aen lant 2 a 3 maels daeghs van te schaffen ende dat 't govogelte 't welck nu gehaelt hebben op de Eijlanden oock al vrij opgevangen ende schuw gemaect zijn waer door te vreessen is dat men altijt na onsen wil qualijk meer sal cunnen krijgen offte vasten staet op deselve mogen maecken ende noch langen tijt voorhanden is eer

wij uijt India van rijs cadjagh bonen off araeq eenigh secours te verhopen hebben gelijk mede van de uijt 't patria te verwachten scheepen die doorgaens soo sober van erten offte gort hier aencomende ons cunnen accomoderen dat men der qual: ons aenteelende hoenders ende gansen mede voeden mogen, Item geconsidereert de wijn tot rantsoen voor 't volcq te lighten uijt te vaderlantse schepen machtigh costelijck voor de Comp^e vallen ende India daerdoor oock niet min grooteliecx ontriefft soude worden; Soo is 't dat wij na verscheijden deliberatien in dese occurrentie onsselve moetende redden nootshalven hebben geresolveert ende goetgevonden omme niet in den uijtersten noot van honger te vervallen 't Galjot de roode vos (heden uijt de Saldanha baij hier geretourneert) ten aldereersten na Madagascar ts zenden, omme ons van daer soo veel rijs, boonen, cadjagh ende araeq te halen als bequamel: sal cunnen overvoeren ende alsoo wij om 't selve te negotieeren van geene coopmanschappen na vereijscn versien sijn, is verstaen te ondersoucken offer wat onder 't volcq noch mochte schuijlen van de Lijwaten &c^e aen deselve verleden jare op Reecq: verstreckt omme hun dan pr. contant offte op Reecq: weder goet te doen na behooren.

Ende dewijle 't gemelte Galjot omme soodanigen reijse te doen nootsaeckelijck eerst sal dienen wat schoon gemaect 't welek hier niet bequaemelijck nochte na behooren geschieden can, Soo is oock goet gevonden 't selve ten dien eijnde eerst na de baij van Saldanha te senden daer men 't fraij droogh can laten bevallen omme doch ter degen schoon gemaect te worden ende van daer weder herwaerts te laten keeren ende sijn Instructie ende Carga-soenen &c^e voorgem: voijagie te halen &c^e.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.

JANN SYMENSEN.

R. DE MAN, Secrets. 1654.

Maendagh desen 4 Maij A^e 1654.

Gesien het Godt de Heere niet geliefft de wint (aen 't westen blijvende) te laten dienen omme 't galjot de roode vos na de baij van Saldanha te senden ende aldaer schoon te maecken, harpuijsen &c^e ende dat ondertusschen den tijt vast dapper deurloopt ende de victualie alhier heel sober sijnde machtigh vermindert als cunnende qualijck langer de hoenders ende eenden voeden welcke derhalven tegen onsen danck van cant aen moeten op eeten late staen 't volcq die met peguijs ende moescruijden uijt den thuijn spijsen, vermits niet een corl rijs nochte oock maer weijnigh gort meer hebben, Soo is verstaen 't Galjot hier t-r Rheede te krengeen ende met schrapers ende loeten soo veele schoon te maecken als

mogel : is omme 't selve op 't spoedighste vaerdigh te hebben ende metten alder eersten goeden wint gevirtualieert voor 4 maenden conform onse resolutie van den 7^{en} April pass^e in den name des Heeren na Madagascar om rijs ende andere provisien aff te vaerdigen mitsgaders tot meer deffentie te mannen met 19 off 20 coppen.

Ende alsoo hier niemant hebben die daer oijt geweest is als een fransman] welcke wij niet derven vertrouwen, dierhalven wat onbekent daer comen souden niet wetende hoe ende op wat maniere ende waervoor daer te doen mochte wesen 't sij met d' Inwoonders cffte Francoen welcke daer op sommige plaetsen gestabileert ende vrij sterck sijn, soo is na overlegh van saecken verstaen, gemelte galjot eerst 't eijlant Mauritius te laten aendoen dat sonder merckelijck verlet doch genoeghsaem geschieden can omme aldaer van den commandeur ende opperhooffden soodanige Informatie ende oock nodigh sijnde eenige coopmanschappen beneffens 't gene mede senden meer te halen, als deselve tot de handelinghe om rijs &c^e noch souden mogen nodigh vinden te vereijsschen waertoe wij deselve pr. onse missive met eenen oock dienstel: sullen versoecken &c^e ende mede geven soo veele hier hebben cunnen bij den anderen raepen als pr. Factura d' opperhooffden t' overhandigen.

Alsoo Jan Woutersz: van Middelburgh in India gecomen met 't schip Orangie A^o 1644 voor adsistent a 12 gl. 's maents nader hant verbeterd geweest tot 24 guldens ende tegenwoordigh uijt India hier gecomen pr. 't schip de provincie a pass^e in qualite van adelborst met 12 gl: 's maents (noch winnende) welcke sedert dien tijt sich wel gecomportteert ende de Boucken van 't galjot de roode vos gehouden maer insonderheijt beneffens ende oock in de plaetse van een Bouckhouder Fredrick Verburgh bij sijn absentie op 't daasen Eijlant d' opsighte over de robben vanglist waergenomen heeft &c^e wort ten dien aensien op desselfs versoeck ende bequaemhijt bij desen in de qualite van assistent weder gerestaureert ende herstelt met 20 gl: 's maents mits gehouden blijvende d' E. Comp^e van nu aff noch 3 jaren daer voor te dienen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoope ten Dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.
JANN SYMENSEN
JAN VAN HARDENBERGH 1663.
CORNELIS JANSEN
ROELOFF DE MAN Secrets. 1654.

Donderdag den 18^{en} Junij 1654.

Alsoo wij met de 2½ lasten rijs pr. 't galjot de Tulp nu laest becomen uijt de retour vlote van St. Helena ten alderhooghten niet boven 2 maenden sullen cunnen streecken, mitsgaders de

ool ende andere moescrujden in de thuijnen oock soo haest niet voortcomen als men voor al 't voleq dageliex wel geconsumeert hoe mesnageant het oock aengelegt wort, ende om meer vogels van d' Eijlanden te haelen ende in te souten te weijnich soudt hebben dat vermits de regentijt jegenwoordigh oock niet meer te becomen is, dier halven 't galjot de Tulp nodich ende pleijn soude dienen gebruijckt om over ende weder t' elckens versse vogels ende peguijs te halen offte liever gesonden na Madagascar om rijs gelijk 't galjot de rode vos, of misschien, (dat Godt verhoede) 't eene ongeluck overquam wij op 't ander noch eenige hope mochten hebben, want ons op schepen uijt Vaderlant te verlaeten van tijt tot tijt meer ende meer bevinden te hasardeurs te wesen vermits veele de Caep niet genegen sijn aen te soucken, maer willens verbi j loopen, waer door wij 't elckens in groote soberheijt blijven sitten hebbende jegenwoordich niet boven noch 2 weecken broot, en cunnen oock d' aencomende schepen uijt 't Patria van gordt off erten, niets missen, in vougen off wij al met broot gesecondeert wierden echter noodich potspijs om 3 mael daeghs te schaffen, van noode hebben, waer toe niet bequaemer als rijs soude wesen, met 't welke oock 't broot met eenen can gespaert worden soo in India over al gebruijckelijck ende ons hier mede op 't hooghste nodich is.

Wijders gemerckt dat wij aen dit galjot de Tulp een snedich ende wel beseijlt vaertuijgh hebben, seer bequaem om eenige vreemde plaetsen op te doen insonderhi jt desen houck om, ende dat genoeghsaem empassant sonder veel verlet in de reijse na Madagascar voorsz: om welcken houck soo bij verscheijden Journaelen van cust, landt, Zee, ende cours beschrijvinge vernemen mitsgaders door 't mondelingh raport van den Spaensen hooch duijtsen padre Martinus Martinij (pr. den Oliphant a° pass° uijt India hier geweest oock (accorderende met de verhaelde beschrijvingen) g'informeert sijn, veele schoone havenen, Baijen, revieren ende jnhammen leggen, in de welke door hem g'affirmeert ende bij gemelte beschrijvingen oock niet min gedeclareert wordt, daer handel van goudt, ambergrijs, oliphants tanden, ebbenhout ende slaven sal gevonden worden, principaelijck van Rio Piscaria ende Rio d' Infante (daer omtrent 30 mijlen de revier op een stadt genaempt Cortada volgens de landt caerten soude leggen) tot de custe van Coffala ende Cuama in cluijs, van waer de portugesen van Mosambique haer goudt met cleijn vaertuijgh langhs de custe gaen handelen, meest ende principael uit het Coninghrijck van Monopatapa ende Butua (onder ende oock beoosten den tropicus Capricornij leggende aen dese sijde van Coffala) van den Monopatapaten uijt Simbaos (een stadt in 't landt daer beschreven wort dat veel tijts den Coningh woont) ende Butua den gemelten portugesen toegebracht werdende, welke Monopataparen, ende die van Butua misschien mede wel souden mogen bewogen worden ons in de revieren van Christofora offte de Baijen van Os Medaos

d' auro ende Rio des Reijs (hun wel soo nae als Coffala off der portugesen plaetsen gelegen) haer goudt ende ander coopmanschappen toe te brengen, bijzonderl: als vernamen dat wij daer doorgaens met onse schepen in vruntschap quamen om te handelen te meer dewijle doch na Linschotens beschrijvinge d' Inwoonders van Coffala (den portugesen onderdanich) haer den Monopatapaer (hunnen wettigen heer) niet en willen subjecteren waer door (sulcx noch soo weesende) als dan wel mochte gebeuren dat wij in de voorsz: Baijen Os Medaos d' auro off Rio dos Reijs met die van Monopatapa een goet contract troffen omme aldaer handel te stabileren en: metter tijt soo verde te comen dat men hun soude cunnen off mogen belooven met Comp^e macht niet alleene haere rebellige ondersaeten van Coffala tot zijn gehoorsaemheijt te helpen; nemaer oock wel de portugesen metter tijt van daer te helpen ofte uijt 't nest te jaegen, ende wes meer bij tijt en dewijle practicabel wesen mochte, Dat oock aldaer sal handel te vinden wesen, is te meer apparent ende verhoopen vermits bij veelen g'affirmeert wordt dat het goudt uijt de minen van Monopatapa ende Butua wel in Angola gebracht wort oock somtijts wel Inwoonders van Angola heel tot Coffala overlandt aengecomen souden wesen ende met haer gehandelt hebben waeraen blijkt dat deselve soo wel met andere als de portugesen sullen genegen gevonden worden te handelen.

Allen 't welke in raede geproponeert ende bij den raet wijders geleth ende geconsidereert mitsgaders geconfereert ende overwogen als oock gesien onse soberheijt van victualie waer door gedrongen zijn nootshalven de reijse nae Madagascar om redenen voorsz: te ondernemen ende dat d' ondersoeckinge der gemelte plaetse empassant sonder verleth met eenen mede bequamelijck sal cunnen geschieden te meer vermits 't saijsoen Jegenwoordigh daertoe op zijn bequaemste is ende zijn langer retardement 't selve verlopen ende dierhalven alsdan oock noch een gansch jaer souden gefrustreert blijven eenige ondersouckinge na de gemelte plaetsen te doen oock dat tegen de wederomcomste des galjots mede eerst de drooge ende bequame tijt sall aencomen om de robbenvanghst (nu mits de regentijt moetende stil staen) bij der hant te vatten ende andere redenen meer in rade voorgehouden ende geconsidereert, Is eijntelijck ten meesten dienste van d' E: Comp^e na wel rijpe deliberatien geresolveert ende vast gestelt 't galjot de Tulp in der haeste claer ende seijlvaerdigh te maecken omme sijne reijse uijt dese Baij desen houck om te nemen ende alle de plaetsen, havenen, Baijen ende revieren mogelijck sijnde aen te doen ende ontdekken van Rio Dolce tot Rio dos Reijs incluijs, ende na gedaen ondersouck van daer dan vorders over te steecken nae Madagascar, omme het overhoudende van haer cargasoentjen aldaer 't onser hoochnodige provisie als dan in rijs te besteden ende met eenen oock te vernemen wat aldaer mede in handel off andersints voor de E: Comp^e wijders mochte te doen offte verhoppen

wesen ten waere aen de voors: plaetsen desen houck om rijs off andere noodighe provisie genouchsaem hadden becomen ende hun hun cargasoen verhandelt, als wanneer maer regel recht weder herwaerts retourneren sullen.

Ende alsoo aen onsen 2^{en} persoon den onder coopman Fredrik Verburgh ervaren hebben een naerstigh ende naeuw ondersouckent borst te sijn waerop men sich vertrouwen mach Soo is verstaen denselven mede te laten gaen omme den handel overal t' exerceren ende van alles goede reecq: reliqua ende bewijs te doen, ende wes meer met advijs van rade sullen bevinden tot Comp's profijit ende dienst op de reijse ende over al te behooren, ende opdat 't gemelte Galjot te eerder soude mogen vaerdich wesen sal men met al 't volq van 't fort ten eersten sijn brandhout beschicken, opdat de voijagie ten eersten moghte aengevangen, mitsgaders de voorgemelte ondersouckinge desen jaere noch volbracht worden, ten eijnde wij d' E: Heeren Meesters pr. d' eersten hier aencomen: retour vloote daer van wat seeckers souden moghen adviseren; omme bij deselve alsdan nader op gedelibereert, ende geresolveert, mitsgaders ingevolge g'ordonneert te worden, sulcx ende soo haer opgamelte Ed: nae becomen advijs terselver meesten diens'e ende profijit sullen goet vinden te behooren.

Dit alles nietjegenstaende als verhaelt, 't galjot hier ten hoochsten noodich hebben om peguijs tot spijsingen alsoock houdt ende schelpen van d' Eijlanden te halen om calc te branden &c^a op hoope Godt de Heere ons ondertusschen bij d' een off d' ander occasie wel secours sal laeten toecomen 't sij met 't galjot de rode Vos van Madagascar dat bij behouden varen over 6 a 7 weecken verwachten off per eenige schepen uijt 't vaderlant ende in allen gevalle soo 't een off t' ander (sulcx Godt verhoede) quame te gebreecken, hebben altoos noch een goede wijck op de vruchten van de thuijn om te nauwer noot 't leven bij te houden die verhoopen over 3 a 4 maenden vrij abundant ende daertegen oock dit Galjot de Tulp bij behouden varen wederom te hebben, derhalven niet hebben cunnen goetvinden dese schoone tijt ende saijsoen tot ondersouck van de gemelte plaetsen te versuijmen omme niet weder een gansche jaer daarvan gefrustreert te blijven, maar 't selve om redenen voors: in den Name des Heeren te meer vastgesteld, op hoope Godt de Heere ons wat goets voor d' E: Comp^e sal laeten op vinden. Amen.

Ende alsoo den adsistent Caspar van Weede sijnen dienst presenteert ende versoukt dit tochtjen mede te helpen doen, principalijok om van alle plaetsen, havenen, revieren, ende Baijen &c pertinente affteijkeningen ende kaertjens te maecken, waer toe hier ter comptoire veel tijts oock gebruijkt is, ende bevonden sij goede kennisse van te hebben Soo is hem 't selve toegestaan ende g'ordonneert met eenen de Bouckjens van 't Galjot te houden.

Ende opdat dito Galjot te deffensiver soude mogen weesen is oock goet gevonden 't selve te verstercken tot op 23 coppen daer onder 4 off 6 cloecke soldaten, mitsgaders vorders te victualieren ten behoeve van deselve voor vier maenden.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1654.

F. VERBURGH. 1654

SAMUEL VOLCKERTSZ:

TIJMEN EGBERTSZ:

R. DE MAN Secrets. 1654.

Maendagh den 22^{en} Junij 1654.

Op dato bij sententie wel ende ten rechten gecondemneert sijnde den persoon Jan Danielsz: van Veurne, Bosschr^r in de wandelingh toegenaempt doctor, omme aen 't Galjot de Tulp gekielt ende met 100 slagen gelaerst, mitsgaders voor 6 maenden sonder gagie aen de gemeene wercken t' arbeijden, in de kettingh gebannen te worden, nevens confiscatie van drie maenden soldije t' appliceren naer uso. over dat 2 messen op den commandeur van 't fort gedragen ende geseijt had, dat die op denselven pasten mitsgaders oock boven dien gedreijcht een off twee meer op 't oor te stooten ende wes meer van seer dangereusen gevolge sijnde, soo is g'arresteert op morgen voorhaelde sententie ter executie te stellen.

Wijders gesien 't Billick versouck om de qualite van adsistent pr. requeste gedaen bij den persoon Roeloff de Man hier te lande gecomen met 't Jacht Naerden a^o pass^o voor adelporst, welke sedert dien tijt bij manquement van bequame stoff hier ter comptoire aen 't schrijven gebruijkt is ende staende de absentie van den ondercoopman Verburgh de soldije boucken deser fortesse wel ende na behooren waergenomen, daer vermits 't aenstaende vertreck van denselven Verburgh noch sal moeten aanblijven, hebben: oock met eenen den Raedt bedient als Secretaris ende in verscheijden als oock de bovenstaende saecken van Jan Danielsz; van Veurne vermits sijne kennisse in de practijcq als fiscael, wort derhalve 'op sijn versouck ende bequaemheijt als desselffs presteren: debvoiren ende bijzonder goet comportement bij desen in de qualite van adsistent (sedert den tijt als boven provisioneel becleet) gereconfirmeert ende toegeleijt een tractement van twintigh gl: per maent heden ingaende, mits verbonden blijven: sijn vijf jarich verbandt daer voor aen d' E: Comp^e te voldoen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654

F. VERBURGH.

JAN VAN HARDENBERGH 1654.

Donderdach den 16^{en} Julij 1654.

Heden wel ende ten rechten bij den Raedt deser Fortresse de goede Hoope bij sententie gecondemneert sijnde eenen Jan Pietersz: Soenwater matroos hier ter plaetse bescheijden omme met roeden wel strengel: gegeeselt ende voor een jaer langh in de kettingh gebannen te worden over dat de zaal daer 't sermoen ende gebedt gedaen wort ende een kist daerin staende toebehoorende den schapenwachter op 't Robben Eijlant Pieter Borghers opgebroocken ende daeruijt veele ende verscheijden goet gestolen had, soo is verstaen d^e sententie op morgen ter executie te stellen ende den gecondemneerden echter gagie te laten winnen omme den bestoolen tot sijn guarant daer uijt te doen comen, ten welken eijnde oock goet gevonden is voor 't bedragen van dien den voorsz: Soenwater op sijn reecq^e: aen Pieter Borgers voorsz: te belasten.

Wijders gesien dat de Cruijkelder op de redout duijnhoop veranghen Sondagh opengebroocken ende daeruijt gestolen is omtrent $\frac{1}{2}$ ancker brandewijn toebehoorende den Capⁿ des armes Jan van Harwarden die 't commando over gemelte redout bevolen is ende sijn brandewijn daerinne om wel bewaert te wesen geborghen had, ende dat 'teselver tijt niemant anders als eenen Willem Huijtjens op de gemelte redout is geweest die oock s'avonts heel beschoncken is geworden waeruit gesustineert wort hij de gemelte dieverije moet hebben gepleecht, te meer dewijle daerover van gemelten Harwarden aengesproocken wesende geantwoort hadde, soo hem dien dach eenige schade aen sijn goet was geschiet dat het alles betalen wilde, sonder dat hij nochtans wil tot bekentenisse comen van 't faut, Soo ist dewijle tot deselve geen volcomen preuve cunnen becomen ende gesien desselffs presentatie tot vergoedinghe van de schade dat goetgevonden is, den voors: Huijtjens voor desen doch wechgelopen ende genouchsaeme dieff geweest met steelen van Comp^e koebeesten ende schaepen a^e pass^e met hondert slaeghen door den geweldiger te doen laerssen ende voor de schaede van de brandewijn hem op sijn reecq^e: aen den voorn: van Harwarden te doen belasten.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de goede Hope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1653.

SYMON SYMONS:

PIETER MARTENSEN ABEKERK.

JAN VAN HARDENBERGH. 1654.

R. DE MAN Secrets: 1654.

Saterdach den 8^{en} Augusto 1654.

Heden door den Crijghsraet versterckt met de schippers van Goudtsblom, Haes, Botterblom ende Caep Vogel &c^e wel ende ten

rechten bij Sententie gecondemneert sijnde den persoon Harman Willemsz: van Edenburgh soldaet bescheijden op voorsz: schip Goudtsblom omme drie mael van de rhede te vallen ende met hondert slagen gelaerst te worden, over dat sijn geduijrende de uitreijse vrij inobedient ende fors tegen sijne opperhooffden hadde aangesteld, mitsgaeders gedreijcht eenige ter neder te stooten ende dan selfs over boort te springen &c^e Soo is verstaen de sententie op overmorgen (sijnde Maendagh den 10^{en} deser) op voorm: Goudtsblom ter executie te stellen.

Wijders gesien 't billijk versouck van Pieter Martensz. Abbekerk uijtgevaren voor onderstuijman pr. 't schip de Goudtsblom a 32 gul: 's maents ende hier te lande gecomen met 't veroverde Engels jachtjen bij ons vernaempt de Caep Vogel voor provisioneel schipper (daer op gestelt bij den scheepsraet van gedachten Goudtsblom sonder verbeteringe, wert ten dien aensien op sijn versouck ende bequaemheijt bij desen in de absolute qualite van schipper geconfermeert ende toegeleijt een tractement van 54 gl: maendelijcx onder verbandt van 3 jaren heden ingaende.

Ende alsoo Lieve Lievesz: van Bolswaert uijtgevaren pr. de pinas 't Calff voor opperstuijman a 50 gls: 's maends ende hier g'arriveert met 't schip den draeck buijten bedieninghe ende gedeporteert sijnde geweest over particuliere questien, querellen, ende gegeven quetsure aen den Onderstuijman van 't Calff, sich sedert hier aen lant wel ende stil gedragen heeft mitsgaders tegenwoordich benoodicht sijn om een goet stuijman op 't Engels jachtjen vernaempt de Caepvogel sedert den 14^{en} Julij pass^o provisioneel: als stuijman door gebreck aen stoffe daer op gebruijckt, Soo wort denselven op sijn versouck ende bequaemheijt als oock vermits sijn verbeterd comportement als voren, bij desen in sijn vorige qualiteijt van opperstuijman ende tractement herstelt, daer voor gehouden sal blijven sijn verbonden tijt aen d' E: Comp^e te voldoen, ingaende de gagie den 14^{en} Julij passado, dat als vooren op gemelte jachtjen is g'ordonneert, dienst te doen.

Jan van Harwaerden van Zeventer hier te lande gecomen met 't schip den Salmader a^o pass^o den 10^{en} Augustij voor Corporael a 14 gl: 's maents welcke sedert vermits sijne kennisse van de wercken aen de fortificatie als werckbaes ende principael opsight over deselve, alsoock alle andere gemeene wercken als steenbackerijen &c^e is gebruijckt geworden, wort derhalven vermits sijne bijsonderen goeden ijver ten overvloedigen contentemente in alles bethoont, bij desen op sijn versouck ende vereijste bequaemheijt tot vergeldinge ende recomperse van dien gebeneficeert met 't qualite van Cap^e des armes onder eene belooninghe van 20 gl: maents ingaende van dato als boven dat ten eijnde voormelt hier aen Landt is g'ordonneert ende sijnen dienst als verhaelt tot volcomen genoeghen heeft waergenomen, mits gehouden blijvende daer voor sijn vijff jaerigh verbant aen d' E: Comp^e te voldoen ende

voortaan d'oppas, als baes over alle de gemeene wercken van de fortificatie steenbackerije &c te blijven waarnemen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hoop ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1655.

SYMEN SYMENS:

SANDER GERRITSZ: VAN OSSEN.

PIETER LAMNICHTSZ: BERCKHOUT.

K. DE MAN. Sects. 1654.

Saterdag den 15^{en} Augustij 1654.

Alsoo 't schip d' Angelier op gister hier g'arriveert met eenige siecke ende scheurbuijkige omme dewelcke na behooren te ververschen ballast ende water te halen &c apparent wel een halve maent noch sal aenloopen eer van hier sal comen te vertrekken om sijn reijse voorts na Batavia te vervolgen, soo is bij den Commandeur van 't fort de goede Hope aan de Goudtsblom gevaren wesende omme met 'taen lant ontbieden van de schipper de seijlreet leggende schepen daerdoor niet te retarderen, nochte op te houden den Raede aldaer (versterckt met alle de schippers van gemelte goudtsblom, haes, angeliers, botterblom, ende Cnepvogel) beroepen ende bij deselve na welgenomen deliberatie geresolveert de brieven aen d' Ed: Heeren Gouverneur Generael ende Raden van India met de gemelte Angelier hier gecomen d' opperhooffden van 't schip de Goudtsblom Jegenwoordigh met 't ancker op ende neer neffens de haes ende botterblom, seijlreet leggende te laeten overgeven; omme haer gedachte Ed: tot Batavia daarmede off 't welcke bij van haer drien in zee bevinden de best beseijlt te wesen soo veel te eerder d° advijsen te laten toecomen alsoo misschien aen de spoedige bestellingh van dien voor d' E: Comp° wel veele mochte gelegen wesen waeromme oock verstaen is dat beseijlt bevindende schip niet te binden aen 't geselschap houden met d' andere twee maer alsdan in dien gevalle sijn beste sal doen omme d° advijsen spoedigh op Batavia te brengen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int schip de Goudtsblom seijlreet leggende in de Taaffelbaij datum uts:

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.

SYMEN SYMENSZ:

SANDER VAN OSSEN.

CLAES JANSZ: REEPS

PIETER BARCKHOUT

PIETER ABBEKERK

R. DE MAN Secrets: 1654.

Saterdag den 5^{en} September 1654.

Wij d' onderstaende resolutie 20^{en} Maij passado genomen bij den scheeps Raet van 't galjot de rode vos op hare reijse van hier nae

Madagascar gesien hebbende dat deselve haren hoogh bootsman Baltes Jansz: om zijn onbequaemheijt ende andere pregnante redenen meer hadden affgeseth ende in die plaetse wederom gesurrogeert eenen Hendrick Cloetas van Lubecq Boss' gelijk bij d' onderstaende copie te sien is, luidende woorde te woorde als volgt.

Op Woensdach den 20^{en} Maij 1654.

Alsoo wij bemercken tot onser groot leetwesen ende dat op verscheijden maelen sedert ons vertreck uit de Taefelbaij van de Caep de Boa Esperance naer Madagascar sigh den hoogh bootsman Baltes Jansz: van Hoorn na veel vermaningen ende waerschouwingh aen hem gedaen in zijn plicht aen d' Ed: Comp^e volgens zijn dienst waer te nemen gehouden is uijt te voeren maer ter contrarie als deselve van zijn overhooffden ijts gelast wert scheepswerck aengaende offte 't volcq tot hetselfde te commandeeren, soo is de eerste die daer tegen opposeert en t' es sterck en wel genough, en stracx sich begeeft in schuijlhoecken daer sich hoorden voor aen te presenteeren waerin wij ons op 't laest grootelijcx soudē bedroogen vinden als nu Jonghst op den 18^{en} deser een harde storm beliepen soo dat hem als vooren gesecht wel soude toesien dat alles wel claer ende sterck sijnde om in tijde van noot nae onsen wille te mogen gebruijcken waeraen dat behoudt van ons schip ende goet gelegen was, echter door zijn groot onversicht de schoot hoorn van 't groot seijll (door manquement dat niet wel versorcht was) in stucken brack, onse bood door 't hardt overhaelen gaende raeckte ende bijna deselfde verlooren oock daerdoor twee man deerlijk beseert wierden—mede groot perickel liepen van onse mast te verliezen door 't geweldig slingeren ende alsdan (dat Godt verhoede) droevigh soude uijtgesien hebben ende tot groote schade van d' E: Comp^e en: 't gemeene beste. Oock is voornoemde Balter Jansz: gansch onbequaem om den dienst van hooch bootsman te becleden want gansch geen kennisse heeft om een stuck touwerek wel te orbooren maer 't selfde tot groote schade van d' E: Comp^e onser Heeren Meesters ten verderve en te leur helpt, mede geen commando ofte ontsach onder 't gemene heeft, soo ist dat wij onderges: opperhooffden van 't galjot (dat Godt beware) genoempt de rode vos, de saecken overwogen hebbende, tot dienst van de E: Comp^e om alle vordere onheijlen (soo wel doenlijk sij) voor te comen, stellen bij desen in 't plaets van meergenoemde Baltes Jansz: den persoon Hendrick Cloetas van Lubecq Bosschietier om den hooghbootsmans officie provisioneeljck te bedienen sijnde een bequaem nuchteren ende trouw dienaer (soo anders niet bemercken cunnen) van d. E. Comp^e om op alles goet opsicht ontsach ende commando onder 't volcq te hebben, dit alles gedaen sijnde op approbatie van den Ed: Commandeur Johan van Riebeeck waeraen wij ons wijders gedragen.

Aldus geresolveer Int galjot de Rode vos ten dage ende jare als boven seijlende op de hoogte van. . graden. . minuten ende was onderteijkent.

JAN SYMONSZ :
JAN WOUTERSZ :
CORNELIS JANSSEN.
CLAES BENSSINGH.

Soo is bij onsen Raedt dese bovenstaende Resolutie wel geincorporeert ende vorders g'examineert wesende de saaecke ende gemelte opperhooffden selfs eijnteljik goetgevonden de voorschreve afsettings ende surrogatie te approberen ende den gedachten Hendrick Cloetas van sijne verbeteringhe acte te verleenen in debita forma ende bij halveringhe van gagie toe te leggen 18 gulden maentelicx, ingangh nemende van 20 Majj voorsz: dat de hooch bootsmans bedieninge heeft beginnen te becleden "g'approveert"

Aldus gedaen ende geconfirmeert Int Fort de Goede Hoop ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654
HENDRICK VAN DE PUTTE.
PIETER VAN DUIJNE.
JACOB BACKER
R. DE MAN Secrets : 1654.

Woensdach den 9^{en} September 1654.

Heden door de schippers van de hier ter rheede liggende schepen wat nader als voor desen hebbende laeten visiteren 't Engels jachtjen bij ons vernaempt de Caep Vogel ende bij hun volgens derselver rapport bevonden wat te swack te wesen omme de harde stormen ende zware Zeen op dese custen doorgaens vallende afftestaen, wijders oock gemerckt 't galjot de roode Vos nae 't seggen van den (daerop sijnde) schipper jegenwoordigh door 't leggen van een schegge onder aen de kiel ende steven beter beseijlt ende gemanieert sij als te vooren Item oock dat het buijten gemeen sterck ende vast gemaect is, mitsgaders bevonden extraordinaire suffisant te wesen tot dit swaere stormachtigh vaerwater, Soo is bij den Raet (versterckt met de gemelte schippers ende verdere scheeps overicheijt) verstaen voorsz: 't Jachtjen de Caep Vogel (bij nae seijlvaerdich leggende) gevicualieert voor 4 maenden ten behoeve van 20 eeters met Henriette Louijse in't eerste van d' aenstaende weecke na Batavia te laeten vertrecken ende 't gemelte galjot hier te houden.

Ende alsoo vermits d' aencomende somer tijt dat de Saldanhars jaerlicx plachten met haer vee herwaerts aen te comen wel mochte gebeuren jegenwoordich al eenige in ofte omtrent de

Baije van Saldanha verschenen waren, ende geconsidereert de nootsaekelijkheid voor d' E: Comp^r omme derselver aencomende scheepen (veel tijts vol siecken ende ellendigh scheurbuijkigh volcq wesende) met behoorlijke verversinge te versorghen, insonderheijt dient geleth op d' aenteelinghe van quantite schaepen op 't robben eijlandt daer se meer als ordinaire niet alleen groeijen maer oock vrij beter als hier in de Taeffelvaleij voortsetten deshalven allen doenlijken ijver behoort bij der hant genomen te worden volgens oock de opinie ende wel gelaeten mondel: ordre van Mijnheere Hulst omme ten voorigen fine goet deel schaepen van de selve te handelen, Soo is nae goet overlegh van saecken alles wel overwogen hebbende ten meesten dienste van d. E. Comp^r mede goet gevonden 't meer genoemde Galjot (van sijn ingehadt hebbende Mauritius timmerhoudt ontladen; ende weder geballast met brandthoudt ende water &c^e versien derhalven bijnae oock vaardigh sijnde om d' aerstaende weecke mede te cunnen vertrecken) met den eersten goeden windt ten voors: fine nae de voorn: baij van Saldanha oock aff te senden: omme aldaer soo veel schaepen te handelen ende in sijn wederom reijse op 't robben eijlant te brengen als mogelijk sal cunnen doen nevens ordre daer voor wat rijckel: cooper ende tabacq te geven om doch aen groote quantite te geraecken.

Aldus gedaen ende geresolveert int Fort de Goede Hoope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.
HENDRICK VAN DE PUTTE.
PIETER ABBEKERK
JANN SYMENSEN.
PIETER VAN DUIJNE
JACOB BACKER.
R. DE MAN. Secreets. 1654.

Donderdach den 10^{en} September 1654.

Den Onder coopman Pieter van Duijne van Middelb: wedu-
naer wijlen Za^r Anna Matijss: van Tongeren mede van Middel-
burgh, tegenwoordigh bescheijden op 't hier ter rhede leggende
schip Henriette Louijss sich in trouw belofte hebbende begeben
met d' eerbaere jonghe dochter Sebastiana van Opdorp geboor-
tigh van Cuijlenborgh nichte ende onder voochdijde sijnde van
den Commandeur Jan van Riebeeck ende dierhalven versoeckende
omme haer metten anderen wettel: in den heijligen hechten
staet te mogen laeten bevestigen, Soo is bij den Raet versterckt
met d' opperhooffden van de hier ter rhede leggende schepen niet
anders hebbende cunnen vernemen als dat beijde liber ende vrije
personen waren welcke met niemant ter werelt volgens oock
eijgen verclaringe ende suffisante getuijgenisse ijtwe dienaen-
gaende uijtstaende hadden, verstaen deselve jonge luijden haer
billijk versouck toe te staen mitsgaders ten dien sijnde desen

avondt in't gebeth hare eerste affcundinge te laten doen, ende altoos vervolgens alle avonden soo wel te scheepe als hier aen landt tot de derde incluijs: omme Sondach aeustaende nae de laeste affroepinge ende t'eijndigen des Christel: sermoens (geen wettel: oorsaecke van verhinderunghe voortcomende) door den secretaris van onsen Raedt (vermits hier geen predicant hebben) voor alle den volcke de solemnisatie wettel: in openen raedt camer te laeten geschieden, ende met de trouw publicquel: voort te vaeren, alles dus haestel: goet vindende omme 't schip daer nae niet op te houden, 't welcke omtrent 't midden van de toecomende weecke vaerdigh staet te wesen om na Batavia 't zeijl te gaen.

Aldus gedaen ende geresolveert int Fort de goede Hoope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.

HENDRICK VAN DE PUTTE.

PIETER ABBEKERCK

JANN SYMENSEN.

JACOB BACKER

R. DE MAN. Secrets. 1654.

Sondach den 13^{en} September 1654.

Nae 't lesen des sermoens desen voormiddach sonder eenige de minste verhinderunghe volgens Christel: gebruijck de derde affcundinge sijnde gepasseerd van de ondertrouwde persoonen Pieter van Duijne onder coopman geboortich van Middelburgh jegenwoordich bescheijden op 't hier ter rhee de leggende schip Henriette Louijse, ende Sebastiana van Opdorp geboortich van Cuijlenborgh ter deser plaetse woonachtigh, wijders ons niet voorgecomen wesende waer door deselve in haer voornemen soude cunnen ofte mogen werden geretardeert ofte beleth Soo is bij den Raedt deselve toegestaen achtervolgende onse resolutie van den 10^{en} pass^o de vordere solemnisatie van de trouw in den Name des Heeren te laeten voortgaen, ende ten dien eijnde oock goet gevonden, op dat alles wettel: met goede ordre ende tot Godes meeste eere mochte toegaen de gemelte solemnisatie (alsoo geen predicant hebben) door den Bouckhouder Roeloff de Man Secrets. van onsen Raedt voor deselve ende alle den volcke in open Raedt Camer te laten bedienen, gelijk dan sulcx op dato nae 't eijndigen van de Sondaghse Christelijke leesinge des sermoens in den Name des Heeren openbaer wettelijck geschiet ende g'effectueert is.

Aldus gedaen Int fort de goede Hoope, datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.

HENDRICK VAN DE PUTTE

PIETER ABBEKERCK

JANN SYMENSEN

JACOB BACKER.

R. DE MAN Secrets.

Dijnsdach den 3^{en} November 1654.

Evert Jansz.: Rijoke van Amsterdam Jonghman derdewaeck, oudt omtrent 23 jaren bescheijden op 't hier ter rheede leggende schip de Walvis sich in trouw beloffte hebbende begeven met d' eerbare Jongedochter Magdalena Andriesz: geboortigh van Middelburgh oudt 20 jaeren d' van Andries Arentsz: van Brussel opperstuijrmán, bescheijden op 't hier ter rheede leggende schip de Zwarte Bul ende dierhalven versouken: omme haer metten anderen wettel: in den heijligen huwel: echten staet te mogen laeten bevestigen soo is bij den Raedt versterckt met d' Oppershooftden van de hier ter rheede leggende scheepen niet anders hebbende cunnen vernemen als dat beijde liber ende vrije persoonen waren welcke met niemandt ter werelt volgens oock eijgen verolaringe ende suffisante getuigenissen ijtwee dienaengaende uijtstaende hadden, verstaen deselve jongeluijden haer billijk versouck toe te staen mitagaders ten dien eijnde op morgen in het gebeth haer eerste affoundinge te laeten doen ende alsoo vervolgens alle avonden soo wel te schepen als hier aen landt tot de derde incluijs omme Sondach aenstaende of oock wel vroeger na de laetste affroepinge ende t'eindigen des Christel: sermoens (geen wettel: oorsaecke van verhinderunghe voortoomende) door Do^{ro} Marous Masius predicant op 't meer genoemde schip de Zwarte Bul bescheijden voor alle den volcke de solemnisatie wettel: te laeten geschieden en met de trouw publijckel: voort te vaeren omme de scheepen daernae niet op te houden dewelcke tegen t' eerste van d' aenstaende weecke ofte wel eerder verhoopen vaerdigh te wesen, te vertrecken tot vervolghingh hunner vordere reijse na Batavia.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoopē ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.
JAN J. DSZ: KONINCK. (?)
ABRAHAM ARENTSZ:
GUILL: MOSTART.
R. DE MAN Secrets:

Dijndagh den 12^{en} Januarij 1655.

Heelen aen ons den Commandeur ende Raedt deser fortresse de Goede Hoopē gecommitteert comende den onder coop^{en} Lucas van der Pussen bij speciale commissie van des scheeps overigheijdt van 't schip de gecroonde Leeuw ten principaelen omme te versoecken dat wij souden gelieven in dese fortresse gearprehendeert over te nemen haren sergeant Lambert Steenhage ende sijn huijsvrouw bij haer beden morgen achtervolgende der selver resolutie (ons gecommuniceert) gesajseert ende in versekeringe genomen over dat

deselve gedurende de uijtreyse van den beginne aff sich seer inhorbitant ende inobedient tegen hunne overigheijdt hebben gecomporteert na luyt van de blijcken daer van bij de selve te exhiberen, Item dat wij oock soudē gelieve na genomen Informatie aen te nemen de Judicature van de saecke op dat den voors: scheepsrade door hem Sargeandt niet soudē mogen worden gecalumnieert te weten sijne formele partijen ende gene neutrale rechteren &c., ende gemerckt datter gemeent wort verschreven sergeandt al vrij grooten aenhangh van soldaten soude hebben die op d° schip stercker als de matroosen sijn Soo is na goedt overlegh verstaen tot voorcominge van alle onheijlen ende te vreesen swarighheden, d' opperhoofden van voors: schip haer versouck toe te staen ende ten dien eijnde den gedachten Sergeandt versekert aen lant te haelen met sijn vrou mitsgaders selve bij provisie gesepareert te detineren omme als dan van weder sijde soodanige vorder Informatie ende examinatie van saecken te nemen als behoorlijk is ten eijnde ons blijcken moge wat in den grondt van de saecke sij &c.

Worden dierhalven bij dezen gecommitteert den schipper van 't galjot de rode Vosch Jan Simonsz: ende den Corporael Willem Muller omme door den geweldiger deser fortresse over te nemen ende aen lant te haelen voornoemden Sergeant ende vrouwe ten sijne voormelt ende alsoo voors: onder coopman uijt den name van de voors: opperhooffden des gemelten schips oock versoeckt dat des Sergeants camertjen op 't schip soude mogen worden gesloten, ende versegelt ten eijnde deselve mochte gedechargeert blijven van eenige caluminen van vercortinge haerer goederen daer In staende, soo sijn de voors: gecommitteerde oock gelast op dito Caemmertien te setten 't segel van den Commandeur voors: haer ten dien eijnde mede gegeven.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoope ten Dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655

F. VERBURGH 1655

JANN SYMONSEN.

JAN VAN HARDENBERGH 1655.

R. DE MAN. Secrets.

Maendagh den 18 Januario 1655.

Bij den raet deser fortresse de goede Hoope in de saecke crimineel Van Jochem Elberts van Amsterdam Schieman ende Hans Swart van Maesterlant boots: 's H^o gevangens soo verre geprocedeert sijnde dat deselve tot diverse malen vrijwilligh buijten pijn van banden ijser ofte drijgementen van dien oppentlijck al hun saecken wijt bekent hebben wegen 't afflopen van 't galjot de roode vos insonderh^o Jochem Elberts welcke niet alleen

aenrader maer oock met de verongeluckte personen Theunis Auckes ende Buijsman principael aenleijder is geweest omme daer toe goede occasie waer te nemen &c^e ende voorsz: Hans Swarts als mede toestemmer alles blijkende bij verscheijde t' haren laste ende bij desen raet wel berecolleerde attestatien mitsgaders oock bijsonderl: des gevangens eijgen vrijwillige belijdenis niet wetende tot ijmants laste off eijgen verschooninge meerder in te brengen als eenlijck dat den raet seer demoedelijck om gratie en geen recht te bidden. Soo is naer goede deliberatie (wel ver-eijschende tot soodanige crimineele saecke) goet gevonden dewijle het jegenwoordigh 'op sententie sal aencomen omme de opperhooffden van 't hier ter Rhede leggende schip te versoucken dat deselve haer sullen gelieven tot versterckinge van onsen raet tegen morgen hier aen lant mede te vervougen (omme alsoo versterckt) metten anderen over de gemelte sware delicten soodanigh vonnis te helpen wijsen als bevonden werden sal tot Comp^e meeste verseeckerth' van schip, goet ende derselver vrome ende getrouwe dienaren te behooren.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1655.

FREDRICK VERBURGH.

JANN SYMENSEN.

R. DE MAN. Secrets :

Donderdag den 21^{en} Januarij 1655.

In den rade deser fortresse de Hope versterckt met d' opperhooffden van 't schip den draeck door de opperhooffden van 't schip de gecroonde Leeuw overgelevert sijnde dese navolgende Requeste

Aen d' E. Commandeur van 't fort de goede Hoope ende bijhebbenden raet.

Met behoorlijke eerbiedinge sijn d' opperhooffden van 't schip de gecroonde leeuw remonstreerende hoe dat door den tijt van 6 maenden die tuschen patrija ende dese jegenwoordige rheede mits de slaph' des wints ende aengenaem weder sijn doorgebracht alle de grauwe ende witte erroten sijn geconcumeert die haer op de reijse waren mede gegeven ende tot potspijs voor de 340 ophebbende coppen niet meerder wert bevonden als 15 smaltonnen gort daermede maer 20 dagen ende langer niet connen strecken ende vermerckt van dese rhede affgaende datelijck in couder climaet vervallen 't volcq des te hongerigh mitsdien 't gort verschaft sijnde genootsaecht sullen sijn dagelijcx vlees ende speck te schaffen waardoor de consumptie verre d' Hrn. Mrs. medegegeven rantsoen brieff sal comen te excederen, tot groote schade van de E. Comp^e als in India het speck ende vlees dienstigh ende ten

hoogstnens noodigh sijnde weshalven sij verthonders haer sijn adresseerende aen Sijn Ed: reverentel: versoukende dat de gemelte E. hr. Commandeur gelieve tot weghneminghe van die vernootsaecte groote consumptie van speq ende vlees haer lieden met gort ofte rijs tot potspijs te subsidieeren. Twelek doende —

Welck voorsz: request welgeresumeert hebbende goet gevonden is de gemelte opperhooffden tot antwoord te dienen eerst van wegen d' opperhooffden deser gedachterfortresse dat van 't selve niet can gemist worden alsoo selfs uit de' aencomende schepen moesten versorght sijn insonderheijt van 't potspijs daer 't hier ter plaetse van den beginne aen doorgaens dapper aen gehapert heeft ende voor soo heel langh jegenwoordigh oock niet geprovi-deert is. Item oock een kleijntien dat men al mochte over-setten voor 350 man op d' schip wesende weijnich helpen can, echter evenwel dewijle na de ordere van d E Hrn. generael ende raden van India 't garni oen alhier vrij sal moeten besneden worden ende dierhalve al goet deel volcx sullen dienen mede na batavia te gaen is toegestaen de gemelte opperhooffden daer toe met 2000 lb rijs te secunderen uijt het forts magazijn.

Ende aenguende d' opperhooffden van 't schip den draeck verclaren gansch niet cunnen ofte mogen missen ende der halven de scheeps victualie op rakende 't slants fictualie sullen moeten aen tasten gel: dat wel meer gebeurt.

Ende alsoo den oppersurgijn deser fortresse genaempt Matthijs Witsma remonstreert dat seker persoon genaempt Dirck Jans: Lijndraaijer van onreijne sieckte heeft gecureert ende den gewewesen pasient hem daervoor beloofd hadde de somme van 44 gl: welcke geen contante hebbende versochte op des supliant req: mochten goet gedaen ende den anderen voor belast worden om alsoo aen regtmatige betalinge te comen, Soo is des supliant versouck toegestaen ende den bouckhouder gelast 't selve in debita forma te boucken op dat alles blijcken na behooren.

Aldus gedaen Int fort de Goede Hope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.

WILHELM VOLGER.

PIETER ALBERTS.

F. VERBURGH 1655.

SAMUEL VOLCKERTSZ:

JANN SYMENSEN.

JAN VAN HARDENBERGH 1655.

JAN VAN HARWARDEN

R. DE MAN Secrets.

WoensDagh den 27^{en} Januarij 1655.

Alsoo de scheepen Muijden ende Weesp met de hier g'arriveerde scheepen ter Schellengh ende draeck te gelijk van Batavia

geseijlt omme haer reijse gesamentlijk over dese plaetse na 't vaderlant te vervorderen tot heden noch niet verschenen sijn maer gemeent wort dat verbij geraeckt ende na St Helena voorts geseijlt sullen weesen omme den anderen aldaer in te wachten sulcx dat wij weder van de inhebbende paerden ende sadels staen gefrusteert te blijven ende daerbij veele sullen comen te missen vermits ons deselve tot verscheijden saecken soo nodigh als broot in den mont sijn principael om branthout uijt bos met wagens te halen dat ons hier dapper schrael begint te worden ende niet weijnigh te mauqueren soo is bij onsen Raet versterckt met den vice Commandeur Huijbert Hugo ende coopman Willem Vockers: na goet overlegh goet gevonden ende verstaen 't galjot de Tulp met ter Schellingh ende Draeck in Comp^e off wel wat nae mede ná St^e Helena aff te vaerdigen omme aldaer de met Muijden ende weesp verbij geraeckte paerden en sadels in te nemen ende weder herwaerts te voeren, mitsgaders oock allen mogelijcken ijver met behulp van 't volcq deser gemelte retour schepen aen te wenden om oock met eenen op te vangen de paerden aldaer in den jaere 1651 aengeset uijt de vloot van d' hr. van Tjiltingen omme oock alhier ten minste van de E: Comp^e gebruikt te worden ende opdat 't volcq tot het opvangen des te ijveriger mochten weesen is oock verstaen op ijder paert dat gecregen wort te stellen 6 off meer rijksdaelders tot een vereeringe.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
HUBERT HUGO.
WILHELM VOLGER
FREDRICK VERBURGH
R. DE MAN. Secreta.

Dinghsdag den 16^{en} Februarij 1655.

Dewijle aen 't branden van de menighte van vuijren langhs de gansche custe van hier tot de baije van Saldanha ende verder apparent is dat daer alomme veele Inwoonders sijn soo oock de Hottentoots dagelijcx (hier bij ons sijnde) met goede affirmatie bekend maken, ende derhalven tendesen om te vertrecken, soo 't schijnt om d' andere plaets in te ruijmen, welke misschien veele vee van koebeesten ende schaepen bij haer hebben, Soo is verstaen 't galjot de rode vos met den aldereersten goeden wint na de gem: Baij van Saldanha aff te vaerdigen nevens partije cooper ende tabacq, onder administratie van den onder coopman Frederick Verburgh: omme van d' Inwoonders aldaer vindende soovele *schaepen* te handelen als mogelijk te orijgen weesen sal, ende alsoo ginder ende hier te gelijk dien handel waer te nemen mitsgaders de schapen die daer gehandelt worden, dan Int her-

waerts keeren op 't Robben Eijlant te plaetsen ten eijnde soo doende dat Eijlant metter tijt mogen soo vol krijgen dat nae 't koebeesten vleijs weijnich verlangen wesen mach.

Ten welcken eijnde oock goetgevonden is vrij rijckel: koper ende tabacq voor de schaepen te geven soo wel daer als hier. Blijvende gem: S^c Verburgh oock gerecommandeert Int ginsch varen empassant 't Dassen Eijlant aen te doen omme eerst behoerl: visie te nemen hoe 't daer met de robben vangst toegaet ende wijders sodanige ordre te stellen als met advijs van ra le verstaen sal worden ten meesten dienste van d' E: Comp^e te behooren.

Soo is oock verstaen de groote Boot mede te senden omme off daer handel gevonden wierd deselve dan met voors: Verburgh ende noch 7 man bij hem daer te laten tot den gemelten veehandel, ende 't galjot ten eersten weder herwaerts aff te mogen senden over gemelte dassen Eijlant tot overvoeringe van de aldaer in voorraet sijnde robben vellen offte soodanigh anders als nae bevindinghe van saecken ten meesten dienste van de Comp^e soude mogen vereijsschen &c^e.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop ten Dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
FREDRICK VERBURGH.
JANN SYMENSEN.
R. DE MAN. Secrets.

Maendagh den E'ersten Maert a^e 1655.

Heden in den raedt deser fortresse (versterckt met de schippers ende Coopl: van de schepen oliphant Malacca ende 't wapen van Hollant voorgesteld sijnde door d' opperhooffden van voors: schip Malacca, dat sijl: vrij leck waren sulcx dat alle glazen (In zee zijnde) over de duysent steecken hebben moeten pompen ende dierhalven swarigheijt maecken omme van hier vorders alleen deur Zee te gaen ende nademael men niet en weet welck van d' andere 2 schepen best bij voors: Malacca sonder 't minste verlet sal cunnen ofte mogen blijven soo is verstaen alle drie de voorhaelde schepen Sondagh aenstaende te samen in Comp^e te laten vertrecken, vermits 't heden van 't wapen van Hollant noch maer den 7^{en} van den Oliphant den 9^{en} ende Malacca den 10^{en} dagh is dat hier g'arriveert ende daeromme al te samen noch niet gereet ende na behooren ververscht sijn.

Welcke derhalven dan oock sullen gehouden wesen bij den anderen te blijven tot batavia in cluijs ten ware bevonden wierd' den Oliphant ofte 't Wapen van Hollant een van beijde soo sober beseijlt was dat 't andere met Malacca daer door merkel: int spoedigen van de reijse soude vercoert blijven in welcken gevalle

dan van den swacksten Zeijlder met overlegh van rade ofte eenigh seecker seijn sal afgescheijden mogen worden maer in allen gevalle een moeten blijven bij 't schip Malacca; omme 't selve bij overcompste van groote noot te mogen adsisteren ten minste tot St. Paulo off Amst: omme aldaer (in beter weer comende) metten anderen dan wijders 't overleggen off van die plaetse voorts na batavia te seijlen, elcx mede sijn beste sonder prijkel sal cunnen ofte mogen doen off niet.

Ende dewijle vooraz: Malacca beladen is met 10 kisten met gelt ende den oliphant niet meer als 2, sijnde samen 12 soo is verstaen om 't meeste Capitael niet op 't laetste schip te laten die 12 kisten op 2 bodems te verdeelen ende dierhalven uijt Malacca aen den Oliphant over te doen setten 4 kisten omme alsoo elck schip met 6 kisten na Batavia varen ende d' E. Comp^e te minder risico te doen lopen.

Ende nademael dan als voors: geresolveert is de scheepen om redenen gemelt tot Sondagh toecomende hier noch te laten verblijven ende hier geen beesten off schapen sijn om 't volcq tot de cool ende andere moescruiden te geven mitsgaders geconsidereert dat vermits 't galjot de rode vos langh verblijf in de baij van Zaldanha apparent aldaer goeden handel van beesten ende schapen sal gevouden wesen, soo is verstaen alle drie de grootboots van de voorhaelde schepen onder 't gesagh van den opperstuijrmann van 't galjot de Tulph genaempt Tijmon Egbertsz: (dit vaerwater bekennt) te later een tochtjen doen na de gem: baij alsoo ons affirmeert 't selve in 3 a 4 dagen sal cunnen beschickt worden, omme van daer eenige beesten ende schapen te halen ende bij missinge van dien deselve boots te laden met soo veel verse vogels ende eijeren (daer in overvloet te becomen) als sulcx cunnen mede brengen omme 't scheepsvolcq tot haer meerder verversinge met de cool ende moescruiden te samen te laten schaffen ende ten dien eijnde deselve oock desen avont noch haer afscheijt te geven om te vroeger te mogen wederom comen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hoope ten dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655
ARENT DE ROBER
JACOB CORNELISZ: SWART.
PIETER DE BITTER
ROELANT DE CARPENTIER.
JACOBUS VAN DEN KERCKHOVEN.
HENDRICK SCHENKENBERGH
R. DE MAN Secrets.

Donderdag den 4^{en} Martij 1655.

Den Onder coopman Jacobus van den Kerckhoven Jongman geboortigh van amst: Jegenwoordigh bescheijden op 't hier ter

rheede leggende schip 't Wapen van Hollant sigh in trouw beloffte hebbende begeven met d' eerbare jongedochter Elisabeth Stadtlanders geboortigh van 's Hartogen bosch, suster ende onder voogdij van den predicant d^{mo} Petrus Musch ende Catharina Stadtlanders ende dierhalven versoeckende om haer metten anderen wettel: in den heiligen houwel: echten staet te mogen laten bevestigen, Soo is bij den raedt versterckt met d' opperhooffden van de hier ter rheede leggende schepen Oliphant Malacca ende vers: Wapen van Hollant (niet anders hebbende cunnen vernemen als dat beijde liber ende vrije personen waren, welcke met niemant ter werelt volgens oock eijgen verclaringe ende sufficiente getuijnisse Its wes dien aengaende uijtstaende hadden) verstaen deselve jonge luijden haer billijc versock toe te staen, mitsgaders heden na de predicatie haer eerste affcundinge te laten doen, ende alsoo vervolgens alle avonden soo wel te schepe als hier aen lant tot de derde incluijs; omme Saterdagh aenstaende naer de middagh na de laatste affroepinge ende 't eijndigen der predicatie (geen wettel: oorsaecke van verhinderinge voorcomende) door den predicant d^{mo} Petrus Musch voor alle den volcke de solemnisatie wettel: te laten geschieden ende met de Trouw publiquel: voort te varen alles dus haest goet vindende omme de schepen daerna niet op te houden dewelcke op Sondagh off Maendagh aenstaende vaerdigh staen om na Batavia te vertrecken achtervolgende onse resolutie in dato p^{mo} Martij lestleden daer over genomen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
 ARENT DE ROBER
 JACOB CORNELISZ: SWART
 PIETER DE BITTER.
 ROELANT DE CARPENTIER.
 HENDRICK SCHENKENBERGH.
 R. DE MAN, Secrets:

Saterdag den 6^{en} Martij 1655.

Fredrick Verburgh Jonghman geboortigh van Amsterdam ondercoopman ende als 2^e persoon bescheijden alhier in't fort de Goede Hoope sigh in trouw beloffte hebbende begeven met d' eerbare Jongedochter Meijnsen Campen van Amersfoort suster ende onder vooghdij sijnde van den predicant d^{mo} Johannes Campius varende op 't schip Malacca en: dierhalven versoeckende om haer metten anderen wettel: in den heil: houwel: echten staet te mogen laten bevestigen, Soo is bij den raet versterckt met d' opperhooffden van de hier ter rheede leggende schepen Oliphant, Malacca ende 't wapen van Hollant niets anders hebbende cunnen vernemen als dat beijde liber ende vrije personen waren welcke

met niemant ter werelt volgens oock eijgen verclaringe ende sufficante getuigenissen Itwes dien aengaende uijtstaen hadden verstaen deselve Jonge luyden haer billico versouck toe te staen mitsgaders desen avont in't gebeth hare eerste affeundinge noch te laten doen, ende alsoo dan voorts alle avonden in't gebeth soo wel te schepe als hier aen lant tot de derde incluijs omme Maendagh aenstaende na de laeste affroepinge ende 't eijndigen der predicatie (geen wettelijke oorsaecke van verhinderinge voorcomende) door den predicant d^{mo} Petrus Musch voor alle den volcke de solemnisatie wettel: te laten geschieden en met de trouw publijcq: voort te varen, alles dus haestel: goet vindende omdat de schepen overmorgen seijlreet sijnde daer na niet soudén mogen opgehouden worden.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
ARENT DE ROBER
JACOB CORNELISZ: SWART
PIETER DE BITTER
ROELANT DE CARPENTIER.
JACOBUS VAN DEN KERCKHOVEN.
HENDRICK SCHENKENBERGH.
R. DE MAN. Secrets.

Vrijdag den 22^{en} Martio 1655.

Dewijle 't galjot de roode vos om sijn inhebbende vellen weder ontladen ende die van 't dassen eijlant achtervolgende hun laeste schrijvens om eenige provisien benodigh sijn, soo is verstaen d^o galjot met eenige nodigheden weder derwaerts te senden ende wederom te laten brengen soo veele vellen als daer in voorraet wesen sal.

Ende alsoo Claes Bensingh van Lubecq boss^r a 13 gl: hier te lant gecomen met 't galjot de swarte vos a^o 1652 tegenwoordigh stijff 1½ jaer provisionel: de constabels ende quartier meesters qualite tot contentement heeft becleet op 't galjot de roode vos in de baij van Saldanha ende 't ontdecken van die conspiratie ende verraderijen seer trouw ende vigilant heeft gedragen, soo wort denselven op sijn versouck ende bequaemheijt als oock op 't voordragen van den schipper bij desen in de gemelte qualiteijt van Constabel ende quartiermeester geconfermeert ende toegeleijt een beloning van 22 gl: maendelijcx ingaende p^{mo} September 1653 dat de gemelte qualiteijten als voormelt tot genoegen heeft waergenomen. Cornelis Michiels: van Amsterdam bootsⁿ a 9 gl: hier te lande gecomen met 't jucht de haes a^o 1653 in martio welcke sedert op 't galjot de rode Vos als seijl maecker is gebruijckt wort ten dien aensien op sijn versouck ende bequaemheijt alsoock op 't

voordragen van de Schipper bij desen in de qualite van onderseijlmaecker geconfermeert ende toegeleijt te winnen 13 gl: 's maents Ingaende p^{no} 7b: a^o 1653 dat de seijlmaeckers plaetse waergenomen heeft.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop dat als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
FREDRICK VERBURGH 1655.
JANN SYMENSEN
R. DE MAN Secrets.

Maendagh den 15^{en} Martio 1655.

Alsoo wij van tijt tot tijt meer ende meer bemercken, Item oock uijt sommige Inwoonders in de baije van Zaldanha te verstaen gecomen sijn, dat vermits dese herrijs g'allieerde hier altijt omtrent blijven leggen d' andere inwoonders dieper te landswaert in niet derven als voor desen tot op 6 a 8 mijlen omtrent dese fortresse comen, als meenende dat Herrijs g'allieerde met ons in sodanigh contract sijn dat wij haer voor de andere souden beschermen, Invougen alsoo oft onder eenigh ander pretext deselve van hier gedeverteert ende ons Ingevolge vast gefrustreert houden met dat volcq (beter meede te handelen wesende) in nader verstant ende aliantie te comen, Soo is na rijp overlegh van saecken verstaen eens een partije van 7 soldaten (haer dienst daertoe gepresenteert hebbende) uijt te stuijren met vuirroers ende carbijs geviuctualieert voor 3 weecken ende voorsien met wat copen: cralen tabacq etc: onder 't gesagh van den adelborst Jan Wintervogel gewesen Capⁿ van de brasilianen tot fernambuco welck een gau ondersoecker ende bosloper is, als hebbende 't gemelte lant tot aen de Zuijtzee deurlopen ende meede helpen opvinden de silver mijnen van Thera: omme door deselve eens te laten ondersoecken off eenige andere inwoonders sullen cunnen opdoen ende te bewegen wesen hier te brengen ten eijnde men sien mochte off niet deselve in alliantie coste getreden worden, alsoo wij aen de gemelte herrijs g'allieerde doch niet anders vinden als dat ons gansch niet soecken te verhandelen, maer aen alle canten slechts te bestelen roven ende alle moetwil ende overlast de onse aen te doen die se maer cunnen off mogen: waervoor haer echter als noch geen quaet gebaer off misnoegen dient getoont op dat in haer goet vertrouwen over ons noch gevoet mogen blijven ter tijt ende wijlen ons voordeel daarmede voor d: E: Comp^s des te beter mogen waernemen:

Ende gemerckt den gem: Wintervogel oock sustineert aen eenigh hier omtrent gevonden minerael offte sighsteen dat in 't lant apparent rijcke off beter minerael moet leggen soo is oock goetgevonden denselven overal te ordonneren met eenen wel naeuw

daer na te laten soeken onder beloffte van Its waardighs uijtvin-
dende daer van behoorlijke recompense te sullen genieten &c.

Welken volgende dan oock geresolveert is deselve ten dien
eijnde van daegh de reijse te laten in Godes name aenvangen die
van derselver uijttocht wat goets wil laten voortoomen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de Goede Hoop ten
Dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
FREDRICK VERBURGH. 1655
R. DE MAN. Secrets :

Tot hier met d' E. hr. van Goens na 't Vaderlant gesonden.

Saterdag den 15^{en} Maj a 1655.

Hewijle jegenwoordigh verscheijden personen hier onder geno-
mineert ons verthonen d' expiratie van haren verbonden tijt ende
genegenheijt omme hun de novo weder in Comp' dienst onder
behoel: verbeteringe te verbinden: mitsgaders oock eenige werck-
baeren van Timmerl: ende metselaers etc: gesurrogeert in de
plaetse van de verstorvene ende verstorvene baeren: die overloden
ende eenige meede haren tijt hadden uijtgedient: soo is bij den
raad (daer over vergadert) ten dienste van d. E. Comp' goetgevon-
den omme die lijden tot meerder weldden t' animeren deselve te
verbeteren als te weten: —

Arent van Strijlant van Amersfoort hier te lande gecomen met
1 schip den drummedaris a 1652 voor oppercuijper a 16 gl: 1^{en} maents
jegenwoordigh over 1 jaer het boteliers ampt provisioneel
tot genoegeen beoelst hebbende wert vermits tijts expiratie op sijn
verzoek ende begheertheijt bij deen in de qualite van botelier
geconfirmer met een tractement van 24 gl: 1^{en} maents mit de novo
daer voor aengenomen: ende gebonden s inde d. E. Comp' noch
3 jaren te dienen Ingaende verbandt ende gagie p^{er} aⁿⁿl p^{er} dat
deselve tijt g'expiriert is Cornelis Cornelis: van Rotterdam wijt
India hier te lande gecomen met 1 schip den Salmander a 1652 voor
bequijper a 75 ter maent wert op sijn verzoek ende begheer-
heijt vermits tijts expiratie bij deen aengenomen voor soldaat met
een beloningh van 9 gl: 1^{en} maents onder verbandt van vijf jaren
ingende p^{er} aⁿⁿl p^{er} 1655.

Sijmen Elmythransse: van Dort hier te lande gecomen p^{er} 1
schip den regier a 1652 voor adelluise a 10 aⁿⁿl w^{elcke}
siet 14 jaar hiernaes de wachtten als overtuul bij jervine tot
genoegeen beoelst aengenomen wert d'elhalven op sijn verzoek
ende begheertheijt bij deen in de qualite van overtuul geconfir-
meert ende bequijper een maent: gagie van 14 gl: aⁿⁿl p^{er}
maent den eenen Januarij p^{er} mit gebunden blijvende
deselve sijn 5 jaerigh verbandt an d' Comp' te voldoen:

Just Claesz: van Francker hier te lande gecomen met 1 schip

den vogel phenix a° 1653 voor boss' a 11 gl: tegenwoordigh als baes timmerman gebruikt wordende ende sijn dienst tot contentement waernemende wert ten dien aensien op sijn versouck ende bequaemh^t tot huijstimmerman geconfirmeert en: bij halveringe van gagie volgens den generalen articul brieff toegeleght twintigh gl: maendel: ingaende p^{mo} Maij pass° dat de meergenoemde plaetse heeft beginnen te becleden waervoor gehouden blijft sijn verbonden tijt uijt te dienen.

Egbert Meijnderts: van Amster: hier te lande gecomen met 't schip den phenix a° 1653 voor boss' a 11 gl: 's maents, tegenwoordigh omtrent 't jaer provisioneel t baes metselaers ampt tot contentement becledt in plaetse van de overleden baes wert derhalven op sijn versoeck ende bequaem^t bij desen tot baes metselaer geconfirmeert ende bij halveringe van gagie volgens den generalen articul brieff toegeleijt een beloonigh van een en twintigh en een halve gl: maendel: Ingaende p^{mo} Maij passo° mits gehouden blijvende sijn verbonden tijt aen d E Comp^e daer voor 't eene mael uijt te dienen:

Roeloff Sievertsz: van Groningen hier te lande gecomen met 't schip den walvis a° 1654 voor boss' a 12 gl: tegenwoordigh waernemende de plaetse van baas timmerman over de timmerl: ende houtsagers in 't bos, mitsgaders oock met eenen aldaer makende alle affuijten, wagens, raders ende andere nodige saecken, ten dienste van d. E. Comp^e wert ten dien aensien vermits sijne goedekennisso bij desen op sijn versoeck ende bequaemh^t geconfirmeert tot de qualite van timmerman omme als baes sijn dienst in 't bos te blijven waernemen, ende ten dien eijnde bij halveringh van gagie achtervolgens den generalen articul brieff toegeleijt een beloning van twee en twintigh gl: maendelijcx, ingaende p^{mo} Maij pass° ende verbonden blijvende daervoor sijn eerste verbant aen d' E. Comp^e te voldoen.

Sijbrant Rinckes van Outriemen hier te lande gecom: met 't schip den drommedaris a° 1652 voor soldaet a f9 welcke sigh nu 3 jaren langh alhier aen alle de werken van fortificatie, wachten, tochten &c' bijsonder iverl: ende trou ten dienste van d. E. Comp^e heeft gequeten wert ten dien aensien op sijn versoeck ende bequaemhh^t bij desen gebeneficeert met de qualite van adelborst onder een beloningh van 11 gl: maendel: ingaende 6 April pass° ende verbonden blijvende daervoor sijn vijf jaerigh verbant hier aen de Caep uijt te dienen.

Pieter Evertsz: van Amster: hier te lande gecomen met 't schip den drommedaris a° 1652 voor jongen a f4 per maent welcke 't sedert bij den opper chirurgijn deser fortrosse dienst gedaen ende daerdoor van 't barbieren wat kennisse gecregen heeft wert derhalven vermits nu 3 Jaren ten vollen hier heeft gelegen bij desen op sijn versoeck ende bequaemh^t gevordert tot jongh barbier met 6 gl: 's maents ingaende 6 April

pass" ende verbonden blijvende daer voor d. E. Comp^e noch 2 jaren te dienen.

Aldus gedaen en: geresolveert In't Fort de Goede Hope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655
FREDRICK VERBURGH 1655
ROELOFF DE MAN Secrets:

Zaterdag des morgens den 3^{en} Julij 1655.

Door d' opperhooffden van 't schip de prins (hier onder meede goteijk') ons voorgedragen sijnde navolgende personen om van die te mogen werden ontlust, vermits het vuijle snappers, dronck-aerts ende speelders sijn: doorgaens moeijten ende veele onlusten etc: veroorsaekende onder den volcke ende in de scheeps discipline ende niet min groote ongeregeltheden etc: waerdoor deselve in vreesse ofte beduchtinge waren van meerder onheiljen ofte swarigheden sulcx dat ons in ruste ende vrede op 't segeurste te mogen overvaren Instantel: versochten als voren dat wij deselve hier aen lant wilden nemen ende eenige andere in de plaetse oversetten, sijnde genaempt als te weten:—

Barent Arentsz: van delftziel quartierm^{an}

Claes Andriess: Ruijsman van rotterdam J: bootsman.

Leendert Jorisz: van Arnhemden. boos

Dierck Jacobsz: Lantsmeer van Munnekendam boos

Michiel Diercksz: van Leijden bootsm^{an}

Barent Barntsz: van Dort. Hoop^e sich op Batavia verstercken.

Waarop met rijpe deliberatie goetli ende overwogen 't groote prijckel als dit schip, als alleen door see gaende onderworpen is om de verseeckerth' als voren voorgedonden sij. de gedachte opperhooffden haer billiq versoeck toe te staen ten eijnde Comp^e schip ende goet doch verseeckert mochte onder goede discipline onser h^{er}z. M^{er}z thuijs gebracht werden ende omme de geen: ende verdere luyden op 't schip onder te meer gevecht en: ontghe te houden, soo is oock verstaen hoven gestelde personen voor een lant in d' jaere te houden nu 't schip verbroeken sij nu van deselve doch wel verseeckert te mogen weeten etc:

Aldus gedaen ende geresolveert In Fort de Goede Hope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
FREDRICK VERBURGH.
PIETER JONASCHEN
DAVID VERNONCK
JAN VAN HEEWARDEN 1655
ROELOFF DE MAN Secrets:

Zaterdag na den Noen den 3^{en} Julij 1655.

Gesien d' aenelachten van den coopman Davidt Verdonck over den hooghbootsman Gerrit Jansz: van Hasselt mitsgaders de vordere blijken ende eijgen vrijwillige bekentenisse van denselven namentl: dat bij hooghbootsman over eenige fauten gereprementeert sijnde geweest hadde geseijt dat den bruij van den coopman ende met hem niet te doen had: ende andere diergel: inobediente bejegeningen meer waer over leetwesen thoonden, soo is bij forme van resolutie goetgevonden om de corthейt des tijts geen proces goetvindende daerover te maken verstaen om alle disordre te voor comen en: de behoerl: discipline tot der overigheijts ontsagh te maintaineren denselven te condemneeren gelijk doen bij desen in een amende van 4 maenden sijner te goet hebbende maentgelden ten profijte van d' E. Comp^e behoudens nochtans dat wij de gem^{te} scheepsovericheijt (sooveel ons aengaet) g^eauthoriseert laten, indien de gecondemneerden achtervolgende gedane beloften sigh wel ende na behooren blijft comporteren in voorhaelde mulcte sodanige mitigatie offte quijtscheldinge te doen als deselve na gelegen^t ende des persoons meriten sullen bevin^den te behooren.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
FREDRIK VERBURGH. 1655.
JAN VAN HARWARDEN 1655.
ROELOFF DE MAN Secrets.

Zaterdag den 17^{en} Julij a^e 1655.

Door den Commandeur ende opperhooffden van 't Fort de Goede Hoope gevisiteert sijnde 't galjot den Tulp (den 18^{en} deser van St. Helena geretourneert) ende bevonden 't selve wat swack van timmeragie te wesen maer nochtans, hier met eenige knies wel fraaij ende hecht te verstercken, mitsgaders oock te cunnen worden versien met een voorstenge ende boeghspriet uijt het Caepse bos: daer oock om benodight is etc: Invougen genoeghsame gelegenheijt hebben om selve sulcx te verstercken en versien, dat bequaem ende suffichant sal wesen om noch een tochtjen te mogen doen na Madagascar tot nader preuve van den begonnen handel aldaer etc:

Wijders gemerckt dat oock voor als noch aen de robbenvanght vermits de regentijt, ende dat de robben door hare Jonckte noch wat cleijn vallen weijnigh voordeel can gedaen worden ende dierhalven tot de drooge tijt daer mede dient gesupercedeert, tusschen welken tijt voorhaelde galjot sonder versuijm genoegh een tochtjen op voorz: groot eijlant soude cunnen doen ende oock d. Ed.

Hrn: Gouverneur Generael ende Rade van India bij hare aen ons gesondene missive van den 10ten Febr: pass^{en} menen dat onse Hrn: Meesters in't vaderl^{and} tot die trafficque apparent wel sullen g'inclineert wesen 't welck na onse hoope soo uijt vallende dan ten hooghsten nootsaekelijck ware dat men met noch een ander tochtjen desen jare dien handel ten minste noch sochte levendigh ende den coningh te meer tot ons genegen te houden; dewijle doch den Onder coopman Verburgh aⁿ pass^{en} aen denselven genoeschsame toeseggingh offte hoope heeft gegeven van onse continuatie tot die besendingh jaerlijcx ende den Coningh daer op beloffte van goede partije rijx op voorraet te laten gaderen etc:

Soo is gemerckt de nootsaekelijckheijt van die frequentatie voor dese plaetse met rijpheit van Rade goet gevonden 't gemelte galjot als voorsz: na behoren te laten verstercken ende tot voorhaelde vojagie sufficiant ende bequaem te maken emmers soo veel ons hier doent: wesen sal, ten welcken eijnde dan oock verstaen is 't selve met d' eerste goede wint te laten varen na de baij van Saldanha mitsgaders in sijn wederom reijse herwaerts van 't dassen eijlant empassant noch meede te brengen een ladinge schulpen tot en calchoven omme daervan Ontladen wesende, dan vorders te laten klaer maken ten eijnde voorsz:

Door d' opperhooffden van 't gemelte galjot ons oock verthoont wesende hare gedane surrogatie over den persoon Michiel Woutersz: van dansicq hier g'arriveert met voorsz: galjot de Tulp 18 April aⁿ 1654 voor seijlmaecker a 13 gl: tot hooghbootzman in plaetse van den gewesen hooghbootzman Claes Wopkes die door d. E. van goens tot onderstuijman was gestelt vermits den Schipper Samuel Volkersz: op desselfs versouck door gem: sijn E: als passagier na 't vaderlant gelargeert ende den Onderstuijman in d' schippers plaetse weder g'avanceert was, soo is verstaen vermits de goede getuijgenisse van gem' opperhooffden voorhaelde gedane surrogatie des seijlmaeckers tot bootzman 't approberen gel: doen lij desen: ende beneffens dien denselven toe te leggen volgens den generalen articulbrieff bij halveringh van gagie een tractement van 17 gl: 's maents heden ingaende:—

Ende alsoo Jonas de lageure van Haverde grace adeltb: a 10 gl: aⁿ 1653 pr. de Salmander hier te lande gecomen sich sodert desselfs aenwesen alhier heeft laten gebruijcken tot wilckhout ende voor sijne naerstigheijt veel wilt aengebracht tot onderhout van Comp' gemene tafel, stecken &c^e. Soo is dat den selven op sijn vercloudige versoucken ende Instanties als ten aensien van sijn Extrordinaire blijc ende slijtagie aen elderen etc: bij desen tot Soulagement van 't een ende 't ander wert toegheleijt voortaan als wilckhout te winnen 15 gl: maentel: mits gehouden blijvende daer voor sijn verbonden tijt aen de Chap uijt te dienen. Ingaende dato deser.

Ende omme goede ordre te houden in de consumptie van de

provisien ende Victualien soo wel te scheep als hier aen lant gedaen wort ten eijnde alles voor d. E. Comp^e soo oncostel: mochte worden gemaect als mogel: sij, soo is verstaen d' opperhooffden van 't voorsz: galjot int schaffen voor 't gemene galjots volcq haer te laten reguleren na d' aenstaende ordre offte maniere als te weten:

Hier op de Rhee:—

's Morgens Gort.

's Middaghs ende 's avonts groen warmoes.

2 Vleijs ende 1 speck dagh 's weecks verstaende alsser geen versch vleijs aen boort gesonden wort, daer 't soute vleijs ende speck dan tegen sal versaert worden.

2 halffjes araq off wijn daeghs voor elck man:

1 halffjen olij

1 mutsien azijn ende } 's weecks voor Ider persoon.

4 lb. broot

In Zee.

's morgens Gort als boven.

$\frac{2}{3}$ lb rijs Ider man Voormiddagh ende avont sonder broot.

Vleijs speck, ende de rest als voren.

Ende alsser ergens aen sommige plaetsen versch vleijs vogels off vis te krijgen sij, sonder versuijm van Comp^e dienst soo sal gelijk oock hier aen lant geschiet d' andere cost insonderheijt soute vleijs ende speck daertegen versaert ende alsoo te scheep ende aen lant 't volcq over eenen cam geschoren worden tot de minder oorsnecke van murmeratie onder deselve.

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1654.

FREDRICK VERBURGH.

CORNELIS JANSEN.

TIJMEN EGBERTSZ:

CLAES WOPCKES.

RODLOFF DE MAN Secrets:

Zaterdag den 7^{en} Augusto 1655.

Achternvolgende onse resolutie van den 7^{en} Julij pass^e 't galjot de Tulp tegenwoordigh met verscheijde knies in sijn ruijm ende aen steven etc: versterckt: mitsgaeders daer beneffens oock versien sijnde met een nieuwe gemaecte stengh, boeghspriet, wangh ende andere nootwendigheden, dierhalven na 't oordeel van schipper ende steuئرlieden genoeghsaem hecht ende suffichant om de tocht op Madagascar te doen, soo is conform resolutie voorsz: verstaen ten eersten in 't selve te schepen het cargasoen tot dien handel geprepareert; bestaende in verscheijden eleden, weijnigh thin, Iser, loot, ende sommige cramerijen soo uijt Comp^e magasinjen

als van particuliere bij een geraept, ende vorders te laten claer Maken ende Victualieren ten behoeve van 25 coppen voor 5 maenden om in't eerste van de toecomende weeck in de name des Heeren de reijse te mogen aenvangen tot vervolg van den handel ende onder administratie van den onder coopman Fredrick Verburgh achtervolgende d' Instructie ten dien eijnde te concipieren ende meede te geven:—

Ende alsoo omme alle cleijne rivieren ende baijken aen voorsz: Eijlant te ondersoecken, ende daer overal, gelijk de fransen doen, den handel te exerceeren, wel nodigh was een redelijk vlot gaende vaertuijgh ofte barck bij voorn: galjot, 't welck van hier niet wel derwaerts te krijgen, ende 't schuitjen van d° galjot daertoe oock te cleijn is, mitsgaders aen 't Eijlant Mauritius wel te becomen soude wesen, vermits d' opperhooffden aldaer a° pass op hope van een jacht tot voorsz: handel uijt India te becomen, voornemens waren een bequaem vaertuijgh ten dien eijnde op stapel te stellen 't welck nu al meest sal volmaeckt ofte des neen, wel eenige van haer ander vaertuijgh daertoe bequaem bij de hant wesen, ende bij haer genoeghsaem cunnen gemist worden dewijle daer jegenwoordigh doch maer 30 comp^a dienaeren door d' E. Hrn. generael ende raden van India sijn g'ordonneert te resideeren ende daeromme tot hunne visserijen etc: soo veel vaertuijgh apparent wel niet sullen van node hebben temeer dewijl der doch oock geen ebben hout gehackt ofte gehaelt wort; soo is mede goet gevonden 't voorn: galjot van hier adroicture voorsz: Mauritius te laten aendoen, dewijle 't selve doch gansch geen beleft in de reijse na Madagascar geven can, maer genoeghsaem empassant sonder eenige verachteringe te doen sij omme aldaer gecomen wesende, 't opperhoofft tot largeringe van soo een vaertuijgh te versoecken waertoe den Commandeur deser fortresse oock een missive van versoeck aen den selven sal schrijven ten eijnde d° opperhooffden daertoe te beter soudén mogen werden gedisponeert.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoop ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1655.
FREDRICK VERBURGH. 1654.
CORNELIS JANSEN.
TIJMEN EGBERTS.
ROELOFF DE MAN Secrets:

Maendagh, den 6^m Zeptember 1655.

Den tolcq Herrij gister ende oock heden ons aenseggende dat het vermits 't aencomende drooge mouson jegenwoordigh begint tijt te worden: omme na sijne voor desen menighmael gedane voorslagen eens een tochtjen te doen int lant met koper tabacq

ende pijpen, nevens affirmatie dat van d' Inwoonders omtrent 4 a 5 dagen reijzens van hier veel bestiael ende ook wel eenighe oliphants tanden etc* soude te reuijlen wesen, mitsgaders deselve te locken omme metter tijt vrij ende onbeschroomt selfs bij ons hier te comen, ten welken eijnde oock voordroegh dat het niet vrempt soude wesen men hem eenige kloecke fixe soldaten meede gaff omme te beter kennisse met d' Inwoonders te mogen maecken, waerop hem voorgesteld sijnde om te proberen off 't hem oock om 't copen te doen was off hij alleen sonder ons volcq niet soude cunnen alsoo bequaem 't bestiaal handelen voor Coopmansz: hem meede te geven ende te vertrouwen als datter Imant van ons volcq meede gingh, soo hadde g'antwoort datter nootsaeckel: imant van d' onse diende meede te gaen, om als voorseijt wat nader kennisse met d' andere Inwoonders te maken, daer door deselve oock te beter g'animeert souden cunnen worden om selfs hier te comen etc: willende onder onse hoede laten 3 van zijn beesten ende neffens zijn ander volcq oock eenen Hottentot bij ons genaempt Claas Das die al redel: duijtsch heeft leren spreekken om bij zijn absentie d' E Comp* hier aen 't fort als tolcq in zijn plaetse te dienen; welcke oock bedongh dat men niet versenden soude, nochte oock ijtwe op de Caepmans attenteren bevoren hij hier weder bij ons was, opdat niet hij ende ons bij hem sijnde volcq door d' ontvluchtende caepmans op den wegh noch van honck sijnde onversiens en mochten overvallen en haer gehandelde vee eerse daarmede t'huijs quamen affgenomen worden.

Hem vragende off zijn ander coebeesten met vrou ende kinderen niet wilde hier laten, antwoorde dat die met hem gaen ende van de koeijen haer melk leven moesten: ende dat oock met niemant anders als zijn eigen huijsgesin op wegh wilde, neffens de soldaten die wij souden goet vinden tot bewaringe van onse koopmansz: meede te geven:—

Allen 't welcke bij ons dagelijckx ende Insonderheijt Jegenwoordigh overwogen ende Ingesien sijnde, mitsgaders geconsidereert datbij nader ondeckinge wel ijts meer als den vee handel mochte ondervonden worden. Soo is den Commandeur jegenwoordigh mits 't vertreck van den Ondercoopman Fredrick Verburgh na Madagascar ende absentie van d' opperhooffden der hier gehorende galjots onversien sijnde van zijn ordinairis raetspersonen, te rade geworden sigh te behelpen tot sijnen raad met soodanige als jegenwoordigh is bij hem hebbende als namentl: den opperstuijrmans Tijmon Egbertsz: hier leggende als Loots, nevens den Sergeant ende 2 Corporaels van de soldaten, alsoo 't een lanttocht sijnde doch neffens de Commertie &* oock den Militairen ten principalen meede concerneert:—

Bij welken extraordinaire geformeerden Raadt op alles ten meesten dienste van d' E Comp* dan gedelibereert sijnde ende

overwogen dat den ondercoopman Beijniersz: onder zijn sevenen en den Corporael Willem Muller met zijn 4 a° 1653 heen en weer na de baai van Saldanha diverse malen gereijst nochte oock de 7 personen... Verleden in gelijcke gelegenh' als deese uijtgeweest, geen de minste overlast maer alle vrientschap van de bejegende Inwoonders hadden genoten hoe groote troupen oock waren gerescontreert, wijders gemerckt bij goet succes de passagies fraij overal sullen ontdeekt ende genoeghsaem open bane gemaect worden om metter tijt noch verder enqueste dieper te landewaert in te doen &° Soo is bij deselve geresolveert een Troup van 9 Liefhebbers offte cloecke Soldaten uijt te maken onder 't gesagh van den Corporael Muller (welcke daer toe sijnen dienst is presenterende) ende deselve te versien met goede partije coper, tabacq. pijpen ende coralen omme daarmede wel geprovideert van victualie ende ammunitie neffens Harrij de tocht aen te vangen op hope Godt de Hee. e 't werck Zegenen ende voor d E Comp' wat goets openbaer maken sal om alle welcke Coopmansz: ende victualien te dragen 2 ossen van Herrij ende 2 van d' R. Comp' sullen meede gaan:—

Blijvende den voorn: Corporael wijders bevolen op hoede te sijn ten eijnde hun geen overlast en geschiede, nochte oock van d' onse aen d' Inwoonders gedaen worde, maer met deselve getracht alle minne ende vruntschap te plegen, mitgaeders naeuwe acht te slaen wat ende hoedanigh d' opvindende Inwoonders genatureert ende wat voor Coopmansz: deselve bij haer hebbende sijn etc° wijders oock te beijveren dat hare principale hooftten offte eenige van dien mogen gelockt ende g'animeert worden hier aan 't fort te comen om met haer in wat nader ende vaster alliantie ende kennisse te geraecken.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoope ten dage ende jare als voren.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1655.

TIJMEN EGBERTSZ:

JAN VAN HARWARDEN 1655.

WILLEM MULLER

SIJMON HUIJBRECHTS.

ROELOFF DE MAN Secrets:

Vrijdag den Eersten Octob: a° 1655.

Aengesien onse hrn: mrs: per derselve missive van den 16^{en} April jongst uijt de vergaderinge der zeventhiene aen ons gesz: ende becomen p' t schip N: Rotterdam op den 24^{en} Augusto verleden hier aangeweest, onder anderen wel expreeslijk ordonneren alle debvoren aen te wenden tot den aanqueecq van bestiael, sulcx dat deselve haer Ed: aen d' abundantie van dien alhier veele gelegen laten omme insonderhajt beneffens de

thuijn ende aertvruchten te dienen tot noch meerder verversinge voor de passerende Schepen etc: ende gemerckt tot heden noch niet is vernomen dat uijt den handel van d' Inwoonders voor eerst soo veele sal cunnen worden becomen als ten overvloede genoeghsaem schijnt van node te wesen sulcx dat het nootsaekelijck wat meerder als voor dato wel geschiet is na d' ordre voorsz: sal dienen aengelijt op d' aenteelinghe die sich jegenwoordigh redelijck verthoont met de koebeesten welcke d' E. Comp^e hier jegenwoordigh in de 80 stx is hebbende, maer door de sloffigheijt van degene welcke daer doorgaens van Comp wegen toe gestelt sijn niet na behoren waergenomen maer genoeghsaem verwaarloost wort sulcx dat niet alleen de calffjens (dagelijcx geworpen wordende) 't elckens al weder wegh sterven maer daer door oock verloren wort de schone melck ende boter die de beesten redel: geven ende wanneer hun calffjens sterven deselve melck dan ophouden ende alhoewel daer toe veele moeijten worden gedaen ende luiden tot haer debvoir in desen 't animeren, ende nochtans bemerkende saecken sulcx te sijn (dewijl men juijst daer niet altijt met de neus kan bijwesen) dat 't gemeen volcquen met de minste moeijte liefst beholpen sijnde dencken hunne gagie gaet echter haer gangh &c^e Invoughen volcomentl: te speuren sij den behoorlijcken ijver ende vlijt tot heden daertoe noch niet en is cunnen aengewent worden, dierhalven gedacht op nader middel 't sij bij verpachtinge van de melck gevende koeijen off andersints op hoope ende vertrouwen dat wanneer 't imant selfs particulier aengingh het dan met d' aenteelt om 't genot van de proffijten die der soodanige particuliere pachters mochten van te verhopē hebben, wel beter gaen mochte, als sullende nootsaekel: op 't opvoeden van de calffjens haer ten hooghsten moeten gelegen laten omdat wanneer die comen te sterven de koeijen haer melck oock stracx ophouden ende sijl: dan haer proffijten quijt raecken souden. Wijders oock gesien dat 't selve namentl: de melck door de pachters offte huijrders sullende mogen werden vercocht grotelijcx ende extraordinairl: sal strecken tot noch al meerder verversinge (Comp^e principaele ooghmerek) voor de passerende Comp^e dienaren soo wel cleijn als groot mitsgaders oock tot derselver beter gerieff ende contentement, als sijnde noijt soo wel te vreden dan dat na eijgen sin ende lust voor haer eijgen gelt mogen copen wat ende waerse willen gelijk reede genoegh bespeurt wort bij sommige die eenige thuijntjes of parckjes lant particulier buijten Comp^e thuijnen in leeninge bij provisie vergunt sijn, ende hare aentelende vruchten daeruijt aen't passerende volcq vercopen, alsoo den gemeenen man noch noijt degelijck genoegen neemt aen 't gene (al is 't noch so overvloedigh) voor deselve na boort gesonden wort, als menende doch (gelijk 't oock meede gebeurt) dat 't beste door d' opperhooffden doorgaens uijtgeschoten ende 't sleghste haer gegeven wort Item oock bij ons

veeltijts wel gemerckt schoon al heele vaeten met melck voor 't gemeen volcq ende siecken aen de scheepen gesonden waren, dickwijls alles in de kajuit is verslonden geworden sonder datter iemant buijten deselve, ja, qualijk, de stuijl: Its van genoten, die in manieren als voren nu souden cunnen voor een cleijntjen haer eigen gerieff tot der selver bijzonder verfrissinge ende verquickinge na genoegen cunnen ende mogen krijgen, als sullende haer meede toegestaen wesen soete ende carnelmek te oopen soo wel als de hooft officieren tot derselver bijzonder contentement en: behagen:—

Allen 't welcke ende wes meer Ingesien sijnde, Item oock ende bijzonder dat in cas voors: op 't opvoeden van de calffjens vrij beter als nu om redenen gemelt sal worden geleth waerdoor 't bestiael (d. E. Comp^e eiigen blijvende) soo wel dat aengeteelt als gehandelt wort) vrij sal vermenigvuldigen te meer dewijle oock noch veele behalve de tegenwoordigh melck gevende koeijen draghtigh sijn 't welcke apparent al redelijke quantite boter metter tijt staet te geven: Ja, soodanigh wel dat vooreerst al veele ende metter tijt wel alle de hollantse boter voor dit garnisoen sal cunnen ofte mogen verspaert ende hier selfs geteelt worden, mitsgaders uijt de pacht apparent voor d' E. Comp^e met eenen meede soo veele wel te procederen dat d' oncoosten van 't coper (voor de beesten verhandelende) sal cunnen worden gewonnen ende d. E. Comp^e de beesten soo doende genoeghsaem voor niet hebben boven noch de gemelte aenteelt ende verversingen die de melck voor de passerende luijden tot bijzonder gerieff ende genoegen mitsgaders niet min gesontheit sal comen te verstrecken, beneffens de beesten ende thuijn vruchten welcke dagelijcx van Comp^e wegen oock aen boort geschickt wort &c

Wijders oock dat bij verpachtinge om de profijten als voren sommige Insonderheijt getroude personen te meer sullen g'ani-meert blijven tot continuatie aen dese plaetse die tegenwoordigh noch gaerne om datter niets altoos en valt, van hier al voort na India willen, ende oock een wegh off middel tot voordeel ende conqueste sal bereijt worden voor vrije huijsgesinnen daer d E Comp^e doch toeschijnt t' inclineren &c

Soo is na overslagh van allen 't selve ende wes meer ten dienste van d E Comp^e mochte practicabel wesen, goet gevonden, tot een preuve des Comp^e melck gevende koeijen op dato aen de getroude ministers in pacht ofte huijre eens aen te bieden.

Welcken volgende dan deselve onse resolutie bekent gemaect ende de gem: *koebeesten in pacht als voren aangeboden* sijnde, mitsgaders bij voorhaelde getrouden daertegen g'allegeert dat mitsdien 6 beesten hier qualijk soo veel geven als in't Vaderlant een alleen wel doet, Item oock staende de gansche drooge tijt soo reede genoeghsaem bevonden is geen melck van deselve te become sijn: ende oock 't prijckel van 't sterven der kalven als

wanneer meede haer melck t' eenemaal op houden dienvolgende vooreerst noch weijnigh staet op de beesten te maecken ende qual: den halven tijt (de calffjens al blijvende leven) melck van de koeijen te becomen sij etc:—

Daertegen van Comp^e wegen wederom gerepliceert sulcx als tot derselver meeste voordeel ende dienste mochte streckende ende op 't voorhaelde applicabel wesen: mitsgaders dat sijl: Comp^e dienaars sijnde daeruijt noch al redel: boven haer winnende gagie apparent staen te proffitteren &c^e soo is eijntelijck g'accordeert omme de gemelte Comp^e melck gevende koeijen (sterck 10 stx) in pacht aen te nemen met den hovenier Hendrick Hendricksz: Boom van Amsterdam welckers huijsvrou int Vaderlant met boerenwerck omgegaen ende buijten Comp^e fortresse bij de thuijnen wonende daer toe redelijke gelegentheijt heeft (d' andre getrouwde schijnende eerst aen de voorsz: hoveniers vrou te willen preue sien) welcken Hendrick Boom dan als voorhaelt der Comp^e melck gevende koebeesten tot 10 stx in pacht heeft aengenomen, ende g'accordeert tot pacht te betalen voor ijder koe 15 gl: des jaers, ende dat op navolgende conditien namentl:

Dat de pacht van de gemelte 10 stx melck gevende koeijen sal Ingaen van heden desen dagh sijnde p^{mo} October.

Ende die na dato meer comen te calven van den dagh dat se sullen hebben geworpen; welcke calffjes bij hem pachter sullen werden opgebracht ende gevoet na behoren ende ten behoeve voor d' E: Comp^e die al d' aenteling eijgen sal blijven.

Ende alhoewel gelijk voorsz: de koeijen hier sulcx genatureert sijn dat ze haer melck ophouden wanneer de Calffjens comen te sterven, dese daerom t'elckens moeten laten suiijen ende trekken om de melck van de koeijen te crijgen soo sal nochtans den pachter gehouden wesen sijn beloofde pacht aen de Comp^e promptelijck te voldoen, mits dat deselve koeijen sullen werden geweijt onder hoede ende beneffens Comp^e andre beesten die dagelijcx tot ververssinghe voor d' aencomende schepen geleverd ende bij d' E. Comp^e doch nootsaekelijck met goede wacht voor d' Inwoonders moeten bewaert worden:—

Ende omme den huijlder ofte pachter voor eerst noch oock op geen al te groote oncosten ofte belastinge te jagen, soo sullen de verpachte koeijen van deselve Comp^e beesten wachters, gelijk tot dato g'observ^t is mede mogen worden gemolcken, waer tegen als boven geseijt hij de calffjes voor d' E. Comp^e sal opbrengen welke gedachte Comp^e al de aenteling gelijk voorsz: sal eijgen blijven ende altijt Inoblig^t omme de gemelte ende volgende conditien na 't uijtgaan des pachts alle jaren te mogen veranderen; vermeerderen off verminderen sulcx ende sodanigh als na tijt ende saeckx gelegentheijt ten dienste van d' opgemelte Comp^e sal bevonden worden te behoren.

Sal oock de gemelte pachter aen d' E. Comp^e gehouden sijn te

leveren soo voor de Commandeurs tafel als andersints ende 't geene den selven vorders mochte van node hebben tot ververssinghe ende tractement van d' opperhooffden der Comp hier aencomende schepen respective de boter tot 10 stuivers 't pont mitsgaders

de soete melck tot 1 stuivers ende	}	de flapcan.
de carnelmelck tot 2 stuivers		

Waertegen den pachter weder is toegestaen om sijn voordeel te meer te mogen soecken de reste als dan vorders te vercoopen tot sodanigen prijse ende aen sulcke luijden van d' aencomende schepen als denselven sal cunnen, volgens 't welcke omme den pachter voor eerst sijn profijten niet al te naeu te besnijden soo sal den Commandeur oock gehouden sijn consideratie te dragen om d' E. Comp^e niet na sijn te nemen alle de boter die de beesten geven ten eijnde voor hun pachter wat meerder mochte overschieten vermits hem toegestaen ende g'acordeert is deselve buijten dien aen 't volcq van de passerende schepen soo dijn te vercoopen als hij can, behoudens nochtans dat van 't volcq hier aen de Caep bescheijden 't sij in Comp^e dienst ofte vrije voor de melck niet meer sal genomen worden als bedongen is, de Comp^e in manieren voorengemelt te leveren, maer sullen voor de boter moeten betalen 12 stuivers 't pont mits oock deselve Caepse residents niet meer sullen mogen copen als tot derselver nootdruft properlijck van doen hebbben opdat door haer oock niet alles opgecoght ende aen de schepen dan weder in plaetse van den pachter uijtgevent worde 't welcke bij desen verstaen wort den pachters alleene maer toegelaten te worden mitsgaders allen anderen verboden, op pene van confiscatie ende drie maenden gagie daerenboven voor Comp^e alienaren ende vrije luijden naer advenant ende exigentie van saecken en : personen—

Ende dewijle den gemelten pachter oock allegeert dat hij staende den tijt wanneer der geen schepen leggen met sijn carnelmelck geen wegh sal weten vermits die aen 't volcq deses guarnisoens (geen gelt hebbende) niet soude cunnen vercoopen soo is hun oock g'acordeert alle deselve melck ten prijse gemelt voor d' E. Comp^e aff te nemen omme hier voor 't gemeen te schaffen ende coocken met rijs tot versnaperingen ende in plaetse van ander cost, als meede voor de siecken hier doorgaends al veele van de schepen blijvende tot verversingh ende verquickinge van deselve etc^e

Ende 't gene hij pachter ofte huijlder aen d' E. Comp als verhaelt compt te leveren sal hem strecken in affcortinge ende betalinge van sijn pachte ende 't resterende gehouden sijn te betalen in ganghbaren gelde voor welcken bedongen pacht hij dan sal worden in Comp^e negotie bouck belast tot 15 gl: ijder melck gevende koe samen jegenwoordigh in getal als verhaelt 10 stx: dat bedraecht 150 gl: te betalen als 't Jare sal wesen g'expireert

onder verbant als na reghten hoedanigh oock sal geschieden met de koeijen die na desen meer oomen te calven ende bij hem off anderen in pacht off huijr aengenomen mochten worden.

Aldus gedaen ende geresolveert mitsgaders g'accordeert Int Fort de goede Hoope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.

TIJMEN EGBERTS

JAN VAN HARWARDEN 1655

ROELOFF DE MAN Secrets:

Zaterdagh desen 16 Octob : 1655.

Dewijle tegenwoordigh de drooge tijd weer begint aen te comen bequaem om de robben vellen na behoren te sullen cunnen drogen ende dat onse hrn : mrs : per derselver jonghste schrijvens van den 16^{en} April verleden, op 24 Augustij 1655 met 't schip N. Rotterdam becomen van opinie sijn dat deselve in 't patria apparent meer als voor desen staen te renderen, derhalven ordineren om soo veele op te samelen als mogelijk sij ; endo nademael wij op d' ordre van de hrn : generael ende raden van India nu en dan veel volcx na batavia gesonden tot besnijdinge deses guarnisoens etc sulcx dat wij tegenwoordigh wat sober versien sijn om die vanght (30 man ten minsten alleen toe van nooden wesende) na behoren bij der hant te vatten ende oock met eenen ons ander werck gaende te houden waerdoor al wijltijts hebben gewacht na de schepen om ons daeruijt noch wat te mogen versien te meer dewijle tegenwoordigh mits de droge dagen voormelt oock weder sullen dienen te vallen aen de steen backerije daarmede wel 20 off meer man toe vereijschen, welke alles neffens de culture metselen, timmeren, smeen, hontsagen in't bos, mitsgaders tochten ende wachten etc^a om de redenen voorsz : onvermogen sijn, met ons weijnighe volcq al teffens gaende te houden hoewel geen van allen qualijck hinder lijden off stil blijven staen magh vermits 't steen vormen metselen, timmeren ende diergelijcke saken principal : in 't drooge mouson (nu beginnende) meede moet worden waergenomen nochtans bijsonderl : ter herten nemende de saecken waeruijt d' E. Comp^e derselver swaer dragende onkosten mogen vinden, (sijnde voornamentl : de robben vanght) Soo is't dat bij den Commandeur ende raedt alles overwogen ende in deliberatie genomen sijnde goetgevonden is de saecken daerna te stellen omme vooral de *robben vanght* met de chaloupen Robbejaght ende peguijn voor eerst te beginnen op d' Eijlanden in de baij van Saldanha met 23 coppen soo tot de vanght als bewaringe van de voorsz : chaloupen, mitsgaders met de steenbackerije (onaengesien oock staende de drooge tijt moet waergenomen worden) te supercederen tot de compste van d' eerste schepen uijt 't vaderlant omme ons daer uijt met noch weijnigh volcq ende

jongens (tot de steenbackerij noodigh) te versien ende daervan oock eenige meer tot de robbenvangst van 't dassen eijlant te senden, tegen dat de robben in Saldanha baij sulleu opgevangen wesen tot soo lange dat deselve vangst sal gedaen hebben omme die luiden dan weder na Batavia te largeren, gelijk voor desen oock al begonnen hebben te observeren.

Aldus gedaen ende geresolveert int Fort de Goede Hoope ten dage ende jare uts :

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
TIJMEN EGBERTSZ.
JAN VAN HARWARDEN 1655
ROELOFF DE MAN. Secrets :

Dijnsdagh desen 26^e October anno 1655.

's Avonts aen lant comeude den schipper ende ondercoopman van 't schip Arnhem g'accompagneert metten schipper van 't galjot Nachtglass neffens aller derselver scheeps timmerluijden ende ons aendienende dat de boeghspruit van d' schip op twee pläetsen soodanigh gebroken bevonden hadde, datse vreesden daarmede d' aenstaende reijse na Batavia niet wel souden cunnen doen &c^e soo is bij den raedt deser fortresse versterckt met de voorsz: opperhooffden verstaen op morgen vroegh de gem: boeghspruit in persentie van den Commandeur (daer toe aen 't boort te varen) eens wat nader te laten visiteren met alleen door de Timmerluijden van 't verhaelde schip maer oock die van 't lant ende voorsz: galjot welcke derhalven desen avont mede na boort varende daartoe ordre gegeven sijn.

Aldus gedren ende geresolveert Int Fort de goeds Hoope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655.
MANGNUS HENDRICKS:
JAN JACOBS:
ISAECQ TOPANDER
ROELOFF DE MAN Secrets :

Wcensdagh desen 27^{en} October 1655.

Den Commandeur deser fortresse na 't schip Arnhem aen boort gevaren sijnde; mitsgaders achtervolgende resolutie van gisteren avont de boeghspruit van voorhaelde schip wat nader hebbende laten visiteren niet alleen van de timmerl: maer oock door de schippers en: vordere scheepsovericheijt des gem: schips ende galjot Nachtglass ende door deselve bevonden sijnde dat de gem: boeghspruit met wangen ende moelen noch wel soodanigh sal cunnen worden versien, dat het tot Bat^e soude cunnen uijthouden, soo is bij den voorsz: Commandeur ende scheeps overicheden

respective na rijpe deliberatie ende goet overlegh vast gestelt ende besloten deselve boeghspriet in manieren als voren met wangen behoort: te laten versien, om oock te minder spillinge van tijt te causeren welcke door 't insetten van een nieuwe vrij soude staen te verlooopen ende daer door de reijse na India dapper geretardeert worden, mitsgaders ingevolge wel gefrustreert blijven om desen Jare weder tot een retour schip na 't vaderlant te dienen daer 't (wat vroegh op Batavia comende) apparent wel toe mochte worden g'emploijeert, te meer dewijle d' E: Commandeur Kemp met 't schip Amersfoort als oock de schepen Salmander ende West Vrieslant tot heden noch niet opdonderen: wel vol siecken ende dierhalven genootsaecht sullen wesen tot verversinge van deselve hier noch een goede wijle te leggen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoope ten dage ende jaere uts:

JOHAN VAN RIEBEECK. 1655.
MANGNUS HENDRICKSZ:
JAN JACOBZ:
ISAECQ TOPANDER
ROELOFF DE MAN. Secrets.

Woensdaghs avonts desen 27 Octob: 1655.

Tegen den middagh hier comende ter rhee de t' arriveren seecker Engels schip, ende van denselven niemant desen dage aen lant verschijnende, derhalven niet wetende wat sulcx mochte beduijden waer door (selfs oock langhs de strant) wat naeuwe wacht lieten houden om oft misschien een portugees onder Engelse vlagge was, den selven 't landen bij nacht mogelijk wesende te beletten, ten eijnde wij niet onversiens mochten worden overvallen.

Op welcke saecke dan oock genomen hebbende wat nader insicht ende beneffens dien gelet op 't schrijven onser heeren meesters dato 18 Januarij pass^o waer bij deselve haer Ed: ons adviseren dat in't voorjaer uijt Portugael na Goa stonde te vertrecken 4 galjoenen, 2 kraken ende 2 pataches met omtrent 3000 coppen onder eenen nieuwen viceroij genaamt Francisco Barette demeneres welcke 't recifo de Pharnambucquo heeft veroverd, en dat wij dierhalven souden maecken wat op hoede te wesen om ons daer tegen te stellen in postuijre van deffentie, ende gemerckt wij hier aen 't fort vrij swack van volck sijn vermits 23 personen verleden hebben affgesonden na de baij van Saldanha tot de robben vanght dewelcke daer eerst opgevaren sijnde ende weder begonnen wordende op het dassen Eijlant gelijk a pass haest 10 a 12 personen meer sullen moeten worden nagesonden om groote partije op te mogen samelen, dat dees tijt van 't jaar moet worden waergenomen behalven noch 14 a 15 man tot

le houtsagerije &c in 't bos ende die op het robben Eijlant tot bewa-
ringe van Comp^s schappen leggen Ingevolge wij alhier niet bestandt
sijn eenigen merckelijken stoot van Europeanen aff te staen, Soo
is bij den Commandeur versterckt met den schipper van 't galjot
Nachtglas ende de krijghs officieren deser fortresse (andren hem
manoequeeren :) na overlegh van allen 't welcke ten meesten
dienste van d' E: Comp^s ende behoudenisse deser plaetse verstaen
't garnisoen alhier noch te verstercken met 20 coppen van de
swackste uijt 't hier ter rheeде leggende schip Arnhem te meer
dewijle voorhaelde portugeese schepen (na 't schrijven onser
heeren meesters uijtgevaren wesende in 't voorjaer) nu alle dagen
hier soudē te verwachten wesen &c ende soo d' E. Kemp
scheepen ondertusschen comen op te donderen sal men voorhaelde
personen wat meer tot reconvalisatie geraeckt wesende weder
cunnen largeren tegen die van gesz: schepen apparent sieck sullen
wesen ende daerom wel moeten hier blijven.

Wijders gesien 't versoeck van de schippers van 't schip
Arnhem ende 't galjot Nachtglas van dat deselve haer opper-
opperstuijrluijden tegen den anderen soudē mogen verrewijlen,
Soo is hun 't selve toegestaen ende derhalven goetgevonden sulcx
door schriftel: ordonnantie van den Commandeur voorsz: te laten
geschieden.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hoopē
Datum uit Supra.

JOHAN VAN RIEBEECK 1655

JAN JACOBSZ:

JAN VAN HARWARDEN 1655.

ROELOFF DE MAN. Secrts:

Nota. dese resolutie is wegen de beide stuijrnijden nochte de lichtinge van
't volq niet g'executert, vroms d' E. Kemp oort daerop met veele siecken
aenquam daer der over de 30 van moesten door swackheit hier blijven.
pr. memorie.

Vrijdag den 11 Novemb: 1655.

Door d. E: Heer Commandeur Peter Kemp aen 't schip
Amersfoort ontboden sijnde den schipper Daem Pietersz: Lelij
met den oppertimmerman van 't schip 't slot van honingen ende
tot versterckinge sijnes raets oock den commandeur van 't fort de
Goede Hoopē mitsgaeders in ende voor deselve geproponeert

Eerstel: d' ongemaniert^h des voorhaelden schips Amersfoort
met 't welcke qualijcq op 7 a 8 streecken can cours gehouden
worden:—

Ende ten anderen de swackheit van de boeghspriet die onder
omtrent de benedenste woelingen een groote craeck heeft
gecregen:—

Ende daerop in rade geroepen wesende voorhaelde ende oock
den Commandeurs opperscheepstimmerman mitsgaders door deselve
adviseert dattet aen 't roer apparent wel soude te helpen wesen

met een schegge 't selve wat breeder mitsgaders oock een geut daeronder in te maecken, Soo is na wel genomen deliberatie ten aensien van de gewichtich^t der saecke goet gevonden gem. roer te laten lichten omme alsdan na noch vorder visie 't selve sulcx te laten door beide de gemelte timmerluijden verhelpen als ten besten noch vorder sal geoordeelt worden te vereijsschen.

Wijders door de schippers van de gem: scheepen oock ter degen hebbende laten visiteren de boeghspriet ende bevonden dat deselve mede hoognodigh dient verholpen soo is oock geresolveert die soodanigh met wangen &c^a te versien dat bestant sal mogen wesen om sonder omkijcken noch langh te mogen varen. Tot welck een ende ander sijn gedachte E: de behoerl: ordre is gestelt ten eijnde 't selve oock sonder verlet van 't water halen ende ander nodigh werck sal mogen gevordert worden ende voortgaen.

Ende alsoo staende dese vergaderinge bij den Commandeur van 't Fort de Goede Hoop wordt gecommuniceert seecker missive van de Heeren Bewinthebberen uijt te vergaderinge van den 17^{en} in dato 6 Octob: 1654 aen hem gesz: waer bij deselve onder anderen die van voorsz: fort ordonneren bij goede occasie ende mits hebbende bequaem vaertuijgh te ondecken d' Eijlanden van Tristao da Cunha omme te ondersoecken wat aldaer te doen soude mogen wesen principalijk ten reguarde van bequame havens water ende gelegenth^t tot verversinge &c

Soo is, dewijle na examinatie 't hier sijnde galjot Nachtglas volgens advijs van de opperhoofden desselfs daertoe wort g'acht bequaem te wesen, na overlegh van saecken ende genomen daliberatie, mede goet gevonden d^o galjot daertoe te emploijeren ende ten dien eijnde met den allereersten vaerdich te laten maecken omme in dese somertijt 't selve noch te mogen laten uijtrecchten, ten eijnde haer op gem: Ed: daer van met d' aenstaende retour vlote mochten becomen behoorlijk ende seecker advijs van d' ondervindinge geconsidereert oock dat 't selve na d' ordre van de hrn. meesters met geen minder oncosten als nu p^r dit galjot can gedaen worden te meer dewijle 't hier vooreerst daertoe oock can worden gemist.

Aldus gedaen ende geresolveert In't schip Amersfoort g'ancert in de Taeffelbaij aen Cabo de Boa Esperance; ten dage ende jare a's boven.

PIETER KEMP

JOHAN VAN RIEBEECK 1655

HENDRICK GROTENHUIJS.

DAEM PIETERSZ: LELIJ

ROELOFF DE MAN. Secrts.

Vrijdag den 28^{en} Januarij 1856.

Door den schipper van 't galjot Nachtglas ons voorgedragen wordende dat 't selve op de reijse na Tristan da Cunha door 't

harde weer vrij leck geworden ende aen 't roer 2 vingerlingen gebroocken was, waeromme wel soude dienen ergens drooch geseth omme alles na behooren te verhelpen &c' 't welcke hier in dese Tafelbaij niet wel can geschieden, Soo is bij den Raedt deser Fortresse versterckt met verhaelde schipper ende desselfs opperstuijzman goetgevonden d' galjot ten selven eijnde met den allerersten na de Baij Saldanha te senden daer fraije ende bequaeme gelegentheijt is om scheepen droogh te setten ende de smith te gelasten de vingerlingen ende ander ijzerwerck onder tusschen in aller ijl gereet te maecken.

Wijders gesien 't schrijven van den adsistent Jan Woutersz: om de chaloup Peguijn te gebruijcken in de gemelte Baij tot de robbevanghst op d' Eijlanden aldaer vermits die aen 't dassen Eijlant door hare schouheijt vrij sober opcomen &c' Soo is oock geresolveert d' sloep (wat ontramponneert wesende) daertoe mede ten eersten vaerdigh te laten maecken om in Comp^e van verhaelde galjot ten eijnde voorsz: mede aff te senden.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hope ten daghe ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1656.

JAN JACOB SZ:

JACOB GOMMERSBACH.

JAN VAN HARDENBERGH. 1654.

ROELOFF DE MAN Secrets:

Saterdag den 29^{en} Januarij 1656.

Alsoo 't onse H^{en} Majores d' Ed: Bewinthebberen van de generaele Nederlantsche g'octroijeerde Oost Indische Comp^e tot derselver vrij grooten last ende costen geliefft heeft dese plaetse te laten fortificeren ende in possessie te nemen, ten eijnde deselve mochte werden gebracht tot bequame culture ende aenqueeck van bestiael principael: ende expresselijck omme 't voloq van haer Ed: passerende scheepen alhier behoorlijk te laten ververschen ende van water te versien, Invoughen d' opperhooffden van deselve wel expresselijck op seeckere penen hebben g'ordonneert, dese plaetse ten voorsz: eijnde in hare uijt ende 't huijtreijsen aen te doen, sonder die verbiij te lopen Ende Ingevolge ons oock gelast tot conservatie van voorsz: hare dienaren gesontheit alle siecken die niet bequaem sullen bevonden worden voorts te varen van de schepen hier te houden ter tijt deselve tot hare vorige gesontheit sullen wesen gereconvaliseert omme dan met de volgende schepen 't elekens weder voorts na India gesonden te worden gelijk sedert eenigen tijt herwaerts als voor ende oock op de gem^{te} ordre is in observance gebracht.

Edoch na dien voor die luijden tot noch toe geen heele goede gelegentheijt van huijsinge was om de siecken bequamelijk te

logeren, Ende dat daertoe nu een fraij sieckenhuis met een steene muir aen d' een sijde buijten 't fort voor in 't hoornwerck bequasem is gemaect, daer deselve nu behoort: cunnen worden g'accomodeert van slaep en rust plaetsen etc* ende dat vermits de lange reijzen van sommige schepen principael: uijt 't Vaderlant hier doorgaens veele siecken ende Impotente soe matrosen als soldaten worden aengebracht die al te malen met haer eijgen schepen telkens niet wel weder voorts cunnen wegh varon, Invougen wij doorgaens wel met 60 70 a 80 sodanige Impotente ende oock altemits wel meer cff min overhoop blijven belast, over welcke tot derselver behoort: tractement door manquement voorsz: noch noijt de behoorlijke nootwendighe ende vereijssende ordre en is cunnen worden onderhouden:—

Soo ist nademael Jegenwoordigh een bequame gelegenheijt off sieckenhuijs gelijk geseijt voor deselve is gemaect dat wij na d' ordre ende vaderlijke sorge onser H^{rn} M^{re} meede ter herte nemen na nodige conservatie van soodanige scheurbuijckige ende siecke luijden voorsz: na overlegh van saecken oorbaer hebben geacht daarop wat nader ordre te ramen, ten eijnde voor deselve oock de behoorlijke sorge gedragen ende 't vereijssende gemack ende gerack gedaen mochte worden, ende derhalven goet gevonden over gemelten sieckenhuijs te stellen 3 gequalificeerde personen als regenten omme alle morgen ende avonden te doen de behoort: visite als namentl:

Den siekentrooter deser fortresse omme met eenen oock sijnen dienst met goede vermaningen ende de gewoonl: gebeden voor deselve te presteren:—

Den opperchirurgijn om met eenen sijn patientien dan oock te bedienen ende

Den sergeant van 't Fort hebbende d' opsicht over alle 't volcq van de gemeene wercken, als de militie ende dierhalven best wetende off er eenige luije gasten mogen onder schuijlen:—

Welcke voorhaelde gecommiteerde van hare doende visite alle morgen ende avonden sullen doen behoort: rapport aan den Commandeur deser fotresee opdat dese ordre in geen versuijm en come te vervallen mitsgaders den cock van des Commendeurs tafel oock 'telkens laten aenseggen voor hoeveel siecken dagelijcx ijts bijsonders sal dienen clær gemaakt die daerop dan sal hebben te passen soo wel als op des Commandeurs tafels eest, mitsgaders den onderbarbier omme die cost voor de siecken van voorhaelde cock te halen en na behooren om te delen, opdat die 't noodigh hebben haer behoorlijk deegh moet worden gedaen. ende niemant van de benodighde in 't alderminste te cort en geschiedde.

Boven allen 't welcke de gem* regenten siende off ijts bijsonders op des commandeurs tafel comende oock sullen hebben den commandeur (daer doch meede tafel gasten van sijn) te helpen gedencken voor de swackste van sulcx delicaets offte andersints ijts meede

mach worden versorcht opdat den crancken doch te meerder verquickinge moge geschieden ende wes meer bevonden sal worden tot der siecken opcompste ende gesontheit te vereijsschen:—

Sullen derhalven boven de siecken van de schepen in voorhaelde sieckenhuijs ook gehouden sijn haer te begeven alle die van dit guarnisoen onbequaem off te swack bevonden worden om tocht, wacht, offte andere Comp' dienst waer te te nemen, sonder in de Corps du garde offte elders te mogen gaen offte leggen:—

Doch dewijle somtijts wel eenige luije gasten onder schijn van d' een off d' ander sieckte om de leckernijen &c wel mede soudē in voorsz: sieckenhuijs soecken te comen ende Comp' dienst alsoo verlatende, aldaer haer gansche verbant uijt te leggen, soo en sal om sulcx te prevenieren niemant daerinne mogen worden g'admitteert als met consent van voorsz: regenten welcke daer van oock 't elckens sullen doen rapport aen den Commandeur voorsz:—

Ende sullen de gem^e siecken met de slaepplaetsen haer van de voorsz: regenten wordende aangewesen moeten te vreden sijn sonder tegen deselve eenige d' alderminste oppositie te thoonen op arbitrale correctie:—

Welcke regenten oock sullen Sorge dragen dat behoort: ordre blijve in 't suijsen ende schoon houden van het voorsz: sieckenhuijs tot voorcomen van alle Infectie door morsserije off ander vuilgheijt te onstaen—derhalven niemant sijn water maken offte gevoegh sal doen als ter plaetse daertoe g'ordonneert:—

Ende opdat de siecken doch haer behoort: stilligheijt ende ruste soudē mogen hebben, soo sal sijn niemant vervorderen eenigh geraes, gesingh gespeel, droncken drincken, vloecken, sweren, off eenigh diergelijcke aen te rechten op arbitrale correctie:—

Als het teeken om 't eeten gedaen wort sullen de siecken hun tijder op haer g'ordonneerde plaetse vervougen, als mede wanneer des morgens ende 's avonts door de gemelte regenten de visite sal worden gedaen offte oock het gebet, daer sijn niemant sal maecken van te absenteren:—

Ende sullen haer aengaende spijs ende dranck reguleeren na d' ordre van den chirurgijn met communicatie der voorsz: regenten te prescriberen; ende opdat sulcx te beter mach worden achtervolgt; ende opdat sulcx te beter mach worden achtervolgt, sal niemant eenige snoeperije off andere spijse binnen 't voorsz: sieckenhuijs brengen als met consent van deselve regenten ende vooral geen stercken dranck off taback die der gansch niet gedroncken off gesogen sal mogen worden op verbeurte van deselve ende arbitrale correctie:—

Sijnde op gelijcke pene den siecken in 't sieckenhuijs oock verboden haer voorgestelde cost te vermorssen, wegh werpen offte andersints te misbruijken:—

Op allen 't welken den voorsz: regenten gecommandeert blijven na haer uijterste vermogen te letten opdat de siecken in

hun behoeftigheden geen het minste gebreck ofte discommodatie en comen te lijden.

Ende alsoo deselve bij ervarentheijt sullen ondervinden wat desen aengaende meer ofte anders sal dienen gedaan, soo sullen sijl: den commandeur sulcx dagelijck bekent maecken om daer op dan sodanige nader off beter ordre te stellen als bevonden sal worden te behoren.

Aldus gedaen, geresolveert ende g'arresteert In't Fort de goede Hope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.
JAN VAN HARWARDEN 1656.
R. DE MAN. Secrets:

(V.B. Hier volgt het zelfde gebed dat het boek oepent—)

Woensdach den 26^{en} April a^o 1656.

Den adsistent Jan Woutersz: van Middelburch Jonghman Jegenwoordigh bescheijden in dese fortresse sich in Trouw Beloffte hebbende begeven met d' eerbare Jonge dochter Catharina Anthonisz: geboortich van Zalegon in Bengale, gewesene slavin van d' Ed. Heer Caspaer van den Boogaerden Extraordinaris Raedt van India ende commandeur van dese Jaerse retourvlote ende bij sijn E. alhier op haer versoucq in volle vrijdom gestelt, ende dierhalven versoeckende om haer metten anderen wettelijk in den Heijligen hechten staet te mogen laten bevestigen, soo is bij den Raedt deser fortresse niet anders hebbende cunnen vernemen als dat beijde liber ende vrije personen waren, welcke met niemant ter werelt volghens oock eijgen verclaringen ende suffisante getuijgenis ijtwes dienaengaende uijtstaende hadden, verstaen deselve jonghe luijden haer billijk versouck toe te staen, mitsgaders ten dien eijnde op sondach eerstcomende na 't christel: sermoen, haer eerste affeundighe te laeten doen, ende alsoo vervolgens alle Sondaghen tot de derde incluijs omme alsdan op Sondagh over veertien dagen aestaende na de laetste affroepinge ende 't eijndigen des Christel: sermoens (geen wettige oorsaecke van verhinderighe voecomende) door den Secretaris van onsen Raedt (vermits hier geen predicant hebben) voor alle den volcke de solemnisatie wettelijk in openen Raedt camer te laten geschieden ende met de trouw publijckelijc voort te varen.

Aldus gedaen, geresolveert, ende g'arresteert' Int Fort de Goede Hoop ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.
JAN VAN HARWARDEN
WILLEM MULLER. 1656.
ROELOFF DE MAN. Secrets:

Maendagh den Eersten Maj a° 1656.

Alsoo 't onse H^m M^m gelieft heeft met 't jacht den dolphin betreffens eenige coopmanschappen ende anderen goederen tot den handel ende 't volcx verschooninghe oock te senden een somma gelts van drie duysent gl: Omme na 't gebruik van India deselve tot verlichtinghe van haer doenden arbeit somtijts mede een maent gagie op reeq: te verstrecken ende gemerckt dat de personen laest op de robbevangst geweest haer in dat moeilijke moerssighe ende smerighe werck soo wel dit als 't voorgangen sijsoen vrij naerstig gequeten ende dierhalven boven andere wel wat verdient hebben soo isten dien insigte verstaen denselve van Comp^e weghen liberalijk te vereeren elck met een maent gagie in gelt ende daer en boven noch neffens andre gelijcke uijtheelinge van contanten te laten genieten sijnde als te weten—

Jan Woutersz: van Middelburgh adistent ende opperhooff	
van de gemelte Robbevangst voor een maent soets.	f 20.
Gerrit Hermanusz: provisioneel quartier van de sloup	
Peguijn	11.
Daniel Muloth van Diepe Matroos. .. .	9
Maertijn Cordie van Abbeville Boss' .. .	13.
Louijs Baine Matroos	9.
Wernaer Gerritz: van Weesp. d°	8.
Adriaan van de Pavert van Arnhem—Soldaet... .. .	9.
Pieter Hosick van Jherco do.	9.
Evert Jansz; van Amsterdam Boss	11.
Roeloff Jansen van dalen Soldaet	9.
Jan Barentsz: van Bislicq Boss'	10.
Michiel de Bocq van arendb: Jongen... .. .	4.
Dirck Rinskes van Maseijck Matroos... .. .	9.
Jan Gillesz: Verpondt van Leijden. Boss	12.
Evert Barentsz: van Gronirgen adelborst	10.
Cornelis Jacobsz: Molenaer. Boss'	10.
Ertman Gleughe van Straelsond adelborst.	10

17 personen die insonderheijt desen jare aen de robbevangst hebben geweest ende voor elck een maent gagie tot

vereeringe comt te monteren ter somma van .. f 173

Voor 't welcke ijder na behoerlijke ontfangh in de soldij boucken op sijn reeq: sal worden gedebiteert ende dan weder in haer credit ontlast opdat alles blijcke na behooren.

Ende dewijle haer op gemelte Ed: bij derselver generale ende particuliere missiven ons successivelijcq blijven ordonneren omme de culture deser landen met alle doenlijke naerstigheijt meer ende meer blijven ordonneren omme de culture deser landen met alle doenlijk naerstigheijt meer ende meer voort te setten, mitsgaders ten dien eijnde te nemen preuve van alles ende uijt te kieser plaetsen die de felle winden niet subject sijn; om met rijse

ende cooren besaeijt te cunnen worden, ten eijnde dese besettinghe daardoor metter tijt in 't reguarde van leeftocht op haer selven souden mogen bestaen sonder van node te sijn daer toe (als tot heden noch moet geschieden) van Nederlant off Batavia met expresse besendinghe tot groote costen ende last van d' E. Comp geprovideert te moeten worden. Ende wij 't selve ingenomen hebbende mitsgaders nu ende dan oock onse speculatie door naen ondersoek laeten gaen op de landerijen te deser plaetse ende bevonden omtrent $2\frac{1}{2}$ a 3 mijlen van dese fortresse in de vlacke enghte tusschen 't geberghte van 't lant van Africa ende dese Caep (maeckende den vlacken hals tusschen de baij falco ende de Taeffel Baij) seer fraije gronden bequaem ter voorsz: culture sijn, mitsgaders de gemelte winden op verre na soo fel niet subject als hier omtrent, soo is goet gevonden met den eersten 't selve noch eens wat nader aff te speculeren: om oock te sien off tot bevrijdinghe van de te cultiveren landerijen oock sonder merckelijke oncosten soude cunnen een redoutjen van aerde daer geleit werden, om oock nae 't wel gefondeert advijs van onse H^{rn} M^{rs} in plaetse van dese Caep deur te snijden te strecken tot beleth van der Hottentoos libre passagie ende te meer bescherminge voor desen houck lants om onder faveur van dien oock onse beesten te mogen weijden: mitsgaders alhier te gerustiger in 't reguarde van de Hottentoos te moogen wonen:

Ende alsoo gemelte haer Ed: ter vergaderinge van de seventiene bij derselver jonghste generale missive van den 30^{en} Octob. a^o passado onder anderen ons oock hebben aengeschreven omme de getrouwde officianten etc^e tot de meerder ontlastinghe van Comp^e swaer dragende oncosten te stellen op *costgelden*, ten eijnde alsoo den last van vrouw ende kinderen mitsgaders derselver dienaren ende dienaressen (tot nu met Comp cost 't haerder grooter beswaernisse onderhouden) van den hals mochten quijt worden, Ende wij na overlegh van saecken bevinden sulcx oock te strecken tot al eenighe verlichtinge van deselve haer Ed: welckers supporterende onkosten hier swaer vallen. So is na wel genomen deliberatie verstaen de saecken hoe eer hoe liever mede in 't werck te stellen, dewijle de getroude personen Jegenwoordigh altemalen doch al fraai met bequame gelegenheden om koken ende smoken accomodabel genouch versien sijn, ende derhalven deselve volgens costuijme van India van dato deser tot costgelt maentelijcx laeten genieten als te weten —

den Cemmandeur van 't Fort	..	20 R ^a van 48 stuijv ^a yd ^r
den ondercoopman Verburch als hij
hier is	..	6 R ^a met 4 kannen wijn
den siecken trooster	..	6 R ^a ende 4 kannen do
den opperchirurgijn	..	6 R ^a ende 4 kannen do
d' adsistenten elck	..	4 R ^a ende 1 op reeq ^t
		tot subsidie

den sergeant van 't Fort 4 R^a ende 1 op reqq
tot subsidie

den baes hovenier 4 R^a vrij

den jongh barbier off Barbardt 2 R^a vrij

de jongens van de getroude officianten 1 R^a vrij

Welcke voorsz: personen ende andere die 't oock begheeren uijt
Comp^a magasijn ten redelijcken prijse van alle provisien ende
nootwendigheden voor haer gelt sullen worden geaccomodeert als
te weten

't soute vleijs ende specq tot 6 stuijvers 't lb.

de boter 10 stuijvers.

olij $\frac{1}{2}$ R^a { de flapcan.
asijn $\frac{1}{4}$ R^a {

Rijs 1 stuijver 't lb.

voor koebeesten vleijs 1 stuijver 't lb.

schaepen vleijs 2 stuijvers 't lb.

kalfs do Idem.

Spaens ende france wijn 30 stuijvr de flapcan

Broot 2 stuijvers 't lb.

Ende soo voorts nae behoorlijke redelijkheid^t ende omme haer
te beter te mogen erneren, sal ijder oock vergundt worden soo veel
landt in eigendom als deselve tot hare particuliere thuijnen sullen
begeven ende dat voor d' eerste 3 jaren vrij; doch sal na de
expiratie van dien tijt deselve thuijnen off landerijen soodanige
belastinge onderworpen sijn als ten dienste van Comp alsdan
bevonden sal worden te behooren.

Ende opdat den getroude adsistenten (tot dato aen dese com-
mandeurs taefel tot desselfs groote onvrijicheijt mede gegeten)
oock behoorlijk ende met goede ordre souden mogen voor haer
costgelden werden getracteert, soo is verstaen deselve na de
maniere van Batavia aen een gemeene taefel te laten eeten, ende
dat onder opsicht van een van de getroude officianten deser
fortresse, ten eijnde op haer bequaemer tijt 2 mael des daeghs in
goede behoorlijke ordre aldaer ter maeltijt sullen mogen comen—

Nadien opgemelte haer Ed: in voorsz: haer missive oock schrijven
om redenen daerin vervat alhier oock op te stellen 1 a 2 herbergen
tot tractement ende huysvestinge van de gaende ende comende
man die hier dickwijls door quaet weer off andersints vernachtende
al te malen op Comp^a hals blijven ende tot groote costen van
deselve uijt Magasijn voor placht geschapt te worden, niet Jegen-
staende datter aen boort echter voor gekocht ende op toegeleijt
werd, 't welcke alsdan 't elckens dubbelde consumptie veroor-
saeckte, soo is tot verlichtinge van sulx mede verstaen tot voorsz:
herberginge met den alder eersten bequame gelegentheijt buijten
de fortresse te laeten maecken ende een goet persoon te previli-
geren herbergh te houden om ijder nae sijn gelegentheijt voor
haer gelt te tracteren soo wel met eeten ende drincken als behoor-
lijke huisvestinghe, alles op soo danighe redel: conditien ende

ordre als ten meesten dienste van d' E: Comp^e sal bevonden worden te behooren:—

Wijders oock staende dese raetspleginge ingebracht wordende verscheijde versoucken van de navolgende personen welcke eenige haerer tijt trouweliq^e ende wel hebben uijtgedient ende andere in vertrocken ende overleden personen hare plaetsen provisioneel^{ijk} gesurgoreert &c^e soo is ten dienste van opgemelte Comp^e mede goet gevonden deselve om haer tot te meer weldoen ende vigilantie te animeren, met de navolgende verbeteringe te beneficiëren als te weten:—

Hendrick Juriaensz: Hartman van Oldenb: hier te lande gecomen met 't Jacht de haes a^o 1653 voor slootmaecker a f17 's maents wert vermits tijts expiratie ende goede diensten sijn aenwesen alhier gedaen alsmede desselffs bequaemheijt gebeneficeert tot baes Smith nevens een maendelijke gagie van dertien gls: mits verbonden blijvende d. E: Comp^e noch drie jaeren daervoor te dienen, gagie heden ende verbant 2^{en} pass^e ingaende, dat sijn eerste verbant ten eijnde gelopen is:—

Francoijs Green van Villeneuve hier te lande gecomen met 't schip 't wapen van Hollant a^o 1655 voor adelborst a f10 's maents welcke sijn aenwesen alhier den vertrocken coeks plaetse provisioneel beleet en tot contentement waergenomen heeft wort op sijn versouck ende bequaemheijt tot coeq geconfirmeert nevens een maendel: gagie van 20 gl: mits verbonden blijvende sijn lopende 5 jarich verbandt daervoor uijt te dienen, gagie heden ingaende:—

Albert Gerritsz: Loots van Woerden hier te lande gecomen met 't schip N. Rotterdam a 1655 voor boss^r a f12 's maents ende sedert vertreeq van den buijten coeq Jan Pietersz: van Sardam die plaetse tot genoegen ende contentement beleet wert op sijn versouck ende bequaemheijt tot coex maet geconfirmeert nevens een maendel: gagie van 15 gl: mits verbonden blijvende sijn lopende drie jarich verbandt daer voor uijt te dienen gagie heden ingaende:—

Pieter Teunisz: Mulder van Amsterdam hier te lande gecomen met 't jacht Muijden den 4^{en} Martij pass^e voor constabelsmaet a 14 gl: per maent welcke sedert vertreck van den gewesene Baes metselaer Egbert Meijndertsz: deselve plaets provisioneel heeft beleet ende tot contentement waergenomen, wordt op sijn versouck ende bequaemheijt bij desen tot Baes metselaer aengenomen nevens een maendel: gagie van 22 gls: waervoor verbonden blijft sijn lopende drie jarich verbandt uijt te dienen—gagie heden ingaende—

Cornelis Cornelisz: van Haerlem hier te lande gecomen met 't schip Malacca a^o pass^e voor boss^r a 12 gl: per maent welcke sijn aenwesen alhier tot Timmerman is gebruijkt, wert op sijn versouck ende bequaemheijt tot Timmerman aengenomen met een maendel: gagie van 16 gl: mits verbonden blijvende sijn lopende drie jarich

verbant aan de E: Comp. daervoor te voldoen, gagie heden ingaende:—

Christiaen Jansz: van Hoesum hier te lande gecomen met 't schip de goudtsblom a° 1654 voor soldaet à f9 pr. maent welcke altijt gebruijkt is om op de waegenen ende paerden te passen, mitsgaeders oock tot ploeghen cooren saaijen eggen ende ander landbouwerij waergenomen, sich naerstich, vigilant ende trouw heeft gedragen, wert ten dien insighte op sijn versoucq bequaemheijt ende goede diensten tot adelborst geconfirmceert nevens een maendel: gagie van 12 gl: mits verbonden blijvende sijn lopende 5 jarich verbant aen gem: dienst daer voor uijt te dienen, gagie heden ingaende.

Jacob Beeckman van Wesel hier te lande gecomen met 't schip den Salmander a° 1653 voor soldaet a f9 pr. maent ende sijn senwesen alhier de cuijpers plaetse tot genoeghen ende contentement provisionelijck becleet, wert op sijn versoucq ende bequaemheijt tot cuijper geconfirmceert ende daervoor toegeleijt een maendel: gagie a 15 gl: mits gehouden blijvende sijn lopende 5 jarich verbant uijt te dienen, gagie heden ingaende:—

Nathaniel West van Amsterdam hier te lande gecomen met 't Jacht den Hector primo April pass° voer adelborst a f10 p' maent, ende 't sedert vertreoq van onsen gewesene Geweldigcr Adriaen Thomas: van St. Anne keroken de voorsz: Geweldigcrs plaetse provisionelijcq becleet, wert op sijn versoucq ende bequaemheijt bij desen tot geweldiger geconfirmceert onder een maendelijke gagie van f15 mits oock bij voorvallende occasie de Justitie met eenen te bedienen als scherprechter ende verbonden blijvende sijn lopende 5 jarich verbant daer voor uijt te dienen gagie heden ingaende.

Aldus gedaen Int fort de Goede Hope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.

JAN VAN HARWARDEN 1656.

ROELOFF DE MAN Secrets:

Donderdag den 18^{en} Maij a° 1656.

Gesien de ernstige recommendatien ende successive ordenen onser H^m M^m per derselver missiven aen ons doorgaens gevende, omme beneffens de culture oock den aenqueeck van Bestiael met allen doenlijck ijver te vorderen ten eijnde men voor eerst niet alleen de schepen geduijrende haer leggen alhier souden cunnen nevens de thuijnvruchten dagelick met versch vleijs accommoderen ende verversen: maer oock voor 't volcq deser besettinghe in plaetse van soute vleijs ende speck versch vleijs schaffen gelijk rede alle beijden fraij in train gebracht is, Ende nademael het oock al verlichtinge voor de Comp^e soude geven als men van de melkkoeijen soo veel boter cost becomen, dat men

van dat suijsel uijt 't Patria mede niet meer behoefden geprovi-
deert te worden, ten welken eijnde eenige beesten primo October
a° pass° aen Hendrick Boom Comp° hovenier offte zijn huiavrou
Annetjen de boerinne waren verhuijrt offte verpacht, namentlijk
ijder koe van den dach haerder werpinge voor 15 gl: in 't jaer
&c° Edoch gemerckt de Beesten in de drooge tijt principael van
Novemb: tot Maij geduijrende gansch weijnich off wel heel geen
melok en geven, niet alleen de voor dien tijt gecalfde koeijen,
maer oock die staende voorhaelde drooghe tijt calven, vermits 't
lant dan seer dor ende schrael van gras overal is, ende den
pachters daeromme, de in die tijt calvende koeijen niet willen
aennemen, selfs niet voor niet met al, vermits alsdan soo weijnich
melok van de beesten compt dattet de pijn waert niet is, daerom
de moeijten te doen, waardoor dan de calffjens (na ondervindinghe)
telkens weder comen te sterven ende den soo hoogh noodighen
aenqueek in verachteringhe te blijven, soo is allen 't selve ingenom-
men sijnde, Ende wes meer tot vorderinghe van 't voorige mochte
strecken, raetsamer geacht offte op de aanbiedinge van de voorsz.
boerinne tot een nader preuue goet gevonden, haer general: te
verpachten alle de koeijen die tusschen dit ende nieuwe jaer off
Januarij aenstaende sullen mogen comen te calven, soo wel die d' E:
Comp° Jegenwoordigh heeft als oock welcke tusschen die tijt van
d' Inwoonders noch meer mochten comen gehandelt te worden
ende dat voor de somma van hondert guldens eens: omme dan de
verpachtinghe alle nieuwe Jaer te vernieuwen, alles aengaende 't
vercoopen van de melok ende boter, alsoock 't opbrengen der
Jonghe calffjes (voor d' E: Comp°) bij provisie ende tot voorsz:
tijt op soodanighe voorwaerden ende conditionen als primo Octo-
ber a° pass° met den selven boerin haer man is gemaect, ende
dat sij tot haren laste oock alle de calffjens met alle doenlijcken
ijver sal trachten op te brengen, schoon in de drooghe tijt eenighe
koeijen geen offte weijnigh melok gaven, opdat den aenqueek
voor d' E: Comp° doch te meer mochte gevordert worden; Ende
nademael deselve seer is elagende dat vermits met acht kinderen
beladen sit op haer mans costgelt (4 R sijnde) alleen gansch
niet sal cunnen met al die kinderen leven, vermits oock sooveel
proffijt aen de Beesten om redenen voorsz: en vindt: derhalven
dienstel: is versoeckende dat haer mochte toegestaan worden
herberge te mogen houden tot tractement ende huijsvestinge van
de gaende ende comende man der passerende schepen, dewijle
verstaen had sulx de Heeren Meesters 't haerder ontlastinge
doch hadden toegestaan voor degeene welcke begeerden vrij te
worden, menende sij genoeghsaem een vrije vrouwe te wesen,
ende als voorsz: hooch belast met soo veel kinderen dien volgende
haer sulx ten minsten wel mochte worden verguut dewijle datter
sich oock noch niemant in vrijdom derfft stellen voor dat se eerst
een proeff nemen hoe off waarmede sij souden cunnen off mogen
behouden blijven, soo is principael: gesien op d' ontlastinge van

d' E: Comp^e &c^e haer sulx bij desen provisioneelijk toegestaan, ter tijt sich ijmant om sulcx te doen in vrijdom sal aanbieden mits gehouden blijvende alle hare provision ende dranck &c^e daer toe van nooden uijt Comp^e magasin te oopen, ende subject te blijven soodanighe verdere belastinghen offte impositien ende ordonnantien als metter tijt ten meesten dienste van de Comp^e sal bevonden worden te vereijschen ten eijnde in tijt ende wijle daer als oocq uijt eenighe ander saecken d' E: Comp^e haer gevende cost ende maent gelden op reeq^e alhier mochten vinden, sonder van node te sijn ten dien eijnde meer contanten uijt 't vaderlandt te ontbieden &c^e

Ende omme 't selve te beter te accresseren is oock geresolveert de spaense ende france wijnen de herbergiers te vercoopen tot 30 stuiv: de Flapcan ende 10 st: van pacht, op ijder ditto can mits sijl: deselve weder sullen mogen uijt tappen tot 1 gulden de pint offte 2 gulden 't mingelen—Edoch Comp^e dienaren (officianten hier in dese fortresse bescheijden wesende) ijder ses cannen 's maents ten selven prijse van 30 st: sonder pacht—

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hope datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.
JAN VAN HERWERDEN 1656.
ROELOFF DE MAN Secrets:

Sondach den 21^{en} Maj a^e 1656.

Na 't lesen des sermoens desen voormiddach sonder eenighe de minste verhingeringe volgens Christel: gebruijck de derde affoundinge sijnde gepasseert van de ondertroude nersonen Jan Woutersz: van Middelburgh adsistent, Jegenwoordigh bescheijden in dese fortresse, ende Catharina Antonio geboortich van Zalagen in Bengale, gewesene slavin van d' E: Hr. Casper van den Boogaerden Extraordinaire Raedt van India ende Commandeur deser Jaerse retour vloote, ende bij sijn Ed: op haer versouck in vollen vrijdom gestelt, wijders ons niet voorgecomen wesende waer door de selve in hare voornemen souden cunnen offte mogen worden geretardeert offte beleth—Soo is bij den Raedt verstaen deselve achtervolgende onse resolutie van den 26^{en} April pass^e de vordere solemmisatie van de Trouw in den Name des Heeren te laten voortgaen, ende ten dien eijnde oock goet gevonden opdat alles wettelijk met goede ordre ende tot Godes meeste eere mochte toegaen de gemelte solemnisatie (alsoo geen predicant hebben) door den Boucqhouder Roeloff de Man Secrets: van onsen Raedt voor deselve en: alle den volcke in openen Raedt Camere te laten bedienen, gelijk dan sulcx op dato na 't eijndigen van de Son-daghsche Christelijcke lesinge des sermoens in den Name des Heeren openbaer wettelijk geschiedt ende g'effectueert is.

Aldus gedaen In't Fort de Goede Hope datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1656.
JAN VAN HERWERDEN 1656.
ROELOFF DE MAN Secrets.

Maendach den 29^{en} Maij a° 1656.

Dewijle wij hier doorgaens met veele siecken van d' aencomende schepen beladen blijven, tot dewelke rede wel een bequaem sieckenhuijs achter met een steene muijr buijten in 't hoornwerck voor 't fort omtrent de Zeekant gemaect, daer deselve al goet gemack ende tractement op Comp^e costen worden aengedaen, nochtans nademael wij (ons oogh dagelijcx daerover latende gaen) oock bemercken veele soo qualijck van slaepgoet versien sijn, dat sommige (niets onder off over hebbende) insonderheijt gansch outbloot sijn van bultsacken, soo is (geconsidereert de nootsaekelijckheijt der Conservatie van 't volcq's gesontheit) ten dienste van opgemelte Comp^e goet gevonden te laten maecken hondert stucx goede bultsacken ende tot elck een hoofd cussen, van Zeijldoucq op voorraet, omme de benoedigde daarmede t' accomoderen, ende op receq^e: te verstrecken tot een R^e yd^e sijnde omtrent soo veel doch oock niet meer als d' E: Comp^e 't zeijldoucq comt te costen, ende principal: gedaen wort op dat desulcken doch beneffens het goede tractement oock haer behoorlijcq gemack souden mogen genieten.

Wijders gesien wij door de laccagie der vaten bevinden wat soberder versien te sijn van traan als wel gegist hadden, vermits oock veel tot wagensmeer als andersints geconsumeert wort, soo is oock goet gevonden 't Robbejachtjen ende sloep Peguijn met d' eerste goede wint aff te veerdigen na 't dassen Eijlant ende de Saldanha Baij: omme aldaer van de Zee leeuwen (seer veth van speck vallende) *partije truen te laten branden*, ende met eenen over al op d' Eijlanden oock te vernemen hoe 't met de robben staet, ende off oock erghens eenighe brieven uijt France off andre schepen (van Madagascar gecomen) sullen te vinden wesen: ende daer uijt te vernemen na tijdinghe van 't galjot de Tulp 14^{en} Augustij a° passado na datto groot Eijlant vertrocken, ende tot dato boven expectatie noch uitblijvende, neffens ordre om met eenen wat visch te vangen ende vlecken off insouten tot toespijs voor 't volcq deses Guarnisoens, waertoe south ende een bequame Zeijlen mede gegeven sal worden, ende last om oock 't Jachtjen vol riet uijt d^e Baij mede hier te brengen, mitagaders d' opperhooffden t' intregeeren extract van desen om haer te dienen tot Instructie ende ordre &c°

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoop ten daghe ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656
JAN VAN HERWERDEN 1656
ROELOFF DE MAN. Secrets :

Tot hiertoe pr. 't Engelsch schip
de Goede Wil, na 't Patria
versonden—pr. memorie—

Donderdach Primo Junij a° 1656.

Gemerokt de menichvuldighe voorspraecken gedaen wordende voor de personen Jochem Elbertsz : van Amsterdam schieman ende Hans Swartz : van Maesterlant Boss' geweest in Comp' dienst, ende hier g'arriveert alle beide met 't schip de Goudtsbloem, mitsgaders a° 1654 in de maent Septemb : mede comploicteert hebbende om 't Galjot de roode vosch aff te loopen &c° waer over volgens sententie van den 9^{en} Jan^u 1655 neffens eenighe andre straffen in de kettingh gekloncken sijn, den eenen voor 12 ende d' ander voor 6 jaeren, Is bij den Commandeur ende Raedt, vermits deselve haer sedert oock vrij ijverlijk ende naerstigh in 't Bosch aen 't houtsaegen ende ander sware werck hebben gedragen, goet gevonden, op voorsz : veelvoudighe voorspraecken insonderheijt van des Commandeurs ende andre vrouwen mitsgaders al de officianten ende 't gemene volcq deser fortresse haere generale voorbiddinghen, alsoock ten aensien van hunne verbeterde comportementen &c° van de voorsz : kettinghe ende ban te ontslaen mitgaders voortaan alle beide als Bossⁿ te laten winnen thien gls : smaents, heden ingaende, ende verbonden blijvende boven haer eerste verbant d' E : Comp' noech drie jaren te dienen.

Aldus gedaen ende geconfirmeert In't Fort de Goede Hope ten daghe ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.
JAN VAN HERWERDEN 1656.
ROELOFF DE MAN Secrets :

Saterdag den 17^{en} Junij a° 1656.

Aengesien 't wilt gedierte namentl : Leeuwen, Tijgers, wolven, Lupaerts &c° nu heel cort op den anderen 2 van Comp' paerden hebben schadeloos gemaekt, den eenen doot, ende d' ander genouchsaem onbequaem om meer dienst te doen, en dat deselve oock dapper soecken te regneren onder de koebeesten ende schapen, soo is om soo veel mogelijk deselve op te vangen off schouw te maecken, goet gevonden te stellen dese navolgende premien, voor

die eenigh wilt gediert comt te vangen, schieten offte andersints om den hals te brengen als namentlijk

voor een Leeuw 6	} R ^a van 8 ^m a 48 stuijv :
voor een Tijger of Wolf 4	
ende voor een lupaert 3	

Mits deselve levendich off doot aen den Commandeur in't Fort verthoont worde : omme daarvan de blijcken voor oogen te sien.

Wijders oock gesien dat de Bultsaecken ende cussens tot accommodatie van de siecken te maecken, volgens resolutie genomen op den 29^m Maij pass^e van 't nieuwe zeildoucq te hard ende stijff souden vallen soo is geresolveert in plaetse van dien deselve te laten maecken van out zeildoucq daer wij jegenwoordigh eenighsints redelijck van versien sijn, ende veel sachter ende bequaemer zullen vallen als van 't nieuwe—ende gemerckt vele soo achteloos ende luij sijn, dat se wel 't eenemale in hare vuijligheijt souden vergaen, asser geen naeuwe acht op genomen werd, die dan oock haer slaepgoet niet waeruemende maer latende bederven ende verrotten daarvan telckens ontbloomt sijn, mitsgaders de reconvaliserende hare opgenome bultzacken mede uijt het sieckenhuijs souden wegh slepen, soo is verstaen om altijt versien te mogen blijven 25 stuex te laeten maecken om aen d' E Comp^e te houden ende express bij 't sieckenhuijs te laten mitsgaders de gebesighde wanneer ijmant van sijn sieckte opstaet, weder te laten reijnigen ten eynde men altijt van slaepgoet voor den onnoselen ende verleghen op voorraet houden mogen blijven geprovideert, ende welcke bovendien eenige begeren daer voor op reeq : te laten belasten in plaetse van een R^a maer 2 gls :

Is oock verstaen dat voortaan door den Commandeurs cock boven d' ordinaris vleijsdagen (die met geslachte koebeesten ende schapen voor 't forts volcq worden gehouden) voor de siecken nooh vier mael ter week versch Beesten offte schapen vleijs met vrachten uijt te thuijnen &c^e sal gecoocht worden, ende boven dien de Regenten van 't sieckenhuijs gerecommandeert met goetvinden van den opper chirurgijn voor de cranckste ende swackste soo veel eijeren witbroot wijn ende suiijker &c^e uijt des Commandeurs huijs te laten haelen als deselve 't haerder voetsel ende meerder laeffenisse offte verquickinge nooh daerenboven sullen mogen nodich hebben, opdat deselve doch haren behoerlijcken deegh ende tractement genieten, ende geen de minste oorsaecke van clagen mogen hebben : ten welcke eynde boven al 't vorighe des niet te min even wel sal gecontinueert worden deselve oock van des Commandeurs taeffel particulier (asser ijts delicaets is) na ouder gewoonten) te voorsien—

Ende opdat de getroude officianten ende adsistenten &c^e (op haer costgelden nu moетende leven) te beter souden mogen worden g'accommodeert met behoerlijcken leeftocht, Item dat oock te minder van Comp^e schapen voor haer souden behooren geslaecht te

worden, ten welcken ejnde op Comp^e costen een Wiltshuth ende Jonge doorgaens sijn gehouden, soo is tot accomodatie als vooren ende om de gemelte Comp^e oncosten oock wat te goet te comen, geresolveert 't wilt braet ten behoeve van Comp^e te vercoopen als te weten—

Een fasant voor 8 stuijvr	} edocch voor niemant anders als die costgelden hebben; ende 't wilt braet dat den wiltshut meerder schiet als deselve sullen noodigh hebben, sal hij ten voorigen
Een pardrijs voor 8 stvs :	
Een gansch voor 6 stvs :	
Een Berghoend voor 5 stvs :	
Een ordinaire eend voor 4 stvs :	
Een Talinghtjen voor 2 stvs .	

prijse mogen sich houden—omme daerop sijn profijt te soecken soo hij best can—opdat hij oock geanimeert mach sijn te meer naerlicheit in 't vangen aen te wenden, ende alsoo ten dienste van de Comp^e occasie becomen werde om (gelijk geseijt) te min genootdruct te wesen van de Comp^e vee te slachten ten ejnde 't selve te overvloediger in qualite mach comen toe te nemen—

Aldus gedaen ende geresolveert Int fort de goede Hoope ten daghe ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656
JAN VAN HERWERDEN 1656.
ROELOFF DE MAN Secrets :

Maendach den 26 Junij a^o 1656.

Nademaal het Godt de Heere 't sedert 7 a 8 weecken herwaerts gelieft heeft ons alhier vrij te besoecken met sieckten en cranckheden, onder het volcq daer scheer niemant Ja selfs de officieren mede niet al vrij van sijn gebleven, en datter noch al doorgaens veel in 't sieckenhuis te bedde ofte de coij blijven houden, sonder twijffell nergens van daen comende als wegen onse dagelijcx pleghende sware sonden ende overtredingen sijner h : geboden ende dat sommighe onder ons oock soo Godtloos leven dattet den mensche selfs afschrickelijck, veel meer Godt de Heere op 't hoogste onbehaechelijck is, waerdoor oock sijnen thoorne niet van ons car affgewendt worden, ten sij saecke denselven daeromme vierichlijck werde gebeden, met voornemen omme oock ons leven voortaan beter aen te stellen, ende vruchten voort te brengen die sijn almogentheit aengenaem ende der regter bekeerighe waardigh wesen mogen, soo is't dat den Commandeur ende Raedt om dooh soodanighe genade te mogen verorijgen, goet gevonden hebben, donderdach aenstaen : den 29^{en} deses maents in te stellen ende te celebreren eenen algemeijnen vast ende bededach, omme aldaer met gemenen gebede sijne swaer straffende handt (mogelijck sijnde) van ons aff te bidden ('t welcke desen avont na 't gebeth den volcke aengedient sal worden) neffens expres ende strickt bevel dat sich niemant op dien dach sal begeven

tot eenigh hantwerck off droncken drincken ende oneerlijke tijt cortinghe, op de correctien daer toe staende, waarop den geweldiger naerstich sal hebben te letten. maer dat in plaets van dien de Christelijke gemeijnte gelieve vermaent te sijn haer op voorsz: Bededach te ontledigen tot alle Christelijke oeffeningen ende gebeden, ten eijnde voorsz: ende dat Godt de heere in plaetse van sijne plaegen, over ons gelieve te senden, sijnen miltrijken zegen ende genade, ten eijnde de plagen ophoudende, den cranken genesen, ende de altijt gefloreert ende fraij toegenomen hebbenden saecken alhier niet vervallen; maer door sijne hulpe meer ende meer tot voordeel van 't gemeene beste ende sijnes h: naems eere toenemen moghen:—

Ende gemerckt sommighe onder ons volcq soo Godloos leven dat se dickwils gelijk de swijnen aen ende van 't eeten gaen sonder eens den heere voor off na te bidden off te dancken maer in plaetse alle vloucq ende onnutte woorden gebruijcken, soo worden deselve bij desen oock gerecommandeert haer daerinne beter te willen dragen. ende niet te vergeeten met bidden noch dancken Godt de Heere, welcke haer geschapen heeft ende noch soo genadelijk met spijs ende dranck onderhoudt, ende opdat sulcx voortaan te beter souden mogen worden g'observeert, soo is den Geweldiger last gegeven middach ende avond de ronde aen de gemene back te doen daerop te letten, op pene van die na desen meer aen off van de Back dus onordentelijk gaet sonder voor ende nae Godt te bidden ende dancken, dat desuelcke telckens sullen verbeuren $\frac{1}{2}$ Rⁿ van 8ⁿ de tweedemaal $\frac{1}{2}$ ende de derdenmaal 4 dubbelt neffens arbitrale correctie daer en boven.

Aldus gedaen ende geresolveert in't Fort de Goede Hope ten daghe ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1656
JAN VAN HERWERDEN 1656.
ROELOFF DE MAN Secrets:

Donderdach den 6ⁿ Julij aⁿ 1656.

Op gisteren Gode loff van St Helena hier weder behouden geretourneert sijnde 't Galjot Nachtglas 't welcke wel nodich soude dienen hier gehouden te worden tot de nader besendingh op Madagascar &cⁿ te meer dewijle 't Galjot de Tulp (15 Augustij aⁿ passato derwaerts gesonden) boven alle vermoeden ende expectatie noch niet te voorschijn compt tot al eenighe beduchtinge van bejegent disaister, dat Godt wil verhoet hebben, nochtans gemerckt den schipper ende opperstuijrmans van voorsz: Nachtglas (tot versterckinge des Raets over dese Resolutie mede present) verclaren, dat het op sijn enkelde huijt (al wat doorgeten sijnde) niet boven noch acht maanden soude cunnen vaeren, sonder verdubbelt te worden, waer toe hier aen de Caep gansch geen

gelegenheijt sij, Soo is 't, alles overwogen sijnde, wat ten meesten dienste van d' E: Comp^e mochte nuttelijxst wesen, Bij den Raedt (versterckt als vooren) vast gestelt, het Galjot met den alder eersten aff te vaardigen na Batavia, doch nademael het Jegenwoordich te laet is om dit saijsoen nae de noort versonden te worden, Item oock noch vroegh genoegh voor innewaerts aen, Ende dat ondertusschen 't selve empassant Madagascar sonder heel veel verleth soude cunnen aendoen: omme eens nodich te vernemen waer offte hoe het met de Tulp gelegen offte van welke plaetse ende op wat tijt laest vertrocken mach sij, soo is verstaen die reijse over Madagascar ende Mauritius te laeten doen om van daer met eenen noch advijs na Batavia te brengen, edoch principael: om overal te vernemen na voors: Galjot de Tulp, ten eijnde men misschien noch eenich tael off tijcken van 't selve mochte becomen, ende bij ontmoetinge wat adsistentie doen, insonderheijt van volcq daer (na becomen tijdinghe) uijt francen door 't springen van 2 stucken elff van verloren hebben, volgens 't welke dan oock goet gevonden is, 't Nachtglas te verstercken tot op 25 coppen omme aen de Tulp vindende ende nodich hebbende 8 off 10 over te setten, des neen, deselve mede nae Batavia te voeren, als d' opperhooffden p' Instructie hier mede accordeerende breder in mandato te geven.

Wijders gesien de goede getuijgenisse van de Opperhooffden des gemelten Galjots over den persoon Pieter Jansen van Leeuwaarden, welke bij d' E: Sarcorius ende desselfs onderhoorige vlootsraet over begane fautten aen St Helena volgens deselve missive gecondemneert is, sijn tijt alhier aen de Caep in de kettingh uijt te dienen, is verstaen dewijle ons de copie sententie niet bijgesonden is, doch principalijk om redenen voorsz: ende oock ten aensien van de veel voudige voorbiddinge &c^r denselven op 't galjot te laten ende die executie in state tot Batavia: mitsgaders geren-voyjeert aen de discretie ende vorder goetvinden van d' E: Heeren Gouverneur Generael ende Raeden van India met hope haer Ed: sulex niet qualijk sullen gelieven te nemen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten daghe ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1855.
 JAN JACOBSZ:
 JACOB GOMMERSBACH.
 JAN VAN HERWERDEN 1656
 ROELOFF DE MAN Secrets:

Woensdag den 16^{en} Augustij 1656.

Den Raedt deser Fortresse de Goede Hoope versterckt met de schippers ende coopluijden van de schepen Peere ende Henriette ~~Louise~~ heden vergadert ende geseten sijnde over de saecke van

het onnosel ongeluck der nederlage gister namiddagh geschiet aen den persoon Jerasmus Teunisz : van tousbergen in Noorwegen, door Claes de Logie van Amsterdam, Bootsman met een snap-haen roer staende geladen bij 't verakenskot buiten de combuijs voor Comp^e fortresse, ende bij den selven opgevat sijnde sonder te weten dat het geladen was (mitsgaders daermede na den voorsz : Jerasmus wijsende ende onversiens affgaende, voorsz : Jerasmus daerdoor achter in zijn harsepan heeft geschoten, dat terstont is ter aerde gevallen, ende eene uijre off twee daer na comen te sterven als openbaer gebleecken voor allen volcque &c^e

Ende gemerckt dan voorsz : ongeluck volgens de datelijke vrijwillige bekentenisse van den gevangene ende getuijgenisse der omstanders als andere bescheijden daer van beleijs, seer onnosel sonder eenigh opset is geschiet ende den facteur groote berouw ende leetwesen met menichvuldige beclaegheden is toonende &c^e, soo is bij den Raet versterckt als boven, bij forme van Resolutie (om 't haestigh vertreck der schepen ende redenen voorsz : geen proces goetvindende te maecken) na wel genomen deliberatie verstaen,) den gevangen (onnosel houdende, ende dierhalven van de straffe des dootslaghs excuserende) ten aensien van sijne onnossele onvoorsichtichijt te condemnieren om een Jaer langh d' Comp^e hier aen lant sonder gagie te dienen)

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hoope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1656.
 PIETER JONASSEN.
 R. DE CARPENTIER.
 JEAN MUIJSSON
 JAN VAN HERWERDEN. 1656.
 ROELOFF DE MAN Secrets.

Saterdag den 26^{en} Augustij aⁿ 1656.

Alsoo de navolgende personen voor dragen d' expiratie hares verbonden tijts ende genegentheijt omme haer alhier aen d' E: Comp^e wederom op nieuws onder billicke verbeteringe te verbinden, soo is bij den Raedt (heden daer over gehouden) goet gevonden deselve met de navolgende verbeteringe te beneficiëren als te weeten.

Gerrit Harmansz : van Deventer Boss^e hier te lande gecomen met 't schip den Salmander den 5^{en} Augustij aⁿ 1653 a 11 gls 'smaents welcke 't sedert eenigen tijt herwaerts als quartier meester op de sloep peguijn (tot de robbevangst mede gebruikt wordende) empleo heeft gehad ende sich aldaer naerstich ende vlijtich gedragen; mitsg^{en} tegenwoordich als hooft voerende de groote chaloup genaempt Robbejacht wort op sijn versoek ende daertoe vereijssende bequaemheijt bij desen in de gemelte

qualite van quartierm' geconfirmeert ende als hooft op voors: robbejachtjen gecontinueert mitsg' daer voor de novo aengenomen noch drie jaeren onder een belooninge van 18 gls: 'smaents, heden ingaende—

Jan Reijniersen van Amsterdam Boss' a 11 gls: 'smaents hier te lande gecomen met 't schip den Phenix den 16^{en} Augustij a^o 1653 in deselve qualite ende gagie welke sijn aenwesen alhier in verscheijden saecken ende oock doorgaens tot seijlmaecker van de galjots ende ander hier wesende vaertuijghen &c' is gebruijkt, wort ten dien aensien, vermits tijts expiratie op sijn versoek ende bequaemheijt de novo noch drie jaeren aengenomen voor seijlmaecker onder een belooningh van 18 gls: maendelijcx heden ingaende. Rem Courtsz: van Embden Boss' a 11 gls: 'smaents hier te lande gecomen met 't schip den Salmander den 5^{en} Augustij a^o 1653 welke sedert is gebruijkt aen't draijen, maecken ende verstellen van schoppen, spaden, cruijwagens ende meer ander diergelijke nodige wercken wat ten dien insichte vermits tijts expiratie bij desen op sijn versoek ende vereijssende bequaemheijt de novo weder noch drie Jaren in Comp' dienst aengenomen voor drager met een belooningh van 17 gls: ter maent, verbant ende gagie heden ingaende.—

Is oock goet gevonden dit navolgende placeaat te pronunchieeren ende affigeren om redenen ende ter plaetse als bij 't selve hier onder g'insereert is te leesen

Jan van Riebeeck Commandeur wegen d' E: Heeren Mijn Heeren de Bewinthebberen van de generale Nederlandtse G'octroijeerde Oost Indische Comp' over derselver fortresse de Goede Hope ende verderen ommeslach aen Cabo de Boa Esperance ende bijhebbende Raedt doen te weten

Alsoo wij bevinden dat vermits 't wassen ende plassen van 't vuyl linnen alhier door 't volcq van de aencomende schepen, geschiedende in de Reviere boven strooms van de waterhaelders het drinckwater door 't seepsop, looch ende andersints seer wort getrubleert vuyl ende onclare gemaect. Soo is 't dat tot voorcominghe van 't selve, ten eijnde daerdoor oock geringe sieckten onderwegen tusschen hier en Batavia soude mogen comen te resulteren &c' wel expressel: geinterdiceert ende verboden wort, gelijk geschiet bij desen dat sich niemant van wat conditie hij oock is voortaan van desen huijdigen dach aff en vervordere in de voorgemelte spruijtte oftte reviere daer 't drinckwater gehaelt wort boven strooms van de water haelders eenich *vuyl linnen* nochte oock hare lichamen oftte ijts ter werelt te *wassen spoelen* oftte andersints hoedanich hooch de revier op oftte onder wat schijn oftte pretext het oock mochte wesen: maer ten dien eijnde gebruijcken deselve spruijtte beneden strooms van daer 't drinckwater geschept wort, ende desen geaffigeert is, daar plaets en gelegenheijt om te wassen overvloedich genouch sij, op pene van

te verbeuren een real d' eerste en 2 R^a ten anderen reijse voor een slecht matrocs off soldaet, maer een officier dubbelt off 2 dubbelt na derselver looch offte leech gequalificeert is, ende opdat dit te beter achtervolgt ende opgepast mocht worden, soo blijft den geweldiger geauthoriseert den pexerende offte overtredende van desen attraperende datelijck in apprehentie te nemen ende so langh te houden tot de boete promptelijck voldaan sij, dewelcke g'appliceert sal worden d' eene helft voor hem geweldiger ende andere helfte voor den armen. Ende opdat sich niemant van Ignorantie en soude hebben te verschoonen soo is desen ten behoorlijcken plaetse bij de gemelte reviere daer sal mogen gewassen ende geplast worden aengeplackt.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hope ten daghe ende jaere als vooren.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.

JAN VAN HERWERDEN 1656.

ROELOFF DE MAN Secrets :

Donderdach den 7^{en} September a^o 1656.

Gesien Jegenuoordich 't volcq vrij sober versien sijn van hemden Item bij d' Comp^e oock weijnich meer op voorraet, soo is bij den Commandeur ende Raedt goet gevonden om de luijden in geen verlegentheijt te laten, eenige *hemden* met den aldereersten van Guinees linnen te doen *maecken* namentl: uijt elk stucq 12 mans van 3 $\frac{3}{4}$ ende 3 Jongens hemden van 3 ellen langh ende voor 't naijen van elok hemt te betalen 6 stuivers, dat dan fraije breede ende lange volslagen hemden wesen sullen, ende volcq op reecq: cunnen verstreect worden tot $\frac{1}{2}$ R^a van 51 stuivers ijder, waerdoor alsdan voor de Comp^e op dat linnen oock noch al eenige meerder winst is, dan off het met de geheele stucken op reecq: wert uijtgegeven, Item sulcke hemden oock vrij beter ende aengenamer voor 't volcq als de Vaderlantse die vermits haere smalte, groffte ende corticheijt bijna onbruickbaer voor 't volcq sijn. Behalve dat deselve 't haerder beswaernisse oock duijrder vallen. Ende aen 't naijen van dese hemden sommige naerstige getroude huijsgesinnen mede gelegentheijt vinden sullen om een stuijver buijten schade offte Interest van d' E: Comp^e te verdienen, daer doch elk even seer aen dese plaetse noch over is clagende ende kreunende.—

Ende alsoo de huijsvrouw van den ondercoopman Frederick Verburgh d' eerste sij, die versocht heeft om die gemelte benefitie van de hemden te mogen naijen soo is haer sulcx toegestaan, ende ten dien eijnde partije luijden (? linnen) door den soldije Boucqhouder in handen gelanght, omme gelijck verstaen, uit elok stuck Guinees lijwaet 15 soodanige hemden, wel genaijt, wederom te leveren.—

Doch deselve benefitie oock opengesteld voor alle de hier woonende getroude vrouwen die daerom sullen versoecken ende ten dien eijnde dese Resolutie aen deselve meede gedevulgeert ende cundich gemaect, om elck die gelegenheijt offte benefitie even schoon te setten tot voorcominghe van clacht redenen dat d' een meer als d' ander soude gebeneficeert offte gefavoriseert worden.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.
JAN VAN HERWERDEN 1656.
ROELOFF DE MAN. Secrets:

Vrijdach den 29^{en} September a^o 1656.

Antoni Muller van Arnhem Lanspassaet bescheijden op 't hier ter rheeде leggende schip de prinsesse Roijael sich in trouw beloffte hebbende begeven met seekere bengaelse dochter genaemt Domingo Elvingh p^r. d^e schip mede wijt 't Patria gecomen, ende dier halven beijde versouckende om haer metten anderen wettel: in den H: echten staet te mogen laeten bevestigen, soo is bij den Raedt (versterckt met de Opperhooftten des voorsz: schips) niet anders hebbende cunnen vernemen als dat beijde liber ende vrije personen waren, welke met niemant ter werelt volgens eijgen verclaringen uijtstaende hadden, goet gevonden, de gemelte verlooffde luijden, haer versouck toe te staen ende vermits gemelte schip op sijn vertreck leijt, de vordere solemnisatie na de behoorlijke voorgaende 3 affcundingen bij den Raedt des voorhaelden schips op de reijse (geen wettel: verhinderinge tusschen wijle voorcomende wettelijk te laeten geschieden, en met de trouw publijoel: voort te varen.

Aldus gedaen ende geresolveert in't Fort de goede Hope ten daghe ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.
REIJNOUT TEN HUIJSEN
JACOMO MANUQUE
ROELOFF DE MAN. Secrets:

Saterdag den laesten September a^o 1656.

Bij de getroude Comp' dienaeren alhier aen Cabo de Boa Espesance voorgedragen wordende, dat hun hare costgelden wat sober incomen ende dierhalven versoecken daerinne wat te gemoet gecomen mogen worden, soo is goet gevonden elck getrouw huijs-gesin voortaan alle maenden *boren haer costgelden toe te leggen 25 lb. havdt broot*, ende 't geene deselve meerder mochten van doen hebben te laeten betalen als voor desen ingestelt 2 stvs: voor ijder

pontt ende de swarte suijcker tot 5 stv : om bier te brouwen, witte suijcker na advenant, behalven de Boucqhoulder ende ongetroude adssistenten welcke (bij een van de getroude huijsgesinnen aen een gemene taeffel voor haer ordinaire ransoengelt in de cost gaende) vrij hart broot, gort ende bier sullen genieten, edoch na discretie ende maticheijt achtervolgens de manieren van Batavia, mits alles onderworpen blijvende soodanige veranderingen als na desen ten meesten dienste van d. E: Comp^e soude bevonden mogen worden te behooren, des dit bovenstaende oock niet verder is g'arresteert als op het nader goet vinden ende approbatie van onse Heeren Meesters in't Vaderlant.

Staende dese vergaderinghe oock voorgedragen wordende door Jannetjen Boddij van Doesburgh huijsvrouw van den sergeant deser fortresse dat vermits met kinderen belast is ende sich niemant noch tot vrijdom heeft begeven, haer gelijk den hovenners vrouw de Boerin, mede mochte vergunt worden herberghe te houden tot tractement ende huijsvestinghe van den gaende ende comende man der passerende schepen, soo is haer sulox onder conditie als de gemelte Boerin mede toegestaan edoch met wel expresse interdictie dat se niemant van 't forts volox sullen mogen debaucheren nochte tappen bijsonderlijk op dagen ende tijden wanneer deselve haer werck ende dienst hebben waer te nemen, op pene van 6 R^e telokens te verbeuren, ende subject te blijven soodanighe vordere ordonnantien ende keuren als na desen bij tijt ende wijle tot instellinghe ende onderhoudinghe van goede ordre op de taperinghe &c^e ten besten ende meeste gerusticheijt deser plaetse goet gevonden sal worden nodich te wesen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hope ten daghe enda Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.
JAN VAN HERWERDEN 1656.
ROELOFF DE MAN. Secrets :

Saterdach den 28^{en} October a^e 1656.

Aengesien den Raedt deser fortresse de goede Hoope vermits de langhe absentie van den Onder coopman frederick Verburgh (15 Augustij a^e pass^e na Madagascar vertrocken ende boven expectatie noch niet retourneerende) vrij swack ende cleijn in getal blijft, als bestaende maer in de personen Jan van Riebeeck commandeur ende Jan van Harwarden sergeant deses gemeltes forts, ende in saken van Justitie ofte Chrijghs Raet daerbij noch maer de 2 corporaels van de soldaten soo is geconsidereert somtijts eenighe voorvallende saecken wel vereijschen 't advijs ende oordeel van meerder stemmen bij desen goet ende raetsaem g'acht tot versterkinghe des voorsz: Raets te assumeeren namentlijk in den dagelijcxen Raet Roeloff de Man houder van de soldije

boucqen ende tot dato gebruijckt als fiscael ende secretaris, ende in saken van Justitie benefens de voorhaelde 3 corporaels oock den constabel deser fortresse genaempt Baltus Cornelisz: die oock d' opsichte over 't magasin van Equipagie &c bevolen ende een man van onberispelijck comportedement is, vermits doch veel tijts gemenghde saecken soo veel den Bosschieters ende matrosen als den soldaten concernerende, voorvallen, welcke voorhaelde raets personen dan in ordre sullen cessie nemen als te weten:

In den dagelijcxen Raet

Den Commandenr voorsz: geduijrich als presis.

Den Sargeant Jan van Harwarden.

Den Bouckhouder Roeloff de Man

Ende in saken van Justitie ende crijgsraet daerbij noch

Den Constabel ende

De 2 corporaels voormelt; mitsgaders als secrets:

Den adsistent Caspar van Weede die oock bij desen tot fiscus wort gesubstitueet, in de plaetse van Roeloff de Man voorschreven—

Staende dese vergaderinge is overgelevert navolgende Request door den predicant Barnardus Brochbron luidende van woorde tot woorde als volgt.—

Mijn versoeck van mij ondergesz: in allen oitmoet ende demoet aen d' E: Heer Mijn Heer Johan van Riebeeck Commandeur van 't Fort de goede Hope als mede aen alle de leden van den Rade derselver fortresse is dese, dat ick met mijn vrouw ende kinderen hier in 't Fort de goede Hoope soude moge verblijven tot de naeste gelegent^{ht} dat ick door de hulpe Godts met een ander schip mijn reijse in de vrede des Heeren sal mogen vervorderen:—rede hiervan omdat ick op 't schip Breda van schipper ende coopman ende andere seer qualijcken geduijrende mijne reijse herwaerts bez bejegendt, tegens recht ende alle billickheijt is met mij gehandelt: Ja den ganschen scheepsraet heeft haer tegen mij partijdigh aengestelt, in 't korten men heeft schandelijck met mij geprocedeert, 't welcke ick moede geworden sijnde, neme mijne toevlucht tot u Mijnheer Commandeur ende tot den ganschen Rade deser fortresse waervan de redenen sijn oock dese omdat ick vreesse ende schricke langer met soodanige mannen te varen: aen de eene kant omdat hare boosheijt ende goltloosheijt groot is, aen de ander cant verschricken mij mede de sware dreijgementen die sij tegen mij uijtgesproocken hebben als sulcke ende dergelijcke woorden 'Men set u wel eens in 't Galijoen. Ick antwoord sulcx wel te connen doen maer niet met recht, Ja, seijden sij, 'sij souden mij niet een haer meerder ontsien als een slecht Bootsgesel, mij oock onschuldigh condemnende in de boete van twee maenden gagie, seijde een uijt den rade nu heeft men in den buijdel getast, daerna sullen wij u aen de huijt tasten, weder een ander uijt den Rade seijde nu heeft 't u goet gecost daerna

sal 't u bloet oosten, de schipper mij meede dreijgende hij soo verre ick de sake op Batavia brochte, soude mij met mijn gat in sulcken heeckel setten dat ick soude weten dat ick geheckelt was, oock heeft hij gesecht hij soo verre ick met de steert quame te steecken hij soude mij bruijen, meerder als ick denoken soude, van hare sententien tegen mij gevelt hebben se mij tegen recht ende billijckhijt, meermaels copie geweiigert, versoecke dierhalven dat den scheep Rade belast wierde door mijn heer Commandeur ende de Rade deser Fortresse dat se mij copie laten toecomen, dit in't korte, 't selfde voor Godt ende mijn conscientie bethuijgende waerachtich te sijn. Oirconde mijn handt huijden den 28^{en} Octob: 1656. Was getijckent

BERNHARDUS M. BROCHBRON.

proedicant van 't schip Breda.

Op welcke request gelet ende geconsidereert den tijt niet toelaet sijn saecken hier te decideren ende denselven oocq gaerne sijn appel op Batavia soude laten dienen &c^a is hem sijn versoeck om die ende verscheijdene andere redenen meer toegestaan ende dienvolgens ordonnantie verleent om met reeck^a ende plunderagie, beneffens vrouw en kinderen aen lant te comen, tot d' andere schepen uijt 't Vaderlant arriveren omme daarmede dan vorders sijn reijse na Batavia te vervolgen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hoope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1665.

JAN VAN HERWERDEN 1656

ROELOFF DE MAN.

CASPER VAN WEEDE Secrets : 1656.

Maendagh den 6^{en} Novemb : 1656.

Alsoo wij bemerken de graegh^t ende ijver bij de getrouwde vrouwen gansch cleijn blijft tot *het naijen van Comp^a hemden* voor een schellingh 't stuck conform onse resolutie van den 7^{en} 7^b pass^a daerop gestelt ende dat nochtans 't selve bij den gemeenen man groot gerieff staet te geschieden ende d' E: Comp^a oocq geen ondienst maer noch al eenige meerder winningh op 't guineos linnen (daer se van gemaect worden) toegebracht wort) Item oocq dat deselve op de gestelde maet gemaect vrij groot ende volslagen vallen, sulcx die oocq wel eenige beswaringe mogen lijden, Soo is goet gevonden om tot het naijen wat meerder graegh^t te maken om nu voortaan voor ijder hemt op de gestelde maet voorsz: te betalen agt stv: mits 't garen selfs daer toe doende, ende die dan aen 't volcq op reeq: te verstrecken voor een daelder off 5 schellingen, dat ten aensien van hare lenghte

ende wijtte noch al goetcoop genoegh ende vrij oivilder zijn sal, als de Vaderlantse grove hemden, die soo cort ende smal vallen, datse voor 't volcq qual: gebruijckel: zijn.

Ende opdatte te meerder in quantite souden moge aange-maeckt worden, Soo is oock verstaen, dit naijen van de hemden liet alleen den getrouden vrouwen maer oock alle den volcq (die naijen cunnen) open te stellen.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoope datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.

JAN VAN HERWERDEN 1656.

ROELOFF DE MAN

CASPAR VAN WEEDE Secrets. 1656.

Vrijdach den 24^{en} Novemb^r aⁿ 1656.

Met de wederom compste van 't Robbe Jachtjen uijt de Saldanha Baij den 19^{en} pass^e tijdingh becomen hebbende dat de robben aen d' eijlanden in deselve baij weder begonnen te jongen, ende oock al veele op 't lant te comen, Soo is verstaen alles tot die vangst weder claer te laten maken, om den adsistent Jan Woutersz: p^r gem: Jachtjen ende de Chaloup peguijn met den alder eersten derwaerts te senden ende aen 't robbe vangen te liten vallen, ten eijnde tegen de compste van de retour vlote weder partije voor 't patria mochte opgesamelt worden, tot soulaes van Comp^r swaer dragende onkosten alhier.

Ende opdat daertoe te min volcq uijt de passeerende schepen souden behoeven gelicht te werden om ons garnisoen alhier te verstercken 't welck door 't versenden van de luijden ten eijnde voorsz: vrij sal worden verswaekt, alsoo daartoe nootsaekel: ten minsten al 28 a 30 personen sullen vereijschen, soo is omme die noch mogelijck sijnde sonder lichtinge uijt ons guarnisoens volcq ende de opgecomenē siecken aff te steecken, goetgevonden, de naeste weeck het steen maecken (over de 20 man toe sijnde) te staecken, ende voor dat saijsoen maer alleen den cleijnen oven affte backen, om eenige van de daer aen besigh wesende personen mede tot de Robbevangst off ander nodiger werck te employeren dewijl men 't doch over al met soo weijnich volcq niet can gaende houden, ende meerder te lichten d' E: H^{rn} Generael ende Raden van India tot Batavia onaengenaem, ende d' E: Comp^r voornamentlijck costelijck vallen soude, tot oock al groote belastinge deser plaetse niet Jegenstaende d' E. Comp^r alhier goeden dienst met deselve soude te doen ween, bijsonderl: in den lantbouw &c^r

Gijsbert Andriesz: van Langesont hier te lande gecomen met 't schip den Salmander den 10^{en} Augustij aⁿ 1653 voor boss^r a 11 gl: 's maents, welke sedert eenigen tijt herwaerts door 't vertreck van den gewesenen baes in 't bos over de houthackers ende sagers is gebruijckt ende sijnen dienst daervoor wel waergenomen heeft,

wort ten dien insichte vermits oock tijts expiratie bij desen als baes in 't bosch voorsz: geconfirmeert ende de novo noch voor 3 jaren in Comp dienst aengenomen onder een belooninge van 10 gl: per maent, edoch met bespreek dat soo den Jegenwoordigen Commandeur deser plaetse eerder quame te vertrecken den selven dan met de retour schepen (in 't voorjaer 1659 hier te comen) soude mogen sijn reijse na 't vaderlant off India nemen, alsoo dan maer vier maenden aen sijn tijt sal te cort schieten, 't welcke hem omme sich in sijnen goeden ijver g'animeert te houden, is geconsenteert, mitsgaders oock de gem: gagie van seshien gls: maendelijcx voorsz: in te gaen den 10^{en} Augustij pass^o dat sijn eerste verbant is g'expireert geweest.

Aldus gedaen ende geresolveert in 't Fort de goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1656.

JAN VAN HERWERDEN 1856.

ROELOFF DE MAN.

CASPER VAN WEEDE Secrets. 1656.

Saterdag den 9^{en} Decemb^r a^o 1656.

Dewijle de getroude vrouwen van den hovenier ende sergeant deser plaetse volgens consent onser heeren principaelen toegestaen sijn herbergh te mogen houden tot tractement ende huysvestinge van de gaende ende comende man der passerende schepen) ende dat door deselve den stercken dranck van de aencomende schepen seer duijr wordt ingecocht, namentlijk een ancker brandewijn ver over de 20 Ja somtijts wel tot 30 Rijexdaelders, waerdoor 't gelt hier van de Caep telkens wert wegh gesleept ende d' E. Comp^o ingevolge doorgaens al genootsaecht soude blijven dese plaetse alle jaren met merkel: sommen te provideren, soo is omme sulcx alle beijde voor te comen ende andere pregnantien meer) goetgevonden te statueren ende ordonneren in conformite van onser al overlanch g'emaneeerde ende g'affigeerde placcaaten, dat voorsz: gelicentieerde herbergiersters nochte oock ijmant anders voortaan geen stercken drank altoos meer van de schepen sulen mogen copen maer 't geene sij aengaende brandewijn &c^a van doen hebben, voor haer gelt soo wel als de spaense wijn met schriftelijke ordonnantie uijt Comp^o magasin sullen halen, ende voor ijder ancker brandewijn betalen 24 rijexdaelders mitsgaders van pacht noch 6 daer en boven, mits voorsz: herbergiersters ende niemant anders gelijk gewoon sijn 't mutsje sullen mogen uijt-tappen tot 8 stuivers ende niet meer, ten ejnde de particulieren uijt 't vaderlant comende te min g'animeert mogen worden Comp^o costelijke schepen met dien stercken dranck te belemmeren, opdat oock de profijten aen d' E. Comp^o (van recht wegen alleen toecomende) mogen blijven, tot soulagement haerder swaer

dragende lasten aen dese plaetse, ende dat daerbij oock middel gevonden worden onse heeren meesters te min gelt 't elokens uijt 't vaderlant behooren herwaerts over te stuijren om de maentlijke costgelden uijt te reijoken ende somtijts 't volcq een maent gelt op reeq: te verstrecken waer toe al vrij wat van noode is, ende uijt het bovenstaende al tamelijk sal cunnen gevonden worden, mitsgaders de gem: herbergiersters op ijder ander noch comen te profiteren bij de 30 gl: ende de duijrt des voorhaelden stercken drancs apparent oock staet te causeeren een minder inolinatie voor 't volcq tot hare genoegen debauché waer aen om de meeste gerustheijt ende maintement voor behoorlijke discipline mede voornamentl: gelegen is.

Is oock staende dese vergaderinghe aen de Commandeur ende raet verthoont, navolgende requeste van den opperchirurgijn M'. Cornelis Borsselaer in substantie ende lujdende als volght.

Aen den wijtberoemde welwijse hooghgeachte H' mijn Heer
Joan van Riebeeck opperhooft ende Commandeur van
't Fort de goede Hoope aen de Cabo de Boa Esperance
ende sijne bijhebbende Raet—

Verthoont nedrigh Cornelis Borsselaer Chirurgijn deser Fortresse U. Ed: onderdanige dienaar gecommandeert wesende bij dese gelegentheijt naer India te navigeeren, ende alsoo denselven veel serviale dienst ende courtoussie heeft gepleeght aen Joris Jorisz: van Oldenseel, corporael deser plaetse, in sijne geledene quellagien, waer over denselven hem heeft gunstel: toegeleijt een remunerative van vijff en veertigh gl: eens sonder meer, ende alsoo denselven de penningen sijn manquerende om in soo corten tijt mij denselven te suppleren, versoeckt den suppliant gedienssel: dat doch deselve penningen door ordre van U Ed. hem mochten werden voldaan om hem van allen nodigen behoefte (hier aen lant ende in't vertrecken) te behelpen, tot soulagement van sijne menagie ende den debiteur sijn reeq: daarmede g'aggraveert, dit &c."

Welcke supplicatie ingesien, ende de debiteur daer bij geroepen, mitsgaders door desselfs bekentenisse bevonden hebbende de schuld deuchdelijk te weten, Soo is verstaen genoemden schuldnaer op sijn lopende reeq: in de soldie boucken aen voorsz: chirurgijn voor de gem: somma van 45 gl: te doen belasten: ende den M' te crediteren op dat alles blijcke na behoren tot 't welcke dan uijt crachte deses aen den boeckhouder deser fortresse ordre is gegeven.

Aldus gedaen Int fort de goede Hoope ten Dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1656
JAN VAN HERWERDEN 1656.
ROELOFF DE MAN
CASPER VAN WEEDE Secreta: 1656.

Maendagh den eersten Januarij a° 1657.

Alsoo op gisteren den laesten December des Jaers 1656 *de pacht van de melck beesten* is uijtgegaen ende Anneken de Boerin, vermits haere kennisse daer toe de bequaemste wel is, ende best gelegen compt om edie aen te houden, vermits het bij haer met d' opqueeking van de jonge kalven tot grooten dienst van d' E Comp^e wel bevinden soo is haer *de pacht weder aengeboden* namentlijk van nu tot N. jaer toecomende voor 200 gl: edoch daerop ingebracht hebbende dat in de some tijt wanneer de meeste, namentl: kermis, kers ende retour schepen hier aencomen, de coeijen gansch droogh sijn ende qualijk soo veel melck geven dat sij de jonghe calffjens voeden can; invoegen wanneer se haer principaale proffijten te verhoopen souden hebben geen melck van de beesten krijght ende daerop maer alleen de Maij schepen heeft, sulcx sij qualijk loon van haren arbeit ende moeyten daeruijt siet te winnen &c^a Soo is, na overlegh van saken dewijle nu oock weijnich koeijen sijn ende deselve, vermits de drooge tijt Jegenwoordigh (gelijk waer is) heel beginnen op te houden van meer melck te geven &c^a goetgevonden indien der geen beesten meer gehandelt worden gelijk sich d' apparentien daertoe oock sober verthonen, de pacht na discretie gemitigeert ende verhoogen mits sij deselve houde voor 150 gl: ende dat bij provisie, mitsgaders alles op conditien ende voorwaerden in verleden tijden gemaect.

Bij den Commandeur voorgedragen wordende hoe hem ter ooren gecomen is dat sommige het gemeene volcq hare goederen (tot cledinge ende verschooninge op reeckeningh krijgende) voor halff gelt ende oock wel minder weten aff te copen 't welck een barbarische ende woekerachtige uijtsuijperije soude sijn, soo is goet gevonden tot weeringe van 't selve daertegen t' emaneren navolgende placcaet van Interdictie op de penen daerinne begrepen, ende luidende van worde te worde als volgt—

Zie Placcaet boek—Hetzelfde datum—

Woensdag den 24 Januarij 1657.

Bij d E H^e Jan van Riebeeck commandeur deser fortresse de Goede Hoop in den Raet versterckt met de leden van den chrijgs-raet ende justitie verthoont sijnde twee distincte verclaringen ten versoecke van sijn E. gedaen, ende geteijckent, mitsgaders oock wettel: gerecolieert ende beeedigt de eene bij Cornelis: Borsselaer Opper chirurgijn ende desselffs huijsvrouw Anneke Borsselaer bescheijhen geweest in de gemelte fortresse nu vertrocken met de Vogelsangh na Batavia, ende de ander bij Johan van Kempen adelborst jegenwoordich alhier noch bescheijden, alle in Comp^e dienst; mitsgaders geconsidereert de gelooffwaardigheijt van de gemelte verclaerders als personen van eeren sijnde ende door sijn E. verschreven den raet affgevordert haer gevoelen off deselve

verclaringen oocq voor waerachtige getuijgenissen souden cunnen opgenomen offte wel gerejecteert werden vermits bij d^o verclaringen schijnt te blijken, dat de Comm^{dr} voorm^t door den adsistent Jan Woutersz: jegenwoordigh in de Saldanha Baij besigh wesende aen de Robbenvangst seer schandaleuselijk ende gansch leugenachtigh achter rugge met veele lasterlijke calumnien ende Injurien is gedisfameert mitsgaders daerdoor niet alleene in sijn eere geraeckt: nemaer oock in sijn respect ende van Comp^s wegen bevolen gesagh, soodanigh gekrenckt, dat denselven daerbij genouchsaem ende volcomentlijk heeft begaen *crimen lese majestatis &c^e* behalven dat oocq blijkt voorsz: adsistent geseijt heeft nu van de Robbevellen soo veel te willen stelen als hij can off mach, dewijle hij doch sagh den Commandeur sulcx wel dede, ende het dierhalven soo gaen moste &c^e allen 't welcke bij ons ondergesz: als onpartijdige raetspersonen ingesien ende overwo-gen: aen d' eene sijde considererende de trouwe ende naersticheijt van voorgem: sijn Ed: in alle saken hem van Comp^s wegen bevolen, ende aen de ander cant 't gedebaucheert leven van voorsz: adsistent ende voornamentlijk oock sijne leugenachtige achterclapperijen tot groote cleijnachtinge, disrespect end eerovinge des gem: commandeurs gesproken, mitsgaders oocq van al over langh vrij ge'tivulgeert, sulcx dat die fame al tot in India ende Europa sal overgevglogen sijn. Soo is bij den Raet verstaen voorsz: verclaringen als genouchsamen getuijgenissen van volle preuven op te nemen ende te erkennen, niet alleen om den assistent voorsz: te detineren, maer daerop oocq ten aensien van sijn voorgenomen ontrou off dieverij te plegen aen de robbevellen bij de eerste occasie sijn proces door den fiscus te formeren, mitsgaders eijsch ende conclusie crimenelijck te laten instellen als nae rechten behoorende.

Aldus in 't Fort de Goede Hoop ten Dage ende Jare ut supra.

JAN VAN HERWERDEN 1657.

ROELOFF DE MAN

BALTE CORNELISEN

JAN VAN BEMMEL

dit merck T van JORIS JORISZ:

CASPER VAN WEEDE. Secrets. 1657.

Vrijdag den 26^{en} Januarij a^o 1657.

Op dato den quartiermeester Gerrit Harmensz: opperhoofft van 't Robbejachtjen (daer eergisteren meede uijt de Saldanha baij vol vellen is hier gecomen) voor den Commandeur ende dagelijcxen Raet deser fortresse geroepen ende afgevraeght sijnde off wel moet soude hebben de robbenvangst in de voorsz: baij ende dassen Eijl^t &c^e waer te nemen; ende daerop bij denselven g'antwoort sijnde van Jae, Item oock dat al over langh voornemens

was geweest daarna te solliciteeren als hij somtijts meenden dat den adsistent Jan Woutersz: (vermits zijn tijd haest uijt was) na Batavia vertrecken soude &c^a soo is (ingesien voorsz: Gerrit Harmensz: een flux ende vigelant nuchter man is, welke door zijn goet comportem^t tot voorsz: opperhoofdschap des gemelte jachts sij geraeckt) goetgevonden denselven oock met eenen d' opsicht over de Robbevangst te beveelen in de plaets van voorsz: Jan Woutersz: ende die met den aldereersten herwaerts te ontbieden om reden te geven van lasterlijke calumnien achter rugge ende tot groote diffame van den Commandeur troulooslijk gesproocken ende soo verde gedivulg^t dat den roep daarvan al verder als dese plaetse sal gevlogen wesen, tot groot disrespect ende eerrovinge van zijn E. doch principael: ende voornementl: om dat ons gebleecken is denselven Jan Woutersz: gesegt heeft het Jegenwoordigh voornemens was lustigh te willen aanleggen op een steelen van Comp^s beste vellen, &c^a dewijl 't (soo hij oock seijde) doch soo gaen moste ende dat denselven volgens de nu gecomen clachten de virtualien hem voor ruim drie maenden mede gegeven al binnen 1½ maent geconsumeert, bijzonderl: den araq in 23 dagen met zijn droncken drincken opgemaect had &c^a sulcx de onnosele luijden door zijn debauche ende onordentel: menagie al begonnen gebreck te lijden, ende waerdoor tot Comp^s meerder last ende costen weder ander provisie moet derwaerts gesonden worden, volgens allen 't welke dan voorsz: Gerrit Harmensz: onder anderen mede g'ordonneert sal worden om voorsz: adsistent in de Baij comende, datelijck aen boort te detineren ende alsoo gesloten over te senden, cpdat hij tusschen wegen geen retardement off andersints in't overvaren van 't Jacht en come te causeren, gelijk van sulcke ontrouwe gasten doch wel te vreesen mochte wesen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657
 JAN VAN HERWERDEN. 1657
 ROELOFF DE MAN.
 CASPAR VAN WEEDE. Secrets. 1657.

Saterdag den 27^{en} Januarij a^o 1657.

Door navolgende supplianten gepresenteert wordende onderstaende request, luijdende van woorde als volgt.

Aen den Ed: Heere Mijn Heer Joan van Riebeeck commandeur van 't Fort de goede Hoope &c^a aen de Caep de Boa Esperance.

Verthoonende met alle behoorlijke reverentie ende schuldige erbidigheijt, Abraham Gabbema ende Gerrit Ralant hoe dat sij

supplianten door ordre van UEd. aen lant g'ordonneert sijn, haer diensten ter soldije comptoire waer te nemen, doch alsoo in India gebruijckelijck is dat degene die ter penne gebruijckt worden, cost gelt genieten, vertrouwende 'tselve sijne Ed: wel bewust te sijn ende alsoo de supplianten aen 't selve niet cunnen geraecken ten-sij al vooren U Ed: consent daer toe te hebben, alhoewel sij supplianten al noch geene diensten hebben gedaen diens waerdigh maar hopende (bij aldien haer Godt de Heere gesonth' ende leven geeft) 't selve te verdienen—Soo is dat de supplianten haer keeren aen UEd. UEd: oitmoedigl: versoeckende ende biddende dat UEd: gelieffte sij, haer te favoriseren ende te begunstigen met 't voorsz: costgelt toe te leggen op beloffte dat de supplianten haer soodanigh sullen comporteren als eerlijke personen behooren ende schuldigh sijn te doen. 't welck doende &c* was geteijckent Abraham Gabbema ende Gerrit Ralant.

Op 't welcke nagesien derselver redel: goede hant van schrijven &c* ende dat eijluiden door manequen' van schrijvers ofte copierders van de Princes Roijael ende Vogelsangh gelicht wesende, sedert dien tijt alhier ter soldije comptoire als andersints sijn gebruijckt, ende bevonden van goede naerstich' &c* soo is verstaen, de suppl^{ts} haer versoeck toe te staen ende van primo Februarij toecomende volgens 't Indise gebruijck mede te laten genieten het ordinaire adsisrents costgelt ende subsidie op vertrouwen deselve haer als eerlijke borsten te naerstigher in hunnen dienst voor d' E. Comp* sullen dragen.

Ende opdat niet d' eene hier d' ander op sijn selven ende sommige bij andere souden behoeven haer cost te soecken maer wat beter ende in fraijer ordre als tot dato noch wel is cunnen vallen voor haer costgelt mogen werden getraecteert soo is oecq goetgevonden deselve onder opsicht van den bouckhouder Roeloff de Man beneffens hem ende den adsisrent Caspar van Weede na de Bataviase maniere aen een generale tafel te laten eeten, ten eijnde alles ordentelijck moge toegaen, dus hun oecq tot dienst van de tafel ende keucken &c* na 't Indische gebruijck sal toegevoeght worden een van Comp* jongens ende tafelgoet als nae behooren, mitsgaders al haer eeten gekooct ende gebraden worden van des commandeurs cocq, die doch voor de siecken koocken moet, ende dit voor de gemelte 4 borsten van de pen, sonder verleth met eenen mede wel sal cunnen waernemen. Ende om haer boter, kaes olij, asijn, ende tafelgoet &c* te bergen ende aff te sluijten sal hun een bequaem cas off kisjen beschickt mitsgaders oecq eens pertinente reecq: gehouden worden offer van 't costgelt beneffens boter en kaes &c* tot naspijs over tafel somtijts mede een droncq wijn sal cunnen overschieten tot soulaes ende behulp van 't welcke deselve (mede volgens de Bataviase costuijme als vooren) sal toegevought worden, vrij hard broot, gort, erten ende stockvis, omme alsoo een fraije eerlijke tafel ende maeltijt te mogen houden.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de goede Hoope tenn-dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657

JAN VAN HERWERDEN 1657

ROELOFF DE MAN.

CASPAR VAN WEEDE. Secrets: 1657.

Dingsdag den 30^{en} Januarij a° 1657.

Den opperchirurgijn Mr. Jan Vetteinan, genesen hebbende den persoon Edmon Born van seeckere particuliere sieckte buijten dienst van d' E. Comp^e gecregen, ende daerop genomen de verclaringe van den patient voorsz: waerbij blijkt de waerh^t van de saecke, namenti: dat deselve belooft heeft voorsz: meester daer-voor te betalen een somma van 40 gl: eens, welke penning: hem ontbreeckende sijn, ende dierhalven sonder persuasie aen den Commandeur ende Raet versoect, derhalve van sijn op des M^r reeck^e mogen worden overgesz: soo is gemerckt oock daer wel aen verdient heeft 't selve toegestaen, ende den bouckhouder deser fortresse uijt crachte deses ordre gegeven, voor genoemden debiteur op sijn lopende reecq^e in de soldije boucken aen gem: Chirurgijn daer voor ter somma voorsz: te belasten, ende den meester te crediteren, opdat alles blijcke na behooren.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de Goede Hoope datum ut ante.

JAN VAN RIEBEECK. 1657.

JAN VAN HERWERDEN. 1657.

ROELOFF DE MAN.

CASPAR VAN WEEDE. Secrets: 1657.

Woensdag den 21^{en} Februarij a° 1657.

Dese resolutie omtrent de vrije luiden vindt men in het Journaal onder desen datum—

geteekend door JOHAN VAN RIEBEECK. 1657

JAN VAN HERWERDEN 1657

ROELOFF DE MAN.

CASPAR VAN WEEDE. Secrets: 1657.

dus verde met de vloot van d' E. Crab na 't patria gesonden.—

Dingsdag den 13^{en} Maert a° 1657.

Bij den adsistent Jan Woutersz: in rade overgelevert sijnde navolgende request, luidende van woorde te woorde als volgt.

Aen den E. Achtbaren Raedt deser fortresse de goede Hoope aen Cabo de Boa Esperance ende verderen ommeslagh. van dien—

Geefft in aller oitmoedigheijt ende beleefftheijt te kennen, aen den E. Raedt van 't Fort de goede Hoop U. E. zeer nedrigen onderdaen, Jan Woutersen van Middelburgh adsistent. In't landt geoomen met 't schip Orangien a° 1654, hoe dat hij suppliant nu laestleden (door Jonckheijts swackheijt) den E. Heer Johan van Riebeeck Command' deser fortresse tot miscontentement heeft verweekt met eenige praterije, doch daer van niet wetende, off 't moet in dronckenschap geschiet wesen, waer over nu al ses weecken in apprentie heeft geseten, bidde dier halven oitmoedigh aen den raedt als dat (voor de compste van den E. H' Rijkloff van Goens uijt patria alle dagen te verwachten, in qualite van ordinaris Raedt van India ende Commissaris) den suppliant sijn saecken mochten dienen ende affgedaen worden, belovende dat voortaan sijn selve voor al sulcke achterclap ende praterije wel sal wachten, versoeckende ende oitmoedigh biddende aen den E. Raet om haest te mogen van sijn apperentie ende gevangnisse ontslagen te wesen ende biddende hooghlijck om genade voor recht, dit doende &c° ende was geteijckent Jan Woutersen.

Welck request gelesen ende den suppliant voor dato over verscheijden gepleegde fouten den 7^{en} deser geboijt uit de Saldanha baij opgecomen ende noch in detentie sittende, mitsgaders al eenige malen verhoort sijnde op de stucken te sijnen lasten leggende, ende alles bekent, mitsgaders bij desselfs confessie oock genouchsaem gereclameert hebbende, de calumnien, lasteringhen, Injurien ende achterclapperijen &c° gesproken tot diffamatie en eerrovinge van den Command' sijn gebiedend opperhoofft, ende meer andere eerlijke soo mans als vrouws personen, neffens biddinge om vergiffnisse &c°

Ende dierhalven gansch oitmoedelijck versoeckende, niet alleen bij monde, maer oock p' requeste dat sijn saecken voorts bij den raedt alhier mochten worden affgehandelt, alvoren d E. H' Rijkloff van Goens in qualite van raet van India ende als commissaris te verwachten hier quame te arriveren, uijt vrese dat onder sijn E's handen comende, vermits sijne grove begane faulten voorsz: wegen oock desselfs onordentelijke administratie ende gehouden mesnagie in Comp^e victualien &c° na verdienste gansch swaerlijck soude worden gecorrigeert.

Ende alhoewel denselven sigh al te groffelijck heeft verlopen ende dierhalven op 't alderhooghste straffbaer is, dies wel behoorde des E. H' Commissaris compste over hem affgewacht, soo is nochtans, ingesien de veelvoudige voorspraecken selfs van alle de vrouwen die hij op 't hooghste heeft geledeert, ende in haer luijder goede naeme ende fame niet weijnich geraeckt, als oock op 't versoeck van sijne huijsvrouw, vermits die op 't uijterste swanger gaet, ende hij nu al een lange wijl in detentie heeft geseten, sijn saecken voorts bij de hant te vatten ende den fiscus eijch ende conclusie te doen exhiberen, ende vorders voor gedelegeerde rechters ten uijteijnde tegen hem 'te procederen: vermits

den Command^r doch ten principalen vrij groffelijk geledert heeft, ende dier halven zijn partije formeel soude mogen gehouden worden, des ten fine voorsz: dan tot rechters gedelegeerd zijn, den sergeant Jan van Harwarden den boeckhouder Roeloff de Man, den constabel deser fortresse tegenwoordigh opperhoofft van 't Robbejachien. ende Jan van Bemmél corporael, omme oock sententie te wijsen, pronunchieren, ende te doen executeren al nae vereijch van saken—

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope datum uts:

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657

JAN VAN HERWERDEN 1657

ROELOFF DE MAN.

JAN VAN BEMMEL

CASPAR VAN WEEDE. Secrets: 1657.

Vrijdag den 16^{en} Maert 1657.

Alhoewel het criminele vonnis van de gedelegeerde rechters uijt den Raet van 't Fort de goede Hoope, op gisteren gewesen, wel ten rechte gevelt is over den persoon Jan Woutersz: van Middelburgh gemeen adsistent in dienst van d E. Compⁿ ter sake hij (behalve sijne quade comportementen eade grove fauten in 't onordentel: mesnagieren ende onnutl: verquisten van Compⁿ victualien) den commandeur sijn gebiedend opperhoofft met veele leugenachtige achterclapperijen heeft gaen blameren, ende veele injurieuse lasteringen ende calumnien achter rugge gesproocken ende gedivulgeert, sonder oock daervan vrij gelaten te hebben niet alleen een: maer al, Ja selfs de eerlijkste vrouwpersonen die hier aen de Caep woonachtig sijn &* Ende alsoo hij delinq^t bij d^o vonnis onder anderen oock gecondemneert is, om (beneffens reclamatie van alles ende biddinge aen de justitie ende sijne gelederde partijen om vergiffenisse &c*) met een priem door de Tonge behoort te worden, nevens een ban van drie jaren langh op 't Robben Eijlant Soo is 't nochtans ingesien desselff huisvrouw Jegenwoordigh op 't uijterste van kinde swanger gaet, ende de veelvoudige voorspraecken van alle de gequalificeerste vrouwen, selfs oocq die hij op 't hooghste geledert heeft, dat wij met medogen^t (niet om hem als sulcx onwaardigh maer voornamentlijk over sijne vrou) sijn bewogen geworden, de gem: sententie wat te mitigeren ende versachten, soodanigh dat wij prefererende gratie voor rigeur, den delinq^t ten respecte ende om sijn vrouw voorsz: goet gevonden hebben te exhimeren van 't schandael der priem door de tongh, ende het bannissem^t op 't Robben Eijlant: maer dat hij eenlijck van sijn adsistents qualite sal blijven gedeporteert ende gestelt soldaet van 12 gl: 's maents soo als hij per 't schip de Provincie a^o 1653 uijt India hier aengecoemen is, opdat hij met sijn vrou nogh magh de cost hebben: mits daer voor

gehouden blijvende sijnen dienst te doen op sulcke tijden ende plaetsen als hem van zijn opperhooffden successive sal gelast worden, als houdende sich den Commandeur ende vorder geledeerde personen soo veele deselve aengaen, gecontenteert met de gedane reclamatie ende biddinghe om vergiffenisse &c^e behoudentl: nochtans dat sich niemant op dese gratie sal hebben te verlaten offte sondigen.

Gegeven In't Fort de goede Hoope datum uts:

JOHAN VAN RIEBEECK 1675

JAN VAN HERWERDEN. 1657.

ROELOFF DE MAN.

CASPAR VAN WEEDE. Secrets: 1675.

Woensdag den 28^{en} Maert x^o 1657.

Bij d' E. Hr. Rijkloff van Goens beroepen sijnde den Breeden Raedt van de schepen Orangie ende Malacca, neffens oock die van 't fort de goede Hope alhier aen Cabo de Boa Esperance ende in deselve geproponeert,

Dewijle men, volgens alle omstandigheden niets anders can besluiten off dat Herrij (sigh als hooft van de Hottentoots hier van 't lant van de Caep houdende) is voor eerst den principaelsten roervincq offte oorsaek van 't stelen van Comp^e bestiael ende moorderije begaen aen den nederlantschen jonghen in Octob: a^o 1653—

Item boven zijn ontrouwe gepleeght aen Comp^e Coopmanschappen a^o 1655 vertrouwt, ende daer voor bestiael te ruijlen, 't welke d' onse wijs gemaect heeft dat hem de Saldanhars diep in 't lant souden hebben afgestolen, ende nochtans door andre van zijn eijgen volcq wel wort geseght, hij sigh daarmede ontrouwel: heeft verrijckt, gelijk oock blijkt aen 't veele bestiael dat hij Jegenwoordigh is hebbende, vermits op Comp^e eerste aencompste a^o 1652 niet anders hadde om van te leven als de aldercaelste van al dit volcgje.

Wijders oocq dat aen alle zijn procedures volcomentl: ende claer blijkt, hij in plaetse van d' E. Comp trou te wesen ende de Saldanhars tot den handel aen te nodigen, ten respecte van de goede tractementen hem daerom aengedaen wordende, deselve met alle mogelijke middelen soeckt ende tracht van hier te weren Jae selfs d' onse wel stoutel: derff te vooren leggen ende persuadeeren; om de gemelte volcken met Comp^e macht gecombineert bij bequame occasie te overvallen ende haer bestiael te ontvoeren, Offe het om alle de gemelte ende meer andere redenen ende consideratie (te langh alhier te insereren) d' E: Comp^e niet ende dienstigh ende voordeeligh waren, dat men denselven Jegenwoordigh (als sijnde binnen 't fort ende buijten alle suspect vermoeden met 't zeijl reedt leggende schip Malacca van hier verbanden ende na Batavia bracht.

Op 't welck dan door sijn E. voormelt de stemmen adviserende affgevordert wesende, Is eijntelijck na wel genomen consideratien verstaen die saecke noch wat suspens te houden vermits de veelvoudighe swarigheden daerinne vooral noch gemaect wordende, als namentl: Dat wel eenige van sijn vrienden uijt wraecksucht de wegen soo voor ons bos ende ander volcq, als oock de vrije luijden die noch niet wel vast sitten, maer hun eerst beginnen te stabileren, overal mochten onveijligh maken, ende nu ende dan sommige verraden, vermoorden off soo men segt de clap gelesen.

Behalven dat oock te vreesen sij, 't volcq van binnen (d' E. Comp^e voornamentl: voor den veehandel noodigh) door Herrijs consorten soudén affkeerigh gemaect, ende alsoo groote alteratie onder deselve gecauseert, mogen worden, welcke nochtans met alle mogelijke middelen dienen te gemoet gegaen, ende tot ons affgenoodight, te meer dewijle men vermoet deselve tegen de regentijt (nu haest aenstaende) gel: over 2 jaren sullen herwaerts affsacken, van de welcke wel sal cunnen gehandelt worden, daer ter contrarie van Herrij noch alle de Caepmans ende haere adherenten (schoon sij goet deel bestiael hebben) niet altoos te erijghen is noch oock eenighen dienst ter werelt als somtijts, wanneer 't haer lust, wat branthout te halen ende hen vorders met stelen ende overlast aen d' onse te doen behelpen &c^a

Sulcx dan als voorsz: 't principael advijs ende gevoelen daer op is gebleken dat alle Caepmans &c^a te verbannen al te cruel soude sijn, ende aengaende de saken van Herrij, noch wat mede te supercederen tot nader ende beter opportuniteit.

Is wijders bij Sijn Ed. voormelt in rade voorgedragen de sorghvuldigh^e van de Heeren Meesters onse principaelen over de nodige mesnagie van Comp^e victualien ende in gevolghe de nieuwe ordres op deselve gestelt, ten eijnde bij d' opperhooffden van de schepen ende comptoiren respective daerop soude mogen worden gehouden een nau ende vast reglement, sulcx oock voor dese plaetse (haer Ed: noch niet als tot groote costen op den hals sijnde) nodigh sij, ende derhalven beraempt een memorie offte requeste 'telckens alle Jaeren aen opgamelte haer Ed: ende d' H^e Gouv^r genl. ende Raden van India sal overgesonden worden als bij deselve hier annex nader te sien.

In rade oock verschenen eenige personen door 't overlijden van sommige die vacante plaetsen provisionel: hebben waergenomen ende volgens de getuijgenisse haerder opperhooffden wel becleet, mitsgaders altemale bescheijden op 't schip Malacca, soo is verstaen deselve te augmenteren ende in hare bedieninghe te confirmeren onder soodanige conditien ende verbeteringen als hier na volgende te weten:

Pieter Jansz: van Dort, quartiermeester a 14 gl: p^r m per 't schip Malacca hier gecomen ende Jegenwoordigh bedient hebbende de plaetse van cock op d^e schip sedert 't overlijden van denselven toe te leggen 20 gl: 's maents.

Dirck Jansz : Swart boss' a 12 gl : p^r d^o schip gecomen ende Jegenwoordigh becleedende de quaertiermeesters plaetse in stede van Pieter Jansz : bovengenoempt, 14 gl : 's maents sedert den tijt als voren.

Jan Andriesz : sold^t a 9 gl : s' maents ende versoeckende te mogen worden gerechargeert tot matroos, is toegestaen te varen voor boss' a 11 gl : mits gehouden sijnde desselfs aengenomen vijf jarigh verbandt aen de Comp^e te voldoen —

Pieter Jansz : van Antwerpen hier gecomen voor matroos a 11 gl : ende versoeckende te mogen wesen soldaet, wert daer toe geconsenteert ende gestelt tot 9 gl : mits in plaetse van sijn aengenomen drie jarigh in een vijf jarigh verbandt als alle soldaten sal treden.

Nicolaes Pareseij van st. Amant door sielvercoopers in 't vaderlant in plaetse van een flux man d' Ed : Comp^e fraudeleuslijck aengebracht, ende doen aennemen voor adelbort a 10 gl : 's maents ende bevonden sijnde maer te wesen niet of weijnigh meer als een degelijke Jonge wort bij desen gedessendeert van 10 tot 7 gl : 'smaents, mits echter behoudende de qualite van soldaet.

Pieter Potter van Amsterdam hier te lande gecomen met 't schip N : Rotterdam voor adelborst a 10 gl : a^o 1655 welcke sedert ende principaelijck Jegenwoordigh staende de E. Commissaris van Goens aenwesen alhier, gebruijkt is tot het meeten van de Caepse landerijen ende naecken der caerten eto^a wort ten dien insichte op sijn versoeck ende bequaemheijt bij desen tot lantmeter ende kaertemaecker geconfirmeert ende toegeleght een belooninghe van 15 gl : maendel : heden ingaende.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

RIJCKLOFF VAN GOENS
JOHAN VAN RIEBEECK. 1657.
JURICUS PAULUSSEN.
FRANCOIS VAN HERINGEN—

Dinckdag den 10 April a^o 1657.

Heden verscheijde personen haer in Rade verthoont ende versocht hebbende eenige verbeteringe in qualiteijt ende gagie om redenen daerbij gevought, sijn deselve bij d' E. H^r Commissaris van Goens ende Raedt verbetert volgens verleende acten op approbatie van de E. Heeren Gouverneur Generael ende leden van India als te weten.

Jan Pietersz : van Bommel hier te lande gecomen met 't schip Malacca a 1655 voor adelborst a 10 gl : 'smaents ende Jegenwoordigh eenigen tijt tot genoegen becleet hebbende de plaetse van Corporael, mits 't vertreck door tijts expiratie van de voorige wort op sijn versouck ende bequaemheijt bij desen in gemelte

qualite geconfirmeert ende toegevought een beloninghe van 14 gl: 's maents heden ingaende—

Hendrick Hendriexen van Surweerde hier te lande gecomen met 't schip de Vreede a° 1654 voor soldaet a 9 gl: 's maents ende Jegenwoordigh provisioneelijck becleedende de plaetse van Corporael mits vertreck door tijts expiratie van de vorige, wort op sijn versouck ende bequaemheijt bij desen in gem^e corporaels qual: geconfirmeert ende toegevought een beloninghe van 14 gl: 'smaents heden ingaende.

Dirck Adriaensz: Vreem van der Meern hier te lande gecomen met 't schip de vreede a° 1654 voor adelborst a 10 gl: 'smaents ende met sedert gebruijckt, vermits sijn goede kennisse aen het huijs ende ander timmeren, wort bij desen op sijn versouck ende bequaemheijt voor huijstimmerman aengenomen en verbeter tot op 15 gl: per maent, ingaende de gagie een Jaer voor dato.

Frederick Jansz: van Amsterdam hier te lande gecomen met 't schip de prinsesse Roijael a° 1656 voor boss^e a 12 gl: pr maent ende Jegenwoordigh vermits sijn goede kennisse gebruijckt wordende aen het timmeren wort bij desen op sijn versouck ende bequaemheijt voor huijstimmerman toegevought een verbeteringh in gagie tot op 14 gl: 's maents heden ingaende.

Jan Teunisz: van Zoelen hier te lande gecomen met 't schip Malacca a° 1665 voor adelborst a 10 gl: welcke sedert ende noech gebruijckt is aen t wagen maken, wort derhalven op sijn versoeck ende bequaem^{ht} bij desen toegeleijt op 14 gl: 'smaents heden ingaende.

Roeloff Jansz: van dalen hier te lande gecomen met 't schip de goutsblom, a° 1654 voor soldaet a 9 gl: welcke sedert altijd vermits sijn goede kennisse in de smith is gebruijckt, wort derhalven op sijn versoeck ende bequaem^{ht} bij desen toegeleijt een verbeteringe tot op 13 gl: ter maent, heden ingaende.

Job Hendriex: Boom van Amsterdam, Jongen, hier te lande gecomen met sijn ouders per 't schip den drommedaris a° 1652 sonder gagie, wort bij desen op sijn versoeck ende bequaemheijt in Comp^e dienst aengenomen voor Jongen a 5 gl: ter maent onder een verbant van 5 Jaren.

Louijs Rijckert van Brussel hier te lande gecomen met 't schip de Parl a° 1656 voor adelborst welcke sedert bij provisie de koox plaetse alhier bedient heeft, wort derhalven op sijn versoeck ende bequaemheijt bij desen voor cock aengecomen ende toegeleijt een beloninghe van 20 gl: pr. maent, heden ingaende ende verbonden blijvende sijn 5 Jaerigh verbant daervoor uijt te dienen.

Jan van Harwarden van Deventer hier te lande gecomen met 't schip den Salmander a° 1653, voor corporael, jegenwoordigh Capⁿ des armes, ende sedert Januarij 1654 provisionelijck als hooft van de militaire becleet hebbende de sergeants plaetse mitsgaders bovendien als werckbaes waergenomen d' opsicht over alle Comp^e gemeene wercken, soo aen de fortificatie, steenbackerijen,

lantbou als andersints, wort ten dien insichte op sijn versoeck ende vereijsochte bequaemheijt in de voorsz: sargeants qualite als hooft over de militaire ende tot opsiender van alle comp^e gemeene wercken ende lantbou &c^e geconfirmeert, mitsgaders ten selven respecte gebeneficeert met een extraordinaire beloninghe van 32 gl: ter maent ende onder coopmans rantsoen. mits gehouden blijvende d' E. Comp^e daer voor noch drie jaren boven sijn 5 jarigh verbant te dienen ende bereijt te staen omme sich te laten gebruijcken tot alle soodanighe Comp^e gemeene ende andere wercken als waertoe hij van sijn opperhooft sal gecommandeert worden—

Aldus gedaen ende geresolveert in't fort de goede Hoope ten dage ende jare als boven.

RIJCKLOFF VAN GOENS
JOHAN VAN RIEBEECK. 1657.

Maendagh den 23^{en} April 1657.

Den Commandeur in rade (versterckt met de schippers ende stuijrluijden van de fluijtschepen Veenenburgh ende vinq) gecommuniceert het schrijven van d' E. H^m Gouverneur Generael ende raden van India, gedateert 4 December aⁿ verleden ende derselver alsoock de E. H^r Commissaris van Goens gelaten ordre omme met een van de uijtcomende galjots offte lichte scheepjes noch eens te laten opsoecken ende uijtsien na het volcq ende goet van het verongeluckte schip den draeck op het Zuijtlant 28 April aⁿ pass^e op omtrent 30 $\frac{3}{4}$ graden clackeloos verseijlt vermits deselve luijden daer seer ellendigh sonder leeftocht sijn gebleven ende bij die van de witte valcq ende 't jacht de goede Hoope door opgamelte haer Ed: den 8^{en} Junij aⁿ voorsz: derwaerts gestuijrt niet gevonden maer vruchteloos weder gekeert sijn, mitsgaders op d^e Zuijtlant bovendien mede achter gelaten hebben noch 11 van haer volcq.

Op welcke dan rijpelijk gelet mitsgaders geconsidereert dat desen jare geen cleijnder off lichter schepen staen uijt 't vaderlandt aen te comen als het Jegenwoordigh hier ter rhee de fluijtjen de vinq 't welck seer vlacq gemaeckt ende dierhalven gans vlot gaende sij, is 'met overlegh van de gemelte schippers ende stuijrluijden g'oordeelt hetselve daertoe gansch bequaem te wesen, ende volgens dien goet gevonden daer toe te gebruijcken, mitsgaders ten voorsz: sine 't Zuijdtlandt op de bekenste plaetse met het minste prijckel te laten aensoecken, sijnde na genomen speculatie in de caerten op omtrent 32 $\frac{3}{4}$ grad: daermen een goet stuck buijten de wal van 100 tot minder vademen aengeteijckende gronden vindt ende dijnigh landt boven met bomen ende bosschagies verneempt; omme van daer dan langhs de wal (bij daeghs seijlende en 'snachts met oleijn zeijl in zee houdende) aff

te sacken ende alsoo 't gemelte vrack ende volecq, mogelijk sijnde, op te soecken ende enpassant weder mede op Batavia te brengen, neffens soo veel van de contanten ende andre coopmanschappen als met het minste prijkel mogel: wesen sal uijt d' vracq noch te becomen.

D' opperhooffden van verhaelde fluijtjen, in rade voordragende dat door het overlijden van haren eersten skipper Jan Bartelsz: sijluiden jegenwoordigh maer voorsien sijn met een gewesen opperstuijрман Joost Jansz: van seraeskercken die in de schippers plaetse is gesuccedeert, ende den gewesen onder, nu als opperstuijрман gebruijckt wordt, sulcx alle de wachten bij daeghs ende bij nachten op haer beijden aencomen ende swaer vallen, ende op haer schip geen stoff is om d' onderstuijрман plaetse waer te laten nemen volgens dien versoeckende daerinne met een bequaem man te mogen worden g'adsisteert &c ende vermits deselve tot d' opsoeckinge voorsz: wel nodigh met noch een goet stuijрман dienen versien, soo is, gemerckt de bequaemh^t ende goede kennisse die den constabel Baltus Cornelisz: (Jegenwoordigh opperhoofft op 't Robbe Jachtjen) heeft van de navigatie, nootshalve goet gevonden denselven op voorsz: fluijt scheepjen de vincq te laten overgaen, omme aldaer de vacante onderstuijrmans plaetse te beleden ende de confirmatie (met lieff op Batavia comende) te versoecken van d' Ed: H^m Gouverneur generael ende raden van India.

Ende alsoo 't gemelte Robbejachten weder van een bequaem man tot opperhoofft soude mogen werden versien, soo is op 't voordragen van d' opperhooffden der fluijtschip Venenburgh daertoe bij provisie gecosen den boss' Claes Jacobsz: van Amsterdam op d' fluijt Jegenwoordigh bescheijden ende na de getuigenisse van deselve een bequaem Jonghman wesende die bij lastman de navigatie geleert ende daervan d' Examen in presentie van Bewinthebberen gedaen heeft, mitsgaders voor dato meer gevaren ende in India geweest is.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de Goede Hoop datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.

HENDRICK JURIAENS.

JOOST JANSEN.

ROELOFF DE MAN

PIETER WILLEMSSEN

PIETER DAMIJSEN.

ABRAHAM GABBEMA, Secrets: 1657.

Woensdag den 25^m April a^o 1657.

Alsoo het fluijtscheepjen de vincq sijn reijse mits 't aendoen van 't Zuijdtlandt al wat priculeus staet te vallen, soo is om d' E: Comp^e doch soo veel mogelijk voor schade te verhoeden goet

gevonden de 2 kiste gelt in verhaelde vinq geladen met de versegelde sleutels te doen overschepen in 't fluijschip venenburgh ende den schipper van dien in onse presentie van den ontfangh te laten passeren 3 alleens luidende recepissen omme alles te doen blijken daer 't behoort.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.
HENDRICK JURIAN
JOOST JANSEN
ROELOFF DE MAN
ABRAHAM GABBEMA Secrets : 1657.

Saterdag den 10^{en} Maj Anno 1657.

In presentie van de schippers der schepen Oijevaer ende gecroonde Leeuw gehoort de geduijgh aenhoudende ende lamenteerende versoucken ende claegh redenen van de opperhooffden des Engels schips de Maijblom (mede present) ende verthonende hunnen grooten noot om victualie ende eenige scheepsbehoefften etc: van 't welke niet cunnende worden gesecondeert consequentel: souden moeten haer schip verlaten ende sien om 't leven te behouden hoe sij aen de cost quamen, behalven dat door 't overlijden van hare timmerluijden op zee door storm vrij aen 't schip beschadigt wesende, niet souden derven daarmede in zee gaen in dien men haer niet coste met onse scheeps timmerluijden helpen en soo voorts.

Allen 't welke overwogen ende ingesien dat het na de consciencie qualijk verbij te wesen nochte christelijck soude sijn geconfedereerde vrienden van een gelove door hunger ende ander gebreck wetens verlegen te laten en vergaen, soo is—hebben vooreerst de gemelte schippers aengenomen aen voorsz: Engels schip eens een oculaire inspectie van des Engelsmans gelegenthijs te nemen; mitsgaders oock met eenen op te brengen om wat saken denselven 't meeste benodicht ende met de minste schade off prejuditie onser Heeren Majores mede te secunderen soude mogen wesen, waerop heden aen lant genomen ende gerapporteert hebbende het daer soo slecht bevonden sij dat qualijk mogelijk schijnt d' schip te recht sal cunnen comen ten sij deselve wat g'accomodeert worden, soo is goet gevonden om haer oock hoe eer hoe liever van hier quijt te raecken te secunderen uijt de voorge-melte schepen met 2 vaten speck—2 vaten vleijs—600 lb broot—2 vaten erten of gort—1 ton teer— $\frac{1}{2}$ vat peck 30 lb caersen—400 stx: 2 lb. duijckers.—100 vijff duijmen 300 enkele middelna-gels,—1 tros van 3 duijm—1 d' van 2 duijm—1 cabeltou van 6 duijm—1 out seijl—14 lb seijlgaren—ende 1 rol frans canefas tot reparatie van sijn zeijlen, van welke goederen den voorsz: Engels-

man nae behoorlijken ontfangh sal passeren recipisse obligatoir : omme behouden overcomende daervoor te betalen, soo veele onse Hrn. Meesters in't Vaderlandt sullen verstaen te behooren.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hope ten dage ende Jare als Boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657.
JACOB VAN DOOREN.
DIRCK CORNELISZ: HAEN
AERNOLT DE HEUSICK.
ROELOFF DE MAN
FRANCOIS DE CONINCK.
ABRAHAM GABBEMA. Secretaris 1657.

Dus verde p^r d' Engelse Maijblom na 't patria gesonden.

Donderdag den 24^{en} Maij a^o 1657.

D' E : Westervolt met zijn schuijtjen aen lant gecomen wesende ende voorstellende vermits hunne lange reijse van Batavia tot hier hare provisie sulcx vermindert ende schaer geworden was dat nootsaekel : wat diende gesecondeert omme haere vorder te doene reijse na 't patria te mogen vervolgen, soo is bij den Raedt versterckt met zijn Ed : ende d' opperhooffden van 't schip de gecroonde Leeuw goetgevonden denselven uijt d leeuw in haere necessiteijt te accomoderen met 5 vaten vleijs,—1 half aum olij ende 1 vath speck

Waarmede meent dat het sal cunnen strecken ende de reijse uijt harden—

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hoope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657
VOLK^{ns} WESTERWOLT
DIRCK CORNELISZ: HAEN
WIJNANT WIJNANDSZ:
AERNOLT DE HEUSICK
ROELOFF DE MAN.
ABRAHAM GABBEMA secrets : 1657.

Dus verde p^r d' E Westervolt met Louijse na 't patria gesonden sulcx 't volgende sal wesen begin ende dit finis—

Saterdag den laesten Junij a^o 1657.

Alsoo de personen Christiaen Jansz : van hoesum ende Pieter Cornelisz : van langesout versoucken alhier in vrijdom te mogen worden gestelt ende vermits d' E. Comp^e haer met geen treckossen (als die selfs gebreck hebbende) en can accomoderen hun prin-

cipaël ende voor eerst te erneren als wilt schutters onder soodanige vordere conditien ende met alle deselve privilegien als d' andre vrij geworden personen soo is hun 't selve op dese vordere aparte conditien toegestaen, namentl: ende

Vooreerst dat *niemant buiten haer sal gelicentieert worden eenich wilt te schieten ofte andersints te vangen* 't sij met roers, netten, stricken, ofte hoedanich het soude mogen wesen, Comp^e dienaers nocte oock vrije luijden van wat conditie die oock sijn, anders als op haer eijgen lant, ende die verder off daer buiten bevonden wort, sal verbeuren 't schietgeweer, netten ende ander instrumenten daer deselve mede buiten haer landt sullen bevonden worden, neffens een gelt boete van 6 r^e te verbeuren soo meenichmael sij overtreden sullen hebben, d' eene helfft pro fisco, ende d' andre helfft voor de vrije wilt schutten.

Doch schadelijk gedierte, als leeuwen, Tijgers, wolven, luparts &c^e blijft ijdereen vrij te schieten ende vangen op de premien daertoe gestelt.

Sullende vorders de gem: vrije wilt schutten *haer wiltbraet* gehouden sijn *te vercoopen aen Comp^e dienaers* ende vrije luijden alhier wonende, *ten prijse* voor dato beraempt. namentl:

1 fasant voor 8 stuij:

1 pardrijs } voor 6 stuij:
1 gans }

1 eend voor 4 stuij:

1 teelinghe } offte van diergelijke groote voor 2 stuij:
1 duijff }
1 wulp }

1 elant voor 12 gl: als voor een koebeest.

Ende herten rebockjes, off diergelijke naer advenant deselve groot offte cleijn sijn.

Doch aengaende 't gevogelte sullen sij aen de passerende schepen mogen vercoopen soo duijz alsz: cunnen, maer geen koebeesten, elanden herten off diergelijken, dat alles aen d. Comp^e ten prijse voorsz: moet geleverd worden, ende ingevalle deselve door practijck van stricken, netten off andersints soo veele gevogelte van gansen, eenden off diergelijke, costen vangen, dat 't selve coste strecken om Comp^e guarnisoen in plaetse van soute vleijs ende speck te schaffen, sal haer d^e gevogelte alsdan van d' Comp^e affgenomen worden namentl:

1 gans tot 4 ende }
1 ent tot 2 stuijv: } ende ander gevogelte naer advenant.

Ende vermits dese gemelte luijden met geen treckossen off ander gereetschappen can worden g'accommodeert om 't lant te bouwen soo is hun oock teegestaen om te beter te mogen op de been comen, een tapjen op te stellen, mits den stercken dranok niet van d' aencomende scheepen, maer van d' E. Comp uijt magasin

alhier copende, op de peene daer toe gestelt, ende noch te stellen ende subject te blijven, soodanige vordere ordres als op 't een ende 't ander in 'tijt ende wijle sal mogen worden beraempt, vorders ende op gelijke conditien als d' andre vrije luijden oock toegestaen blijvende, den vrijen handel van bestiael met d' jiuwoonders, mits als voorsz: gehouden sijnde 20 jaren alhier in vrijdom te verblijven ende oock als geseijt hun met alle gepermitteerden coophandel visserij &c te mogen generen, alles tot nader goetvinden van d' Heeren Majores, volgens de vrijbrieven haer ter hande gestelt.

Ende alsoo ons gebleecken is dat die van Harmans Comp^e tegen haere gemaecte conditien met d' E. H^e Commissaris van Goens in de verleden maent Junij aen 't Engels schip de Wilcom vercofft hebben een os ende 2 schapen waervan d' E. Comp^e noch so sober is versien dat derselver eigen schepen daarvan niet cunnen worden 't hunner ververssingē na vereijsch g'acommodeert, veel min 't guarnisoen alhier gespijsst, volgens 't ooghmerck van d' E. Comp^e, soo is't dat wij om sulcx bij tijts voor te comen goet gevonden hebben 't selve wel expresselijk te interdicieren ende verbieden, mitsgaders ten dien eijnde te laten pronunchieeren ende ter behoerlijke plaetse affigeren extract uijt de conditien door d' E. H^e Commissaris voorn^e met deselve gemaect, mitsgaders daerbij te voegen in cas van overtredinge de peenen hier onder volgende namentl: dat

Soo ijmant van de vrije luijden na desen bevonden wort eenighe koebeesten, schapen verckens, elanden, herten, hinden, rebockjes, ende diergelijke aen eenige vreemde ofte oock selfs Comp^e schepen vercocht te hebben sullen verbeuren 't eloken een pane van 20 R^s van 8^u ende dat voor soo menigen koe, os, kalff, schaep, off ander beest, (hier bovengenoempt) als deselve sullen bevonden worden, sonder consent van den commandeur aen de voorsz: schepen vercocht te hebben, alsoo de leverantie d' E. Comp^e aen haer selfs is behoudende ende alles wat de vrije luijden te veel hebben, aen d' E. Comp^e moet geleverd worden, ten prijse daer toe beraempt ofte noch te ramen.

Item oock geen vee sullen slachten voor haer selfs noch voor andre sonder 't selve als vooren aen den Commandeur bekend te maecken, op pene van 't geslachte beest off schaep om gelet te worden dat d' aenteelt doch geen achterdeel compt te lijden, welck vee met consent als vooren geslacht wordende de vrije luijden dan aen de hier wonende, maer geen andre mogen vercoopen namentl:

het schapenvleijs tot drie stuijvers ende
koebeesten ofte herte vleijs tot 2 stuij: 't lb.

Maer sullen geene Comp^e dienaren hoger mogen borgen als tot de waarde van een schelling op dat 't gemeene volck niet ijtgesopen wort, op pene van nulliteijt.]

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten-
dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.
ROELOFF DE MAN.
JAN VAN HARWARDEN 1657.
ABRAHAM GABBEMA. Secrets: 1657.

Dinxdagh den 3ⁿ Julij a^o 1657.

Heden vernomen ende evident gebleecken sijnde dat de personen Hans de bout, Carel broers, ende Jan Claesz: van Wessel boeren, wagen voerders door achterloosheijt hebben verwaerloost ofte verlooren ende laten verdrencken drie van Comp^e treckossen tot groote verlegentheijt ende schade in verscheijden saecken, soo is verstaen ende goet gevonden omme haer te beter te doen oppassen, ende oock tot exempel van anderen voor deselve op req: te laten belasten, 50 gl: ijder os, hoewelse d. E. Comp^e wel drie mael soo veel waerdich sijn in den arbeit, ende derhalven haer te doen een dreijgement van na desen, soo goet coop daer niet aff te raken maer dat voor elck beest, in 't aenstaende comende te verliesen ten minsten sullen te betalen hebben, hondert guldens.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de goede Hope ten-
dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657.
ROELOFF DE MAN.
JAN VAN HERWERDEN 1657
ABRAHAM GABBEMA. secrets: 1657.

Vrijdag den 13ⁿ Julij a^o 1657.

Heden voormiddagh Gode loff alhier uijt 't patria wel aenge-
comen wesende 't jacht Maria gedestineert beneffens 't noech niet
g'arriveerde jacht Hasselt omme van hier te vaeren na de custen
van guinea ende angola op den slavenhandel &c^e ende siende bij
de facturen ende cognossementen dat behalve eenige noodicheden
voor dese plaetse, daerinne mede verscheijden goederen sijn
geladen voor India volgens oock de becomen brieven onser Heeren
Meesters uijt de camer Amsterdam welcke bij deselve ordonneren
sulcx pr. 't eerste hier aencomende schip voorts na Batavia te
laten gaen ende alsoo 't jacht Hasselt als voorsz: noech niet is
verschenen, sulcx dit cleijne jachtgen Maria tot voorhaalde
voijagie noech niet can affgesonden worden, vermits in Hasselt
het cargasoen tot den handel voorsz: is gescheept ende wij
oock noech destituijt blijven van opgem: onser Hⁿ Meesters

desseijnen ende ordres op die trafficque &c^e als niet hebben-
de met de brieven deses jachts Maria becomen de copie
van de Instructie tot de meergenoemde voijagie d' opper-
hooffden besloten mede gegeven niet jegenstaende d^e brieven
melden deselve nochtans daerinne gesloten was, soo is na
goet overlegh goetgevonden 't gene voor de Caep in dit jachtjen
gescheept is, ten eersten te doen aen landt comen ende dat voor
Batavia voor de handt te laten stellen, om offer tusschen wijle
eenige van Comp^e scheepen aenquaemen, 't selve dan uijt gem:
jacht maer over te laten scheepen om insonderheijt de minste
spillinge ofte leccagie aen den olij ende traen subject te sijn, tot
oock te min mishandelingh aen de gereetschappen tot de saech-
molen ende granaden voor India daer oock in geladen.

Ende aengaende 't loot in d^e jachtjen mede gescheept, is goetge-
vonden 't selve oock daeruijt te halen ende aen landt te laten
brengen mitsgaders de plaetse met steen tot ballast weder te
vullen, om 't jachjen watervast te houden ende d^e loot na d'
ordre onser heeren Meesters met 't eerst aencomende schip uijt
patria mede voorts na India te laten varen.

Aldaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten dage
ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657
KLAES FRANSEN BORDIJNGH
ROELOFF DE MAN.
JAN VAN HERWERDEN. 1637.
ABRAHAM GABBEMA. 1657. secrets :

Dincsdagh den 17^{en} Julij a^e 1657.

Den Commandeur nu ende dan veel malen uijtgeweest, mitsga-
ders wel ter degen affgespeculeert, ende omtrent $\frac{1}{2}$ uijr gaens van
't fort achter den Taeffelbergh op een hogen heuvel in de vlackte
tusschen Steven ende Jan Reijniersz: wooningen ofte bouwerijen
uijtgesien hebbende, een seer bequaeme ende gelegene plaetse
omme tot bevrijdinge van Comp^e geplante boogaert, alsoock
derselver ende vrijeluijden geboude ende al besaijde landerijen
&c^e te stellen de principaelste ende sterckste redout omme onder
beschut van dien oock Comp^e bestiael seer nootsaekelijck te
weijden ende bewaren soo is bij den raedt van alles ter degen
mede oculaire inspectie genomen hebbende aenwijsinge ende
verthoninghe gedaen sijnde, d^e plaetse ten eijnde voorsz: voor de
bequaemste ende best gelegen mede g'oordeelt, ende derhalven goet-
gevonden deselve plaetse daertoe vast te stellen, mitsgaders ten
aensien 't metselwerck, aen de rosmeulen gedaen is, met den
alder eersten aen 't opmaecken van d^e redout te vallen: omme

voor de compste van de Saldanhars ende andre natien diep uijt 't landt (geruocht wordende tegen de drooge tijt aff te comen) noch vaerdigh ende in volcomen deffentie te hebben : mitsgaders die te nemen op cleijn roijael offte 16 voeten viercant met twee verdiepingen, boven plat, ende een oversteekende borstweer om bequaemelijck twee stuckjes op te cunnen stellen tot te meerder ontsagh voor dese lants natie, welcke anders met hun bestiael over al de besaijde landerijen mochten loopen dat hier door fraij sal cunnen voorgecomen worden, alsoo de gemelte redout 't oogh heeft van de strandt der Taffelbaij aff over al de beslagen landerijen ende Comp' boogaert, tot heel aen den bosheuvel toe welcke rijckelijck in 't midden op den hals tusschen beijde de baijen is leggende, behalven Comp' besaijde landerijen, die wat in een dal achter een ander heuvel beneden 't bos tegen over Harmans bouwerij gelegen sijn : ende daeromme van dese redout maer ten deele can beschout worden, doch is met een cleijn wachthuijsjen mede wel te bewaren, welck in 't oogh van dese gemelte redout leggen ende voorts onder sijn gesicht mede hebben can al de gansche rest van de landerijen, in ende tusschen alle valeijen gelegen, tot aen den bos heuvel voorsz : inluijs doch wort die nochte oock 't ander wachthuisjen (op de soute revier daer 't fort ende de Redout Duijnhooft op sien can, ende de wacht huijsjen dan vorders op de meergenoemde redout, ende die weder op 't eerst genoemde wachthuisjen) noch niet heel nodigh geacht te maken, maer na voltrekkinge van de in desen gementioneerde redout eerst in 't fort te begripen de geprojecteerde ende bij d' E. Hr. van Goens voor goetgekeurde packhuijsen aen de noch onbemetsele sij gordijnen, seer nootsaeckelijck om beneden slaven ende op de solders coren te bergen, dat met Godt de voorste dit saijsoen staet genomen te worden waertoe wij meenen onse tegenwoordige gelegentheden al wat te cleijn sullen vallen.

Wijders gedacht op den naem van voorsz : redout, is deselve ten aensien van de cituatie goet gevonden te noemen Coorn Hoop.

Gemerckt dat conform onse resolutie van den 6^{en} November a^o passado, door 't maken van 15 hemden uijt een stuck guinees linnen namentlijck 12 mans van 3 $\frac{3}{4}$ ende 3 jongens d^{en} van 3 ellen, bevinden de mans $\frac{3}{4}$ te cort vallen, ende de jongens hemden te veel overhouden, soo is verstaen van nu aff alle de hemden even groot ende volslagen te laten maken, namentlijck van 3 $\frac{1}{2}$ el ijder, genaijt met soomen ende al, ende soodanige 14 uijt een stuck guinees linnen voor 't oude naaij loon van 8 stuijvers pr. hemdt, waer toe dan ruijm 50 ellen (de halsboorden ende oxel doecken &c^o daeronder gerekent) gaen sal, ende in plaetse van 30 tot 26 stuijvers den gemeenen volcke cunnen uijtgegeven mitsgaders evenwel de gewoont : advance van hondert p^r cent op 't guinees linnen voor d' E. Comp^e gevonden worden te weten.

Voor 1 stuex d° linnen à 5 R° van 48 st: (cost de in-	
coops 6 guldens) soo als 't na de manieren voor	
India op reeck° uijtgegeven wordt.	f.12 0
Ende voor 't naaij loon als voorsz: 8 st: p° hemdt sijnde	
voor 14 stuex	„ 5 12
<hr/>	
Maect te samen.	f.17 12
Sulx op 't gelt voor 't naijloon betaelt wordende oock	
omtrent 12 p° cento advance voor d. E. Comp° is	
vallende namentl: op de bovenstaende 5 gl: 12 st: . .	„ 12
<hr/>	
Alsoo 14 hemden à 26 st: van een stuck uijt brengen	
netto	f.18 4

Ende waarmede de luijden door dese verminderinge in prijs ende vergrootinge der hemden vrij verlicht ende oock te meer ende beter g'accommodeert: mitsgaders alle misnoegen geweert sal worden, des oock den Bouckhouder der soldije boucken nauw regardt sal hebben te nemen op de maet van de hemden hier vooren aengeroert, ten eijnde gelet worde deselve met hare mouwen de volle breedte van 't linnen hebben, sijnde te samen $1\frac{1}{2}$ el met soomen ende al gelijck boven van de lenghte mede geseght is.

Vorders gesien dat sommige van de vrije luijden niet jegenstaende onse doorgaens doende minnelijcke waerschouwingen &c° nochtans al even stout ende moetwillich haer voet ende wagen paeden nemen door ende over Comp° besaeijde landereijen schoon haer andre bequaeme wegen ter sijden beneden ende boven heen genoegh zijn, ende dagelijcx noch al worden aangewesen, soo is, om alle schade op Comp° landerijen voor te comen ende andre pregnantien meer verstaen daer op te stellen dese navolgende penen namentl:

Dat niemant soo wel vrije luijden als Comp° dienaren sullen vermogen over Comp° noch de vrije luijden beploeghde, besaeijde, offte gebouwde landerijen, te voet nochte te paerde offte wagens mogen gaen offte rijden, op de verbeurte van 5 R° d' eerste ende 10 R° de tweede mael boven vergoedinge van de schade aen ende op Comp° off eenige luijden hare landerijen gedaen.

Ende sal niemant oock eenige vruchtboomen verderven op verbeurte van lijff ende goet.

Gelijck oock die bevonden wort eenich gewas op 't velt staende gesneden, vertreden offte andersints beschadigh te hebben, voor den tijt van 12 maenden aen de gemeene wercken te arbeijden sal gebannen worden.

Soo wat oock om voor te comen 't breecken van de heijningen, paggers, offte schuttingen ijder een gewaerschout wel toe te sien ende Sorge te dragen haere beesten ende treckossen wel te bewaren dat deselve genige van de voorsz: heijningen paggers offte schut-

tingen comen te breeken, voornamentl: van Comp^e thuijnen ofte boogaert nochte oock over de geploeghde landerijen te lopen op verbeurte van soodanige beest als daerop gevonden ende eenige schade aen gedaen sal hebben.

Sullen derhalven degenen die beesten ende vee houden schuldigh sijn Sorge te dragen dat deselve in het uijt ende indrijven geen schade en doen op verbeurte van 6 R^s van 8^m ende vergoedinge der schade.

Ende opdat dese ordre ende andre g'emandeerde placcaten doch te beter souden mogen worden gemainteneert is goetgevonden den bij d' E. H^r van Goens gesteld en beedighden Secretaris deses Raets Abraham Gabbema bij desen op approbatie ende nader goetvinden onser Heeren Meesters te substitueeren tot fiscus ende lantschout provisioneel ende hem te laten genieten d' emolumenten naer uso daer toe staende: om te beter op alles te mogen toesien.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten dage ende jare als boven Mitsgaders extract hier uijt gepronunchieert ende ter behoorlijke plaetse g'affigeert den tweeden daer aen volgende.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657

ROELOFF DE MAN

JAN VAN HERWERDEN 1657

ABRAHAM GABBEMA. Secrets: 1657.

Donderdag den 19^{en} Julij a^o 1657.

Bij missive (heden gecomen van 't robben Eijlandt) gesien de sobre apparentie van de steenbouwerij &c^a doch ter contrarie weder oock de redelijke hope van de voorteelinge eeniger aertvruchten, voornamentl: de mier edick, daer sich d. E. Comp^e veel aen gelegen laet om te dienen voor derselver schepen tot verversinge op de reijssen na India ende patria respective. Soo is verstaen soo haest 't hier ter rheede leggende Jachtjen Maria van sijn ijser ende loot ontladen ende weder met steen in de plaets sal behallast wesen, ende 't Jacht Hasselt (beijde na guinea gestedinⁿ) tusschen wijle noch niet te voorschijn comt, dat den Commandeur riebeecq dan eens selfs in persoon derwaarts varen ende van alles nader ende pertinente visite ende oculaire inspectie nemen sal: omme oocq met eenen op de bequaamheijt der gronden mede te letten, tot voortplantinge van de pattatissen, welke gelijck de mier Edick opsandigegronden wel wassen willen, endedaeromme gehoopt wordt, daer redelijk sullen aerden, om 't voleq op d^e Eijlandt (tot bewaringe van de schapen doch moete leggen) daer aen noch wat werck te geven voor 't ledighgaan, alsoo de pattatissen een zeer bequaeme aertvrucht, Ja soo goet als broot is, tot spijsinge van menschen harten hoogsten noodich—

Item oock om met den schipper ende stuijrmans uijt te kiezen een bequaeme plaetse tot een baken om op te vuijren voor schepen

die 's avonts voor de baij comen, om daarop in te mogen seijlen &c.

Aldus gearresteert ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657

ROELOFF DE MAN.

JAN VAN HERWERDEN 1657

ABRAHAM GABBEMA, Secrets : 1657.

Vrijdag den 20^{en} Julij a^o 1657.

Overslagh gemaecht sijnde tot opsettinge van een goede corenschuij, Ende wijders oock staat gemaekt dat d. E. Comp^e al omtrent 50 a 60 mergen lants nodich sal hebben jaerlijcx te bebouwen tot spijsinge deses guarnisoens ende slaven &c^a met hope uijt den bouw der vrije luijden de rest voor de schepen ende Batavia binnen 1 jaer 2 a 3 wel sal comen ende alsoo des garnisoens montcoosten sonder daer voor gelt offte betalinge te geven (aengaende granen) ongetax^t te houden; maer met de Comp^e eijgen volcq ende slaven uijt den lantbouw te winnen Zoo is goetgevonden gemelte schuij te nemen op 108 voeten lenghte ende beneffens de uijtloadingen en al op 40 voeten wijtte rijnlantse maet met 10 gebinten 12 voet van den anderen &c^a omme emmers met de granen (tegen December toecomende met godes hulpe staende gemaeyt te worden) niet verlegen te vallen maer genouchsaaeme plaatse ter berginge te hebben.

Ende opdat dit werk doch tijdich genouch zou affgemaect worden ende gereet wesen, Item oock gemerckt d. E. H^e Commisaris van Goens bij desselfs hier gelaten Instructie onder anderen is ordonnerende dat het onder handen sijnde hoeft ons zoo veel niet te haesten als wel aen 't werck noodich tot corenbouw &c^a Soo is goetgevonden den Timmerluijden van 't hooft aff te nemen ende Maendagh aenstaende ten eerste beneffens 't werck aen de redoubt Coren hoop (dat weijnich is) de hutwercken van de voorseijde Corenschuij te laten vaerdich maken ende door de wagens ter plaatse daer toe uijtgesien. aenbrengen: Mitsgaders 't hoeft voort aen voorts aff te laten maken met soo veele Timmerluijden uijt de aencomende schepen als successiv: daertoe sonder hinder van 't nodige scheepswerck staende haer leggen alhier sal cunnen gemist ende aen te werck gesteld worden: om 't selve oock al met eens mede te eerder vaerdigh te krijgen.

Aldus geresolveert ende g'arresteert In't Fort de Goede Hope uts.

JOHAN VAN RIEBEECK, 1657.

ROELOFF DE MAN

JAN VAN HERWERDEN 1657

ABRAHAM GABBEMA. secrets : 1657.

Woensdag den 8^{en} Augustij A° 1657.

Heden bij den Raet oversien de copie attestatien ende confessien &c° op gister door den ondercoopman van 't schip de provincie overgegeven ende neffens den gesurrogeerden schipper versocht redres in de saecken aengaende de faulten van overspel begaen bij schipper Andries van Nes met de huijsvrouw van voorsz: ondercoopman &c° ende waarover deselve, neffens oock d' vrouwe genaempt Cornelia van Savelpoel aen boort bij den scheeps raedt gedetineert sijn, Soo is na genomen deliberatie goetgevonden, voor eerst sloop ondersoek ende Informatie te nemen, offer oock eenige tweespalt in de tegenwoordige scheeps regeeringe sij, ende door dese nieuwe gesurrogeerde ende opgecoomenen officianten met goet reglement wel de behoorlijcke orde gehouden wort, ten eijnde men daeruijt soude mogen sien off Comps' costelijck schip met deselve voorts na Batavia te vertrouwen sal wesen &c°

Ende aengaende de gemelte faulten is verstaen bij gelegentheit de attestanten ende Confessanten eens te verhooren omme na 't selve daerinne dan vorders te handelen als bevonden sal worden ten meeste dienste van Comp' tot behoudenis van voorsz: costelijck schip ende goet te vereijassen, ende waertoe dan sijn gecommitteert den schipper van 't Jacht Maria ende Roeloff de Man bouckhouder ende medelit in den raedt dezer fortresse, ten overstaen van den Secretaris deses selven raedts

Aldus gedaen ende g'arresteert in' Fort de goede Hope ten dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.
KLAES FRANSEN BORDIJNGH.
ROELOFF DE MAN
JAN VAN HERWERDEN 1657.
ABRAHAM GABBEMA. Sectrs: 1657.

Saterdag den 18^{en} ditto a° 1657.

Conform onse resolutie van den 8^{en} deser na gelegentheit genomen hebbende, soo veele informatie van de gelegentheit der tegenwoordighe scheepsregeringe des schips de Provincie als mogelijk is, mitsgaders oock wegen de onlusten tusschen 't vaderlandt ende hier op d' schip voorgevallen &c° ende daarbij onder anderen gesien de schade blijken van dat den gedetineerden ende bij d. E. H^{en} M^{en} aengenomen schipper Andries van Nesse soude hebben willen Comp' schip op verkeerde havens brengen so hem van de tegenwoordighe scheeps regeeringe wort te last geleijt, edoch niet suffichant noch claer genoegh bewesen, maer ter contraire niet te min sijn sondich en overspelich leven begaen met de huijsvrouw van den onder coopman Huijbrecht van Hocht, genaempt Cornelia van Savelpoel, volgens eijgen vrijwil-

lige ende onaffgedwongen confessie waerover bij den scheepsraedt voor hare compste alhier op den 27^{en} Junij passado is in d' ijsers-geset ende tot dato gedetineert gebleven, ende ingevolge om 't schip weder van een goetd opperhooft te versien den opperstuijman Pieter van dalen in sijn plaetse gesurrogeert, mitsgaders den derde waeck Thomas Woutersz: eerst in den gedepor-teerden onderstuijrmans plaetse ende nu tot opperstuijman den gewesen vierde waeck tot onderstuijman ende den hooghboots-maet weder tot vierdewaeck.

Ende gemerckt dat tot affdoeninge van voorhaelde saecken veele tijts soude vereijsschen vermits de meerder informatie van sommige saken noch soudende moeten werden genomen, waardoor dit costelijck schip in sijne te doene reijse vrij soude worden geretardeert tot groote schade ende Interest van d. E. Comp^e op 't welck ende wel meer dien aengaende den raedt 't principaelste is lettende.

Item oock gesien dat den gewesen opperstuijman ende nu als boven bij den scheepsraet gesurrogeerden schipper Pieter van dalen in de regeringe goede ordre is houdende ende 't werck wel aenvordert &c^e

Soo is bij den raedt deser fortresse g'assisteert ende versterckt met d' opperhooften van de Jachten Hasselt ende Maria, verstaen, die surrogatie voornamentl: nevens oock alle d' andre aengaende d' opelimmingen der bedieningen bij den scheepsraedt gedaen op approbatie van d. E. Heeren Gouverneur generael ende raden van India in haer geheel ende desen voorsz: Pieter van dalen op approbatie voorsz: als schipper ende opperhooft op d^e schip te laten. Waerom te besorgen dat 't selve oock van een goetd opperstuijman mochte versien wesen, waarmede het schip bij sieckte off overlijden van den voorsz: van dalen soude cunnen ende mogen voorts te recht gebracht worden, alsoo der noch een is manqueeren: vermits den persoon Thomas Woutersz: hier bovengenoemt daer toe niet bequaem g'oordeelt wort, ten aensien van sijn droncken ende gedebaucheert leven alsmede sijne strengigheijt ende vuijle bejegeninge tegen 't volcq, deselve veele 't onrechte met een droncken hooft slaende ende scheldende voor honden &c^e daer seer over geclaeght wort ende in soodanig-schip wat teer ende periculeus valt, soo is, omme alle vordere onlusten voor te comen ende om redenen voormelt oock verstaen den opperstuijman van 't Jacht Maria, genaempt Harman Albertz: van Enchuijsen, wesende een fraaij bedaert ende in d' Indische Navigatie een ervaren zeeman op meergenoemde schip de provincie tegen verhaelden Thomas Woutersz: te laten overgaen ende die weder op 't jacht Maria, omme met 't eerste ander aencomende schip voorts na Batavia te varen, ende de confirmatie van sijne surrogatie bij d' E. Heeren Gouverneur generael ende raden van India te solliciteeren, mitsgaders den onderstuijman Jan Claesz: de lange van 't Jacht Hasselt mede ervaren in de

Indische navigatie tegen den opgeclommen onderstuijzman Jan Pietersz : van durkerdam, ende die weder op Hasselt te laten gaen, waarbij den noch blijvende haren gemaecten vierdewaecke Adriaen Goons, vertrouwt wordt gemelte schip weder van sufficiante hooft officieren versien is—ende met Godt de voorste in goede ordre wel te rechte sal gebracht worden—

Ende opdat geenige nieuwe onlusten mochten rijzen, maer alle occasien daertoe geweert ende voorgecomen blijven—

Item oock dat om redenen in den beginne verhaelt ons de tijt ende bequaeme gelegentheit manqueert de saken wegen den gedetineerden ende hier aengeclaegden schipper Andries van Nesse alhier finael : aff te doen, Soo is verstaen den selven uijt zijne banden (sedert 21^{en} Junij passato verdrietich in gelegen) van d^o schip te laten hier aen lant comen, ende blijven tot het eerste hier aencomend' schip omme hem daarmede dan voorts na Batavia te laten varen, ende van alle de pampieren ende stuken tot sijnen laste &c^e een stel nu met dit schip de Provintie (weder haest seijlvaerdigh wesende) ende een ander stel ofte dubbelt, met het eerst volgende schip : ten eijnde die saecken na 't goetvinden van d' E. Heeren gouverneur generael bij den Rechter op Batavia in beter ordre als hier mits d' ongelegentheit &c^e wel geschieden can, souden mogen affgedaen worden, neffens wel expresse recommendatie ende bevel aen den onder coopman van Hocht sijn vrouw (sieck te ooij leggende) ende daeromme scheep latende blijven) geduijrende de noch te doene reijse wel te bewaren als na behooren tot preventie van meerder onheijl ende onbehoorlijkheden—

Is oock goetgevonden de vordere officieren voor ons te roepen ende elck tot presteeringe van hun debvoir ende onderhoudinge van goede ordre ende gehoorsaemheijt, een behoorl: vermaninge te doen, als oock allen den volque in 't gemeen ten eijnde haer als getrouwe dienaers van d' E. Comp^e te dragen ende hun uijterste debvoir aen te wenden om Comp^e schip ende goetd in alle getrouwigheijt op batavia te brengen.—

Ende alsoo door 't haestich vertreck van voorhaelde schip de Provintie uijt Zeelant, den sieckentrooster (daerop bij de E. H^m bewinthebberen ter selver Camere aengenomen) is achter uijtgeseijlt ende blijven staen, sulcx d^e schip daarvan ontbloomt is, 't welck door voorhaelden Thomas Woutersz : altijt is gedaen. Ende om d^e ampt van hier tot Batavia provisioneel te becleeden ons Jegenwoordigh voorcompt ende aanbiedt den persoon Gerrit Valeq van Schoppingen adelborst, met ernstigh versoeck ende bede om daertoe te worden g'employeert, Soo is 't dat wij (verseeckert sijnde van sijn goetd comportement, stil ende stichtelijck leven, mitsgaders desselfs bequaemheijt in 't lesen ende singen der psalmen, denselven sijn versoeck toestaen, omme de gemelte plaetse van sieckentrooster geduijrende de reijse van hier tot Batavia provisioneel te becleeden : ten eijnde oock te meerder

devotie ende stichtelijke discipline onder 't volcq sal mogen gehouden worden, ende omme d' ampt in te meer waarde ende-behoorlijke achtinge onder den gemeenen man te doen hebben, sullen d' opperhooffden hem volgens gebruijck sijn eetplaetse in de kajuit, mitsgaders desselffs slaepstede mede ter behoorlijke plaetse laten hebben, doch aengaende de confirmatie van vocsz: ampt ende augmentatie in gagie &c^a sal denselven hebben te versoecken aen d. E. H^m gouverneur generael ende d. E. E. heeren raden van India tot Batavia [aen welcke haer Ed: wij 't selve gedeferceert ende hem volgens dien vorders gerenvoijeert laten.

Aldus g'arresteert ende geresolveert In't Fort de goede Hope datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657.
JACOB HENDRIX: MOUCKER
KLAES FRANSEN BORDIJNGH.
ADRIAEN VAN DE VENNE
ROELOFF DE MAN
JAN VAN HERWERDEN. 1657.
ABRAHAM GABBEMA secrets: 1657.

Maendagh den 20^{en} Augustij a^o 1657.

Heden bij den raedt van 't fort de goede Hoop gesterckt met den breeden raedt van de jachten Hasselt ende Maria genomen sijnde de nader lecture van de brieven ende secrete instructien onser Heeren Meesters nu jonghst becomen op 't stuck van den slavenhandel, ende despeche der gemelte jachten tot dien eijnde na gunea ende algola &c^a mitsgaders oock derselver ordre omme 't jacht Hasselt gemandt te laten met 60 a 70 coppen, ende 't jachgen Maria naer advenant ende vereijsch van saken, Soo is na verscheijde ende omstandige genomen deliberatien bij meerderheijt van stemmen goetgevonden, meergenoemde jachten te mannen als te weten, Hasselt sijnde 't grootste met 70 ende Maria 't cleijnste met 36 coppen, als wordende bij gemelte scheepsoverheden verstaen, met minder het dessijn van d' E. Comp^e niet wel soude cunnen uijtgevoert worden, vermits op de custen van Angola in 't cruijsen eenige waerdige preinsen becómende oock volcq nodich sij, om die na d' ordre onser onser Heeren Meesters te mannen ende herwaerts op te senden, doch wanneer sonder becominge van eenige waerdige prinsen de tijt sal verstreecken wesen voor't jacht Hasselt om na onder te lopen tot d' g'ordonneerde slavenhandel Is verstaen dat denselven dan niet meer sal afhouden als 60 ende 10 man overgeven aen 't jacht Maria omme hier terugh te brengen na dat met d'selve daer (bij den breeden raedt des gem' jachten alsdan nader over te delibereren) noch eenige meerder tijt na Hasselts afscheijt sal

gecruijst hebben, ende dan empassant in 't herwaerts keeren over te steecken na St Helena Novo om dat eens te besichtigen, off daer misschien 't een off 't ander portugees vaertuijgh, noch mochte te vinden wesen, ende met eenen de gelegentheijt van de plaetse ter degen aff te sien, ende teijckenen, mitsgaders van daer vorders op out St Helena omme de aldaer noch sijnde paerden (mogelijk ende voor dese plaetse seer nodich wesende) empassant aff te halen, ende mede te brengen, beneffens soo veele appel ôff lemoen boomptjes ende jonge verckens als sal cunnen bergen, om hier aen te planten ende voort te teelen.

Wijders oock wat nader oversiende de facture van de coopmanschappen bij haer Ed: voorsz: tot ten gem: slaven handel geprojecteert, ende in 't jacht Hasselt geladen is verstaen deselve soo in sijn geheel te laten mede gaen, sonder daer ijs aff te doen.

Item oock het loot voor India daerin gescheept, om de minste tijt spillinge ende de jachten te eerder te cunnen aff vaerdigen als mede om dat 't selve wat ranck is, ende qualijk weder bij sijn last soude te krijgen wesen.

Aengaende 25 leggers gevult met gort, waarvan al een op de herwaerts reijse is geconsumeert ende noch 24 resteren, is goet gevonden, maer 12 aen landt te laten comen, ende in droge vaten over te storten: mitsgaders beneffens die ledige, de andre 12 volle leggers met gordt aen boort te laten tot spijsinge van de te handelen offte te veroveren slaven, in plaetse van 8 halve leggers offte grofftonnen paerde boonen hier te saijen.

Mitsgaders van de 12 leggers meel (daer der oock 2 op de reijs van sijn geconsumeert) oock een aen boort te laten ende de ander 9 stux aen landt te nemen, ende dan vorders meergenoemde Jacht Hasselt te versien met soo veel oude heele ende halve leggers offte verckens tot water, als bij den andren te krijgen wesen sal, gelijk aen 't jachtjen Maria rede geschiet ende van landt met 12 hele ende 8 halve leggers offte vlees vaten, versien, ende rede claer leggende is, sullende derhalven met sijn boot ende volcq dagelijcx die van Hasselt alle mogelijke hulp doen, om in aller haest, tot de te doene voijagie vaerdich ende gereet te worden vermits het om op de gedestineerde plaetsen te cruijsen, al wat laedt in den tijt wordt ende daeromme oock goetgevonden is na Hassels vertreck van Angola na order 't jachtjen Maria als voorsz: noch eenigen tijt te laten nacruijsen &c

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hoope datum uts:

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.
JACOB HENDRICKSZ MOOKER
KLAES FRANSEN BORIJNGH.
ADRIAEN VAN DE VENNE
ROELOFF DE MAN
ABRAHAM GABBEMA. secrets: 1657.

Request van de burgers aen de Caap.

Aen d' E. Commandeur ende
Raedt van 't Fort de goede
Hoope.

Den Raedt haer niet g'au-
thoriseert vindende in desen te
treden, nooh enige veranderinge
te maken, vinden goedt de sup-
planten te renvoijeeren aen
onse Heeren Principaelen ende
dit requeste onder de pampieren
mede over gunea ten eersten na
't Patria te laten gaen om daer-
op haer E. goetvinden ende
ordre te verwachten, doch om
de ploegh gaende te houden sal
haer landt aangewesen worden
om bij provisie te gebruiken
tot nader ordre voorsz: ende 't
coper hun gelijk met goet
vinden van d. H^r commissaris
van goens begonnen is tot 18
stvs: 't lb. vercocht worden
den tabacq tot een gl: ende
de rest als vooren 't eenemaele
gerenvoijeert laten aen haer Ed:
voorsz: In't Fort de goede
Hope adij 27^{en} Augustij 1657

Bij mij

ABRAHAM GABBEMA

1657

Secrets:

soo veel mochte in de breedte N. te W. offte op eenige andere
plaetse vergunt worden, omme emmers de ploegh niet te laten
stil staen—Ende dewijle onder ons oock eenige getrouwt sijn, ende
haere vrouwen ontboden hebben, ende eenige ongetrouwt, soodat
als de getroude haere vrouwen krijgen, al eenige sullen soecken
van malkander te scheijden ende elck sijne apardt waernemen
offte oock wel malkander, namentl: de getroude den ongetrouden
uijtcoopen 't welck niet sal cunnen geschieden omdat onse voorsz:
vrijbrieven melden dat wij ons landt in 12 jaren niet mogen
vercoopen, verhuijren offte veralieneeren, soo versoecken wij mede
dat datselve oock mochte verandert ende soo gestelt worden dat
men 't geboude landt wel maer geen ongebout landt mochte

Geven te kennen UE. dienst-
willige ende gehoorsaeme onder-
danen, hier onder geteijkent,
alle vrije luijden aen de Caep
de bona Esperance hoe dat haer
de Landerijen bij de E. H^r
Commissaris Rijkloff van goens
vergunt elck voor sijn vieren in
Comp^e 160 roeden N. ten W:
ende Z ten O: in de breete ende
200 roeden O. ten N: ende
west ten Z: in de diepte, maec-
kende samen 32000 viercante
roeden offte 53½ morgen lants
volgens d' erfbrieven ons bij d.
E. H^r Commissaris voormelt
daervan gepasseert, bevinden in
haer diepte in plaetse van 200
geen 100 roeden goet te wesen,
maer heel sant ende steenach-
tigh als ijser clip, soodat het
onbequaem is om te bebouwen,
ende wij daerop niet soude
cunnen leven, gelijk wij UEd.
selffs hebben verthoont ende
laten sien, soo is 't dewijle ons
't selve in de diepte ons tegen-
valt dat wij ons keeren tot
UE. ootmoedelijk versoecken-
de dat ons in plaetse van dien

vercoopen ofte verhuïren alsoo dan elk graagh sal sijn om veel lant om te ploegen om daerbij oock de cost te mogen winnen, waardoor de getroude te meer aenslaen souden om haer vast te stellen, want wij sullen als de getroude vrouwen overcoemen niet wel cunnen samen blijven, daerom soo versoecken wij ondergeez: beijde 't selve hier vooren gemelt op 't alderhooghste ende dat wij overal lant mogen uijkiezen ende bebouwen op sulcke plaetse ende soo veel als wij cunnen, volgens de conditien die wij eerst met U E. voor de compste van d. E. H^r Commissaris vooraz: gemaect hebben, soo hoopen wij dan metter haest coren genoegh voor d. E. Comp^e aen te bouwen, waerop wij versoecken dat oock eens vooral een vast prijs mochte geraempt worden. Ende alsoo de Tabacq tijt aencompt dat ons die plantagie ende oock alderhande thuijn ende aertvruchten mede mochte toegestaen worden, als oock om die te vercoopen aen schepen en waer wij cunnen, ende mede dat wij ons bestiael dat wij van d. E. Comp^e ende van de Inwoonders handelen oock mochte aen de schepen vercoopen soo duïjr als wij kunnen als mede onse granen, ende dat de granen die wij van d. E. Comp^e hebben genoten dit eerste jaer mochte vrij hebben, sonder die juijst aen d. E. Comp^e wederom te betalen opdat wij te beter mochten bestaen ende behouden blijven, mitsgaders dat ons oock eenige plancken van d. E. Comp^e mochten verooght worden, om coren solders van te maecken ende de granen te beter souden cunnen voor den regen bewaert blijven &c^e ende dat oock een vaste ende de naeste prijs op te copen van cooper mocht werden gestelt waernaer wij ons cunnen reguleeren, dat doende &c^e

UE: gansch oitmoedige dienaren ende gehoorsame onderdanen.

STEVEN JANSEN
HEINRICH ELLEBRECHT
't merck + van OTTO JANSZ: VAN VREEDE
HERMAN REMAJENNE
JAN MARTENSZ:

gemerckt bij HANS + PIETERSZ: FAESBERGER
VAN HOVEN.

gemerckt bij + WARNAER CORNELISZ:
bij JACOB CORNELISZ: VAN ROSENDAEL.

gemerckt +
gemerckt bij JAN + REIJNIERSZ:
WOUTER CORNELISZ: MOSTERT.

Woensdag den 10^{en} October a^e 1657.

Alsoo den sergeant Jan van Herwerden bij den E. Hr. Commissaris van goens is gepreviligeert ende toegestaen een ordinarijs taeffel ende herberge te mogen houden tot gerieff ende huijs-

vestinge voor den gaende ende comende man der passeerende schepen &c^e ende dat daertoe buiten aen de noortsijde van 't fort gedeelte van 't oude schapenstal voor eerst ende bij provisie soo veel doenlijk op comp^e costen is bequaem gemaect—Soo is met denselven g'acordeert daarvoor van huij^r te betalen 5 gl.: sjaers ingaende primo November aenstaende Ende nademaal sijn huijsvrouw oock voornemens is verckens aen te fooken ende dierhalven versoeckende dat haer mochte verleendt worden seecker Irregulier stukken rouw landts, gelegen omtrent 60 roeden achter 't fort aen de noort candt van de reviere benoorden voorsz: fort, tusschen beijde Comp^e Zuidelijcxste ende noordelijcxste thuijnen, inhoudende met de oneffenheit der reviere kreekjes, mourassen, ende alles...roeden: mitsgaders om de onfatsoenlijkheit &c^e ongelegen sijnde, voor de Comp^e te gebruijken vermits Comp^e thuijnen oock over, ja, meer als groot genoeg uitgebreijt sijn, soo is haer hetselve om wortelen ende andere aertvruchten op te teelen, tot voedsel ende mestinge van voor haelde bestiael offte verckens vergundt ende toegestaen. Edoch niet verder als in leeninge, ende dat het d' E. Comp^e (bij haer vertreck off selfs naderhandt van noode hebbende) sal vermogen wederom te nemen. Item oock met wel expresse Interdictie dat mede alsoo weijnich als ijmant van alle d' andere Comp^e getroude ende ongetroude ministers en sal vermogen eenige vruchten daeruij^t aen ijmant ter werelt te vercoopen, vermangelen offte vereeren, onder wat pretext het oock mochte wesen, directelijck noch indirectelijck: maer de vruchten niet anders gebruijken als ten eijnde voorsz: ende in hunne huijshoudinge op penen daer toe gestelt ende noch te stellen, alsoo de vrije luijden sulcx tot nader goet vinden onser Heeren Meesters voor eerst noehmaer alleen toegestaen ende Comp^e dienaers alle gader 't eenemaal g'inhibeert blijft.

Aldus g'arresteert ende geresolveert In't Fort de goetle Hope datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.
ROELOFF DE MAN
ABRAHAM GABBEMA Secrets: 1657.

Dincsdagh den 16^{en} October a^e 1657.

Tot heden met groot verlangen hebbende te gemoet gesien d' affcompste van de Saldanhars offte Inwoonders diep in't landt met hope van deselve een groot getal bestiael soude te handelen wesen, achtervolgens de geruchten al van overlangh door de Hottentoes hier omtrent woonende gelooopen, wijders oock gemerckt dat eenighe van deselve al tot ongeveer 2 a 3 daghreijens hierbij ende omtrent sijn geweest, ende nu weder te landwaert inwijcken sonder hier te verschijnen, nochte te weten wat

daeraen hapert, ende volgens dien gepresumeert wordende (onnes gevoelens ten rechten) dat Herry Caepman ende consorten haer 't een off 't ander wijs maeckt, offte tegen houdt om de weijden hier omtrent alleen te gebruijken &c

Soo is ingesien de nootsaekelijkheid van bestiael voor d' E. Comp^e ende vrije luijden: Insonderheijt om den landbouw ende meer andre saecken te vordren, nietjegenstaende de regentijt wat langh is duijrende, ende noch niet afneempt, maer 't landt daerdoor overal nat ende onbequaem blijft om te reijsen, echter evenwel goetgevonden ende vastgesteld, eenich ander hoewel nodich werck stil te laten staen, ende hoe eer hoe liever met een reedelijcken trop volox ende draeghossen een tocht te landewaert in te doen, neffens partije cooper, tabacq pijpen &c omme te sien niet alleen daervoor *partije beesten ende schapen te reuijen*: maer oock de Saldanhars met alle vriendelijkheid aff te nodigen ende verseeckerinh te geven dat wij wel sullen maecken ende versorgen haer geen belet off hinder door Herrij Caepman, ende Consorten aengedaen worde, alsoo onse opinie vast blijft, dat sijluijden d'eenige beletters van de luijden hare affcompste sijn; mitsgⁿ hun oock wel weten te fonderen op onsen lantbouw, ende dat het landt daerdoor soo veele gebroocken werdt, dat sijluijden geen wijde voor haer bestiael hier omtrent souden vinden, ende wes meer tot beleth voorsz: dienende als wordende seer slim ende daerdoor wel beginnende te mercken de nootsaekelijkheid van 't bestiael, mitsgaders apparent hopende dat wij bij ontstentennisse van dien dese residentie wel weeder mochte verlaten &c sulx dan als voorsz: vastgesteld blijft alle preparaden ten eersten te maken, om (mogelijk sijnde) overmorgen ten langhsten te landtwaert in te reijsen ten eijnde voorsz:—Is oock geresolveert 't Robbejachtjen neffens de opgeboeijde boot offte oleijne chaloup peguijn gesamentlijk met 8 man te senden *na de Saldanha baij* om vermits ons *speck ende vleijs bijna op is, wat vogels te halen ende in te souden*, mitsgaders empassandt van 't dassen eijlandt te halen de twee Engelse stucken daer noch leggende omme deselve offte een van die na de gelaten ordre van de E. H^r van Goens te planten op 't Robben Eijlandt ten eijnde eenige fransen portugeesen offte engelse daer te min gelegentheijt mochten vinden Comp^e schapen aff te halen offte eenige quade part te spelen. Sijnde oock goetgevonden d' opperhooffden der gem: robbejachtjen partije cooper, tabacq &c mede te geven om te sien offer in de Saldanha baij oock wat schapen ende jonghe ossjens te handelen mochte vallen ende over te bredgen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hope datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657

ROELOFF DE MAN

JAN VAN HERWERDEN 1657

ABRAHAM GABBEMA Secrets: 1657.

Wcensdag den 17^{en} October 1657.

De vrije luijden verstaen hebbende ons voornemen tot een landt tocht ten eijnde in onse resolutie van gisteren vervat ende volgens dien presenteerende ende versoeckende onder hun achten mede te mogen gaen ende toe te leggen 5 draeghossen Soo is goet gevonden sulcx te accepteren, ende van Comp^e wegen daertegen soo veel volcx weder te excuseeren, ende maer uijt te maken 7 man met 4 ossen ende 3 a 4 van de vertrouwste hottentoes die dagelijcx hun hier bij ons sijn onthoudende mitsgaders voor een maendt provisie 400 lb. coeper, tabacq ende pijpen tot den vee handel &c^e in welcke negotie met de vrije luijden g'acordeert is dat sij te samen sullen herideeren $\frac{1}{3}$ ende d' ander $\frac{2}{3}$ voor d' E. Comp^e; provisie cruijt ende loot &c^e tot elcx last bijsonder excepto de Hottentoes die beneffens Comp^e dienaers tot haer oosten sullen versorgt worden—Ende 't gesagh over desen trop.—mitsgaders d' administratie des handels bevolen sijn, den gesubstitueerden fiscus ende lantschout Abraham Gabbema, met allen 't welcke hun den vrije luijden dan conformerende wijders besloten is dat den vrije luijden vrijdag (sijnde overmorgen) middagh met haer ossen ende baggagie sullen aen 't fort comen, om dien selven avondt in den Name des Heeren op rijts te gaen met dese navolgende personen te weten

Van Comp^e wegen g'armeert met pistools ende snaphaenen.

Abraham Gabbema bovengenoempt.

Jan van Bommel corporael

Pieter Theunisz: Muller baes metselaer

Pieter Potter Landmeter

David van Eps onderbarbier

Elias Giers adelborst

Jochum Elbertsz: boess^e ende ossedrijver met 4 Hottentoes
als voorsz:

Van de vrije luijden Idem g'arm^e

Harman Remajenne

Hans Pietersz: faesbenger

Warnar Cornelisz: nuuspeet

Otto Jansz: van Vreede

Hendrick Elbertsz: van oesenbrugg^e

Wouter Cornelisz: Mostert

Christiaen Jansz: van Hoesum

Harman Ernst van Utrecht, knecht van Hendrick

Hendricksz: Boom—alle vrijburgers

Sijnde samen 15 Nederlanders ende 4 Hottentoes met 9 ossen
&c^e als boven verhaelt

Ende nademaal door 't affsteeken van dese luijden bovengenoempt, mitsgaders oock die noch nodigh met 't robbejacht moeten medegaen na de baij Saldanha &c^e ten fine in onse resolutie van gister genarreert, wij ons vrij swack vinden om alles gaende te

houden dewijle oock al de Timmerluijden aen Comp coorenschuijr in't landt mede besich sijn om deselve in der haest aff te te maken, tot berginge van het cooren waeraen noch wel 4½ maenden werck is, ende jegenwoordich de handen hier oock soo vol hebben aen de reparatie van 't forts wallen, stormpalen, geschutsbeddingen, te vernieuwen boven ons thuijn werck ende landtbouw &c" Soo is verstaen het metselwerck gelijk 't werck aen 't hooft mede voor een wijle tijdt gansch ende gaer te staecken, ende d' aenstaende weecke (voorsz: reparatie affgedaen sijnde) met de metselaers ende alle andere te practiseeren hulpe te vallen, aen 't graeven ende dammen van de reviere om die van de N. W. candt vijftien roeden achter 't orael boven 't fort om te leijden, ende deselve aen de Zuijtoosteant ver genoegh besijden 't fort heen in Zee te laten loopen vermits deselve jegenwoordigh dicht bij 't hooft heen loopende daeraen door 't schuijren der groote affwateringe in de reegen tijt veel hinder ende schade doet welke achterom leijdinghe met eenen dan oock sal strecken tot te meer versterkinge van 't fort als sullende dan reetsom behalven voor aen de Zeecandt een dubbelde gracht hebben die voor 't affspoelen van onder de grondt met rijs ende tacken getuijnt gestaect ende geschoeijt, mitsgaders d' op te werpen aerde buijtenwaerts geleght werden, als een conterscharp om binnen 't selve tusschen de loopende reviere ende 't forts grachten oock comp^e bestiael te verseeckerder ende ruijmer nodigh te bewaren &c"

Aldus gedaen ende g'arresteert In't Fort de Goede Hoopē datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.

ROELOFF DE MAN.

JAN VAN HERWERDEN. 1657.

ABRAHAM GABBEMA Secrets: 1657.

Saterdag den 27 October a^o 1657.

Heden den Commandeur hebbende wesen besichtigen seecker bosschagie stijff 3 uijren gaens van hier - leggende N: waerts in de hoeck van den bosheuvel tegen de bosbergen Z: waerts beneden den Taeffelbergh aangewesen door den vrijtimmerman Leendert Cornelisz: van Zevenhuijzen ende bij hem versocht 't selve voor sich te mogen hebben, met privilegie dat niemant als hij daer eenigh hout uijt sal mogen haelen om tot goeden oirbaer, sonder schendinge, maer tot verbeteringe van d' bosschagie te gebruijken ende daeruijt tot gerieff van d' E. Comp^e ende vrije uijden op eijgen costen te saegen ende leveren alderhande plancken balcken ribben &c"

Soo is ingesien sulcx gansch nootsaeckelijck sij, ende buijten last van d. E' Comp^e seer gerieffelijck sal vallen hem 't selve stuck bos ten eijnde voorsz: toegestaen ende vergandt neffens

ook een perck van 20 morgen lants, daeromtrent op voorsz : bosheuvel tegen de bosbergen gelegen om te bebouwen, mits in plaetse van desselffs verbonden tijt hier in vrijdom te woonen nu ten minsten 15 jaeren sal moeten vrijman blijven ende sijn vrouw met d' eerste gelegentheijt uijt 't vaderlandt ontbieden, volgens de vrijbrief hem verleent.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope. datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.

ROELOFF DE MAN

JAN VAN HERWERDEN 1657.

Dinsdag den 6^{en} November a^o 1657.

Alsoo Roeloff Zieuwertsz; van Groningen, baes timmerman alhier sijn tijt g'expireert sijnde Instantelijk is versoeckende omme in vrijdom gestelt ende meede gelijk als Leendert Cornelisz: van Zevenhuijsen in eijgendom vergunt te mogen worden

Nota

Desen Roeloff Zeewertsz is van resolutie verandert ende in Comp^e dienst gecontinueert. Desen 8. 9^{ber} 1657.

seecker bosschagie gelegen tuschen d^o Leendert Cornelisz: ende des Comp^e bos achter tegen den Taeffelbergh; omme daer- uijt op eijgen costen oock te te zagen ende leveren allerhande plancken swalpen ribben &c tot gerieff van d' E. Comp^e

ende vrije luiden: ten prijse met d E Comp^e te beramen, mitsgaders voor deselve te mogen maken alle hare wagens ploegen eggen ende allerhande bou ende boerengereetschappen met privilegie dat tot sulcx hant werck niemant als hij soude mogen worden toegelaten, soo is ingesien de groote nootsaeckelijckhoijt van 't selve ende dat het voor d. E. Comp^e niet aen te halen is ende derhalven oock lastich ende costelijk valt, der vrije luiden wagens ploegen eggen &c langer aen te maecken ende repareeren, voorsz: Roeloff Zieuwertsz: sijn versoeck toe te staen, mits gelijk als Leendert Cornelisz: ten minsten 15 jaren hier aen de Caep sal moeten vrijman blijven ende met eerste occasie sijn vrouw uijt 't vaderlant te ontbieden.

Ende alsoo vernomen wordt dat sommige van de vrije luiden hare huijsen ende schuijren (selfs makende) het hout met groote inordentie in 't bos omhacken ende schenden, soo is goetgevonden deselve te waerschouwen ende verbieden gelijk gesohiet bij extracte deser dat sijluiden als oock de vrije timmerluiden, die maer 3 jaeren vrijdom hebben aengenomen haer voortaan sullen onthouden eenigh hout uijt Comp^e ofte der voorsz: 2 vrije hout-sagers haer bos meer te hacken *cleijn ofte groot*, op verbeurte van 6 r^e ende vergoedinge der schade, maer sullen buijten voorsz bosschagies uijt andre bossen (genoech wesende) haer gerieff voor

eerst noch mogen halen ter tijt anders g'ordonneert sal worden. Voer sullen de voorsz: huijstimmerluijden geen hout altoos voor haer selfs in 't een off 't ander bos mogen cappen; maer hun nergens anders mede bemoeijen als met huijstinumeren van hout dat naar hunne meesters sullen beschicken daer se huijsen voor aennemen te maecken ende dat uijt de bosschagies vooren aengeroert.

Soo is oock goetgevonden deselve meede te Interdicceeren 't ruijlen van oliphantstanden renocheros horen struijs veeren off eenige andere vodderijen hoe die genaempt ende onder wat pretext het oock mochte weesen op 10 R^e boeten vermits doch weijnich van 't selve aengebracht wort ende langhs soo meer bemercken sulcx groot hinder in den handel van bestiael is cause-rende, welcke haer volgens d' ordre van d' E. H^r Commissaris van Goens toegelaten ende gerecommandeert blijft soo veel te exercceeren als se na den gestelden regel ende ordre cunnen offte mogen om treckossen ende koeijen in abundantie te krijgen, daer 't meeste voor 't gemeene best aen gelegen is, des ijder een bij extracte deses als boven gewaerschout sijn sich te wachten voor schade ende te bevorderen sijn meeste Proffijt metten landtbou ende vee handel principael.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hoope ten dage ende jare als Boven; mitsgaders extract hier van ter behoerl: plaetse gepronunchieert ende g'affigeert den 7^{en} daer aen volgende.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.

JAN VAN HERWERDEN 1657.

ROELOFF DE MAN.

ABRAHAM GABBEMA Secrets: 1657.

Donderdagh den 8^{en} November a^e 1657.

De vrije luijden versocht hebbende om eens selfs sonder Comp^e dienaers uijt te mogen gaen sien ende ondernemen off sij van de Inwoonders niet eenich bestiael meer souden cunnen opdoen als met d' onse te samen. Soo is om haer de maet vol te doen sulcx toegestaan mits volgens de gemaecte conditien met d' E. hr. Commissaris van Goens aengegaen niet meer voor 't bestiael sullen geven als d' E. Comp^e in gewoonte gebraght heeft om de jegenwoordich al gestelde marckt (sijnde wel drie mael soo hoogh als over 5 jaren) niet meer te vergrooten, ende vorder te verderven, ende det alles 't gene wij bevinden sij luijden te veele hebben offte handelen, aen d. E. Comp^e sal geleverd worden, ten prijse voor dato beraempt omme oock meerder luijden (tot vrijdom genegen) daermede te accomoderen, tot bevordering van de landbouw.

Deselve oock inbrengende dat haer het verbodt van oliphantstanden renocheros hoorens &c^e te ruijlen gansch schadelijk is,

mits deselve d. E. Comp^e doch echter ontfutselt worden van 't volcq van de schepen die se doch onder den duym weten te krijgen voor wel 6 mael soo veel als zij gewent sijn te geven, soo is op hare instantie goetgevonden 't selve *verbot weder in te trecken ende de vrije luijden die reuijlinghe open te laten* Edooch op approbatie ende nader goetvinden onser heeren meesters ende onder die conditie dat sijluiden 't selve niet sullen vermogen aen ijmanden van Comp^e dienaren te vercoopen maer alle de renooheros hoorens oliphanstanden ende struijsvederen aen d. E. Comp^e selfs leveren mits daerop genietende een volle cent winst ten eijnde sulcx alles doch te beter in Comp^e handen mochte comen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de Goede Hope datum uts:

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657.

ROELOFF DE MAN.

JAN VAN HERWERDEN 1657.

ABRAHAM GABBEMA Secrets: 1657.

Vrijdag den laesten Noremb: a^e 1657.

Ingesien de groote consumptie van soute vleijs ende speck onder de vrije luijden 't haerder montcosten uijt d' E. Comp^e magasijn te borch halende, vermits den meesten hoop noch geen vermogen hebben om te betalen maer tot noch als uijt de handt moeten gevoedt worden sulcx deselve daerdoor vrij groote schult maecken ende door den tegenwoordigen aengroey van vrije luijden d. E. Comp^e sulcx seer lastich valt, oock tegen derselver goede intentie ende oogmerck is, dese residentie voornamentlijk van soute vleijs ende speck successive langer te provideren, maer ter contrarie vooreerst gaerne sagen de saken daerna aengeleijt, dat men 't selve excuseeren ende alhier uijt eijgen bestiael soo wel als wegen den lantbouw costen bestaen, sonder meer nodich te sijn van 't vaderlandt off India geprovid^t te worden Item oock geconsidereert t gene van meergen: durable provisien alhier gelicht wordt, India compt te ontbeeren, daer 't nochtans seer nootsaeckelijk is ende qualijck genoeg can gebracht worden voor Comp^e eldaer varende schepen ende behoefte forten comp^etoiren &c^e

Ende gemerckt de vrije luijden Jegenwoordich al redelijk beginnen in 't bestiael te comen voornamentlijk van schapen die se nu dagelijcx van de Inwoonders in redelijke quantite sijn handelende, ende dat de vis, hier oock seer abundant ende meer als genoeg tot toespijs, bij deselve can gevangen worden als sijluiden daeromme maer weijnich naersticheijt willen doen. Soo is *goetgevonden voortaan geen soutevleijs off speck aen deselve voor contant mochte oock te borch meer te vercoopen*, maer hun (oonform oock haer lieder versoeck) toe te staen tot nootdrufft somtijts *een schaep te slachten* ende dat onder malcander vercoopen tot drie stuivers 't

pondt als voor dato daerop gestelt. mits sulox eerst aengevende ende betalende voor elck schaep aen den Heer ses stuijvers, ende voor een koebeest 24 stuijvers mitsgaders een vercken vier penningen 't pondt levendigh ten eijnde deseive niet al te gretigh ende ruijm in 't slachten van bestiael gaen. ende gelet moge worden dat d' aenteelt daerdoor niet al te veel ende onnoodich verachtert wordt, waeromme oock goetgevonden is deselve te inhibeeren eenige oijen offte moerschappen noch koeijen (bequaem tot voorteling) te slachten, ende oock derselver bequame ossen te excuseren, om voor de ploegh ende wagens te gebruijken &c

Item soo oock der eenich vee van selfs comt te sterven de vrije luijden dat mede sullen comen aendienen om daerover de behoorlijke visite te nemen ende dat doode aes te doen weghbrengen off begraven tot voorcominge van alle fraude die onder den naem van gestorven bestiael soude cunnen gepleeght worden, op pene als na rechlten gebruijkelijck —

Wijders door de vrije luijden versocht wordende om voor de derde mael weder een lanttocht te mogen doen, vermits verstaen hadden een partije Hottentoots van de Charingurinars met hare huijsinge ende vee omtrent twee dagen reijzens van hier gelegert waren, ende dierhalven wel eenich bestiael van deselve meenden te becomen Soo is (gemerckt het nu den rechten Oogst tijt wordt, om haer op 't velt staende granen aff te maijen, dorsten ende in de schuijren te halen) goetgevonden ende verstaen derselver versoeck dese mael (om die ende andre redenen meer) aff te slaen, dewijle doch gebleecken is, van voorsz: volcq daer sij nae toe wilden, namentlijk de Charingurinars weijnich bestiael te becomen sij, ende oocq seer dangereus valt met soo luttel volcq bij die troulose troupes te comen, alsoo sij d' een ende d' ander tijt om 't copers halven d' onse doch trachten de clap te geven, ende doot te slaen, gelijk daervan beginselen sijn geopenbaert niet alleen a" pass" aen ons robben jachts volcq maer oocq desen jaere aen d' onse tot twee diverse reijzen in 't landt bij voorn; Charingurinars ende Gorachouquas (offte tabacq dieven) geweest, volgens de waerschouwingen onser vertroude Hottentoots 'telokens mede gehadt ende qualijck dervende met d' onse meer derwaerts gaen. alsoo rond wijt seggen dat Charingurina (de boot spoeljeerders van 't robbe jachtjen voorsz: met gem: gorachouquas (de tabacq dieven) al resolutie hadden genomen op gelegen tijt d'onse de clap te geven ende met het copers wegh te loopen &c

Ende nademael wij jegenwoordich van d' affcompste der Chajnouquas genoeghsaem meenen verseeckert te sijn van wien alrede goet deel bestiael hebben gehandelt ende welcke oock belooft hebben binnen weinich dagen meer aff te brengen om te verhandelen, gelijk oock eeniche andere namentlijk de Coohoquas (die heel rijk van bestiael ende wel de machtichste van al de rechte Saldanhars sijn) ende welcke alle niet gaerne ons bij haer in 't landt hebbende, achter volgende de affirmatie van de voorsz:

Chajnouquas, sulcx dan om deselve in haer affcoompste met bestiael niet te stutten met 't uijt gaen onser natie (daervoor sij doch altijt vluchten ende haer bestiael uijt vreesse van beroofft te worden) 't elckens wegh drijven ende verschuijlen, volgens de blijcken daervan menichmael g'experimenteert, waerom d° volcq soo veel mogel: te conplaceren, selfs aff te looken ende alhier alle goet tractement te mogen aendoen. Soo is den vrije luijden het uijtgaen te ernstiger ontseijt ende in plaetse van dien gerecommandeert, haer op 't velt staende granen te maijen, ende sien 't huijs te krijgen. alsoo haer d. E. Comp° aen den lantbouw alsoo veel gelegen laet. mitsgaeders oock in plaets van al dat uijtlopen, maken te versorgen dat hare huijsen ende schuijren tot berginge van voorsz: granen elcer ende vaerdigh krijgen. Item oock goede vaste wallen tot bewaringe harer rede becomen ende noech te handelen bestiael, op dat het van't wilt gedierte niet meer soodanich verscheurt ende opgegeten wordt gelijk menichmael gebeurt ende 't elckens noech al over 't hooft gesien is.

Blijvende haer toegestaen 't bestiael dat aen hare huijsen compt vrij ende liber na den gestelden *regel in te ruijlen* soo veel sij krijgen cunnen ende gerecommandeert in plaets van 't uijtgaen ende inwoonders soo veel mogelijk tot haer aff te nodigen, als sullende 't gene sij verhandelen willen wel selfs affbrengen. Ende aengaende de voorsz: Charingurinars ende Gorachouquas isset maer te doen om weijnich van d' onse met veel Coper ende Tabacq bij haer te krijgen ende alsoo haer slagh op deselve waer te nemen, alsoo gelijk voorsz: de gemelte Charingurinars anno passado in de Saldanha baij sulcx volcomen betoont hebben, in 't overvallen van onse Robbejachts bootjen dat se aen stucken geslagen 't coper daer uijt genomen, ende voorts gemeent hadden oock 't volcq de clap te geven, die haer noech te naeuwer noot met swemmen na 't jachtjen aldaer salveerden &c

Aldus geresolveert, ende g'arresteert Int Fort de Goede Hope datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657
ROELOFF DE MAN
JAN VAN HERWERDEN 1657
ABRAHAM GABBEMA. Secreets 1657.

Saterdag den 8^{en} december a° 1657.

De vrije luijden gecommuniceert onse resolutie van den laesten November verleden, om geen soute vleijs off speck meer aen deselve te vercoopen om redenen bij d° resolutie largo vervaet, ende daerop bij deselve te gemoet gevoert dat den handel van bestiael noech wat slapjes voortgaet, vermits die sedert weder wat gestut is, ende sijluijden noech weijnich schapen sijn hebbende om te strecken tot haer toespis, derhalven versoeckende haer voor

noch een wijle met vleijs ende speck te willen blijven accommoderen, Soo is hnn sulcx vooreerst noch toegestaen ter tijt men sien sal, hoe 't sich met den handel vorder sal willen toedragen.—

Wijders bij de gesamentlijke vrijeluijden geremonstreert sijnde dat haere netten alle nachten in de reviere worden opgehaelt ende aen stucken gesneden—(apparent door de Hottentoots) sulcx sijluijden—jegenwoordigh daeromme heel verlegen vallen—ende gans geen vis tot toespijs cunnen vangen, Soo is nu na overlegh van saecken goet gevonden voor haerluijden gesamentlijk te geven ende altijd te versorgen een goede zegen van d' E. Comp^e ende toehehooren van loot lijnen ende seijlgaren tot onderhoudinghe van deselve om daarmede gesamenderhand *te rissen soo wel binnen als buiten de Riviere* daer 't best gelegen compt, onder die conditie dat d' E. Comp^e van al de vis die se daarmede vangen sal trecken een gerechte derde part tot spijsinge deses guaruiscens &c^e waertegen haer weder voor niet sal uijtgereijckt worden soo veel caeps-sout als sijluijden sullen nodigh hebben tot insoutinge van al de vis, die sij met de verhaelde Comp^e seggen voor haar $\frac{1}{3}$ sullen comen te vangen, vermits ditto sout van de Hottentoots aengebracht wordende doch gansch weijnich is costende ende volgens 't welcke haer dan ten fine voorsz : gemelte zegen ende touw heden oock is ter hande gestelt sijnde nieuw ende costende incoops veertich guldens

neffens twee witte lijnen van 9 ^{en}	} ongetax ^t
2 strengh seijlgaren ende	
16 lb. loot tot de staken	

Mitgaders 1 smal ton Caeps sout costende omtrent 18 st^e als wijders onder dato deser na te sien in 't specificatie boucq op reecq^e van Extraordinaire onkosten goetgevonden te brengen.

Blijvende den vrijborger Steven Jansz : van Wageningen (eerst raetspersoon wegen de vrije luijden in onsen raedt) cum suis bevolen de sorge over gem : seggen ende toebehooren om in zijn huijs bewaert ende versorgt te worden, ten eijnde 'telkens alsser gevisst is, de zegen met een wagen off anderssints datelijck weder aen zijn huijs gebracht worde: om aen stoecken hangende te droogen ende voor te comen deselve bij de reviere niet gelaten ende gelijck aen hare netten geschiet sij, oock mede niet aen stuck gesneden ende bedorven: maer 't gene daeraen door 't vissen breeckt, 'telkens ten eersten met seijlgaren weder ter degen geboet ende onderhouden worde.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hoope ten dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.
ROELOFF DE MAN
JAN VAN HERWERDEN 1657
ABRAHAM GABBEMA. Secrets :

Maendagh den 17^{en} December 1657.

Bij twee distincte briefkes van d' opperhooffden des schips sloth van Honingen in dese baij buijten de rheede g'anokert vernomen hebbende de bijzondere benodightheden derselver, als oock 't schip arnhem van veele scheepsbehoefftheden ende victualien etc: vermits derselver lange penible reijse sedert haer vertreck van Bat^a in dato 4 Febr: pass^a tot heden, en dat deselve daeromme wol souden genootsaecht wesen hier eenige vaderlantse schepen in te wachten; omme daeruijt geprovideert ende van alles na vereijsh g'accommodeert te werden door dien oock arnhem om anokers ende touwen benodicht was, offte verdrijvende aen St. Helena de retour vlote aff wachten. Allen 't welcke bij ons overwogen sijnde als oock de nootsaekelijckheijt van de tijdelijcke overcompste deser 2 costelijcke retourschepen (waer na onse H^{rn} Meeeters in 't Vaderlandt al langh hebben uijtgesien ende seer verlangende sullen wesen) Item oock dat het langer achterblijven derselver d' E. Comp^e seer costelijck sal vallen ende tot grooten ondiens staet te gedijen, Soo is bij den Raet goetgevonden ende geresolveert alles wat wij bij 't magasijn hebben soo van provisie als andersints de gemelte 2 schepen bij te setten ende alsoo onselven alhier voor een wijle tot de compste van de Vaderlantse offte Indische schepen in nesceessiteijt te stellen, liever als deselven tot grooten ondiens ende belastinge van d' E. Comp^e daerna op te houden ten eijnde sijluijden te eerder mochten in't lieve Vaderlant aenlangen ende te meer wij oock voor Arnhem een goet nieu touw ende anker sijn hebbende etc: welken volgende dan oock verstaen is d' opperhooffden des voorz: schips dese onse resolutie met een letteroken aen te cundigen om hun daerna te mogen richten ende te beter gemoet te sijn etc:

Staende dese vergaderinge is oock navolgende request ingegeven door Mr. Jan Vetterman opperschirurgijn deser fortresse waerbij versoeckt sigh alhier in vrijdom te mogen ernerren onder de condition bij 't selve (hier onder g'insereert) na te lesen, luijdende als te weten

Aen d' E. Heer Jan van Riebeeck Commandeur van 't fort de goede Hoope ende sijn Bijhebbende Raedt.

Geefft reverentelijck te kenren Mr. Jan Vettelman opperschirurgijn als dat hij gaerne wilde vrijman wesen, op volgende condition, vooreerst dat hij sal wesen vrij chirurgijn van alle de vrije luijden dat deselve niet sullen offte mogen eenige andre meesters employjere tot haren dienst als de voorschreven Mr. Jan Vettelman, vorders als dat iek sal mogen de vrije tapneringe doen ende daer beneffens vrije taefel houden voor alle hooge ende laege staetspersonen, niemant uijtgesondert, ende vorders alle Negotie drijven koopen ende vercoopen, alles tot mijne welgevallen uijtge-

sondert Comp^e provisie ende stercken dranck van de scheepen te coopen, sal oock moogen ruijlen van de Hottentoots alles beneffens d' andre vrije luijden, oock mede een stuck lants, om tot thuijnen te gebruijken, als oock mede dat ick allerhande stercken drancken ende Comp^e provisien van d' E. Comp^e sal cunnen krijgen voor contant gelt en soo veel als ick van noode hebben, vorders dat er met meer als twee herbergiers omtrent 't fort sullen mogen tappen offte droogh gasterije houden, vorders verbindt ick mij voor den tijt van drie jaren tot een proeve, soo het mij dan na de verlopen drie jaren wel aenstaet soo sal ick op deselve conditien noch twaelf achtereenvolgende jaeren vrij man blijven ende dan geen tijt na mijn vrouws 15 jaren meer na te dienen maer in voorgaende opperchirurgijns plaets na 't Patria gesonden worden; maer soo ter contraire naer het expireeren van mijn drie proeff jaren het vrijdom mij niet meer aenstaet, dat dan d. E. Comp^e sal gehouden weesen mij in mijn voorgaende qualiteijt ende selfde gagie naer Bat^e te senden, doch dat mijn drie proeff jaren oock mede tot affcoringe van mijn tijt sal sijn. dit doende etc: was geteijckent

MR. JAN VETTEMAN.

Welck request geresumeert sijnde, Is goetgevonden den suppliant sijn vrijdom toe te staen. Item dat oock alvorens sijn 15 jaren verbindt, eerst drie jaren sal mogen besoecken ende de vrijdom hem dan langer aenstaende de vordre 12 jaeren hier te continueren, doch binnen de gemelte drie proeff jaren niet toegelaten offte vergundt te worden tot eenigen handel van bestiael etc: met de Hottentoots noch oock gelijk d' andre vrije luijden eenigh landt in eijgendom; maer wel in leeninge om thuijn ende boom vruchten etc: aen te teelen; welck landt na de drie proeff jaren (niet goet vindende langer in vrijdom te leven) weder aen d' E. Comp^e sal moeten overgeven, ende staende de voorsz: drie jaeren sich vorders maer alleen erneeren op sijn gast ende tapneringe voor de gaende ende comende man der passerende scheepen beneffens desselfs chirurgijns hantwerck onder de vrijborgers alhier, sonder dat vooreerst meer vrije chirurgijns beneffens hem hier sullen toegelaten worden soo langh gesien ende gemerckt wordt dat hij 't alleen onder de vrije luijden sal cunnen blijven waernemen.

Aengaende des suppliants versoeck om na de gemelte drie proeff jaren tot sijn jegenwoordigh opperchirurgijns qualite in Comp^es dienst weder aengenomen te worden, is hera mede toegestaan; Edoch niet om dan juijst na Bat^e te gaen; maer gebruijkt te worden daer d' E. Comp^e 't haren believe best gelegen sal comen, mits oocq de manqueerende tijt aen sijn Jegenwoordigh verbandt 't enmael mede gehouden sal blijven vol uijt te dienen voor deselve gagie daervan nu is affstaende, doch sijn vrouws verbandt 15 jaren hier in vrijdom blijvende wonen sal hem 't manque-

ment sijnes voorgemelten tijts niet gereekent : maer alsdan toege-
staen worden in sijn opperchirurgijns qualite na huijs off India te
varen.

Ende wat hij staende sijn vrijdom uijt Comp^e magazijn van
noden heeft, tot de ordinaris taeffel ende herberginge der luijden
sal hem na den gestelden prijs ende regel contant worden vercocht,
ende wijders onderworpen wesen alle soodanige Ordonnantie als
rede voor de vrije luijden sijn gestelt ende namaels door ons offte
onse hooge overicheijt ende Heeren principalen, noch souden
mogen gestelt offte beraemt ende uijtgegeven worden.

Aldus gedaen ende geresolveert In't fort de goede Hoope ten
dage ende Jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.

ROELOFF DE MAN

JAN VAN HERWERDEN 1657.

ABRAHAM GABBEMA Secrets. 1657.

Maendagh den 24^{en} December 1657.

Bij den Commandeur ende raedt deser fortresse gecommuniceert
sijnde aen den breeden raedt van de retour schepen arnhem
ende slot van Honingen derselver resolutie van den 17 deser
verleden alhier genomen namentlijk van selver dese residentie
voor een wyl in necessiteit te willen stellen liever als voorsz :
costelijke retourschepen tot groote ondienst ende schade van de
generale Comp^e op te houden tot eenige vaderlantse offte Indische
retourschepen omme haer wegen alle benodicheden, daeruijt te
versien &c^e Ende volgens dien oock claer ende resoluijt opgegeven,
alles wat bij Comp^e magazijn soo van provisien anckers, touwen,
pompen, pick, teer, harpuijs, traen &c^e is berustende : omme te over-
leggen off 't selve sal cunnen helpen ten eijnde de meergemelte
costelijke schepen (sonder daeromme te behouwen leggen, langher
als op 't hooghste nodich) ter eerder na 't patria mogten werden
gedespecheert, —

Wijders bij de principaele opperhooffden offte breeden raedt der
voorsz : schepen, in rade present, ende tot versterkinge des forts
raedts mede geroepen p^r notitie opgebracht derselver meeste noot
wendicheden ten principalen ende meest wesende aen zijlen ende
eenich lopend want, daermide deselve van hier niet wel schijnen
te sullen cunnen werden versien, vermits dienaengaende bij 't
magazijn niets en is—

Soo is na goet overlegh verstaen op overmorgen den 2^{en} kersdagh
te laten doen een nauwe visite op beijde de schepen soo wegen de
provisien als alle benodicheden in de voorsz : twee retourschepen
sijnde ende dat door de navolgende gecommitteerdens namentlijk

Den schipper Claes Speelman ende den coopman Abraham Chevesteijn ten overstaan van	} van hooningen } uijt 't fort	} te visi- teren het schip arnhem
Roeloff de Man ende Abraham Gab- bema fiscus		
Den provisieneel schipper Michiel Jacobsz : ende den Ondercoopman Hendrick Cop	} van Arnhem	} te visi- teeren het schip Hooningen.
neffens de voorsz : personen uit dese fortresse		

Omme alsdan op 't raport van de voorsz : gecommiteerdens een nauwer overlegh te maken, ende te sien off deselve schepen met de aengebode adaistentie soo verde sullen cunnen werden geholpen dat sij luijden haer reijse daarmede na 't vaderlandt souden cunnen op 't spoedichste vervolgen, sonder als voorsz : tot meerder last ende Intrest van d' E. Comp^e hier juijst daeromme na schepen uijt 't vaderlandt off India te blijven leggen vertoeven.

Vorders oock door Monsr Wijnandt van Catersvelt opperhoofft des voorsz : schips Arnhem in rade vertooght het overlijden van de 2 schippers Jan Rotgans ende Pieter Jansz : de vries, ende dat sijluijden derhalven bij manquement van bequamer stoffe provisioeneelick die plaetse sedert hadden laten beleden door den stuijrmans Michiel Jacobsz : van bergen, in de straet Sunda uijt 't schip Louijse op Arnhem overgeset om de opperstuijrmans plaetse te bedienen, volgens d' ordonnantie dato 17 Februarij passado bij den Equipagie Mr. Sijmon den Danser gepasseert, Ende dat denselven in sijn regeringe ende commando soo wat te slap is vallende, als niet wel dervende 't scheepsvoloq na behooren resoluijt genoegh commandeeren &c^e ende volgens 't welke van opinie soude wesen d^e costel : schip wel van een habilder hoofft over de scheepsreginge mochte worden versorght, waertoe in consideratie wert gebracht dentweeden schipper Jan Sijmons : Clos, bescheijden beneffens den regerenden schipper Claes Speelman op 't slot van Hooningen Soo is na veele overwegingen 't selve niet alleene genomen in goede consideratie, maer oock vastgesteld die plaetse met een habilder man te laten beleden.

Doch wijders gesien op 't meeste voordeel ende den hooghten dienst van d' E. Comp^e in 't generael, namentlijk dat meergemelte schip Arnhem het costelijckste ende ter monture wel van omtrent acht tonnen gouts incoops geladen is, ende 't slot van honingen ter contraire niet hoger als met een carge van ongeveer 3 tonnen, Soo is na wel genomen deliberatie ende veele overleggingen (onse hooghte Sorge na schuldighe plicht, latende gaen over 't grootste Capitaal, onser Heeren Meesters) bij eenparicheijt van stemmen niet alleene als voorsz : goetgevonden d^e costelijcke retourschip te versien van een bequamer schipper maer oock daartoe te verkiesen den outsten ende ervarentsten schipper Claes Speelman voorsz : welke d' E. Comp^e niet alleene lange jaeren voor schipper gedient, maer oock diverse malen met Comp^e schepen

nijl ende thuijs gevaren heeft, ende in sijn plaetsē op 't slot van honingen weder 't schippers gesach te deffereren aen den tweeden schipper Jan Sijmons: Clos voorsz: waarmede vertrouwt wort beide schepen dan van seer goede ende bequame schippers sullen wesen versien, Item oock dat niet alleen ten respecte ende om de costelijckheijt des schips arnhem voorsz: den oudsten schipper Claes Speelman nodich is geacht over te gaen, maer oock dat het vermits men tot veranderinge genootsaecht is alsoo wel sal comen om de meeste ruste onder 't gemeene volcq van beide de gemelte schepen welcke haer te gerustiger sullen houden, wanneer de consideratie van de meerder waerde, des schips arnhem comen te verstaen, sonder in eeniger manieren ijts te laten verluijden van d' insufficiantie des voornoemden gesurrogeerden provisioneelen schippers Michiel Jacobsz: van bergen maer sulcx voor den gemeenen volcq stil te houden ende denselven als 2^m schipper passagier op 't slot van honingen weder over te laten gaen om emmers alie tumulte ende misnoegen &c onder den gemeenen man, soo veel mogelijk te prevenieeren: mitagⁿ voorsz: Michiel Jacobsz: pretentie wegen sijne provionele surrogatie gedaen bij den scheeparaet van arnhem voorsz: gereserveert te laten, aen onse Heeren principaelen in 't Vaderlandt.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hoope ten dage ende Jare als voorsz:

JOHAN VAN RIEBEECK 1657*.

J. GOOSSENS

CLAES SPEELMAN.

ROELOFF DE MAN.

ABRAHAM GABBEMA. Secrets. 1657. ■

* Dese resolutie wert bij mij aengaende de drie eerste articulen geconfirmmeert, doch belangende de twee laetste wert bij mij versocht naerder te mogen te interpreteren ten aensien mijne meijninge daerinne niet en is naer behoren gevadt 't welck de vordere leeden deses Raedts soo nevens mij hebbende verstaen te behoren, hierop dan in dier vougen deselve teijokene.

WIJNANT VAN CATERVELT.

Declaratie op mijn gegeven advijs van de twee laeste articulen in de resolutie dato 24 December 1857. getrocken.

Aengaende het vierde artijoul van het begin tot het woort commandeeren &c incluijs wert bij mij g'affirmeert nochtans met alsuloken verstande dat hetgeene aldaer wert verhaelt is

geschied op het affvragen van den Heer Commandeur Joan van riebeeck soo in als buijten rade, niet adviserender maer discoure-render wijs. Wijders belangende de woorden in't selve articul, waer gesecht wort (ende volgens 't welcke van opinie soude wesen. d' costelijck schip wel van een habilder hooft over de scheeps-regeringe mochte werden versorcht) die woorden segge ick dat bij mijn in rade (onder correctie) soodanich niet en sijn geventileert, veel min alsulcke opinie te hebben gehadt; maer wel is waer, dewijle de slapheijt van onsen schipper door onderlinge discoursen bij eenige leden deses raedts, als insonderheijt bij den schipper speelman, soo hooch ende swaer gewogen ende oversulcx naer voorgaende debatten, daerop echter de veranderinge wierden vastgesteld, dat alsdoen mij selven (als siende meer op 't gemeene beste meesten dienst ende welvaren van de E. Comp^e als wel op een singulier persoon) insgel: met de veranderinge conform de resolutie hebbe geconfirmereert, gelijk mij in diervougen voor alsnoch daarmede confirmere, ende deselve approbere uits desen.

WIJNANT VAN CATERVELT.

Bij den raedt gesien de hier voorstaende, nader Interpretatie g'intituleert declaratie &c^e bij Monsr Wijnandt van Catersvelt in rade eerst versocht te mogen doen, ende daeromme als boven nu gedaen over sijne meeninge, wegen 't vertoogh des gesurrogeerd: schippers Michiel Jacobsz: van Bergen ende 't stellen van een ander in plaetse van den selven, omme redenen bij de 2 laeste articuls der resolutie op 24de deser verleden, daerover specialijk genomen, vermits d^r Sr Catersvelt (als in margine boven sijne onderteijkeninge der voorsz: resolutie schrifttel: gestelt) is allegerende dat desselfs meijninge daerinne nae behooren niet soude wesen gevat, ende volgens dien de vordre leden deses raedts neffens hem soudén hebben goetgevonden te behoren (hoewel het maer is toegestaan tegen behoren) ende gebruijck) sijne meijninge nader te mogen Interpreteren—

Ende nochtans alle de raetspersonen haer verseeckert houden de meijninge niet alleene wel gevadt, maer dat die oock daerinne soo civiel ende sacht, beneffens de natuijre der sake is uijtgedrukt, als mogel: was te doen, als hebbende niet alleen gehoort uijt den monde van voorn: Sr Catersvelt de slappigheijt des meergenoemden schippers &c^e in vollen rade, maer oock volgens verclaringe van den Commandeur Riebeeck buijten deselve, daer Monsr Catersvelt voorsz: riebeeck in sijn camer alleen voor 't aenvangen van de voorgeseijde vergaderinge heeft verhaelt, eenige exemplen van sijne slappigheijt in 't commanderen &c^e ende dat oock al wat soet op den dranck soude wesen, sulcx door andren van ter sijden mede getuijght, ende genoughsaem geconfirmereert wort, ende volgens 't welcke Monsr Catersvelt de veranderinge 't eenemaal ende genoughsaem aen den Commandeur voorsz: selfs voorstelde

ende in de plaetse weder recommandeerden sijnen gesurrogeerden opperstuijrmán Andries Blaeuw 't welck een fraij nuchteren beqaaem man was, waerop hem door den Commandeur als doen wierde g'antwoort dat allen 't verhaelde van sijn gesurrogeerden schipper oock door andren mede al hadde gehoort, maer dat de sake tot veranderinge pregnerende dan den 2^{en} schipper Jan Sijmons: Clos bescheijden op Hooningen voor denselven (als maer provisioneel tot stuijrmán gesurrogeert wesende) soude behoren geprefereert te worden, vermits laugh over sijn tijt d' E. Comp^e voor schipper hadde gediént, ende met niet minder maer alsoo veel bequaemheijt begaefft was, volgens preuve in verscheijden gelegentheijt volcomen betoont, mitsgaders sijn E. ende vordre leden des raets bekent, doch dat in rade daerover nader soude cunnen werden gedelibereert, ende de saken na behooren geventileert, verclarende den Command^r voorsz: dit aldus in sijn camer gepasseert te sijn, ende wij ondergesz: dat in rade de sake op de getuijgenisse van Sr Catersvelt voorsz: vorders gedelibereert, ofte geventileert sijnde, met goede uijtdrukkinge ende overweginge van alles de resolutie eenparich tot de veranderinge is gevallen, mitsgaders oock om de consideratie in 't laeste articul desselven resolutie vervaet, (als latende onse hooghste sorghe gaen over 't costelijckste capitael geladen int 't schip Arnhem voorsz:) dat daerop niet alleen een ander bequamer, maer selfs den alderoutsten ende ervarensten schipper Claes Speelman soude overgaen &c over 't welke Monsr Catersvelt mede niet alleene sonder eenige de minste difficulteijt wegen den dienst van d. E. Comp^e d' aldereerste sijn stemme heeft gegeven als hebbende sitplaats aen den Command^r, maer nae de eenparige ende ongedifficulterde conclusie oock mondelinge g'allegeert dat sulcx seer bequaem was gevallen vermits om de consideratie van 't grootste capitael den oudsten schipper op arnhem soude overgaen, als breder naeckt ende claer in de meergemelte resolutie genarreert ende volgens allen 't welke wij ondergesz: oock bij deselve genootsaecht blijven te persisteren ende niet cunnen goetvinden daerinne eenige alteratie te doen, ten ware daer toe wightiger oorsaecken pregneerden, als voor jegenwoordigh noch can bespeut worden, bij de bovenstaende nader gedane interpretatie van Monsr Catersvelt voorsz: hen (behoudens desselfs respect) te doen (niet verstaen te behoren als denselven boven sijne teijkeninge onder de resolutie voorsz: is allegerende) maer ten overvloede willigh toegestaan tegen behoren ende recht gebruijck, om hem (difficulterende d^e resolutie te teijkenen) emmers vol ende in alles contentement te doen, sonder dat den raedt ofte ijmandt van dien als voorsz: eenigsints in 'twijffelinghe maer ten vollen verseeckert waren, alles na de waerheijt ende nature der sake in de voorsz: resolutie naeckt ende claer is uijtgedrukt, mitsgaders sonder eenige difficulteijt het besluit soo eenparigh genomen, als oijt in eenigen raet soude cunnen geschieden, ende welcken volgen: dan als voorsz: oocq

niet cunnen goetvinden van d' besluit te desisteren, maer tot de executie incluijs daer hij te blijven, ten ware om pregnante oorsake als voormelt.

Aldus gedaen ende geresolveert in't Fort de Goede Hoop ten daghe ende Jare als Boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1657.
J. GOOSSENS
ROELOFF DE MAN
ABRAHAM GABBEMA. Secrets: 1657.

Vrijdag den 28^m December a^o 1657.

Elbert Dircxs: van Emmerick Jongman ende burger alhier sich in trouw beloffte, begeven hebbende met d' eerbare Jongedochter Cristina Does van Doesburgh dochter van Za: Velten Does ende Jannetge boddis getrouwt met Jan van Herwerden Sargeant deser fortresse, versoeckende met consent ende toestaen van deselve haer ouders voorsz: om metten anderen wettelijk in den H. echten staet te mogen laten bevestigen, Soo is bij den raedt deser fortresse niet anders hebbende cunnen vernemen als dat beijde liber ende vrije personen waren, welcke met niemandt ter werelt volgens oock haer als derselver voorsz: ouders eijgen verolaringe ijetswes dienaengaende uijtstaende hadden) verstaen deselve jonghe luijden haer billijk versoeck toe te staen, mitsgaders ten dien eijnde op Sondagh eerstoomende, na 't christelijk sermoen haer eerste affoundinge te laten doen ende alsoo vervolgens alle sondagen tot de derde incluijs omme alsdan op Sondagh over 14 dagen na de laetste affroepinge ende gedaen sermoen (geen wettige oorsaecke van verhinderinge voocomende) door den Secretaris van onsen rade (vermits hier geen predicant hebben,) de solemnisatie voor allen den volcken in openen raedt camere te laten geschieden, ende met de trouw publijckelijck voort te varen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hoop ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1657.
J. GOOSSENS. 1657
ROELOFF DE MAN.
ABRAHAM GABBEMA. Secrets. 1657.

Saterdag den 29^m decemb: a^o 1657.

Conform de genomen resolutie van den 24^m passado door geoommitteerde op den 26^m daeraen gedaen, sijnde een naeuwe ende oock gister in 't bijwesen van de opperstuijrluijden, hoochbootsmans, ende seijlmaeckers noch een nader visite voornamentlijk aen de

zeijlen ende vorders van alle behoeftigheden in de schepen arnhem ende honingen 20 ende 21 courandt alhier van Batavia over Mauritius ende Madagascar na een lange penible reijse gansch sober desolaet ende met veel siecken aengelandt. Ende door deselve committenten &c^e mitsgaders oock de schippers respective, na noch twee dagen badenckens ende overleggens van alles haer gegeven, gerapporteert dat het aengaende zeijl ende treijl touw ende anckers als de provisien offte montcosten uijt de magazijnen deser fortresse aangeboden met 't geene aen boort is, ten naeuwsten genomen, sal cunnen gestreckt ende gestelt worden. Omme d^e costel: schepen daer mede t'huijs te brengen sonder juijst na meerder adsistentie van ander schepen uijt het vaderlant off India genootsaecht te wachten vermits bevonden is deselve voorsien sijn ende wegen seijl ende treijl verdeeling gedaen can worden als te weten namentlijk

honingen hebbende ende houdende	arnhem hebbende houdende ende overgegeven wordende.
focken	focken.
1 half sleedt ende	1 beter als halffsleedt.
2 oude focken 3	2 oude 3
voormarsseijls.	
1 nieuw ende	1 beter als halffsleedt
1 halff sleedt 2	1 oudt. 2
Grootmarsseijls.	
1 nieuw ende	1 half sleedt, 1 oudt ende
2 oude 3	1 d ^e van honingen .. 3
Schoverseijls.	
1 nieuw ende	1 beter als halffsleedt, 1
1½ oude 2½	oudt met 180 el nieu
	seijldoek van honingen 2½
besaens.	
2 oude do ^e 2	2 besaens d' een goet ende
	d' ander out 2
Onderblinden	
2 oude do ^e 2	1 blindt halffsleedt ende ½
	oudt schoverseijl van
boven do ^e	honingen tegen een oude
1 nieuwe ende	blindt 2
1 oude 2	
2 strengen seijlgaren van sich	1 boven blindt. 1 out voor-
selfs. 1 lijck van een groot	marsseijl van honingen
marseijl van arnhem.	tegen een oude boven-
	blindt 2
	5 streng seijlgaren van 't
	fort
	L 2

Uijt 't forts magasijn.

Voor honingen

1 bael nieuwe seijldoeck daeraff
 180 el aen arnhem.
 1 vadt peck
 $\frac{1}{2}$ d° teer
 3 halffamen traen
 partij duijgen tot watervaten
 ende reparatie van dien
 heeleggers, } tot idem
 verokens
 1 legger Caeps soudt
 1 bos rottangh.
 1 balok dickduijm ende langh
 12 voeten
 calck ende steen tot de combuijs
 3 $\frac{1}{2}$ geteerde walvis lijn tot
 lopend want &c°
 1 ijsere—tros van ad
 Idem

Voor arnhem.

1 swaer touw ende ancker
 1 vadt peck
 $\frac{1}{2}$ d° teer.
 3 halff amen traen
 180 el nieu seijldoeck van
 honingen
 5 strenghe seijlgaren
 1 legger Caeps sout.
 3 $\frac{1}{2}$ geteerde walvislijn tot lopend
 wandt &c°
 1 ijsere—tros van
 ad Idem—

Alle welcke verdeelinghe ende adsistentie voorsz: gecommiteerde schippers, stuijrluijden, hooghbootsmans ende seijlmakers distinctelijck ten ander en derde malen voorgelesen sijnde, ende beneffens dien, bij den commandeur ende raedt deser fortresse deselve oock voorgehouden dat wegen de montcoosten haer verseeckert uijt 't magasijn voor de reijse van hier tot vaderlandt genoughsaem sullen cunnen worden versien, ende op 't welcke deselve persoonen dan g'antwoort ende verclaert hebbende dat het (merckelijck ongeval buijten) daermede wel sal cunnen affgesien werden.

Soo is goet gevonden elck volgens voorhaelde verdelinge 't sijne tegen Maendagh aenstaende ten eersten aen boort te laten halen. Doch aengaende de provisien is verstaen mede te supercederen ter tijt de gemelte schepen bijna tot vertreck (na desen over te delibereren) weder sullen seijlvaerdigh wesen, off misschien tusschen wijle eenigh schip uijt 't Patria off India met nader ontset pasesseerden, daer men deselve dan uijt soude cunnen provideren, sonder deze residentie dienaengaende verder t' ontblooten, ofte onnodigh in verlegentheijt te stellen.

Sulox dan oock verstaen is de respectieve opperhooffden voorsz: beneffens haer water halen, dagelijcx haer best sullen doen met vissen om haer noch hebbende provisien daermede neffens de dagelijcx ververschinghe soo veel mogelijck te sparen, ende waer toe die van 'arnhem een zegen (alsoo selfs geen sijn hebbende) uijt 't fort sal geleent worden.

Blijvende, vermits 't volcq van d° schip gansch sieck ende swack is, als voorsz: de nader deliberatie over den vasten tijt van 't vertreck deser gemelte 2 scheepen noch suspens, ende de opperhooffden van arnhem aanbevolen tegen Maendagh aenstaande met eenen mede rapport te doen hoedanich het met haer volcq dienaengaende gelegen is, omme alsdan op de nader deliberatie ten eijnde voorsz: te mogen letten &c°

Ende opdat de siecken van arnhem (meest watersuchtige ende berberij sijnde) te beter ende te eerder moghten tot reconvalisatie comen, Soo is oocq goetgevonden uijt hooningen (sonder rijs versien) 1800 lb broot (redelijck van geprovideert) over te geven aen arnhem tegen 3600 lb rijs uijt arnhem weder aen hooningen om voorsz: sieck volcq oocq dagelijcx broot te laten genieten neffens de verversinge &c° die van landt aen boort geschikt wordt.

Int Fort de goede Hope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1857.
WIJNANT VAN CATERVELT.
J. GOOSSENS.
CLAES SPEELMAN.
ROELOFF DE MAN
ABRAHAM GABBEMA. Secrets: 1657.

Maandagh den 7^{en} Januarij a° 1658.

Schoon de siecken van 't schip arnhem noch niet 't eenemael op de been sijn ende noch wel 17 a 18 in't sieckenhuijs leggen, behalven eenige andere meer, gaende ende staende aen boort, echter evenwel door den Commandeur in raede geproponeert sijnde, off men niet soude behoren te dencken, op een seeckeren ende vasten tijt, wanneer de schepen tot haer vertreck souden mogen vaerdigh gemaect worden, vermits het doch na 't raport van de scheeps opperhooffden ende gesamentlijke officieren conform de resolutie van den 29^{en} december a° passado. ende de nadere verclaringe meermael gedaen, met de sejlen &c° sullen cunnen gestelt worden: omme de reijse (merckelijck ongeluck buijten) tot 't vaderlant, daer mede te gewinnen, Soo is na genomen deliberatie verstaen vermits het nog te vroegh soude vallen om achterom ende op de havenen des vaderlants te comen, niet min als tot den 25^{en} deser hier noch te blijven leggen om bequamer sijsoen, ten eijnde voorsz: in te wachten.

Ende nademael schipper Claes Speelman is versoeckende dat hem mochte toegestaen worden omme achtervolgende de resolutie van den 24^{en} december passado, van 't schip honingen op arnhem niet over te gaen, maer te blijven op hooningen, daer hij jegenwoordigh is, als niet wel tot overgaen cunnende resolveren, op fundament dat sulcx soude wesen strijdigh tegen de ordre van de

generale Comp^e (sijnde dat elck schipper ter camere daer uijt gevaren is, weder moet 't huijs comen, ende waeromme oock door Ed : Heeren generael op hooningen is g'ordonneert &c^e) soo is om haer Ed : ordre niet te contrarieeren ende vermits denselven tot overgaen sich oock om redenen voorsz : 't eenemael ongenegen thoont, hem sulcx toegestaen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1658.
WIJNANT VAN CATERVELT.
J. GOOSSENS.
CLAES JANSZ : SPEELMAN.
ROELOFF DE MAN.
ABRAHAM GABBEMA. Secrets : 1658.

Sondagh den 13^{en} Januarij. a^o 1658.

Na 't eijndigen des sermoens desen voormiddagh sonder eenige de minste verhinderinge, volgens christelijk gebruijck de derde affroepinge gepasseert sijnde, van de ondertrouwde persoonen Elbert Dircxz : van Emmerick, Jongman ende burger alhier, ende Christina Does van doesburgh Jonged^e mede alhier, ende ons niet voorgecomen wesende waerdoor deselve in haer voornemen soude cunnen ofte mogen geretardeert ofte beleth werden, Soo is bij den raedt verstaen achtervolgende de resolutie van den 28^{en} decemb^r passado, de verdere solemnisatie van den trouw in den Naem des Heeren te laten voortgaen. Ende ten dien eijnde oock goet gevonden opdat alles wettelijk ende met goede ordre tot godes meeste eere mochte toegaen, de gem : solemnisatie (also geen predicant hebben) door den Secretaris van onsen raedt, voor deselve ende allen den volcke in openen raedt Camere te laten bedienen, gelijcx sulcx op dato na 't lesen des christelijken sermoens in den Name des Heeren oppenbaer wettelijk geschiet ende g'effectueert is.

Aldus gedaen In't fort de goede Hoope datum als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658.
ROELOFF DE MAN.
ABRAHAM GABBEMA. Secrets : 1658.

Maendagh den 14^{en} Januarij a^o 1658.

Volgens resolutie van den 24^{en} december passado bij den raedt deser fortresse (versterckt ende g'adsisteert met den breeden raedt van de schepen arnhem ende slot van honingen) onder andre goetgevonden ende besloten wesende, omme redenen daerinne vervaedt, dat den gewesen stuijrmans Michiel Jacobsz : van bergen

(bij versterff ende door manquement van bequamer stoffe door den scheeppraedt van arnhem provisioneel gesurrogeert om tot beter gelegentheijt de schippers plaetse aldaer waer te nemen) soude overgaen op het slot van honingen, omme daarmede als 2^e schipper na 't patria te navigeren, vermits wat te slap in 't commanderen, ende vrij soet op den dranck is. volgens de blijken selff alhier aen de caep voor ons ende ijders oogen daervan al te veel ende openbaar bethoont, ende dat om redenen daer noch bij gevought den regerenden schipper Claes Speelman van 't slot honingen soude overgaan op arnhem om die plaetse weder te vullen, mitsgaders den tweeden schipper Jan Sijmonsz: Clos bescheijden op honingen aldaer in Speelmans plaetse 't eerste schippers gesach bevolen blijven, vermits sijn tijt voor schipper in India over uijt gedient heeft, ende van sijne suffichante ende goede comportementen goede blijken sijn &c Nochtans tusschenwijle op den 7^{en} deser, bij nader resolutie voorgemelten schipper Speelman op sijn ernstige instantie ende omme redenen daer meer bij gevought, toegestaen wesende op't schip honingen te mogen blijven; Soo is bij nader deliberatie goetgevonden in sijn plaetse dan op arnhem te laten overgaen meergenoemden Jan Sijmonsz: Clos, omme in stede van op honingen op 't schip arnhem het eerste schippers gesagh te becleeden, ende sijn dienst daer voor geduijrende de 't huijs-reijse waer te nemen, bij 't welke dan vertrouwt wort dat de meer gedachte twee schepen van goede schippers snllen wesen versien, ende met bequame ordre cunnen ende mogen in't lieve vaderlandt (Godt de voorste) overgebracht worden.

Aldus gedaen ende nader geresolveert In't Fort de Goede Hope datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658.

ROELOFF DE MAN.

JAN VAN HERWERDEN. 1658.

ABRAHAM GABBEMA. Secret: 1658.

Woensdag den 23^{en} Januarij a^o 1658.

Op den 22^{en} deser verleden 't cleijnste Jacht Maria van de custe van argola redelijk spoedigh over St Helena alleen wederom hier gecomen sijnde, ende 't grootste jacht hasselt sijn reijse voorts vervordert na Arder op den g'ordonneerde slavenhandel, nadat eenigen tijt voor loango St Poulou op voorsz: angoolse custe te samen hadden gecruijst sonder eenige prinsen op te doen, ende gesien bij de jonghste missive onser Heeren Meesters in dato 11 April laestleden uijt de vergaderinge der 17^e aen ons gesz: dat (bij aldien de voorsz: jachten door 't becomen van eenige prinsen voor off omtrent angola soo tijdelijk mochten weder herwaerts gecomen wesen, dat wij haer Ed: advijsen met de schepen van den herfst noch niet mochten hebben becomen) deselve in soodanigen cas; niet vreempt soudon

sijn die vojagie met voorhaelde Jachten naeder van hier na voorhaelde custe te laten hervatten om voor eerst omtrent angola andermael bij te houden ende op prinseu te passen. &c^a

Ende op 't welcke bij den raedt in consideratie genomen sijnde het jegenwoordich noch soo vroegh in de tijt wel is dat met verhaelde cleijnste jacht wel een nader tochtjen op voorsz : angola soude cunnen werden gedaen eer het grootste jacht Hasselt van Arder uijt de guineesz : bocht met slaven hier sal cunnen aenlanden vermits bij dese laeste vojagie oock nader bevonden is dat men gins ende weder dese cust van Africa tot angola inoluijs bequaemelijck ende seer gereet can bevaren.

Ende wij oock noch geen nader ordre als voorsz : op 't emploij der voorsz . jachten van haer Ed : voorsz . sijn hebbende, vermits de herfst schepen noch niet sijn aengecomen ende om na Madagascar besendingh te doen oock noch wel 4 maenden te vroegh is, behalven dat haer Ed : op die traffique gesint sijn alvoren nader te overleggen off al geraden sal wesen de madagascarse vojagie te hervatten &c^a sulcx het voorsz : jacht na 't een ende 't ander wachtende een wijl soude moeten blijven hier ter rhee de stil leggen. Soo is verstaen in plaetse van dien 't selve (gelijck haer Ed : voorsz : in cas van soo tijdel : wederoompste van beijde de jachten g'ordonneert hadden) ten eersten weder vaerdigh te laten maecken om voor 't ledigh leggen noch een tocht na angola te doen off misschien ondertusschen d^o iacht met slaven van daer becomen mochte worden, met ordre omme oock mede alle havens van beneden de baij Saldanha aff te besoecken ende aen te doen tot verbiy Cabo Negro, Negra ende vliegebaij ofte wel soo veel vorder in cluijs als vermoedt wort dat de portugesen geen vaste residentie sijn hebbende ende overal te ondersoecken off men niet boven angola na 't gevoelen van veelen eenige slaven ofte andren handel soude cunnen vinden Insonderheijt oock van huijden, schiltpadshoorn, rijs, nieuw ende ander durabel graen tot spijsinge deser plaetse, vermits dit eerste saijsoen noch niet meer graen alhier is cunnen gewonnen worden, als tegen 't aenstaende sal nodich wesen weder te versaijen ende waer toe dan oock goetgevonden is een cargasoentjen gereet te maken, mitsgaders 't jacht gemant te laten met 30 coppen, nemende daeraff 17 man namentlijcq 7 die meerder gemandt was ende noch 10 van hasselt overgenomen gehadt ende gemonteert met noch 4 stucken namentlijck 2, 3 ponders van 't fort ende 2 Engelse 6 ponders van 't robben eijlandt daer weder een ander 6 ponder van 't fort sal in de plaets gebracht worden, sulcx dat voorsz : Jacht dan sal gemonteert wesen met 12 stucken omme oock suffichant te sijn tot opdoeninge van een redelijcke portugese prinse, bij ende omtrent angola, tot waer toe (geen handel boven d^o rijk van slaven ofte ijets anders vernemende) verstaen wordt aff te sullen sacken off misschien voor loango St Poulou noch ijets mochten opdoen tot soulaes deser vojagie omme van daer dan over St Helena weder herwaerts te

retourneren ende empassandt alsoo te vernemen wat schepen van d. E. Comp^e de Caep verbij geraeckt, aldaer mochten aengecomen wesen, om van deselve oock sulcx mede over te nemen als pr. soodanigh schip voor de Caep tot provisie off Cargasoen voor den slaven handel op guinea van Batavia mochte gesonden wesen ende ten welcke eijnde verstaen is den schipper ende opperhooffden des voorsz: yachts te authoriseeren in soodanigen cas te laten openen al de brieven van d. E. Heeren Gouverneur generael ende Raden van India aen den Commandeur ende raedt alhier geschreven om daerbij te mogen weten wat deselve schepen sullen hebben aff te te vorderen &c^a alle 't welcke met Godt de voorste verhoopt wordt noch voor Meij sal cunnen uijtgewerect worden ende meergem: Jachtjen Maria weder hier geretourneert sijn meest met Hasselt uijt guinea te gelijk off noch wel voor 't selve: omme dan na d'ordre onser Heeren Meesters beide deselve soodanich vorders te employeeren als haer Ed: nader last aen ons te senden sal comen te dicteren.

Ende alsoo het robbejachtjen (alhier opgemaect) seer bequaem ende een recht slag is om alle gaten uijt ende in te varen, volgens 't welcke seer dienstigh soude wesen beneffens 't Jachtjen Maria (vermits soo vlot gaende ende wel beseijlt is) mede te gaen, mitsgaders oock van de schippers ende zeevaren: personen verstaen wort suffichandt enough te sijn om voorsz: tocht met Maria te samen heen ende weder na angola te doen Soo is goetgevonden 't selve daertoe dan te laten vaerdigh maken ende te mannen met 6 coppen, omme (daermen met 't Jacht Maria vreesse had voor ondiepte &c^a) 't selve alle revieren ende inhammen eerst te doen ontdekken, ende alsoo voorsz: Jacht Maria ten dienste te wesen &c^a

Wijders door den schipper van voorsz: Jacht Maria voorgedragen wesende de surrogatie van navolgende persoonen in hoger bedieningen, ende dat deselve haer de confirmatie door goede diensten ende comportementen hebben waerdigh gemaect, Soo is verstaen deselve na den regul van den generalen articul brieff dese navolgende verbeteringe toe te leggen namentl: Louis Pietersz: van walminge hier te lande gecomen met 't jacht Maria a^o 1657 voor hoochbootsman a 24 gl: pr. maendt welcke de opperstuijrmans plaets op d^e jacht becleedt heeft sedert 10 September verleden, dat van hier na angola is gevaren, wert op sijn versoeck ende bequaemheijt voornamentlijk vermits de goede getuijgenisse van den schipper bij desen tot stuijрман geconfirmert ende bij halveringe van gagie toegeleijt voortaan te winnen 36 gl: pr. maendt heden ingaende—

Pieter Hansz: van Dansicq hier te lande gecomen met 't jacht Maria a^o 1657 voor hoochbootsmansmaet a 14 gl: welcke sedert verhaelde tijt de hooghbootsmans plaets tot contentement heeft becleedt wort in forma als boven bij halveringh toegelijt 19 gl: pr. maendt heden ingaende.—

Jan Hendricxz : van de Wormer hier te lande gecomen als boven voor boss^e a 12 gl : welke de bootmansmaets plaetse sedert meergenoemde tijt heeft becleedt, wort insgelijcx bij halveringh 14 gl : ten maent toegeleijt, heden ingaende.

Broer Andriesz : v : Medenb : hier te lande gecomen als boven voor ondertimmerman a 29 gl : 's maents welke de oppertimmermans plaets sedert versz : tijt waergenomen heeft wort mede bij halveringh toegeleijt 40½ gl : 's maents voor oppertimmerman op dato ingaende.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658
KLAES FRANSEN BOEDIJNGH
ROELOFF DE MAN
JAN VAN HERWERDEN 1658
ABRAHAM GABBEMA. secrets. 1658.

Woensdag den 30^{en} Januarij a^o 1658.

Den tijt van den 25^{en} courant nu al 5 dagen overstreecken voor welke conform de resolutie van den 7^{en} deses selven maents Januarij goetgevonden was de schepen arnhem ende honingen niet te laten vertreeken, om redenen daerbij genarreert ende derhalven heden door den Commandeur beneffens den Raedt deses forts beroepen sijnde die van den breeden raedt der voorgem : schepen ende 't jacht maria, mitsgaders geproponeert dewijle tot heden noch geen schepen uijt 't Patria sijn aengecomen om de meergeseijde 2 benodigde costelijcke schepen daeruijt nae vereijsch te versien, wat in dese occurent sake ter besten van de Comp^e te doen soude mogen wesen. Ende wijders aangeboden soo veel bestiael te laten insouten als voor 't nodichste schip arnhem soude mogen vereijschen, ende oock noch 3000 lb broot uijt 't jacht Maria te lichten, neffens soo veel rijs uijt 't forts magasijn als waarmede honingen de reijse soude cunnen doen, Soo is na veele overwegingen verstaen, dewijl het vleijs 't welck hier seer mager valt ende vermits de warme tijt ingesouten wordende niet wel soude cunnen duijren het daarmede niet te avontuijre, maer met 't vertreck derselver schepen te blijven wachten tot een off meer van de herffst schepen uijt 't patria hier sullen comen aen te landen, dewijle doch arnhem vermits sijn benodicheijt om meest alle dingh, niet can uijt 't forts provisien geholpen worden, als sijnde d^e fort maer versien jegenwoordigh met niet boven

200 lb broot
4 lasten rijs
5 vaten gort
1 do vleijs
1 steert speck

2 halffamen olij
1 steert van een halve legger
asijn
Ende 1 ancker wijn op 't
hooghste

Sulex dat maer alleen 't slodt van honingen met den rijs soude cunnen geholpen worden om alleen te vertrecken, doch heeft sulex (in rade geventileert) niet deur gewilt ten aensien van 't prikkel ende dat het oocq tegen 't gemoet ende d' ordre van d' Ed. Heeren Meesters is strijdende soo costelijcken schip alleen door Zee te laten gaen, vermits derselver Iterative ordres na India altijt sijn om (mogelijk wesende) de retourschepen jaerlijcx gecombineert op de havenen onses vaderlandts te laten aencomen : Invougen het aengaende 't schip honingens vertreck alleen daerop is blijven steecken te meer dewijl doch alle uijr van den dagh soo wel van India als 't Patria onset te gemoet gesien wordt ende geruchten sijn datter schepen onder de wal souden vernomen ende staende dese vergaderinge met Canon uijtter zee eenige schoten gehoort wesen.

Wijders geleth op het versouck van Andries blaeuw van Amsterdam uijtgecomen met 't schip den Oliphandt a° 1652 voor derdewaeck naderhandt in India gevordert tot onderstuijrmans met 30 gl : maendelijcx ende jegenwoordigh door versterff ende vacantie op 't schip arnhem gesurrogeert tot de opperstuijrmans bedieninge, die zedert 23^m Augustij verleden tot genoegen heeft becleet volgens overtollige getuijgenisse van de opperhooffden des selven schips, ende dat sich derhalven de confirmatie met goede diensten ende onberispel: comportementen heeft waerdich gemaect, Soo wort denselven op sijn versoeck ende vereijste bequaemheijt bij desen in voorsz : opperstuijrmans qualite geconfirmert ende volgens den regel van den generalen articul brieff na d' ordre onser heeren Meesters bij halveringh van gagie toegeleijt 40 gl : maendelijcx ingnende 23 Augustij voorsz : dat de gemelte opperstuijrmans plaetse op voorsz : schip arnhem heeft waergenomen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope datum als vooren

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658
M. WIJNANT VAN CATERVELT
J. GOOSSENS
CLAES JANSEN SPEELMAN.
JAN SIJMENSEN KLOS
KLAES FRANSEN BOEDIJNGH
ROELOFF DE MAN
ABRAHAM GABBEMA 1658. Secrets :

Dincxdagh den 12^m Februarij a° 1658.

Heden d' opperhooffden van de schepen arnhem ende honingen aen lant haren noot clagende dat niet boven 2 dagen eetens van rijs ende broot voor 't volcq in de schepen hadden ende dierhalven versoeckende om wat rijs hier van landt daer 't jegenwoordigh mede soo sober van is, als niet boven de 100 lb broot

bij 't magasijn wessende datter qualijk 1 maent langer mede sal cunnen gestreckt worden, echter evenwel gemerckt de gemelte schepen nodigh dienen met ijetswes versien om als se van de rheede quamen te verdrijven, dat deselve wat mochte hebben om van 't dassen off robben eijlant weder op te comen ende 't volcq de mondt open te houden ten eijnde door manquement van dien in den alder uijttersten noot van honger vervallende de gemelte costelijke schepen niet mochten in ruijne raecken, dewijle Godt de Heere deselve van soo penible sware reijse genadelijk noch behouden in dese haven heeft laten arriveeren, Soo is (om deselve soo veel in ons sij naest godt soodanich oock te behouden ende conserveren) verstaen, boven d' adsistentie haer tot heden met over de 30 koebeesten ende ruim 40 schapen &c^o gedaen, elck noch met een last rijs t'adsisteren ende gelijk tot noch toe geschiet sij tot versparinge van 't hollants vleijs oock noch al met 2 koebeesten ende 2 schapen 's weecks aen elck schip te blijven continueren waarmede 't noch een maendt langh sullen mogen gaende houde ende alsoo te beter het nader ontset van 't vaderlant off India met te min prijckel cunnen inwachten, 't welck Godt de Heere tusschen wijle gelieve te laten aencomen off sullen die van de voorsz: schepen ende hier aen landt even seer ontbloot wesen, ende geen van beide canten ijets meer hebben om malcander bij te setten, volgens 't welcke den vrije luijden alle omme oock is aengeseijt dat se met hare verleeden weeck laest gehaelde maents provisien bij tijts sullen moeten sien te strecken so langh als se cunnen, vermits om de behoudenis der verhaelde schepen ende ingevolge d' adsistentie conform dese resolutie aen haer te doen, voor nader onstet geen provisie meer bij 't magasijn can gehaelt worden als wesende daarmede met de schepen jegenwoordigh hier aen landt over eene cam geschoren, ende even sober versien, waeromme oock de herbergiers aengeseijt is geen taefel oft gastneringe meer te houden nochte broot off eenige eetwaren aen ijmanden te vercoopen, tot nader ordre ende ontset als voorsz:

Ende opdat arnhem te min mochte verlegen vallen is oock goet gevonden 2 vaten speck uijt honingen aen d^o schip tot een wijk als vooren over te laeten gaen—mitsgaders noch een halfanker brandewijn uijt 't forts sober magasijn.

Wijders door de opperhooffden van 't boven gemelte schip arnhem versocht wesende dat een ander in de plaets van den overleden onderstuijrmans Jan Jansz: Lichthardt mochte werden gestelt, ende alsoo hem daertoe is aanbiedende Cornelis Roeloffsz: Goutsmith van Rotterdam, in't landt gecomen met 't jacht Erasmus a^o 1654 voor schieman à 20 gl: 's maents om d^o vacante onderstuijrmans plaetse op gem: schip te becleeden, wort bij desen vermits desselfs goede comportementen op sijn versoek ende vereijchte bequaemheijt in de voorsz: vacante onderstuijrmans qualite gestelt, ende volgens den regel van den generalen articul brieff na d' ordre onser Heeren Meesters bij halveringh

van gagie toegeleijt te winnen 30 gl: maendelijcx, heden ingaende—

Aldus gedaen ende geresolveert in't Fort de goede Hoope datum ut supra.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658.

M. WIJNANT VAN CATERVELT

J. GOOSSENS.

CLAES SPEELMAN

JAN SIJMONSEN KLOS

ROELOFF DE MAN

ABRAHAM GABBEMA 1658. Secrets :

Dijnsdag den 19 februarij a° 1658.

'T jacht de schelvis seven daghen na't vertreck van de Retour vloete onder d' E. Heer Cuneus van Batavia vertrocken ende heden hier wel ter rhede g'arriveert wesende met parthije rijs &c° voor dese Caepse residentie waeruijt de 2 benodighde retour schepen arnhem ende honingen met 8 lasten rijs boonen ende cadjanganh soo veele cunnen werden gesubsidieerd ende geholpen dat sijl. over St Helena met gemelte retour vloete gecombineerd ende onder bescherminge van deselve voorts hare reijse vrij segourst Godt de voorste nae 't vaderlandt mogen winnen.

Ende nademael vermits 't vroeger vertreck der selver schepen als dit Jacht de Schelvis, deselve wel al langh mochten verbij wesen vermits d° Jacht noch 9 daghen langh boven de voorsz: seven dagen van stilte in 't gesicht van de prince eijlanden heeft leggen talmen ende drijven nadat d° vloete al wegh was,

Soo is bij den Commandeur Riebeeck die van den breeden Raedt der verhaelde schepen arnhem ende Honingen tot versterkinge des forts Raedts in raede present in consideratie Geleght off men niet sal met allen ijl spoedigen over dese 2 schepen te laeten vertrecken, ende de gemelte vloet aen St Helena na te seijlen, Item oock, opdat deselve alle beijde even gelijk mochten versien wesen, ende niet den eenen alleen genouch ende den anderen halff versien, oock niet soude behooren wat van vleijs, ende speeq meer uijt Honingen aen Arnhem overgeven vermits Honingen van vleijs ende speeq genoegh versien is, ende in arnhem niet meer als 2 vaeten vleijs ende 2 vaeten speeq sijn, als oock bij 't fort maer een vadt vleijs, welke tegen $1\frac{1}{2}$ lb vleijs ende $\frac{1}{2}$ lb speeq (sijnde nae d' ordre ende regel van Comp° ransoenen 2 vleijs ende 1 speeq dach 's weecs) voor 150 coppen (op arnhem sijnde) gansch weijnich can strecken om alsoo gesamentlijck daermede ten vollen de gansche reijs van hier tot 't patria bij missinge van de voorsz: Retour vloete aen St Helena te erlangen &c° Op allen 't welke den Commandeur voormelt dan de stemmen affgevordert hebbende is na verscheijden deliberatien &c° verstaen dat men soo datelijck gecommiteerde aen 't Jacht de schelvis sall

senden om 't selve wel nau te visiteeren off misschien eenich meer vleijs ende specq &c^a mochte gevonden worden als tot provisie van Batavia wel is mede gegeven ende daerdoor voorsz: benodicht costelijk Retourschip arnhem ten naesten bij noch mochte geholpen worden, al soude men d^o Jacht om van die dingen weder op nieuws geprovideert te worden laeten hier blijven leggen tot de compste van 't eerste schip uijt 't vaderlant om emmers dese costelijke retourschepen niet langer te laeten wachten ende in prijckel te stellen van noch nae de voorsz: retour vloote te moeten alleen vertrecken &c^a ten welken eijnde ende omme 't selve te meer te vorderen heeft den Commandeur uijt dit becomen ontseth voor de Caep toegestaen elck schip boven 't last rijs daechs voor eergister gehaelt noch seven lasten bij te doen dat samen voor elck schip sal wesen 8 lasten rijs, beneffens ijder oocq $\frac{1}{3}$ last bonen ende $\frac{1}{3}$ d^o cadjangh waarmede dan rijckelijck van rijs, cadjangh ende bonen voor 5 maenden sijn geprovideert, om met Godes hulpe in't vaderlant te comen.

Welcke verhaelde visite dan [gedaen ende bevonden wesende dat het benodighde schip arnhem uijt voorsz: Jacht can versien werden met

5 vaeten vleijs ende 2 d^o uijt 't fort sijnde neffens de 2 die aen boort sijn samen 9 vaeten vleijs.

3 vaeten specq ende 2 aen boort—samen 5 vaeten.

$\frac{1}{2}$ aem olij. 1 legger azijn— $\frac{1}{2}$ vath boter—3 leggers aracq ende 2 d^o aen Hooningen— $\frac{1}{2}$ picol was—wat cattoen— $\frac{1}{2}$ touw tot een borch voor de stach—12 ledighe leggers—1 vadt pecq—ende 1 d^o voor Hooningen—1 d^o Teer ende $\frac{1}{2}$ d^o voor Hooningen—3 strenghe zeijlgaren—1 $\frac{1}{2}$ rol lapdoeck $\frac{1}{2}$ ijsere tros—8 bos londt ende 6 d^o voor Hooningen met 1 bos rottingh mitsgaders uijt 't fort noch voor arnhem $\frac{1}{2}$ aam brandewijn. $\frac{1}{2}$ d^o traen—4 emmertjes ende 2 d^o met 4 hartjes voor Hooningen tot hare pompen.

Soo is bij eenparigheijt van stemmen goetgevonden ende vastgesteld de schepen tegen donderdach te laeten claer maecken om alsdan na St Helena ten eijnde vermelt te vertrecken, onder die reserve nochtans dat den oppercoopman Johan Goosens ende schipper Claes Speelman op Hooningen bescheijden bij desen oocq aennemen ende met hare handteijckeninge hier ondergesteld beloven, indien de retourvloote aen St Helena niet mochten vinden offte al vertrocken wesen, ende sijlieden dierhalven mochten comen te resolveren niet na de leste schepen daer te wachten, maer onder hun beijden vroeger deur te gaen, datse dan sullen aen voorsz: schip arnhem overgeven noch 2 vaeten vleijs om alsoo even rijck ende sober versien te moghen wesen, ende om genige oorsaecken ter werelt van den andren scheijden, maer alijt met alle doenlijke middelen trachten bijeen te blijven tot de havenen van het vaderlandt inluijs, ende tot noch meerder adsistentie neemt de Commandeur alhier mede aen uijt het eerste

vaderlantse schip het manquement te lichten ende met een van de schepen der retour vloote dat noch mochte aeneomen voor die van Arnhem aen St Helena oock noch na te senden, waerop dan dese resolutie gesloten ende vast gestelt blijft alle debvoiren aen te wenden om de voorsz : 2 Retourschepen overmorgen, mogelijk sijnde, te laeten vertrecken, sonder eenigh langer dilajj.

Aldus godaen ende geresolveert in't fort de goede Hope ten dage ende jare als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658.
M. WIJNANT VAN CATERVELT
J. GOOSSENS.
CLAES SPEELMAN
JAN SIJMENSEN
ROELOFF DE MAN
ABRAHAM GABBEMA. secrets : 1658.

Donderdag 21 Februarij a° 1658.

Bij den coopman en opperhoofft deses schips arnhem Sr. Wijnant van Catersvelt den breeden raedt beroepen en daerin verthoont sijnde seeckere memorie gestelt bij den E. Commandeur van de Cabo de Boa Esperance Johan van Riebeeck waerbij is blijckende sulcx alles soo den gem: sijn E. tot vervorderinge van ons noch te doende patrias vojagie soo uijt het g'arriveerte jacht de Schelvis als van lant soude cunnen missen, Soo is ten dienste van de generale Compagnie bij een ijder cractel: gespeculeert ende ernstigh overwogen off met het geene bij voorhaelde notitie gespecificeert staet ons reijse souden cunnen ondernemen, sulcx dan naer sijn gewichte geventileert sijnde is geconsidereert dat het speck ende vleijs op verre na niet bestant is om 't voleq naer ordinarij wijze op sodanige reijse te spijsigen oock niet al schoon er bij wijle ijts aff gecrompen en minder geschafft wierde, vermits te veele verschillende, sullende met 't geene dat in't schip is, als dat van landt, de Schelvis en 't slot van Honingen krijgen, 7 vaten vleijs ende 5 d° specq hebben, niet verder als 13 a 14 weecken konnen strecken, daer ter contrarie niet minder als voor vijff maenden behoorden geprovideert te worden, hoewel door Godes zegen de reijse wel vroeger souden konnen krijgen, dat te hoopen, maer integendeel oock langer konnen duijren, dat niet te hoopen is, sijnde het exempel van ons lange penible reijse noch in verse memorie, voor hoedanige den goedertierenden Godt ons in aenstaende ende alle comp^e schepen genadel: gelieve te bewaeren, door welcke de langhduijrige ende sware vojagie het soo verre gecomen is dat ons voleq soo wel de voornaemste als de minste general: van alles distuijt sijn geworden, sulcx in 't gemeijn niet als op enckelt rantsoen van hier in vooriger vougen vertreckende sullen moeten swerven, daer ter contrarie op andre schepen met meerder

heijl gevaren hebbende een ijder wat van sich selven heeft, dat so bij mesnagie van schaffdagen connen aansprecken ende nuttigen waerdoor dan in tijt van noot noch veel sou kunnen uijtgenomen worden. daer nu in desen onsen desolaten staet geen occasie in is, dat ernst te beclagen sij, soo ten aensien van ons bijna noijt gehoorde sueckelinge, als wel ten principaelsten oogmerck nemende op het over costelijke capitael op desen boodem geladen, bij welckers retardement de generale comp^e groot nadeel compt te lijden, maer noch grooteren, jae, irreparable schade sou genieten, bij aldien (door necessiteit onmachtig waren op zee wesende) het schip ter gedestineerde haven te voeren. soodat in desen gevalle (als men ordinarij in saecke van gewicht spreekt) het swaerste het meeste wegen moet aen Comp^e dienaeren op dit schip bescheijden wesende (als niet vreempt en wel aff te meten is) hartelijk verlangende om in 't lieve vaderlandt te wesen, en d' ontwijffelijke eer te genieten van naer een extreme seevaere reijse, noch een schip ter behoude haven gebracht te hebben dat van sommige al verlooren gesz: en waeraen ons gebiedende Heeren soo veel ten besten van haeren staet gelegen is maer sijn op 't hooghste om de g'allegeerde redenen difficulteerende het schip op die provisie over te konnen voeren, hoewel als schuldige dienaeren nevens de minste overbodigh sijn, soo soober te erneren als jmmers mogel: is, opdat de generale staet van onse hooghgeachte heeren meesters door particulieren insigheten, doch geen hinder compt te lijden, gel: dan bereijst sijn (soo 't behoort, als onderdanige dienaeren de reijse in godes naeme te aenvaerden als maer soodanich geprovideert werden (is't mogel:)) dat maer eenighsints niet vlesch ende speck voor vijff maenden konnen strecken, onaengesien dat van meest alle andre behoefticheden (excepto rijns als een hooch noodig werck en daervan genoeg hebben) onthloot soudon wesen, sijnde geen kleen middel om tot onse gewenste vojagie te geraken, dat den heer Commandeur Riebeeck, door sijn E. autoriteit uijt het schip 't slot van hooningen sulcx van vlees ende speck aen ons dede overgeven als men seecker genoech weet dat hetselve can missen, om daarmede het mancerende binnen ons boort te supleren, en in sulcker maniere (als wesende meest van gelijk getal volcq maer honingen noch eer minder als op dit schip voorsien, oocq gelijk gedeelte provisien te moge hebben, Want dat schip op Mauritius geweest sijnde aldaer deftigh heeft vervarst, buijten dat so heerel: door 't geluckige arrivement van 't Hoff van Zeelant aen dat eijlant met diverse nootsaeckelikheden is versien geworden, soo als d' E. Hooge Regeringe van India, sonder twijffel door 't rapport van gem: hoff van Zeelandts hoofden is bewust, en oock schrijven 't selve wel versien te wesen, hoewel op hooningen van eenige noch al soberheijt gemouveert wert, maer respect nemende op 't costelijke capitael binnen dit schip dat veelgem: honingen verre excedeert, sustineren (onder correctie)

datter geen redenen suffichant sijn, waeromme dat schip met meerder en genoegsaame provisien soude varen als dit, doorlien se d' E. Comp^e beide eijgen behooren, wel waer wesende dat bij de retour vloot aen St Helena verhoopen te comen waeruijt wel light tot onser sustentem^t wel ijts nooch mochten erlangen maer is onseecker en schoon daerbij quaemen oock onseecker, off selve niet in groote necessiteijt geraeckt mocht wesen, en dat soo bevindende offte St. Helena voornoemt verbij geraeckende, soo souden in een extraordinarij elendt komen vervallen, seggende de vrunden van soo veel gerepeteerde slot van Ho: en bijzonderl: desselffs schipper Olaes Speelman dat bijaldien van de scheepen so aen st Helena mochten comen niet geprovideert wierden van hem oft uijt sijn schip dan sulx souden genieten als noodich waren om de reijse vorders te voltrecken, maer hoe wij ons op dies mans discretie mogen verlaten is ons genoegsaem bekent en sijn onwilligheijt hier ter rhoede leggende veelvoudt gebleecken, onaengesien van hoger hant belast was, en soo hij sijn belofften tegen ons contrarij en wel gefondeerde opinie wilde naercomen en persisteren, soude immers sijn volcq op de reijse daertoe niet willen verstaen als die (hier leggende) in forma sijn onwillig geweest sulx te messen als g'ordonneert was, sijnde 3 vaten speck die se nooch endel: door prijsseel: autoriteijt van lant (doch niet sonder commotie) lieten volgen, sulx dat gem: speelmans toesegginge ons een cranck troost ende toeverlaet is en nooch minder sal wesen soo't daarop laeten aenstaen: ende onaengesien wij onselven met de voormelde provisien nooch konden te vreden houden, Soo is't dat ons boven dien eerst de clacht van 't geheele scheeps volcq is voorgecomen d' weleke noch naeder hant haere volcomene ende effecte meijninge afgevraeght wesende, ons ingelijcx te kennen gegeven ende express hebben versocht ende gebeden dat wij sodanigh van hier niet en geliefden te vertreeken gernerckt hun luijden niet de becomen fictualie niet ende souden cunnen continueren, schoon genomen wij ons daer mede gerust stelden ende tot vertreck resolveerden voorgevonde haere uijterste swackheeden waerinne sijl: van soo een swaere reijse alhier g'arriveert ende voor als noch niet (soo te wenschen ware ende vereijst) tot reffrissement gecomen, echter gel: gemeenel: soodanige gaet) gretigh ende hungerigh sijnde, het lijden niet alleen voor haer selven erger als te vooren soude comen uijt te vallen, maer boven dien door naere debiliteit en invallinge d. E. Comp^e des te swaerder last ende schade soude hebben te lijden.

Daerbij comende noch een nader clacht van den Chirurgijn die openbaert egene offte de minste medicamenten tot behulp ende tot genesinge der siecken te hebben, ende gernerckt dit mede geen geringh point van ons geconsidereert wert, soo is dat daer oock sonderlingh op lettende, willen verhoopen dat daervan oock naer

de vereijste noot sullen werden g'adsisteert in vougen wij gesamentl: en ijder in 't bijzonder dan concluderen en besluiten soo voer ons selven als insonderheijt ten meesten dienste van onse heoren ende meesters principael, met soodanige sobere provijsien niet te cunnen vertrecken, maer hier soo lange te retardieren, ter tijt en wijle wij naer behooren (ende waarmede wij ons reijs met lief cunnen volvoeren) sullen werden ende wesen geprovideert.

Aldus geresolveert ende g'arresteert In't Retour schip Arnhem leggende g'ancert in de taeffelbaij van Cabo boa Esperance onder 't fort de goede Hope, ten dage maent ende jaere als boven was geijckent

WIJNANT VAN CATERVELT

JAN SIJMONSZ: KLOS

HENDRICK KOP

SIJBRANT FRIES.

ANDRIES BLAUW

ROMCKE GOOS

CORNELIS ROELANDSZ:

dit merck is gestelt bij WILLEM CORNELIS: x VAN HAER-
LEM, SCHIEMAN—

SALOMON LOURENSZ:

GERRIT GERRITZ: DEUCHT.

Na gedane collatie is dese met zijn principael bevonden t'acorderen desen 21 feb: 1658.

ABRAHAM GABBEMA secrets: 1658.

De Command' ende Raedt van 't fort de Goede Hope bovenstaende resolutie van die van den scheepstraede des schips arnhem te handt gestelt, ende deselve met aendacht overlesen hebben:; mitsgaders geconsidereert de commotie gemaeckt van 't volcq des schips slot van honingen door Instigatie offte altoos onverhinderinge ende conniventie van den schipper Claes Speelman (dewijle d. E. Johan Gosens noch sieck ende aen landt was) mitsgaders d' onwilligh' van dessele matrosen gethoont om 2 vaten speck over te geven &c° ende daer uijt vresende dat meerder van a schip te lichten veel swaerder onlusten moghten veroorsaken, soo en hebben voorsz: Command' ende raedt deses forts voorsz: niet cunnen goetvinden uijt d° honingen meer te laeten halen, te meer de opperhooffden desselfs, namentl: de oppercoopman Jan Gosens ende schipper Speelman voormelt met hare handteickeninghr beloofft ende verbonden hebben als bij resolutie van den 19^{en} desee daerover genomen, dat hen bij non paresse van de retourschepen aen St Helena noch 2 vaten vleijs sullen overgeven, sijnde met deselve welcke die van arnhem nu in hebben 9 vaten dat voor 18 weecken can strecken ten behoeve van 150 eeters die se op hebben

Boven welcke den Command' ende Raedt voorsz: noch 1 vat van landt uijt 2 sterten sal volmaken ende noch 1 uijt 't jacht de schelvis (aldaer naderhant noch gevonden) doen halen beneffens 2 levendige koebeesten boven oock abundant thuijnvruchten op de reijs voor 't volcq &c^e sulcx deselve het daervoor houden dewijle oock niet een aem vleijs meer bij 't forts magazijn is, nogh oock op de schelvis dat die provisie 20 weecken stijff sal mogen halen, boven dat noch uijt de retour vloot aen St Helena (ongeluck buijten) seeckerl: te beloopē, noch sal te krijgen wesen, ende welcke volgende om oock die niet te missen den Command' ende Raedt versz: persisteren bij hare welgenomen resolutie van den 19^{en} febr: versz: dat arnhem alsoo wel als honingen ten eersten na St Helena sal 't zeijl gaen, als haer inbeeldende bij dese nader adsistentie sijl: en veel min haer scheeps volcq eenige considerable claeghredenēn meer sijn hebbende, als dat juijst die van de kajuijt soo heel veel niet van versnaperingen als wijn off diergelijcke en sijn versien, 't welcke niet gehoopt wordt deselve haer soo veele sullen gelegen laten datse dierhalven soudē soecken langer te blijven leggen ende dat costelijcke schip in prijckel stellen van daerna noch alleen (sonder de verhaelde vloot) deur zee te gaen, alsoo oock jegenwoordigh door onsen chirurgijn van medicamenten mede redel: versorgt sijn, sulcx dat selffs de gantsche t'huijs reijse met de verhaelde provisien soude cunnen gedaen worden, vermits oock met 8 lasten reijs ende 1 last bonen ende cadjāgh uijt 't forts provisien sijn versien ende waeromme den Command' ende Raedt als versz: niet alleen persistēeren tot het vertreck voormelt, maer oock de opperhooffden des gem: schips arnhem bij desen wet expressel: ordonneren met honingen desen avondt mogel: sijnde ende alles aen boort gehaelt hebbende) te gelijck te vertrecken, onder protestatie van alle costen, schaden ende Intressen die d' E. Comp^e door inobedientie offte langh onnodigh wachten daerbij soude cunnen offte mogen comen te lijden.

Aldus gedaen ende geresolveert Int Fort de goede Hoope desen 22 Febr: a^o 1658.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658.

ROELOFF DE MAN.

JAN VAN HERWERDEN 1658

ABRAHAM GABBEMA. Secrets. 1658.

Miendagh den 25^{en} februarij a^o 1658.

Nademael de geruchten dapper loopen ende aen al de vuijren die men jegenwoordigh overal omtrent 't groote overgeberghte van Africa te landewaert in, dagelijcx verneempt oocq apparent is dat bij ende langhs offte omtrent de groote bergh riviere haer vele Inwoonders van de rechte Saldanhars met bestiael sijn onthoudende, sonder dat nochtans eenige van deselve hier aen 't fort verschijnen. Ende aengesien wij jegenwoordigh aen de benoo-

dighde schepen Arnhem ende honingen bijna 40 koebeesten ende 50 schapen hebben geconsumeert, ende haer den tijt haers leggens alhier daarmede gespijsigt boven noch wel 25 stux voor dit guarnisoen van elcx &c sulcx wij dienthalven weder vrij schaers van bestiael sijn voorsien, soodanigh dat de volgende schepen uijt 't patria ende India (alle dagen overhoop te verwachten) gansch sober daervan sullen cunnen worden tot nodige verversinge g'accommodeert. Soo is na verscheijdene deliberatien goetgevonden op overmorgen met een trop van 15 fixe mannen voor drie weecken geprovideert onder 't gesach van den sergeant Jan van Harwerden eens na voorsz: Inwoonders weder een tocht te laten doen met partije ooper tabacq ende pijpen op draegossen omme te sien off men met minne ende vruntchap, niet een goet deel bestiael van deselve sal cunnen handelen, ende oock eenige van de principaelste herwaerts afflocken om alhier wat goet onthael te doen, ende alsoo te meer tot onse natie genegen te maecken. niet jegenstaende den capiteijn van den Chainouqua voor desen hier geweest, ons gewaerschout heeft geen volcq meer te landewaert in te senden, om redenen bij denselven daervan alsdoen gegeven, alsoo wel mochte wesen sulcx eigenbaats-halven had geseijt ende gaerne den handel met ons alleen wilde hebben &c echter, 't sij hoe 't wesen mach is evenwel verstaen dese tocht tot een nader preuve te doen, met ordre oock aen den voorsz: sergeant omme met eenen mede te vernemen ende te ondersoecken offer oecq quantiteit oliphants tanden, struijsveeren, muscus, cevet, gout offte eenige gesteenten onder deselve mochte schuijlen. Ende wel naeuw te vragen na de namen van de Troupen mitsgaders ten dien eijnde pertinente aenteijkeninge te doen houden door den landmeter Pieter Potter van de dagelijcx voorvallen beneffens pertinente notitie ende observantien van alle de gelegenth' der lantdouwen, geberghten, rivieren &c omme alles vorders ter dogen in de caorten te brengen, ten eijnde men altijt weten mach hoedanigh de wegen in toecomende te bereijsen &c als oock vernemende dat de Saldanhars genegen waren liever daer als hier te handelen, aff te speculeren waer men daer op 't oncostelijckste alsdan soude cunnen een cleijn redout off wachthuijsjen met een crael stellen om den handel te exerceeren &c

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hoope dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK 1658

ROELOFF DE MAN

JAN VAN HERWERDEN 1658.

ABRAHAM GABBEMA Secrets. 1657.

Woensdag den 20^m Martio 1658.

Alsoo van tijt tot tijt meer ende meer is blijckende dat den persoon Jan Woutersz (door quade comportementen &c anno

passado van adsistentdt tot niet gedeportteert ende graliensel: noch gelaten in soldaetsqualite, mitsgaders om occasie te mogen hebben om te leven ende hope van beterschap gestelt tot opsiender van Comp' schapen op 't robben eijlant, sich aldaer noch even qualijk is dragende ende gansch niet passende op de gemelte schapen volgens de getuijgenissen der personen verscheijden malen ende noch gister daer aengewees, boven dat geduijrich in starcken drank (als se maer orijgen can soo van 't rantsoen als voor gelt) is debaucherende ende t' eenemael in de wint slaende d' successive ende Iterative op 't een ende 't ander gegeven, voo- namentlijk op 't stuok van 't vuijren op d' geordonneerde plaetsen tot seijn voor Comp' schepen om bij nacht te mogen daerop in zeijlen volgens de elachten van d' E. H' Cuneus selfs ende meer andre welcke ons verclaert hebben dat s'avonts onder d' eijlandt sijnde ende willende inlopen maer een oogenblik tijts wat blick vuijrs ende andre gansch niet vernomen hebben. boven dat bij Jan Woutersz: volgens rapporten voorsz: oock niet begeert sijn onder- hoorigh volcq beter als hij op 't een als 't ander sullen passen, waerdoor wel eenige schepen mochten ongeluck overoomen gelijk aen de Parl (waerop voorsz: H' Cuneus) bijna tot groote schade van d. E. Comp' was geschiet, ende dat aldaer is bevonden groot versuijm in d' aanteelt van de schapen, mitsga- ders op verscheijden plaetsen eenige doot ende versmacht, Soo is om die ende andre pregnantien meer, goetgevonden p' 't eerste vaertuijgh denselven van daer te lichten ende 't oppergesach te transfereren aen den persoon Rijck Overhagen, adelborst, welcke preue van sijn devoir ende comportementen alhier gegeven heeft Ende volgens 't welke dan oock verstaen is den fiscous mede te laten gaen, met last omme uijt crachte deses, alle onse aldaer gesonden ordres den voorsz: Jan Woutersz: aff te vorderen ende meergemelten Rijck over te geven, ende distinctelijck voor te lesen, mitsgaders tot uijtvoeringe van dien de behoorlijke verma- ninge te doen. Insonderheijt denselven wel in te scherpen den oppas op het vuijren voorsz: beneffens de goede acht op schapen ende conijnen—mitsgaders sulcx meer als ginder na genomen inspectie ende visite van alles ten dienste van d' E. Comp' sal bevinden te behooren ende na voltreckinge van dien voorsz: Jan Woutersz; met vrouw ende kindt overnemende brengen aen 't Jacht de Schelvis omme daarmede in sijn soldaets bedieninge over Mauritius na India te varen.

Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten dage ende Jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658.

ROELOFF DE MAN.

JAN VAN HERWERDEN. 1658.

ABRAHAM GABBEMA. secrets: 1658.

Hier volgt eene reeks van verklaringen tegen een zeker persoon beschuldigd van de misdaad der Sodomie; welke eigenlijk behooren onder de attestatien, maar in allen gevalle ongeschikt zijn voor publicatie. Ook werd de misdaad aan boord en op zee gepleegd, en staat hoegenaamd in geen verband met de Kaapsche residentie of een enkel persoon aan dezelve behoorende.

Donderdag den 4^{en} April a^o 1658.

Den E. Commandeur Cornelis Qualbergen ende opperhooffden van de schepen der laeste retourvloote princes roijale, hoff van Zeelandt ende N. Enckhuijsen voordragende eenige benodicheden voor d^e retourschepen omme daervan uijt de hier ter rheede liggende vaderlantsche scheper amersfoort, wapen van Amsterdam ende 't fluijtschip de spreeuw te mogen werden versien, is na Examinatie van saecke alles ten naeuwsten overleijt sijnde bij den raedt gesterckt met verhaelde Commandeur ende breeden raedt der gemelte retourvloote alsoock die van de vaderlantse schepen wapen van amsterdam amersfoort ende spreeuw voornoemt goetgevonden dat deselve sullen worden g'accommodeert als te weten

't Retour schip de Princes Roijael met

50 stux half was, 25 d^o heele was kaarsen; 3000 lb broot uijt W. van Amsterdam.

1 ijsere tros, 1 swaer touw van 19 off 20 duijn, 6 gesorteerde lijnen van 6, 9, ende 12°; 2 bos huijsingh ende marlingh; 15 strengen seijlgaren; 1 groot marseijl schoot; $\frac{1}{2}$ vat peek; 50 stx heel ende 25 d^o half was kaerssen, uijt Amersfoort. 50 stx half was d^o uijt de spreeuw.

Hoff van Zeelant

6 pomp houten van 't fort

1200 lb broot, 500 lb broot tegen 1000 lb rijs, 6 bosjes mos, 2 lichte trossen, 1 ijsere tros, uijt flijtschip de spreeu.

Ende 2 dicke wiel trossen tot takels ende getouwen uijt 't wapen van Amsterdam.

Enchuijsen

$\frac{1}{2}$ vat teer, 1 wiel tros, 90 bos seijlgaren; uijt 't wapen van amsterdam.

Wijders bij d' opperhooffden van 't schip Amersfoort in rade overgegeven sijnde eenige stucken ende bescheijden ten laste van haren gewesen cock Thomas Peneman ende seecker jongen genaempt Jacob Jorisz: welcke met den anderen leelijke vuijlicheden souden hebben gepleeght, ende ingesien de raeuwheijt van de sake, aen welcke met 't nemen van nader informatie ende vordere proceduijren soo veel werex soude vallen dat het bij den tegenwoordigen Raedt niet wel soude cunnen 't eenemaal affgedaen worden vermits de gemelte schepen binnen 3 a 4 dagen al te

malen doch staen te vertrecken ende voornamentl: dat tot sodanigen saecke wel vereyschen luiden haer volcomentl: de rechten verstaende, &c—Soo is bij meederheijt van stammen verstaen sulcx alhier niet verder aen te roeren, maer de delinquanten met de bescheijden voornoemt geslooten na batavia te laten vertrecken daer 't hoge recht van India ende gelegentheijt is om daerinne na behooren te cunnen worden geprocedeert. ende omme de patjenten niet langer op 't schip amersfoort te vertrouwen is oocq goetgevonden den cock te laten overgaen op 't wapen van amsterdam, ende den jongen op de fluijt de spreek ten eijnde deselve van den anderen gesepareert mogen wesen, ende alle vorder onheijlen soo veel doenlijk geprevenueert. Staende dese vergaderinge den gesurrogeerden schipper Jan Jansz: floderop in de plaetse van den overleden schipper Andries Wolff op 't schip 't wapen van amsterdam versoeckende om de confirmatie in de schippers bedieninge ende augmentatie van daer toe staende—

Ende daerop geresumeert de genomen resolutie van den oppercoopman Willem Reijers ende scheepsraet desselven schips, bij welke gesien als oock gehoort uijt desselven opper ende ondercoopmans monde dat verhaelde Jan Jansz: floderop, gewesen opperstuijrmans alle den volck als schipper was voorgesteld ende tot nog daervoor erkent &c* ende wijders oock dat alles na behooren is gedaen op approbatie van d' E. Hrⁿ Gouverneur generael ende raden van India &c* So is bij den raedt voorsz: goetgevonden die welgenomen resolutie in sijn geheel te laten ende daerinne niet verder te treden, maer de confirmatie ende verbeteringe t'eenenmael aen opgem: haer Ed: te reserveeren, doch op 't nader versoeck van gem: gesurrogeerden schipper verstaen billijk te wesen dat hem extract autentijcq uijt de resolutie des voorgemelten scheepsraedt soo veel hem aengaet, sal werden verleent.

Aldus gedaen ende geresolveert in't Fort de goede Hope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIEBEECK. 1658

CORN: VAN QUABELBERGH.

WILLEM REIJERSSEN.

CORNELIS VAN GROET.

JAN MUNT.

FREDRIK ELLERTSE

SAMUWEL JOCHEMSE.

JAN JANSZ: FLODROP

ROELOFF DE MAN.

ARNOLDUS VERBEECK.

JACOB THIERENS.

ABRAHAM GABBEMA secrets: 1651.

Dus verde p' de laeste vloot na 't patria gesonden,
sulcx 't volgende sal wesen begin en dit—Finis.

*Begin.**Saturdag den 6 April a° 1658.*

Hendrick Hendriksz: van surwurden Jonghman ende vrijburger alhier out 23 jaren sich in trouw beloffte begeven hebbende met d' eerhare jonge dochter Grietje fransz: Weeckhoff geboortich van Steenwijk out 19 jaren in dienst ende onder voogdij staende van den oppercoopman Willem Reijersz: bescheijden op 't alhier ter rhoede liggende schip wapen van Amsterdam ende versoeckende mits toestaen van denselven oppercoopman metten andren wettelijk in den H: echten staet te mogen bevestiget worden, mitsgaders ten dien eijnde te vergunnen dat de gebooden soude mogen binnen dese twee navolgende dagen werden affgecundigt doordien bovengem: schip Jegenwoordigh ten naesten bij vaerdigh leght om met ten eersten te vertrecken, Soo is (om 't selve schip ter saecke voorsz: in sijn voorder te doene voijagie niet te retardeeren offte op te houden &c°) bij den raedt deser fortresse, versterckt met den E. Commandeur Cornelis Quaelburgen ende oppercoopman voorsz: niet anders hebbende cunnen vernemen als dat beide liber ende vrije persoonen waren welcke met niemant ter werelt volgens haer als oock voorsz: oppercoompans eijgen verclaringe ijts wes dienaengaende uijt staende hadden, verstaen deselve jonge luijden haer billicq versoeck te consenteeren, mitsgaders ten dien fine, om redenen voorsz: morgen sondagh sijnde na 't christelijk sermoen haer eerste 'savonts na 't gebedt de tweede ende op maendagh des avonts haer derde affcundingen te laten doen, omme alsdan dincxdagh 'smorgens (geen wettelijk oorsaecke van verhinderinge voorcomende) door den Secretaris van onsen raedt (vermits hier geen predicant hebben) de solemnisatie voor alle den volcke in openen raedtcamere te laten geschieden ende met de trouw publijckelijck voort te gaan—

Aldus gedaen ende geresolveert in't Fort de goede Hope ten dage ende jaere als boven.

JOHAN VAN RIFBEECK, 1658.

CORN: VAN QUaelBERGH

WILLEM REIJERSEN.

ROELOFF DE MAN.

JAN VAN HERWERDEN

ABRAHAM GABBEMA. secrets: 1658.

Sondagh den 14 April a° 1658.

Na 't eindigen des sermoens desen voormiddagh sonder eenige de minste verhinderinge volgens christelijk gebruik de derde affcundinge gepasseert sijnde, van de ondertrouwde personen

Hendrick Hendricksz: van surwurden Jongman ende burger alhier, ende grietje franz: Weeckhoff van steenwijk jonge dochter bescheijden geweest op 't schip wapen van Amsterdam, ende ons niet voorgecomen wesende waerdoor deselve in haer voornemen zouden cunnen offte mogen geretardeert offte beleth worden, Soo is bij den raedt verstaen achtervolgende de resolutie van den 6^m Courandt, de verdere solemnisatie van de Trouw in den naeme des Heeren te laten voortgaen, en ten dien eijnde oec goetgevonden op dat alles wettelijk ende met goede ordre tot Godes meeste eere mochte toegaen, de gemelte solemnisatie (alsoo geen predicant hebben) door den Secretaris van onsen Raedt voor deselve ende allen den volcke in openen raedt Camere te laten bedienen, gelijk sulcx op dato na 't lesen des ohrstelijken sermoens in den Name des Heeren openbaer wettelijk geschiet ende g'effectueert is.

Aldus gedaen Int fort de Goede Hoope datum ats:

JOHAN VAN RIEBEECK 1658
ROELOFF DE MAN
JAN VAN HERWERDEN 1658
ABRAHAM GABBEMA. secrets. 1658

Saturdagh der. 20^m April 1658.

Bij d' opperhooffden van 't fluijtschip de meese aen ons gecommuniceert ende verthoont sijnde seeckere confessie van de personen Gillis huijglot van Rijsel, Jan Robbertsz: van St. Nicolaes, Philipps Pottje van Rijsel ende adriaen leveillje van St serrevijuberrij soldaten alle op d' fluijtschip bescheijden waerbij deselve volgens eijgen hantteijkeninge souden hebben beleden namentlijk dat sijluijden op den 17^m Maert passado des snachts eenige persoonen meenden om den hals &aⁿ brengen ende haer dan voorts meester van 't schip te maecken—

Waerop heden den fiscus met gecommiteerde uijt den raedt van't fort ende schipper van't hier ter rhee de liggende fluijtschip Elburch aen verhaelde fluijt de meese gesonden wesende om verhaelde confessanten (op d' mees door derselver opperhooffden g'apprehendeert sittende) hier op te verhooren ende na nader bescheijden te vernemen &c.

Welcke gecommiteerdens weder aen landt comende ende rapporteerende. dat van niemandt ter werelt eenige de minste attestatien off blijk tharen laste hadden cunnen becomen, altoos nergens na soo veel als waer op men gefondeert soude sijn tot eenige vordere proceduijren of torture te comen—

Item oock dat bovengenoemde persoonen excepto huijglot voorgemelte hare confessien noch expressel: ontkennen ende seggen voorsz: confessie hadden gedaen uijt vreesse van pijnningen gelijc

hem huijglot door den scheepsraedt eens met een schroeff op den duijm was geschiet als noeh die pijn in verscher memorie hebbende ende 't teijken daer van aen de linckerduijm noeh gethoont, om te belijden dat ijt wes gestolen had &c.

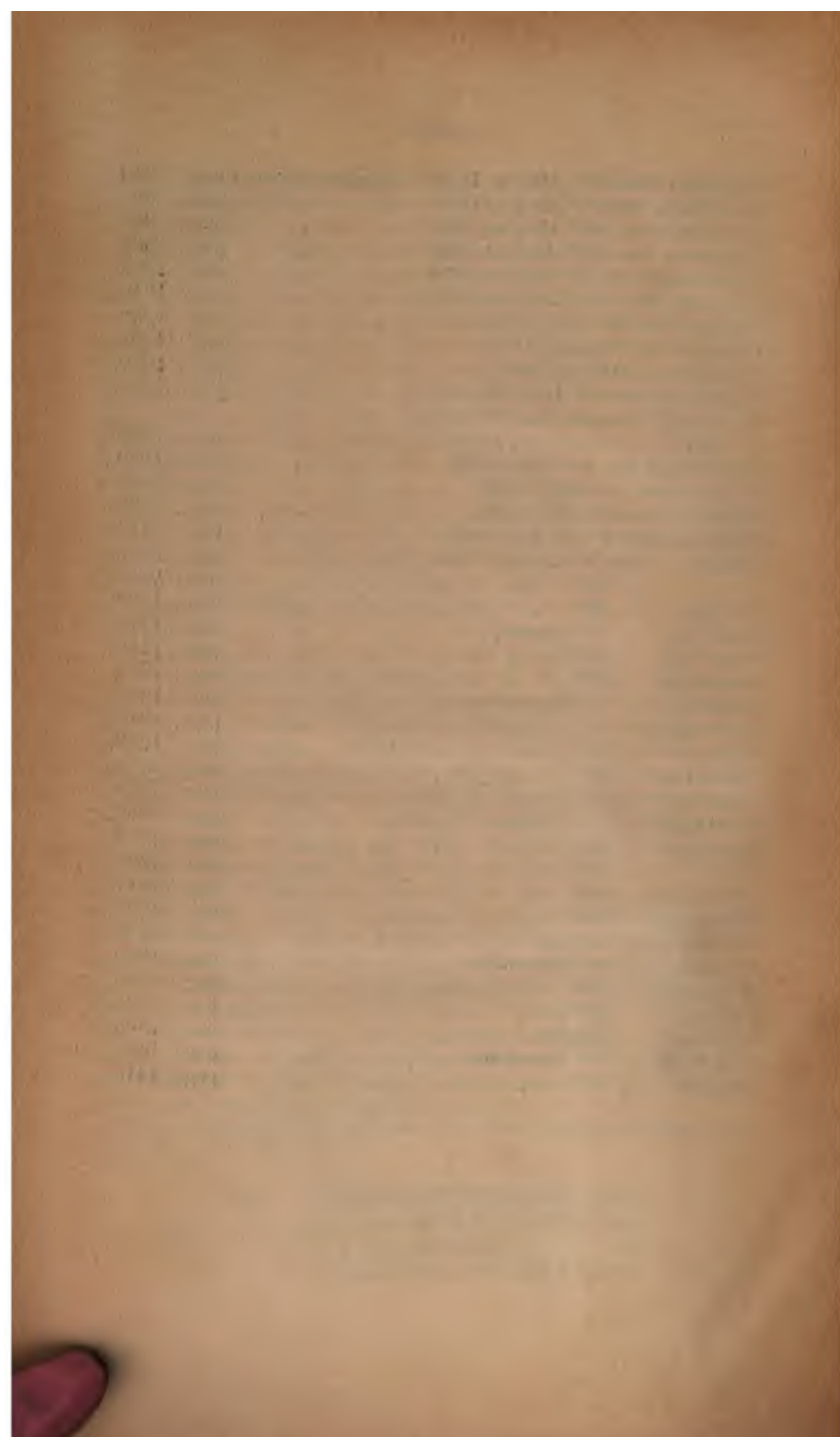
Ende alhoewel voorsz: huijglot voor soo veel hem aengaet 't feijt heden voor gemelte gecommiteerde opentlijcq heeft bekendt, sonder nochtans te willen seggen offer d' andre mede schuldigh aen sijn, off niet, ende dat die andre drie bij hare ontkenninge blijven persisteren als vooren geseijt, mitagaders 't haerder verschooninge oocq allegeren gansch onnosel ende onschuldigh in de saecke te wesen, sulcx men door manquement van nader bewijs als voorsz: geen fundament vindt om tot torture te procederen, veel min tot ocondemnatie. In vougen aen dat cluwen aff te winden veel wercx vast sij, als oocq om nader blijken te soecken onder 't scheepsvolck van d' fluijt de Meese, daer men se nootsaeckelijck van daen soude moeten halen eer men tot verder proceduren met de bovengemelte persoonen soude cunnen comen, Ende 't welcke soude veroorsaecken dat men daeromme d' fluijt tot grooten ondienst aen d' E. Compⁿ noeh een wijle moeste ophouden—

Soo is bij den raedt deser fortresse de sake op 't naeuwste ingesien prefererende den dienst van d' E. Compⁿ (bestaende Jegenwoordigh in het tijdigh aff despecheeren deser twee scheepen) voor eenige particuliere dubieuse questien &c. na overlegh van saecken goetgevonden voornoemde aengeclaegde persoonen soo gesloten alsse per de Meese hier gecomen, ende noeh aen boort sijn, te laten na Batavia varen, doch om de meeste gerustheijt van dat schip verstaen billicq te wesen dat op d' andre fluijt Elburgh wel drie mael soo sterck van volcq wesende, sullen overgaen, dewijle doch overmorgen Godes weer ende wint toelaten beijder te gader staen te vertrecken, ende volgens dien gesamentlijck off weijnich na den andren op batavia comende d' scheepsvolcq daer sal cunnen mede present wesen, om nader jnformatie aldaer genomen te cunnen worden, dat hier deselve aen landt houdende ende 't scheepsvolcq met verhaelde fluijte vertreckende—niet soude cunnen geschieden als met torture, waertoe te comen, den raedt niet can vinden claer bewijs genoeg te sijn, Soo is gelijk voorsz: verstaen de gemelte gedetineerdens met de bescheijden 't naeren iaste per de fluijt Elburgh te laten overvaren ende alles te renvoyeren aen haer Ed: tot Batavia.

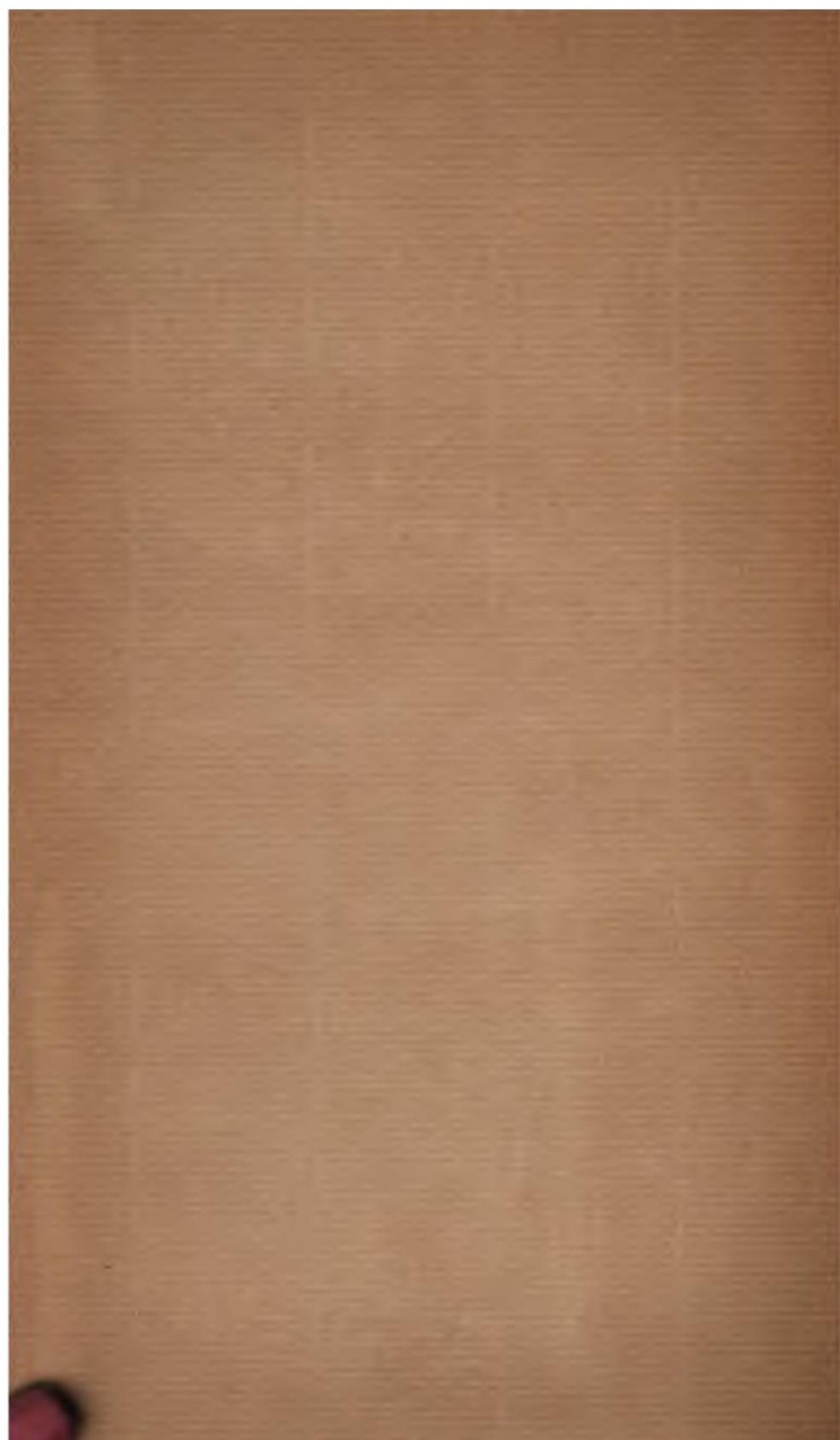
Aldus gedaen ende geresolveert In't Fort de goede Hope ten dage ende Jaere als boven.

(Get). JOHAN VAN RIEBEECK 1658.
 JAN VAN HERWERDEN 1658.
 JAN VAN BEMMEL.
 ABRAHAM GABBEMA secrets: 1658

Saturdagh den 4 ^{en} Maij a 1658.	Zie dagregister.—	pag: 943.
Woensdagh den 8 ^{en} Maij a° 1650.	„ „	pag: 963
Maendagh den 20 ^{en} Maij a° 1658	„ „	pag: 990
Dingsdag den 28 ^{en} Maij a° 1658	„ „	pag: 1006
Donderdagh den 30 ^{en} Maij a° 1658	„ „	pag: 1012
Saturdagh den 22 ^{en} Junij a° 1653	„ „	pag: 1049.
Sondagh den 23 ^{en} Junij 1658.	„ „	pag: 1055.
Vrijdagh den 28 Junij 1658	„ „	pag: 1066.
Sondagh den 30 Junij 1658.	„ „	pag: 1070.
Woensdag den 3 ^{en} Julij 1658.	„ „	pag: 1079.
Woensdagh 'savonts den 3 ^{en} Julij 1658 ..	„ „	pag: 1086
Donderdagh den 4 ⁿ Julij. 1668.	„ „	pag: 1089.
Vrijdagh den 5 ^{en} Julij 1658	„ „	pag: 1093.
Saturdagh den 6 ^{en} Julij 1658	„ „	pag: 1106.
Maendagh den 8 ^{en} Julij a° 1658	„ „	pag: 1114.
Sondagh den 14 ^{en} Julij a° 1658.	„ „	pag: 1141.
„ „ 21 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1150
Vrijdagh „ 26 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1159
Maendagh „ 5 ^{en} Augustij „ „ „	„ „	pag: 1178
Dinxsdag „ 20 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1186.
Woensdagh „ 28 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1202
Maendagh „ 2 ^{en} September „ „ „	„ „	pag: 1208.
Woensdagh „ 4 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1213
Vrijdagh „ 6 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1223.
Woensdagh „ 18 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1238.
Maendagh „ 30 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1258.
Woensdagh „ 2 ^{en} October „ „ „	„ „	pag: 1265.
Maendagh „ 14 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1282.
„ „ 21 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1299.
Donderdagh „ 24 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1314.
Woensdagh „ 30 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1337.
Donderdagh „ laesten „ „ „	„ „	pag: 1344.
Vrijdagh „ 8 ^{en} November „ „ „	„ „	pag: 1360.
Woensdagh „ 13 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1375
Vrijdagh „ 22 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1393
Saturdagh „ laesten „ „ „	„ „	pag: 1405
Dingsdag „ 3 ^{en} December „ „ „	„ „	pag: 1411.
Vrijdagh „ 13 ^{en} „ „ „ „	„ „	pag: 1418.

Stanford University Libraries

3 6105 013 612 515

DT

821

C2

V. 1

Stanford University Libraries
Stanford, California

Return this book on or before date due.

--	--	--

